

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów. Zespół

ZBIÓR RĘKOPISÓW I ARCHIWUM PAWLIKOWSKICH

ZESPÓŁ (FOND) 76.

CZEŚĆ III. ARCHIWUM PAWLIKOWSKICH.

165. Papiery związane z działalnością J. G. Pawlikowskiego w Sekcji Ochrony Tatr Towarzystwa Tatrzańskiego (m.in. statuty i korespondencja). 1912-1926.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Львівська бібліотека АН УРСР
ВІДДІЛ РУКОПИСІВ

ЦДЛ № Лавл. 165/п. 22.

" Союз товариства охорони
шлях" "

Статутти, проєкти, наші'єтти,
зобов'язання, листування та ін.
матеріали.

1912-1926,

171 арк.
сх. пол.

235 арк.

STATUT

POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO

Nazwa i siedziba.

§ 1. Towarzystwo nosi nazwę „Polskie Towarzystwo Tatrzańskie” i używa pieczęci z takim samym napisem i wyobrażeniem kozicy.

Siedzibą Towarzystwa jest Kraków,

Cele i środki.

§ 2. Do celów Towarzystwa należy:

- a) zapoznavanie swoich i obcych z polskimi górami i rozbudzanie zamiłowania do ich zwiedzania;
- b) udostępnienie gór polskich i ułatwianie ich zwiedzania;
- c) rozwój turystyki górskiej;
- d) popieranie rozwoju i rozbudowy lotnisk górskich, oraz inicjatywa w zakładaniu nowych;
- e) ochrona przyrody gór polskich ich krajobrazu i etnograficznych właściwości mieszkańców;
- f) ułatwianie i popieranie naukowych badań gór polskich, oraz prac artystycznych z nimi związanych.

§ 3. Do osiągnięcia powyższych celów będzie dążyć Towarzystwo przez:

- a) wydawanie i popieranie publikacji naukowych, literackich i artystycznych odnoszących się do gór polskich, również przewodników i map;

- b) budowanie i utrzymywanie w górach schronisk zagospodarowanych lub niezagospodarowanych, domów wycieczkowych, oraz ułatwianie członkom pobytu w górach;
- c) budowa, znaczenie i konserwacja dróg i ścieżek górskich, oraz ułatwianie komunikacji;
- d) współdziałanie w ustalaniu zasad i akcji ochrony przyrody i krajobrazu górskiego;
- e) nadzorowanie i kształcenie przewodnictwa górskiego;
- f) organizacja ratownictwa, oraz udzielanie pomocy w razie wypadku w górach;
- g) organizacja i popieranie taternictwa;
- h) utrzymywanie biur informacyjnych albo delegatów wszędzie, gdzie to się okaże potrzebne;
- i) przedkładanie władzom ustawodawczym i administracyjnym wniosków w odniesieniu do środków wymienionych pod lit. b), c), d), e), f),;
- j) rozłączanie opieki nad górskimi stacjami turystycznymi w Polsce;
- k) utrzymywanie fachowej biblioteki, zbiorów i czytelni czasopism;
- l) urządzenie odczytów, wystaw, kursów narciarskich, zbiorowych wycieczek, zebrań towarzyskich;
- ł) popieranie alpinarjów, oraz wszelkich prac naukowych i artystycznych przeprowadzanych na terenie gór polskich;
- m) popieranie wszelkich przedsięwzięć będących w związku z celami Towarzystwa;
- n) utrzymywanie stosunków z polskimi i obcymi towarzystwami o pokrewnych celach.

Organizacja Towarzystwa.

§ 4. W skład Towarzystwa wchodzi: a) oddziały miejscowe, b) oddziały akademickie, c) sekcje.

Z wyjątkiem członków honorowych, każdy członek P. T. T. musi być członkiem jednego z oddziałów miejscowych ewentualnie akademickich.

Członkowie oddziałów korzystają z wszelkich praw członka Towarzystwa na całym obszarze objętym działalnością P. T. T.

Członkowie, ich prawa i obowiązki.

§ 5. Członkowie Towarzystwa dzielą się na *a)* honorowych, *b)* założycieli, *c)* wspierających, *d)* zwyczajnych. Postanowienia o członkach dożywotnich zawarte są w przepisach przejściowych (§ 66).

Członkowie honorowi należą do Towarzystwa jako do całości, zaś inni członkowie za pośrednictwem jednego z oddziałów.

§ 6. Członków honorowych mianuje Zjazd Delegatów na przedstawienie Zarządu Głównego z pośród osób, które położyły szczególne zasługi dla Towarzystwa, lub jego celów. Członkowie honorowi nie mają obowiązku opłacania wkładek.

§ 7. Członkowie zwyczajni opłacają wkładkę roczną, której wysokość określi Zarząd Główny conajmniej na miesiąc przed początkiem roku administracyjnego, po wysłuchaniu opinii wszystkich oddziałów. Nowowstępujący członkowie zwyczajni opłacają ponadto wpisowe w wysokości połowy wkładki rocznej.

§ 8. Oprócz wkładki członkowskiej obowiązującej wszystkich członków Towarzystwa, która w całości wpływa do kasy głównej P. T. T. może być uchwalona przez Zarząd Oddziału dodatkowa obowiązująca tylko członków danego Oddziału.

§ 9. Członkowie założyciele opłacają jednarazowo sumę równą conajmniej 50-ciokrotnej wysokości wkładki członka zwyczajnego do kasy głównej P. T. T. oraz 50-krotnej wysokości wkładki dodatkowej do kasy Oddziału, do którego przystępują, pozatem zaś nie mają obowiązku opłacania rocznych wkładek.

§ 10. Członkowie wspierający opłacają corocznie sumę równą 5-krotnej wysokości wkładki członka zwyczajnego do kasy głównej P. T. T. oraz 5-krotnej wysokości wkładki dodatkowej do kasy Oddziału, do którego przystępują.

§ 11. O przyjęciu członków decyduje Zarząd Oddziału, który może odmówić przyjęcia bez podania powodów.

§ 12. Każdy członek Oddziału jest tem samem członkiem P. T. T. Posiada prawo wyboru i wybieralności do władz Towarzystwa, tudzież korzystania z wszelkich urządzeń Towarzy-

stwa i przysługujących mu ułatwień, oraz schronisk będących własnością całego Towarzystwa lub poszczególnych oddziałów.

§ 13. Wszyscy członkowie są obowiązani zachowywać postanowienia statutu i regulaminów, oraz poddawać się zarządzeniom organów Towarzystwa. Członkowie zwyczajni i wspierający mają nadto obowiązek uiszczać regularnie roczne opłaty tak ustanowione przez statut i Zarząd Główny dla całego Towarzystwa, jak i przez Zarząd Oddziału dla jego członków.

§ 14. Członkiem Towarzystwa przestaje się być przez:

- a) wystąpienie,
- b) wykreślenie,
- c) wykluczenie.

Wystąpienie zgłoszone być może na ręce Zarządu Oddziału każdego czasu, nie uwalnia ono jednak od opłacenia wkładek za rok bieżący.

Wykreślonym przez Zarząd Oddziału może być członek, który mimo wezwania nie uiszczy do dnia 14-tu zaległej wkładki rocznej za rok ubiegły.

Wykluczenie następuje z powodu czynu niehonorowego lub działania na szkodę Towarzystwa. W pierwszym przypadku orzeka o nim Sąd honorowy Oddziału, w drugim Zarząd Oddziału większością $\frac{2}{3}$ głosów, od którego można się odwołać w ciągu dwóch tygodni do Zarządu Głównego, ten zaś załatwia sprawę ostatecznie.

§ 15. Statut Oddziału może postanowić, że uczniowie i uczennice szkół średnich, przeciw których przyjęciu nie zaprotestuje władza rodzicielska (opiekuńcza), jakoteż osoby niżej lat 17-tu mogą być dopuszczone do korzystania z urządzeń i przedsięwzięć Oddziału oraz przysługujących Towarzystwu udogodnień, jako uczestnicy. Uczestnikom nie przysługują jednak żadne inne prawa członków, a w szczególności prawo wyboru i wybieralności. Wkładki wnoszone przez uczestników a ustanowione przez Zarząd Oddziału przechodzą w całości do kasy Oddziału.

Skład Towarzystwa.

Oddziały miejscowe.

§ 16. Oddziały miejscowe są to terytorjalne grupy członków Towarzystwa, złożone przynajmniej z 30-tu osób, zawią-

zane do współpracy w osiągnięciu ogólnych celów Towarzystwa w ramach dostępnych im środków. Stanowią one osoby prawne i posiadają własne statuty zgodne ze statutem P. T. T.

Członkowie zamieszkali w siedzibie Oddziału, mają należeć do Oddziału mającego siedzibę w ich miejscu zamieszkania. Natomiast osoby mieszkające poza miejscowością będącą siedzibą Oddziału, mają wolność wyboru Oddziału, do którego chcą należeć.

§ 17. Utworzenie nowego Oddziału następuje w formie uchwały Zarządu Głównego przyjmującej zgłoszenia się nowo zorganizowanego Oddziału, po przedłożeniu projektu statutu zgodnego ze statutem ramowym dla oddziałów, uchwalonym przez Zjazd delegatów P. T. T. i przy równoczesnym wykazaniu przystąpienia przynajmniej 30-tu członków.

Odnośna uchwała Zarządu Głównego ma być wydana i doręczona najpóźniej do 3-ch miesięcy od zgłoszenia. W przeciwnym razie zgłoszenie uważa się za przyjęte milcząco. Po doręczeniu uchwały przyjmującej, względnie milczącym przyjęciu winien Oddział samodzielnie postarać się o zatwierdzenie statutu przez władze.

§ 18. Zdolność prawna Oddziałów podlega ograniczeniu jedynie na obszarze Tatr. W szczególności w obrębie Tatr w granicach Państwa Polskiego nie mają Oddziały zdolności prawnej nabywania własności nieruchomości dla siebie.

Ograniczenie to nie odnosi się do terytorjum stacji klimatycznej Zakopane w jej granicach z 1-go stycznia 1922 r., ani też do terytorjów przyszłych ewentualnych podtatrzańskich stacji klimatycznych.

§ 19. Oddział, który własnym kosztem i staraniem nabytej w własność P. T. T. nieruchomości lub prawa nieruchomości w obrębie Tatr, określonym w § 18, ma prawo nieograniczonego czasowo użytkowania odnośnych praw i obiektów, a prawo to nie może mu być odjęte bez zgody Walnego Zgromadzenia Oddziału. Dotyczy to także schronisk, budowanych kosztem Oddziału na obcym gruncie.

Do zmiany powyższego postanowienia statutu potrzeba, obok większości wymaganej w § 64 statutu, zgody Oddziałów, które w danej chwili użytkować będą przedmioty majątkowe Towarzystwa po myśli ustępu 1-go tego paragrafu.

§ 20. Zwinięcie względnie utrata charakteru Oddziału następuje:

- a) przez zmniejszenie się liczby członków poniżej 30-tu;
- b) „ rozwiązanie;
- c) „ zgłoszenie wystąpienia z Towarzystwa;
- d) „ wykluczenie;
- e) „ samowolną zmianę statutu Oddziału.

Wykluczonym może być Oddział, jeżeli działalność jego jest spreczna ze statutem, lub trwale szkodliwa dla całości i interesów Towarzystwa, a środki przedsięwzięte przez Zarząd Główny w celu zmiany jego postępowania nie osiągnęły rezultatu. Wniosek o wykluczenie Oddziału może postawić tylko Zarząd Główny na Zjeździe Delegatów, który rozstrzyga większością 2/3 oddanych głosów. Wniosek o wykluczenie Oddziału nie może być postawiony jako wniosek nagły.

Majątek Oddziału zwiniętego przechodzi w całości na własność Towarzystwa, które może oświadczyć, że majątku tego nie przyjmuje i że Oddział ma przeprowadzić swą likwidację i powziąć samodzielną decyzję co do swego majątku.

§ 21. Każdy Oddział jest obowiązany:

- a) zachowywać przepisy niniejszego statutu;
- b) donosić Zarządowi Głównemu w ciągu 14-tu dni po upływie każdego kwartału o przystąpieniu lub wystąpieniu członków;
- c) przedkładać Zarządowi Głównemu po upływie roku administracyjnego sprawozdanie roczne wraz z zamknięciem kasowym, przyjęte przez Walne Zgromadzenie Oddziału;
- d) przysłać natychmiast Zarządowi Głównemu wynik wyborów do Zarządu Oddziału;
- e) przed zmianą statutu postarać się o wstępne zatwierdzenie przez Zarząd Główny;
- f) udzielać Zarządowi Głównemu na żądanie wyjaśnień co do działalności Oddziału i przedkładać księgi kasowe Oddziału tak na żądanie Zarządu Głównego, jak i Komisji Kontrolującej P. T. T.

Oddział nie może bez zezwolenia Zarządu Głównego wchodzić w skład innego stowarzyszenia lub związku stowarzyszeń.

§ 22. Oddziały uiszczają za każdego swego członka wkładki określone w § 7, 9 i 10 do kasy Towarzystwa w miarę

wplywu jednakże najdalej do 10 maja każdego roku, zatrzymując na własne cele wkładki dodatkowe, obowiązujące w myśl § 8 tylko członków danego Oddziału. Nazwiska członków, którzy w powyższym terminie nie wniosą do kasy Oddziału wkładki winny być przez Oddział bezzwłocznie zakomunikowane Zarządowi Głównemu. Wkładki roczne i wpisowe członków nowo wpisanych w ciągu pierwszego półrocza płatne są 30 czerwca, w ciągu drugiego półrocza 31 grudnia.

§ 23. Oddziały biorą udział w Zjeździe Delegatów P. T. T. przez wybranych przez Zarząd oddziałów delegatów, w liczbie nie większej, jak ilość głosów przysługujących danemu Oddziałowi. Jednego z tych delegatów o ile jest ich więcej, upoważnia Oddział do głosowania. Kumulacja mandatów różnych oddziałów jest niedopuszczalna. Liczba głosów zależy od liczebności oddziałów i wynosi:

	1 głos jeżeli	Oddział liczy	do	50 członków	
2	głosy	" " " "	od 51	" 100	" "
3	" "	" " " "	" " 101	" 150	" "
4	" "	" " " "	" " 151	" 200	" "
5	głosów	" " " "	" " 201	" 300	" "
6	" "	" " " "	" " 301	" 400	" "
7	" "	" " " "	" " 401	" 500	" "
8	" "	" " " "	" " 501	" 600	" "
9	" "	" " " "	" " 601	" 800	" "
10	" "	" " " "	" " 801	" 1000	" "
11	" "	" " " "	" " 1001	" 1300	" "

Powyżej 1300 członków za każde następne choćby tylko zaczęte 300 członków, przybywa o jeden głos więcej. Przy obliczeniu ilości członków rozstrzyga ilość wkładek za rok ubiegły wpłaconych najpóźniej do 15 stycznia przez oddziały do kasy Towarzystwa. Delegaci muszą być zaopatrzeni w imienne legitymacje wykazujące ich charakter.

§ 24. Przy Oddziałach mogą powstawać dla rozwinięcia specjalnej działalności w ramach ogólnych celów oddziałów koła, złożone z członków Oddziału. Koła takie rządzą się regulaminem uchwalonym przez Zarząd Oddziału. Majątek koła jest własnością Oddziału, który jest też za działalność koła odpowiedzialny przed organami Towarzystwa. Koła mogą być również w każdym czasie rozwiązane uchwałą Zarządu Oddziału.

Oddziały akademickie.

§ 25. W siedzibie wyższych zakładów naukowych mogą za zezwoleniem władz akademickich powstawać Oddziały Akademickie P. T. T., których członkami mogą być jedynie studenci (studentki), jakoteż profesorowie i docenci wyższych zakładów naukowych.

Członkowie oddziałów akademickich korzystają z wszelkich praw członków P. T. T., z wyjątkiem prawa otrzymywania bezpłatnego publikacji Towarzystwa. Wpis i wkładka członkowska wynosi połowę wpisu i zwyczajnej wkładki członkowskiej.

Pozatem odnoszą się do oddziałów akademickich wszelkie inne przepisy o oddziałach miejscowych (§ 16—24).

Sekcje.

§ 26. Sekcja, jest to grupa członków Towarzystwa zrzeszonych dla rozwinięcia specjalnej działalności zgodnej z naczelnymi celami Towarzystwa, nie nadającej się jednak do fachowego uprawiania przez ogół członków Towarzystwa. Zakres działalności Sekcji nie może mieć charakteru miejscowego, ani jej skład być ograniczonym do członków jednego Oddziału, a siedziba Zarządu Sekcji o ile Zarząd Główny wyjątkowo nie postanowi inaczej, nie może być związana z jedną miejscowością. Sekcje nie posiadają osobowości prawnej.

§ 27. Utworzenie Sekcji następuje przez uchwałę Zarządu Głównego na podstawie zgłoszenia się. Od uchwały odmownej można odwołać się w ciągu dwóch miesięcy do Zjazdu Delegatów. Zgłoszenie o utworzeniu Sekcji ma zawierać regulamin Sekcji zgodny ze statutem Towarzystwa, oraz dowód, że najmniej 3 oddziały P. T. T. popierają utworzenie Sekcji.

§ 28. Rozwiązanie Sekcji nastąpić może, albo przez uchwałę Walnego Zgromadzenia Sekcji, albo przez uchwałę Zjazdu Delegatów P. T. T, powziętą na wniosek Zarządu Głównego większością $\frac{2}{3}$ głosów.

§ 29. Obowiązki Sekcji wobec Towarzystwa określone są w § 21, ustęp 1, lit. c—f i ustęp 2. Ponadto winna Sekcja udzielać na żądanie Zarządu Głównego lub Zarządu Oddziału opinii w zakresie jej specjalności, jakoteż dostarczać bez-

płatnie swe publikacje w 2 egzemplarzach Zarządowi Głównemu.

§ 30. Zarząd Główny może powierzyć Sekcji sprawowanie pewnych, ściśle określonych gałęzi czynności, zastrzeżonych kompetencji Zarządu Głównego. W tym wypadku staje się Sekcja organem Zarządu Głównego i ma prawo wysyłania delegata na posiedzenie Zarządu Głównego z głosem stanowczym. Mandat taki nie może być udzielony dłużej, niż na 3 lata, można go jednak odnowić, może on być również odwołany większością $\frac{2}{3}$ głosów Zarządu Głównego, przyczem Sekcja musi być o dotyczącym zamiarze Zarządu zawiadomiona przynajmniej 4 tygodnie wprzód.

§ 31. Członkiem Sekcji może zostać tylko członek Towarzystwa. Regulamin Sekcji może przyjąć członek uczynić zależnym od dowodów specjalnych kwalifikacji.

Sekcje mogą od swoich członków pobierać osobne wkładki na cele Sekcji.

§ 32. Sekcje będące organem Zarządu Głównego bez względu na liczbę członków reprezentowane będą na Zjeździe Delegatów każda przez swego delegata z jednym głosem stanowczym. Natomiast inne Sekcje bez względu na liczbę członków reprezentowane będą przez jednego delegata od każdej Sekcji, któremu przysługiwać będzie jedynie głos doradczy.

Rok administracyjny.

§ 33. Rokiem administracyjnym Towarzystwa, oddziałów i sekcji jest rok kalendarzowy.

Majątek Towarzystwa.

§ 34. Majątek Towarzystwa dzieli się na majątek zakładowy, oraz na kapitał obrotowy. Do majątku zakładowego należą wszystkie nieruchomości Towarzystwa z przynależnościami, pozatem wpływają tu wkładki członków założycieli, oraz sumy do niego przekazane przez Zjazd Delegatów. Pozostałe przedmioty majątkowe i fundusze stanowią kapitał obrotowy.

§ 35. Majątkiem zakładowym dysponuje Zjazd Delegatów, do którego zakresu działania należą też wszystkie

uchwały dotyczące alienacji i obciążenia nieruchomości (§ 47 h), zaś kapitałem obrotowym dysponuje Zarząd Główny.

§ 36. Zarząd Główny jest uprawniony do oddawania majątku Towarzystwa znajdującego się w poszczególnych częściach gór w zarząd oddziałom miejscowym, względnie sekcjom, przyczem określi prawną formę i warunki tego zarządu.

§ 37. Gdyby zarząd majątku przez Oddział lub Sekcję okazał się z jakiegokolwiek powodu niekorzystnym dla interesów Towarzystwa, a wszelkie środki zaradcze przedsięwzięte przez Zarząd Główny były bezskuteczne, Zjazd Delegatów może zarząd ten Oddziałowi lub Sekcji odebrać i przekazać Zarządowi Głównemu. Do powzięcia takiej uchwały potrzeba większości $\frac{2}{3}$ głosów.

§ 38. Majątkiem nieprzekazanym w zarząd oddziałom i sekcjom administruje Zarząd Główny.

Naczelne organy Towarzystwa.

§ 39. Naczelnymi organami całego Towarzystwa są:

- a) Zjazd Delegatów P. T. T.,
- b) Zarząd Główny P. T. T. i jego Wydział Wykonawczy.

§ 40. Do wyłącznego zakresu działania centralnych władz Towarzystwa należą:

- a) kierowanie całością Towarzystwa;
- b) koordynowanie, rozgraniczanie i kontrolowanie działalności poszczególnych oddziałów i sekcji;
- c) ustalenie zasad i regulowanie akcji budowy dróg i schronisk górskich;
- d) czynności wymienione w § 3, lit. d, e, f, g, n.

Czynności wymienione wyżej nie mogą być powierzone oddziałom, ani też załatwione przez nie samoistnie, natomiast mogą być powierzone sekcjom.

Zjazd Delegatów P. T. T.

§ 41. Jako najwyższa uchwalająca i kontrolująca władza towarzystwa zbierać się będzie najmniej raz do roku Zjazd

Delegatów oddziałów i sekcji, wybranych w myśl postanowień §§ 23 i 32.

§ 42. Oprócz delegatów oddziałów i sekcji, będących organami Zarządu Głównego, mają prawo do brania udziału w Zjeździe z głosem stanowczym członkowie honorowi Towarzystwa i członkowie Zarządu Głównego, zaś z głosem doradczym delegaci sekcji nie będących organami Zarządu Głównego. Obrady Zjazdu Delegatów są jawne i dostępne dla wszystkich członków P. T. T., nie mają oni jednakże prawa zabierania głosu. Członkowie Zarządu Głównego nie głosują nad absolutorjum dla Zarządu.

§ 43. Do ważności uchwał Zjazdu Delegatów potrzebna jest obecność takiej liczby delegatów, ażeby reprezentowana była co najmniej czwarta część głosów obliczonych wedle §§ 23 i 32. Przewodniczy na nim prezes Towarzystwa, ewentualnie jeden z wiceprezów.

Uchwały Zjazdu zapadają bezwzględną większością głosów, o ile szczegółowe postanowienia tego statutu czego innego nie stanowią. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący, a przy wyborach los. Głosowanie w sprawach osobistych odbywa się kartkami, w innych przez podniesienie rąk. W razie wątpliwości przewodniczący może zarządzić głosowanie imienne.

§ 44. Zwyczajne Zjazdy Delegatów odbywać się mają corocznie w terminie najpóźniej do 30 kwietnia w miejscowości oznaczonej przez Zjazd poprzedni.

§ 45. Nadzwyczajne Zjazdy Delegatów mogą się odbywać w każdym czasie i w jakiegokolwiek miejscowości, a będą one zwołane na polecenie poprzedniego Zjazdu Delegatów, albo na mocy uchwały Zarządu Głównego, albo na żądanie trzech oddziałów reprezentujących co najmniej piątą część ogólnej liczby członków Towarzystwa wedle stanu z końca ubiegłego roku administracyjnego. W tym wypadku należy nadzwyczajny Zjazd Delegatów zwołać nie później, jak w miesiąc po przedstawieniu żądania, w ten sposób, aby między dniem postawienia żądania a Zjazdem Delegatów nie upłynęło więcej, niż dwa miesiące.

§ 46. O terminie Zjazdu Delegatów i jego porządku dziennym Zarząd Główny wyśle zawiadomienia listami poleconymi do wszystkich oddziałów, sekcji, oraz do osób ma-

jących prawo brać w nim czynny udział co najmniej na miesiąc wcześniej, podając porządek dzienny. Zarządy oddziałów winny natychmiast ogłosić termin i porządek dzienny Zjazdu Delegatów w dzieńnikach miejscowych, lub w inny sposób podać do wiadomości członków.

§ 47. Do zakresu działania Zjazdu Delegatów należy:

- a) uchwalenie programu pracy i działalności Towarzystwa w ramach niniejszego statutu;
- b) przyjęcie i zatwierdzenie sprawozdań Zarządu Głównego z działalności za rok ubiegły, oraz uchwalanie absolutorjum z rachunków na wniosek Komisji Kontrolującej;
- c) uchwalanie rocznego budżetu;
- d) wybór Przewodniczącego Towarzystwa, jego trzech zastępców, 15 członków Zarządu Głównego, 6 zastępców, oraz Głównej Komisji Kontrolującej,
- e) kontrola działalności oddziałów miejscowych, sekcji i oddziałów akademickich, oraz uchwalenie ramowego statutu dla oddziałów na wniosek Zarządu Głównego;
- f) mianowanie na wniosek Zarządu Głównego członków honorowych Towarzystwa (§ 6);
- g) zmiana statutu Towarzystwa i statutu ramowego oddziałów (§ 64);
- h) dysponowanie majątkiem zakładowym Towarzystwa, oraz wszelkie uchwały dotyczące alienacji i obciążenia nieruchomości (§ 35);
- i) rozwiązanie Towarzystwa (§ 65);
- j) sprawy poddane kompetencji Zjazdu Delegatów przez szczególne postanowienia tego statutu, jak: oznaczenie miejsca przyszłego Zjazdu (§ 44); uchwała w sprawie nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów (§ 45), wykluczenie Oddziału z powodu szkodliwej działalności dla interesów Towarzystwa (§ 20), załatwienie odwołania od odmownej uchwały Zarządu Głównego w sprawie założenia Sekcji (§ 27), rozwiązanie Sekcji (§ 28), odebranie oddziałom lub sekcjom zarządu majątkiem (§ 37).

§ 48. Prawo stawiania wniosków na Zjazdy Delegatów ma tylko Zarząd Główny, oraz oddziały i sekcje, a nie poszczególne członkowie Towarzystwa. Wnioski Zarządu Głównego

wnego mają być rozesłane Oddziałom, wraz z porządkiem dziennym, zaś wnioski oddziałów i sekcji muszą być zgłoszone na piśmie Zarządowi Głównemu najpóźniej na 10 dni przed terminem Zjazdu Delegatów, a ich odpisy przesłane równocześnie wszystkim oddziałom i sekcjom.

§ 49. Wnioski nagle w sprawach nieobjętych porządkiem dziennym mogą być przedmiotem obrad tylko o tyle, o ile wniesie je na piśmie 10 członków Zjazdu Delegatów, a za nagłością oświadczy się większość $\frac{2}{3}$ głosów, obliczonych wedle § 23. Nie mogą one dotyczyć zmiany statutu, rozwiązania Towarzystwa, ani wykluczenia Oddziału (§ 20) lub rozwiązania Sekcji (§ 28).

Zarząd Główny.

§ 50. Zarząd Główny składa się z Prezesa, 3-ch wiceprezesów, 15-tu członków wybranych przez Zjazd Delegatów z pośród członków Towarzystwa na przeciąg 3-ch lat. Ponadto wchodzi w skład Zarządu Głównego Delegaci sekcji, będących organem Zarządu Głównego (§ 30), nadto wybierze Zjazd Delegatów 6-ciu zastępców członków Zarządu. Przynajmniej jeden z wiceprezesów i 6-ciu członków Zarządu, oraz wszyscy zastępcy członków mają mieć w Krakowie stałe miejsce zamieszkania.

§ 51. Zarząd Główny powinien się ukonstytuować najpóźniej do 7-miu dni po wyborze, wybierając ze swego grona sekretarza, skarbnika i ich zastępców. Sekretarz i skarbnik mają mieszkać stale w Krakowie.

§ 52. Z pośród 15-tu członków Zarządu ustępuje corocznie 5-ciu, na których miejsce Zjazd Delegatów przeprowadza wybory uzupełniające. Członkowie Zarządu, którzy na 3-ch po sobie następujących posiedzeniach nie zjawiają się bez usprawiedliwienia, mogą być przez Zarząd pozbawieni swego mandatu. Na miejsce członka Zarządu opróżnione w ciągu roku administracyjnego ma Zarząd prawo kooptacji na czas do najbliższego Zjazdu Delegatów.

§ 53. Posiedzenia Zarządu Głównego zwołuje przynajmniej raz na dwa miesiące Przewodniczący lub jego zastępca w siedzibie Towarzystwa, a w czasie Zjazdu Delegatów w miejscowości, gdzie on się odbywa. Ponadto posiedzenia

Zarządu Głównego należy zwołać, gdy tego zażąda Wydział Wykonawczy lub pisemnie 5-ciu członków. Między dniem wejścia żądania a dniem posiedzenia nie może upłynąć więcej, niż dwa tygodnie.

Zwołanie Nadzwyczajnego posiedzenia Zarządu Głównego następuje pisemnie, najmniej na tydzień naprzód.

Do ważności uchwały potrzeba obecności najmniej 9-ciu członków Zarządu, względnie ich zastępców, w tem przynajmniej jednego członka Prezydium. Zastępcom przysługuje na posiedzeniu głos doradczy, zaś głos stanowczy jedynie w razie braku kompletu 9-ciu członków Zarządu.

Zarząd Główny określi osobnym regulaminem, w jaki sposób zastępcy mają brać udział w obradach Zarządu Głównego. Delegaci Sekcji nie liczą się do kompletu.

Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów. W razie równości rozstrzyga Przewodniczący.

Zamiejscowi członkowie Zarządu otrzymują zwrot kosztów podróży. Zresztą Zarząd rządzi się regulaminem, który sam uchwała.

§ 54. W wyjątkowych wypadkach może Przewodniczący (zastępca Przewodniczącego) lub Wydział Wykonawczy, zażądać powzięcia uchwały w drodze pisemnej. Zarządzenie takie nie jest dopuszczalne, jeżeli tej formie głosowania sprzeciwi się 4-ch członków Zarządu Głównego.

§ 55. Do kompetencji Zarządu Głównego należy:

- a) zarządzanie sprawami Towarzystwa odpowiednio do postanowień statutu, uchwał Zjazdu Delegatów i granic uchwalonego budżetu;
- b) zarząd majątkiem Towarzystwa niezarządzanym samodzielnie przez oddziały i sekcje (§ 38);
- c) rozgraniczanie terytorjalnie działalności poszczególnych oddziałów i sekcji oraz oddawanie w zarząd oddziałom i sekcjom części majątku Towarzystwa (§ 35);
- d) inicjatywa w powołaniu do życia nowych oddziałów i sekcji, kontrola ich działalności (§ 21), uzgadnianie jej w porozumieniu z ich zarządami, wreszcie przedstawienie Zjazdowi Delegatów wniosków rozwiązania oddziałów nieczynnych;
- e) zwoływanie Zjazdu Delegatów, ustalanie ich terminu i porządku dziennego;

- f) przygotowanie projektu budżetu i sprawozdania z działalności całego Towarzystwa dla Zjazdu Delegatów;
- g) rozpatrywanie i przygotowanie wniosków wnoszonych na Zjazd Delegatów;
- h) redagowanie wydawnictw Towarzystwa oraz kontrola wydawnictw oddziałów i sekcji;
- i) zarząd własnych robót w górach oraz nadzór i naczelne kierownictwo robót prowadzonych przez oddziały;
- j) nadzór nad przewodnictwem w górach;
- k) uchwalanie regulaminu posiedzeń Zarządu Głównego, jego komisji, oraz innych potrzebnych regulaminów i instrukcji;
- l) utrzymywanie biblioteki i zbiorów Towarzystwa;
- m) wszelkie czynności przekazane Zarządowi Głównemu przez szczegółowe postanowienia tego statutu, jak: przedstawianie Zjazdowi Delegatów kandydatów na członków honorowych (§ 6), oznaczanie wysokości wkładek (§ 7), załatwianie odwołania członka wykluczonego (§ 14), przyjęcie nowego Oddziału (§ 17), wniosek o wykluczenie Oddziału (§ 20), pozwalanie oddziałom i sekcjom na należenie do innych związków (§ 21), utworzenie Sekcji (§ 27), wniosek o rozwiązanie Sekcji (§ 29), pozwolenie Sekcji na stałą siedzibę (§ 26), uznanie Sekcji za organ Zarządu (§ 30), dysponowanie kapitałem obrotowym (§ 35), żądanie badania kasowości oddziałów i sekcji (§ 62), mianowanie sędziów polubownych (§ 63), przedkładanie wniosków w sprawie zmiany statutu (§ 64), podnoszenie wkładek w ciągu roku administracyjnego (§ 67) i t. d.
- n) wszelkie czynności wchodzące w zakres działania P. T. T. jako całości, a nie zastrzeżone w statucie dla Zjazdu Delegatów.

§ 56. Zarząd Główny może dla poszczególnych czynności tworzyć specjalne komisje, do których mogą wejść także członkowie z poza grona Zarządu. Zarząd układa dla nich regulaminy i instrukcje, kierujące ich działalnością.

Wydział Wykonawczy.

§ 57. Organem wykonawczym Zarządu Głównego, który w sprawach przekazanych jego kompetencji może podejmować

uchwały pod odpowiedzialnością przed Zarządem jest Wydział Wykonawczy, w skład którego wchodzi członkowie prezydium, oraz członkowie Zarządu zamieszkałi w Krakowie.

Wydział Wykonawczy uchwała na posiedzeniach zwolowanych przez jednego z członków prezydium prostą większością głosów obecnych członków. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

Uchwały Wydziału Wykonawczego mają być zaprotokołowane i podpisane przez przewodniczącego posiedzenia, jakoteż zakomunikowane pozostałym członkom Zarządu Głównego w ciągu 8-dni.

Reprezentacja Towarzystwa.

§ 58. Towarzystwo reprezentuje na zewnątrz Prezes, a w razie przeszkody jeden z wiceprezesów. Dokumenty prawne a w szczególności zobowiązania zawierane imieniem Towarzystwa muszą prócz podpisu Prezesa lub wiceprezesa nosić podpis jeszcze jednego członka Zarządu Głównego Towarzystwa i być zaopatrzone pieczętką Towarzystwa.

Prezes.

§ 59. Prezes a w razie przeszkody jeden z wiceprezesów, asygnuje wszelkie wydatki przez Zarząd Główny uchwalone, przewodniczy Zjazdowi Delegatów i Zarządowi Głównemu, kieruje czynnościami Zarządu Głównego, jego komisji oraz biur Towarzystwa, przyjmuje i zwalnia płatnych funkcjonariuszy Towarzystwa, zwołuje Zjazd Delegatów, posiedzenia Zarządu Głównego i Komisji, przestrzega wykonywania postanowień statutu, regulaminów oraz uchwał Zjazdu Delegatów i Zarządu Głównego, ma kontrolę nad stanem kasy i prowadzeniem ksiąg oraz nad majątkiem Towarzystwa, a wreszcie wraz sekretarzem podpisuje protokoły posiedzeń Zarządu Głównego i Zjazdu Delegatów.

Sekretarz.

§ 60. Sekretarz względnie jego zastępca wygotowuje wszelkie z Zarządu Głównego wychodzące pisma i ogłoszenia, podpisuje je wraz z przewodniczącym, prowadzi protokół z po-

siedzeń Zarządu Głównego, listę członków, kopjał listów i przechowuje akta Towarzystwa.

Skarbnik.

§ 61. Skarbnik prowadzi księgę rachunkową Towarzystwa w myśl uchwał Zarządu Głównego, lokuje i przechowuje fundusze Towarzystwa i dokumenty pieniężne oraz umowy dotyczące nieruchomości Towarzystwa, ściągą wpisy i wkładki od oddziałów miejscowych i akademickich, iakoteż wszelkie inne wpływy pieniężne, czyny wypłaty w granicach uchwał Zarządu Głównego za asygnatą Prezesa ewentualnie jego zastępcy, a wreszcie przedkłada Zarządowi Głównemu na każdym posiedzeniu zwyżczajem rachunek dochodów i wydatków, zaś z końcem każdego roku administracyjnego zamknięcie rachunkowe z roku ubiegłego i preliminarz budżetu na rok przyszły.

Główna Komisja Kontrolująca.

§ 62. Dla kontroli rachunkowej Zarządu Głównego wybiera Zjazd Delegatów corocznie Komisję Kontrolującą, złożoną z 3-ch członków, którzy wybierają z pośród siebie przewodniczącego. Komisja ta sprawdza stan kasy Towarzystwa, oraz książki kasowe i rachunkowe na tydzień przed Zjazdem Delegatów, a pozatem ilekróć to uzna za stosowne, oraz przedkłada na dorocznym Zjeździe Delegatów sprawozdanie z odpowiednimi wnioskami. Na żądanie Zarządu Głównego bada Komisja również kasowość poszczególnych oddziałów (sekcji) Towarzystwa.

Załatwianie sporów.

§ 63. Spory wynikające ze spraw Towarzystwa rozstrzyga Sąd polubowny, do którego każda strona mianuje po dwóch sędziów, a ci wybierają 5-go, jako przewodniczącego. Jeżeli jedna ze stron zamianuje sędziów polubownych, winna druga strona uczynić to w ciągu 14-tu dni, inaczej przechodzi prawo mianowania na Zarząd Główny. W razie braku zgody na osobę przewodniczącego Sądu oznacza go Zarząd Główny. Miejsce Sądu oznacza jego przewodniczący. Postępowanie przed Są-

dem polubownym regulują aż do czasu wejścia w życie odnośnych ustaw polskich przepisy §§ 587—594 austr. proc. cyw. Orzeczenie Sądu polubownego jest ostateczne.

Zmiana statutu.

§ 64. Wniosek o zmianę statutu Towarzystwa lub statutu ramowego dla oddziałów może przedstawić Zarząd Główny lub trzy oddziały reprezentujące razem nie mniej, niż $\frac{1}{6}$ ogółu członków Towarzystwa, obliczonych według stanu z końca ostatniego roku administracyjnego. Wniosek taki musi być doręczony Zarządowi Głównemu pisemnie przed 1-szym styczniem. Zjazd Delegatów uchwala zmianę większością $\frac{2}{3}$ głosów przy obecności takiej liczby delegatów, ażeby przynajmniej połowa głosów obliczona wedle § 23 była reprezentowana.

Rozwiązanie Towarzystwa.

§ 65. Wniosek o rozwiązanie Towarzystwa musi być poparty przez $\frac{3}{4}$ wszystkich oddziałów i doręczony Zarządowi Głównemu pisemnie z podaniem motywów. Zarząd zwołuje dla tego celu Zjazd Delegatów, stosując subsydjarnie przepisy § 45. Uchwała rozwiązująca Towarzystwo wymaga większości $\frac{3}{4}$ głosów przy obecności takiej liczby delegatów, ażeby przynajmniej połowa głosów obliczona wedle §§ 23 i 32 była reprezentowana.

W razie rozwiązania Towarzystwa majątek tegoż, nie wliczając weń majątku oddziałów, przechodzi na rzecz Oddziału krakowskiego P. T. T., gdyby ten już nie istniał, na rzecz innego Oddziału P. T. T., który wskaże ostatni Zjazd Delegatów, w razie zaś, gdyby żaden z oddziałów nie istniał, na rzecz Akademji Umiejętności w Krakowie, z przeznaczeniem wyłącznym na popieranie i ogłaszanie prac i badań naukowych, mających za przedmiot fizjografię Karpat i Tatr.

O przeznaczeniu majątku Oddziału w razie rozwiązania Towarzystwa rozstrzyga każdy Oddział z osobna w myśl własnego statutu.

Postanowienia przejściowe.

§ 66. Członkowie dożywni wpisani na podstawie dawnego statutu P. T. T. przed 10 grudnia 1922 roku, zatrzymują ten swój charakter także w zmienionym ustroju Towarzystwa.

§ 67. Na czas trwania zmiennego kursu papierowej waluty w Polsce, Zarząd Główny ma prawo dla tych członków, którzy nie zapłacą wkładki w trzech (3) pierwszych miesiącach roku administracyjnego, lub przystąpią do Towarzystwa po 1 kwietnia, ustalić wyższą wkładkę po wysłuchaniu opinii wszystkich oddziałów.

§ 68. Przewidziane w § 52-gim coroczne ustępowanie z Zarządu Głównego 5-ciu członków odbywać się będzie w pierwszych 3-ch latach po uchwaleniu statutu w ten sposób, że w pierwszym roku Zarząd Główny wylosuje 5-ciu członków, jako mających ustąpić na rok drugi, w drugim zaś roku dalszych 5-ciu, jako mających ustąpić na rok trzeci.

Postanowienia wprowadzające.

§ 69. Należący w dniu uchwalenia niniejszego statutu do Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego członkowie założyciele, dożywni i zwyczajni, niezapisani dotychczas do żadnego z istniejących już oddziałów, w których miejscu zamieszkania niema siedziby żadnego z oddziałów, winni w przeciągu 3-ch miesięcy po uchwaleniu niniejszego statutu oświadczyć Zarządowi Głównemu, do którego z oddziałów mają zamiar należeć. W braku takiego oświadczenia przydzieleni zostaną do oddziału mającego siedzibę w okręgu ich miejsca zamieszkania. — Okręgi terytorjalne poszczególnych oddziałów zostaną w celu powyższym ustalone przez Zarząd Główny w ciągu pierwszych 4-ch miesięcy po uchwaleniu niniejszego statutu.

§ 70. Oddziały miejscowe w dniu uchwalenia tego statutu t. j. 10 grudnia 1922 istniejące, winne są w terminie do 1 marca 1923 r. statutu swe z uchwalonym statutem ramowym oddziałów uzgodnić i do zatwierdzającej wiadomości I-go Zjazdu Delegatów przedłożyć, a to pod rygorem utraty charakteru Oddziału P. T. T. (§ 20).

§ 71. Sekcje P. T. T. już istniejące winne są w ciągu roku 1923 projekty swoich regulaminów (§ 27) przedłożyć Zarządowi Głównemu, wybranemu przez I-szy Zjazd Delegatów do zatwierdzenia, a to pod rygorem rozwiązania przez Zarząd Główny.

§ 72. Oddziały i sekcje obecnie istniejące, które wchodziły w skład innego stowarzyszenia lub związku stowarzyszeń winny są do 1 marca 1923 r. przedłożyć Zarządowi Głównemu wniosek o zezwolenie na dalsze wchodzenie w skład stowarzyszenia lub związku (§ 21, ustęp 2).

§ 73. Własność nieruchomości Towarzystwa, położoną w gminie Brzegi, t. j. fizyczną część hali nad Morskiem Okiem, będącą w posiadaniu P. T. T. wraz ze stojącymi na niej budynkami, t. j. nowem i starym schroniskiem, z przybudówkami, budynkami gospodarczymi, łodziami i całym urządzeniem hotelowem i restauracyjnem uważa się jako nabytą staraniem i kosztem Oddziału Krakowskiego, któremu też po myśli § 19 przysługuje na obiektach tych prawo czasowo nieograniczonego użytkowania.

§ 74. Schronisko granitowe na Hall Gąsienicowej (gmina Murzasichle) uważa się jako nabyte na rzecz P. T. T. kosztem i staraniem Oddziału Warszawskiego, któremu też po myśli § 19 przysługuje na obiekcie tym prawo czasowo nieograniczonego użytkowania.

§ 75. Zarząd Główny obowiązany będzie natychmiast po wejściu w życie niniejszego statutu przelać z kasy głównej Towarzystwa do kasy Oddziału Krakowskiego sumę 2,000,000 Mkp., jako zawiązek kapitału obrotowego tego Oddziału. — Również obowiązany będzie Zarząd Główny w terminie powyższym oddać na własność Oddziałowi Krakowskiemu urządzenie ruchome biura Towarzystwa w Krakowie, a to wraz z biblioteką, wydawnictwami, kliszami, fotografjami i aparatami fotograficznymi.

§ 76. W okresie czasu od wejścia w życie niniejszego statutu aż do wyboru Zarządu Głównego i Wydziału Wykonawczego funkcje tych organów spełniać będzie dotychczasowy Wydział P. T. T.

§ 77. Na I-szym Zjeździe Delegatów P. T. T. oddziały miejscowe istniejące w czasie uchwalenia niniejszego statutu będą reprezentowane według liczby członków, którzy opłacili wkładkę za rok 1922 do dnia 31 grudnia 1922 roku, zaś oddziały znajdujące się w stadjum organizacji, a to w Krakowie i w Zakopanem wybiorą delegatów — pierwszy od 600, drugi od 300-tu członków.

Statut niniejszy został uchwalony na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu P. T. T. dnia 10 grudnia 1922 roku w Krakowie.

Nakładem Lwowskiego Oddziału Polsk. Tow. Tatrzańskiego 1924.

Cena 40 groszy.

Drukarnia „Słowa Polskiego“, Lwów, Zimorowicza 15.

PROJEKT

NOWEGO STATUTU

TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO.

Cel.

§ 1.

Celem Towarzystwa jest:

- 1) Umiejętne, wszechstronne naukowe badanie Tatr i Karpat,
- 2) Ochrona właściwych tym tylko okolicom, rzadszych gatunków zwierząt i roślin tatrzańskich i karpaccich, jak np. kozic, świstaków, limb, szarot, cisów i t. p.
- 3) Popieranie właściwych okolicom górskim gałęzi drobnego przemysłu,
- 4) Zapozdawanie swoich i obcych z naszymi górami i rozbudzanie zamiłowania do ich zwiedzania i do pobytu w naszych górskich miejscowościach.
- 5) Rozbudzanie zamiłowania do zdrowej, rozumnej turystyki i sportów górskich.

Środki.

§ 2.

Środkami do osiągnięcia wymienionych celów są:

- 1) Wydawanie i popieranie publikacji naukowych, artystycznych lub turystycznych, odnoszących się do gór polskich,
- 2) Odczyty naukowe i turystyczne, zebrania towarzyskie i wspólne wycieczki,
- 3) Zakładanie alpinarów i wszelkiego rodzaju zbiorów naukowych i turystycznych, dotyczących gór polskich,
- 4) Ułatwianie swym członkom podróży po Karpatach i Tatrach oraz pobytu w nich,
- 5) Budowanie i utrzymywanie schronisk w górach, ulepszanie dróg, ścieżek iostępów, stawianie drogoskazów i t. p.,
- 6) Nadzór nad przewodnictwem w górach,
- 7) Popieranie przedsiębiorstw, będących w związku z celami Towarzystwa,
- 8) Utrzymywanie stosunków z pokrewnymi towarzystwami alpejskimi, przyrodniczymi i turystycznymi.

Skład Towarzystwa.

§ 3.

Towarzystwo Tatrzańskie składa się:

- a) z Protektora Towarzystwa;
- b) z członków honorowych;

- c) z członków założycieli;
- d) z członków dożywotnich;
- e) z członków zwyczajnych.

§ 4.

Na Protektora Towarzystwa zaprasza Walne Zgromadzenie na wniosek Wydziału jedną z dostojnych osób, należących do Domu Cesarskiego.

Członków honorowych mianuje Walne Zgromadzenie na przedstawienie Wydziału z pośród osób, które położyły szczególne zasługi dla Towarzystwa Tatrzańskiego i jego celów, lub w ogóle dla umiejętności przyrodniczych.

Członkiem Towarzystwa może zostać każda osoba nieposzlakowana, wszelkie korporacje, towarzystwa i instytucje publiczne. O przyjęciu członka do grona Towarzystwa rozstrzyga Wydział i może go odmówić bez podania powodów.

Za dowód należenia do Towarzystwa służy karta legitymacyjna, członkom honorowym, członkom założycielom i członkom dożywotnim raz na zawsze, zwyczajnym zaś co rok wydawana. Oprócz tego członkowie honorowi, założyciele i dożywotni otrzymują osobny dyplom, który i członkom zwyczajnym na żądanie i na ich koszt wydany będzie.

Każdy członek może wystąpić z Towarzystwa za poprzednim pisemnym uwiadomieniem Wydziału. Członkowie, którzy mimo wezwania po upływie roku nie zapłacili zaległej wkładki, uważani będą za występujących z Towarzystwa. Wy-

stąpienie jednak nie uwalnia od obowiązku zapła-
cenia zaległych należności i wkładek.

O wykluczeniu członka z grona Towarzystwa
rozstrzyga Wydział; wolno jednak wykluczonemu
odwołać się do Walnego Zgromadzenia. Członek,
któryby z Towarzystwa wystąpił lub wykluczony
został, nie ma prawa domagać się zwrotu wnie-
sionej wkładki.

Nazwa i siedziba Towarzystwa.

§ 5.

Towarzystwo ma nazwę: »Towarzystwa Ta-
trzańskiego«. Siedzibą jego jest Kraków.

Towarzystwo używa pieczęci z wyobrażeniem
kozicy i napisem »Towarzystwo Tatrzańskie«.

Oddziały, sekcye i grupy miejscowe Towarzystwa.

§ 6.

W łonie Towarzystwa Tatrzańskiego mogą
też członkowie dla skuteczniejszego osiągnięcia
jego celów, zawiązywać w zakresie statutowego
działania Towarzystwa Tatrzańskiego osobne orga-
nizacje, a mianowicie:

- a) oddziały;
- b) sekcye fachowe;
- c) grupy miejscowe.

ad a) Oddziały tworzyć się mogą celem specjal-
nego zajęcia się pewną, terytoryalnie ściśle
oznaczoną częścią gór polskich, poza obre-
bem Tatr położonych.

ad b) Sekcje fachowe tworzyć się mogą dla rozwinięcia specjalnej działalności, dążącej do skuteczniejszego osiągnięcia jednego z celów Towarzystwa w § 1. statutu wymienionych.

ad c) Grupy miejscowe tworzyć się mogą wszędzie, gdzie przebywają członkowie Towarzystwa, a ich zadaniem będzie popieranie celów Towarzystwa odnośnie do Tatr i dostarczanie temuż potrzebnych do osiągnięcia tych celów środków materialnych.

§ 7.

Oddziały i sekcje fachowe organizują się na podstawie odrębnych statutów, które jednak nie mogą pod żadnym względem zostawać w sprzeczności z niniejszym statutem Towarzystwa Tatrzańskiego. Oddziały i sekcje fachowe mogą być pod następującymi warunkami utworzone:

a) Inicytatorzy utworzenia osobnego oddziału lub osobnej sekcji fachowej obowiązani są ten swój zamiar przedstawić Wydziałowi Towarzystwa Tatrzańskiego i równocześnie projekt swego statutu temuż Wydziałowi przedłożyć. Wydział Towarzystwa przedłoży ten projekt statutu najbliższemu Walnemu Zgromadzeniu wraz ze swym wnioskiem do ostatecznej uchwały. O ile Walne Zgromadzenie uchwali utworzenie nowego oddziału lub nowej sekcji fachowej i odnośny statut zatwierdzi, będzie rzeczą Wydziału Towarzystwa Tatrzańskiego podać ten fakt do wiadomości powołanej władzy.

- b) Oddziały obowiązane są oddawać wkładki roczne swych członków przynajmniej w połowie, sekcye zaś fachowe w całości Wydziałowi Towarzystwa Tatrzańskiego na ogólne cele Towarzystwa; mogą one jednak na swoje własne cele nakładać na swych członków obowiązek płacenia osobnych dodatkowych wkładek.
- c) Oddziałom i sekcjom wolno jest majątkiem swoim ruchomym, jaki im po uczynieniu zadanie swym obowiązkom względem Towarzystwa Tatrzańskiego pozostanie, dowolnie rozporządzać. Majątek nieruchomości oddziałów i sekcji nie może być bez zezwolenia Walnego Zgromadzenia Towarzystwa Tatrzańskiego ani pozbywany ani obciążany. Zakaz ten, jak również dalsze postanowienie, że w razie rozwiązania oddziału lub sekcji cały ich majątek tak ruchomy jak i nieruchomy przejść ma na rzecz i własność Towarzystwa Tatrzańskiego, musi być w ich statucie pomieszczony.
- d) Każdy oddział lub sekcya posiadać ma osobną reprezentację. Oddziały i sekcye biorą udział w Walnem Zgromadzeniu Towarzystwa Tatrzańskiego przez osobnych reprezentantów, którym prócz ich osobistego przysługuje prawo tylu głosów, ile oddziałowi lub sekcji przypada w miarę ilości ich członków niezalegających w ostatnim roku z wkładką roczną, według tabeli zamieszczonej w § 8-mym.
- e) Oddziały i sekcye obecnie w Towarzystwie istniejące, a mianowicie: Oddziały Babiogórski, Beskid, Czarnohorski, Pieniński i Narcia-

rzy w Zakopanem, oraz Sekcye turystyczna i przyrodnicza w Zakopanem korzystają również z powyższego prawa głosowania, zachowując zresztą w całości swój dotychczasowy stosunek do Towarzystwa Tatrzańskiego, o ile nie zmieniają swych obecnych statutów w myśl ust. *b* co do udziału Towarzystwa Tatrzańskiego w rocznych wkładkach ich członków.

- f) Zarządy oddziałów i sekcji są obowiązane odsyłać wykazy swych członków oraz wkładki przypadające Towarzystwu Tatrzańskiemu corocznie przed końcem roku kalendarzowego, a to pod rygorem, że w razie przeciwnym utracą prawo poboru publikacji w roku następnym oraz prawo osobnej reprezentacji na Walnych Zgromadzeniach Towarzystwa Tatrzańskiego, i to na tak długo, dopóki temu obowiązkowi zadość nie uczynią.

§ 8.

Grupy miejscowe mogą się tworzyć w dowolnych miejscowościach, przy współudziale przynajmniej 20 członków Towarzystwa Tatrzańskiego.

Zadaniem grup miejscowych jest dążenie do celów Towarzystwa Tatrzańskiego środkami wymienionymi w § 2. ust. 2, 4, i 5 niniejszego statutu w odniesieniu do Tatr. Co do współdziałania i w innych punktach tego §-u przysługuje im prawo przedkładania dotyczących wniosków Wydziałowi Towarzystwa Tatrzańskiego. Zakres ich działania w sprawach określonych ust. 5-tym § 2-go

ma być określony i może zostać później zmieniony uchwałą Walnego Zgromadzenia Towarzystwa Tatrzańskiego na wniosek Wydziału, a plan corocznych robót ma być układany w porozumieniu z Wydziałem Towarzystwa Tatrzańskiego.

Grupy miejscowe składają zwykle roczne wkładki swych członków w całości do kasy Towarzystwa Tatrzańskiego, mają jednak prawo nakładać na swoich członków dodatkowe wkładki na własne cele.

Na pokrycie kosztów wynikłych ze współdziałania grup miejscowych w sprawach określonych § 2-gim ust. 5. może Wydział Towarzystwa Tatrzańskiego udzielać Zarządowi grup z funduszu na roboty w Tatrach odpowiednie środki pieniężne, przyczem grupy mogą dla umożliwienia sobie intensywniejszej pracy używać na te cele także innych środków materialnych, pozyskanych własnym swem staraniem.

Grupy miejscowe organizują się na podstawie wzorowego regulaminu, ustanowionego przez Wydział Towarzystwa Tatrzańskiego i obierają z pośród członków swych odpowiedni Zarząd.

Grupy miejscowe mają prawo brania udziału we Walnym Zgromadzeniu Towarzystwa Tatrzańskiego przez reprezentantów (jednego lub więcej), którym może być każdy członek Towarzystwa Tatrzańskiego.

Grupy miejscowe są obowiązane odsyłać wykazy swych członków i wkładki swych członków corocznie przed końcem roku kalendarzowego, a to pod rygorem, że utracą w przeciwnym razie prawo pobierania publikacji oraz prawo osobnej reprezentacji na Walnych Zgromadzeniach Towa-

rzystwa Tatrzańskiego, a to na tak długo, dopóki temu obowiązкови zadosyć nie uczynią.

Reprezentanci mają na Walnem Zgromadzeniu oprócz osobistych tyle głosów, ile grupie w miarę ilości jej członków, niezalegających z wkładkami w ubiegłym roku kalendarzowym, będzie przysługiwać według następującej tabeli, t. j.:

do włącznie	20	członków	—	1	głos
»	»	40	»	—	2 głosy
»	»	70	»	—	3 »
»	»	100	»	—	4 »
»	»	150	»	—	5 »
»	»	200	»	—	6 »
»	»	300	»	—	7 »

a ponad tę liczbę od każdej setki członków jeden głos więcej.

Prawa członków.

§ 9.

Każdy członek, spełniający swe obowiązki, względem Towarzystwa, ma następujące prawa:

- a) brania udziału w obradach Walnego Zgromadzenia, prawo wyboru i wybieralności. Wstęp na Walne Zgromadzenie mają jednakże z pośród członków zwyczajnych tylko członkowie, wykazujący się kartą legitymacyjną z roku bieżącego;
- b) brania udziału w wycieczkach, przez Towarzystwo urządzanych, w zebraniach towarzyskich, zabawach i odczytach, a to bezpłatnie,

- o ileby za wstęp na nie nie oznaczył Wydział osobnej opłaty;
- c) ma prawo do opieki ze strony organów Towarzystwa w czasie pobytu w górach, zasięgania od nich potrzebnych rad i informacji;
 - d) korzystania z urzędzeń, ułatwień i udogodnień przez Towarzystwo gdziekolwiek zaprowadzonych lub uzyskanych, z prawem pierwszeństwa przed osobami do Towarzystwa Tatrzańskiego nie należącymi;
 - e) otrzymuje bezpłatnie pamiętnik, względnie rocznik Towarzystwa, a po niższej cenie inne tegoż publikacje;
 - f) wolno mu nosić oznakę, ustanowioną dla członków Towarzystwa.

Obowiązki członków.

§ 10.

Członek zwyczajny wnosi jednorazowo tytułem wpisowego 2 kor. (2 marki, 1 rub.) i opłaca corocznie z góry 6 kor. (6 marek, 2 rub. 50 kop.) tytułem wkładki.

Kto złoży jednorazowo najmniej 200 koron, staje się członkiem założycielem.

Kto złoży jednorazowo 100 koron, staje się członkiem dożywotnim.

Członkowie honorowi, założyciele i dożywotni, nie opłacając rocznych wkładek, korzystają z wszystkich praw członków.

Organa Towarzystwa, sekcji i grup miejscowych.

§ 11.

Sprawy Towarzystwa załatwia Walne Zgromadzenie i Wydział, sprawy oddziałów, sekcji

i grup miejscowych Ogólne ich Zgromadzenia i Zarządy.

Zarządy oddziałów, sekcji i grup miejscowych są zarazem organami Towarzystwa w czynnościach określonych ich statutami i regulaminami.

Rok administracyjny Towarzystwa Tatrzańskiego, jego oddziałów, sekcji i grup rozpoczyna się z dniem 1. stycznia.

Walne Zgromadzenie.

§ 12.

Walne Zgromadzenia odbywają się w Krakowie i są zwyczajne, albo nadzwyczajne. Zwyczajne odbywają się corocznie z reguły w ciągu miesiąca lutego; nadzwyczajne stosownie do potrzeby odbywać się mogą w każdym innym czasie.

§ 13.

Do zakresu działania Walnego Zgromadzenia należą następujące sprawy:

- a) wybór prezesa i wiceprezesów oraz członków Wydziału;
- b) wybór komisji kontrolującej;
- c) mianowanie członków honorowych na przedstawienie Wydziału;
- d) rozstrzygnięcie o przedstawionych wnioskach Wydziału lub samoistnych. Wnioski samoistne, aby były wzięte pod obrady, winny być przedłożone Wydziałowi z podpisem wnioskodawcy przynajmniej na dwa tygodnie przed Walnym Zgromadzeniem. Każdy je-

dnakże wniosek, poparty przez połowę głosów osobistych i reprezentowanych na zebraniu, a przez Walne Zgromadzenie uznany za nagły, będzie wzięty pod obrady na temże zebraniu;

- e) obrady nad sprawozdaniem Wydziału o stanie Towarzystwa i czynnościach Wydziału z roku ubiegłego;
- f) rozrządzanie rachunków z roku ubiegłego, udzielanie absolutorium i uchwalanie budżetu;
- g) uchwalanie zmian statutu i regulaminu obrad Walnego Zgromadzenia;
- h) tworzenie lub rozwiązanie oddziałów, sekcji i grup miejscowych Towarzystwa i zatwierdzanie ich statutów;
- i) rozwiązanie Towarzystwa.

§ 14.

Uchwały na Walnem Zgromadzeniu zapadają bezwzględną większością głosów członków obecnych wraz z głosami reprezentantów oddziałów, sekcji i grup miejscowych. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący. Uchwały jednakże, dotyczące zmiany statutu, użycia funduszu żelaznego, podwyższenia rocznej wkładki i rozwiązania oddziału, sekcji lub grupy miejscowej, zapadają $\frac{2}{3}$ głosów reprezentowanych na Walnem Zgromadzeniu. Do uchwały orzekającej rozwiązanie Towarzystwa potrzebna jest istotna obecność przynajmniej 100 członków Towarzystwa oraz większość $\frac{3}{4}$ części wszystkich głosów osobistych i reprezentowanych. Nadto uchwała orzekająca rozwiązanie

Towarzystwa wtenczas dopiero staje się prawomocną, jeżeli większość członków założycieli i członków dożywotnich na to rozwiązanie się zgodzi. W tym celu zawiadomi prezes wszystkich członków założycieli i członków dożywotnich o treści zapadłej uchwały i zażąda od nich pisemnego w tej mierze oświadczenia; nie odpowiadający na to wezwanie w terminie przez prezesa oznaczonym, uważani będą za nie zgadzających się z zapadłą uchwałą rozwiązania.

Do prawomocności uchwał Walnego Zgromadzenia potrzebna jest istotna obecność przynajmniej 25 członków.

Gdyby nie zebrało się 25 członków na Walnym Zgromadzeniu, wtedy do dni 14 należy zwołać i ogłosić ponowne Walne Zgromadzenie z tym samym porządkiem dziennym, a uchwały tego ponownego Walnego Zgromadzenia są, bez względu na liczbę członków, prawomocne, o ile nie dotyczą zmiany statutu lub rozwiązania Towarzystwa.

Reprezentanci oddziałów, sekcji i grup miejscowych winni mieć pisemne pełnomocnictwo wystawione przez Zarządy i przedłożyć je przed Walnym Zgromadzeniem Prezesowi lub Wiceprezesowi Towarzystwa Tatrzańskiego.

Głosowanie na Walnych Zgromadzeniach odbywa się — o ile przewodniczący uzna to za potrzebne — za pomocą kartek, na których uwidoczniiona ma być ilość głosów reprezentowanych przez każdego głosującego.

§ 15.

Walne Zgromadzenie zwyczajne lub ponowne zwołuje prezes, lub w zastępstwie tegoż wicepre-

zes, w czasie postanowieniem statutu przepisany. Ogłoszenie zawierać powinno porządek obrad i poprzedzać ma dzień posiedzenia co najmniej o jeden tydzień.

Przedmioty tem ogłoszeniem nie objęte, tylko w razie uznania nagłości ich przez Walne Zgromadzenie, wzięte być mogą pod obrady.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje prezes lub jego zastępca, z własnej inicjatywy lub też w wykonaniu uchwały Wydziału lub poprzedniego Walnego Zgromadzenia, jako też w wypadkach statutem przewidzianych. Na żądanie pisemne 50-ciu członków Towarzystwa obowiązany jest również prezes lub jego zastępca zwołać najdalej w dni 30 nadzwyczajne Walne Zgromadzenie.

Walne Zgromadzenia mają być ogłaszane co najmniej w dwóch dziennikach, krakowskim i lwowskim, a także i w tem piśmie, któreby za organ Towarzystwa uznane było.

Zwołanie nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia powinno być ogłoszone na tydzień przed zgromadzeniem; w ogłoszeniu wymienione mają być dokładnie przedmioty obrad; nieobjęte ogłoszeniem przedmioty nie mogą być wzięte pod obrady na nadzwyczajnem Zgromadzeniu.

Uchwalanie budżetu nastąpić może tylko na zwyczajnem posiedzeniu.

W i e c e.

§ 16.

W miejscach górskich, więcej zwiedzanych, przedewszystkiem w Zakopanem, mogą się odby-

90

wać zgromadzenia członków tam obecnych, w celu uchwalenia rezolucyi, tyczących się miejscowych potrzeb Towarzystwa oraz oddziałów, sekcji i grup miejscowych. Rezolucye takie, przez obecnych na wiecu członków uchwalone, Wydział obowiązany będzie rozważyć i załatwić lub według uznania przedłożyć Walnemu Zgromadzeniu z odpowiednim wnioskiem.

Wydział.

§ 17.

Wydział wybrany przez Walne Zgromadzenie składa się z prezesa, trzech wiceprezesów i 15 członków, z których przynajmniej 10 musi stale mieszkać w Krakowie. W posiedzeniach Wydziału, mogą brać udział z prawem głosu przewodniczący oddziałów, sekcji fachowych i grup miejscowych lub ich zastępcy.

Członkowie Wydziału, nie wyłączając prezesa i wiceprezesów, wybierani być mają przez Walne Zgromadzenie w zasadzie na lat trzy, wybory jednak odbywać się mają w ten sposób, iż co roku trzecia część członków odnawiać się będzie.

W pierwszym roku ustąpi 5 członków Wydziału i drugi wiceprezes, w drugim prezes, trzeci wiceprezes i 5 członków, a w trzecim pierwszy wiceprezes i 5 członków pozostałych.

W miejsce zrzekającego się swego mandatu lub z innych powodów ubywającego w ciągu trzechlecia prezesa, wiceprezesa lub członka Wydziału, wybierze najbliższe Walne Zgromadzenie

jego zastępcę na resztę trzechlecia, przez którą ubywający miał jeszcze w Wydziale pozostawać.

Posiedzenia zwyczajne Wydziału odbywają się przynajmniej raz na miesiąc, nadzwyczajne zaś wedle potrzeby z własnej inicjatywy prezesa, wiceprezesa, lub na żądanie przynajmniej pięciu członków Wydziału.

Uchwały Wydziału zapadają bezwzględną większością głosów obecnych a w razie równości rozstrzyga przewodniczący. Do ważności uchwał potrzebna jest obecność prócz przewodniczącego przynajmniej sześciu członków Wydziału. Reprezentanci oddziałów, sekcji fachowych i grup miejscowych nie będą w tę liczbę sześciu wliczani. W razie nieobecności na posiedzeniu prezesa i wiceprezesów, przewodniczy najstarszy wiekiem z członków obecnych.

Nieusprawiedliwiona należycie nieobecność na posiedzeniach Wydziału którego z jego członków przez trzy po sobie następujące miesiące, uważana być ma za złożenie mandatu członka Wydziału.

§ 18.

Do zakresu działania Wydziału należy:

- a) wykonywanie uchwał Walnych Zgromadzeń zwyczajnych i nadzwyczajnych;
- b) przygotowywanie spraw, których załatwienie należy do Walnego Zgromadzenia;
- c) przyjmowanie i wykluczanie członków;
- d) uchwalanie regulaminu swoich obrad i czynności, tudzież regulaminu grup miejscowych;
- e) wybór ze swego grona sekretarza, skarbnika

- bibliotekarza i ich zastępców, oraz uchwalenie dla nich instrukcyj;
- f) ustanawianie i znoszenie komisji wykonawczych, określanie zakresu ich działalności i mianowanie członków tychże komisji;
 - g) mianowanie delegatów Towarzystwa Tatrzańskiego i zwalnianie ich od obowiązku, tudzież wydawanie im instrukcji;
 - h) mianowanie i usuwanie urzędników biurowych, tudzież uchwalanie dla nich płacy i instrukcji;
 - i) utrzymywanie stałych stosunków z oddziałami, sekcjami i grupami miejscowymi Towarzystwa;
 - k) udział w nadzorze szkoły snycerskiej, założonej przez Towarzystwo;
 - l) nadzór nad przewodnictwem;
 - t) redakcja i wydawnictwo rocznika Towarzystwa;
 - m) załatwianie wszelkich innych spraw Towarzystwa nieobjętych § 13. i nie należących do zakresu działania Walnego Zgromadzenia.

Wydział ma prawo uchwalać wydatki nadzwyczajne, niezamieszczone w budżecie, aż do wysokości 600 k. rocznie.

Wydziałowi pozostawia się wolność w nadzwyczajnych wypadkach przenoszenia w preliminarzu budżetowym poszczególnych pozycji w wydatkach, o ile przez to ogólna równowaga budżetu nie będzie naruszona.

Prezes.

§ 19.

Prezes lub w zastępstwie tegoż wiceprezes reprezentuje Towarzystwo na zewnątrz wobec

władz rządowych i krajowych, jakoteż wobec obcych Towarzystw i osób trzecich, podpisuje pisma i ogłoszenia wychodzące od Wydziału, zwołuje Walne Zgromadzenia i Wydział, kieruje obradami i przestrzega postanowień statutu i regulaminów, tudzież wykonania uchwał Walnego Zgromadzenia i Wydziału a nadto kieruje biurem Towarzystwa i jego personelem.

Towarzystwo przyjmuje za swoje wszelkie umowy zawarte przez prezesa lub wiceprezesa w jego imieniu w myśl powziętych uchwał Walnego Zgromadzenia, a względnie Wydziału.

Do ważności umów pisemnych potrzebny jest podpis prezesa względnie wiceprezesa i jednego członka Wydziału.

Prezesowi, a w jego zastępstwie wiceprezowi, służy prawo zawieszenia w urzędowaniu aż do najbliższego posiedzenia Wydziału, urzędników oraz wszelkiej służby Towarzystwa. W takim razie Wydział bezzwłocznie zwołany być winien.

Wiceprezes.

§ 20.

Pierwszy wiceprezes zastępuje prezesa we wszystkich jego czynnościach w razie tegoż nieobecności lub zachodzących innych przeszkód, jego zaś w razie przeszkody zastępuje drugi, względnie trzeci wiceprezes.

Sekretarz i jego zastępca.

§ 21.

Sekretarz lub jego zastępca prowadzi kancelaryę Towarzystwa, redaguje i podpisuje z preze-

sem wszelkie pisma od Towarzystwa pochodzące, spisuje protokoły obrad Wydziału, czuwa nad utrzymaniem ewidencji wszystkich członków i nad załatwianiem spraw administracyjnych wedle poleceń Wydziału lub prezesa.

Skarbnik i jego zastępca.

§ 22.

Skarbnik lub jego zastępca prowadzi zgodnie z instrukcją kasę Towarzystwa, załatwia pod kontrolą prezesa lub jego zastępcy wszystkie sprawy pieniężne i składa rachunki, oraz prowadzi odnośne księgi według instrukcyi Wydziału.

Bibliotekarz i jego zastępca.

§ 23.

Bibliotekarz lub jego zastępca zachowuje i utrzymuje w porządku bibliotekę Towarzystwa, stara się o jej uzupełnienie, względnie powiększenie i prowadzi korespondencyę w sprawie publikacyi nadchodzących do biblioteki Towarzystwa Tatrzańskiego.

Komisya kontrolująca.

§ 24.

Komisya kontrolująca składa się z trzech wybieranych co roku przez Walne Zgromadzenie członków, którzy z pomiędzy siebie obierają prze-

wodniczącego. Komisya kontrolująca obowiązana jest sprawdzać księgi rachunkowe, przychody i wydatki kasowe Towarzystwa przynajmniej raz z końcem roku. Z końcem roku administracyjnego sprawdza Komisya kontrolująca bilans Towarzystwa, oraz stan jego czynny i dłużny i przedkłada sprawozdanie wraz z odpowiednimi wnioskami Wydziałowi i Walnemu Zgromadzeniu.

Komisye wykonawcze.

§ 25.

Komisye wykonawcze ustanawia wedle potrzeby Wydział stale lub czasowo, określa ich skład i zakres czynności, wydaje im instrukcye i polecenia. Komisye te są organami wykonawczymi Wydziału. Obowiązane są składać w oznaczonych przez Wydział terminach sprawozdania i przedstawiać wnioski w poruczonych im sprawach.

Delegaci.

§ 26.

Delegaci Towarzystwa, mianowani z pośród członków przez Wydział, spełniają czynności poruczone im przez Wydział, stosując się do wydanej im instrukcji. Są oni pośrednikami między członkami Towarzystwa a Wydziałem. Szczególnym ich obowiązkiem jest jednanie nowych członków Towarzystwu i przedstawianie Wydziałowi wszelkich wniosków, zmierzających do powiększenia ich li-

93

czy, oraz zachęcanie turystów³ do zwiedzania Tatr i Karpat i udzielanie im w tej mierze potrzebnych informacji.

Majątek Towarzystwa.

§ 27.

Majątek Towarzystwa składa się:

- a) z wszelkich ruchomości i nieruchomości, będących własnością Towarzystwa;
- b) z funduszu żelaznego;
- c) z funduszu zapasowego;
- d) z dochodów Towarzystwa;
- e) z wszelkich innych funduszy, jakie Wydział ustanowi.

Fundusz żelazny.

§ 28.

Fundusz żelazny Towarzystwa powstaje:

- a) z jednorazowych wkładek, przez członków założycieli i członków dożywotnich wnoszonych;
- b) z darów i zapisów, uczynionych wyraźnie na rzecz tegoż funduszu.

Fundusz żelazny ma być umieszczony albo w nieruchomościach Towarzystwa, albo w sposób dla lokacji kapitałów pupilarnych ustawami przepisany. Umieszczenie tego funduszu w nieruchomościach wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia.

Fundusz ten będzie osobno administrowany. Dochód z niego wpływa corocznie do bieżących funduszy Towarzystwa.

Fundusz zapasowy.

§ 29.

Fundusz zapasowy powstaje:

- a) z wpisowego nowych członków zwyczajnych;
- b) z pewnej części corocznej pozostałości kasowej, o ile przeznaczona zostanie na wniosek Wydziału przez Walne Zgromadzenie;
- c) z nadzwyczajnych dochodów Towarzystwa, jak np. darów, zapisów i t. p.

Fundusz zapasowy służy na pokrycie nieprzewidzianych wydatków, lub też możliwego niedoboru w budżecie.

Fundusz ten będzie osobno administrowany i może być użyty tylko za uchwałą Walnego Zgromadzenia, powziętą na wniosek Wydziału. Dochód z niego wpływa corocznie do bieżących funduszy Towarzystwa.

Załatwianie sporów.

§ 30.

Spory między członkami, wynikające ze stosunków Towarzystwa, rozstrzyga bez odwołania sąd polubowny. W tym celu obiera każda strona z grona członków Towarzystwa jednego sędziego, a ci wybierają trzeciego na superarbitra.

Rozwiązanie Towarzystwa.

§ 31.

W razie rozwiązania Towarzystwa, majątek tegoż po opłaceniu ciężących na niem długów,

przechodzi na rzecz Akademii Umiejętności w Krakowie, z przeznaczeniem wyłącznym na popieranie i ogłaszanie prac i badań naukowych, mających za przedmiot fizyografię Karpat i Tatr. Ostatecznej likwidacyi majątku i oddania tegoż Akademii Umiejętności dokona ówczesny Wydział Towarzystwa.

*TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
SEKCJA OCHRONY TATR*

MEMORYAŁ

*DO WYSOKIEGO WYDZIAŁU KRAJOWEGO
W SPRAWIE PROJEKTU BUDOWY
KOLEI LOKALNEJ ZAKOPANE - ŚWINNICA.*

Wysoki Wydziale Krajowy!

Program budowy nowych kolei lokalnych w naszym kraju przy udziale funduszu krajowego obejmuje między innymi linię kolejową Zakopane-Świnnica. Kolej ta, długości 12 km., budowaną ma być kosztem 3.000.000 koron i ma umożliwić otwarcie pokładów granitu. Wysoki Wydział Krajowy postanowił przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyznanie temu przedsiębiorstwu kolejowemu subwencji krajowej w sumie 500.000 koron w zamian za akcje zakładowe, pod warunkiem, że do zebrania kapitału za-

kładowego przyczyni się państwo odpowiednim udziałem, a resztę kapitału dostarczy przedsiębiorstwo, mające sfinansować kolej Zakopane - Świnnica. Udział państwa spodziewany jest w kwocie 500.000 koron.

Towarzystwo Tatrzańskie w ciągu swego 40-letniego istnienia zainicjowało i w miarę możliwości wykonało większość dzieł, mających na celu udostępnienie Tatr polskich i zaznajomienie z nimi społeczeństwa polskiego i obcych, pozatem zabierało głos w najważniejszych sprawach dotyczących Tatr, że przypomniemy akcję w sprawie Morskiego Oka. Praca Towarzystwa, w którego skład wchodzi najwybitniejsi przedstawiciele społeczeństwa polskiego, nakłada nań obowiązek i daje mu prawo moralne do zabierania głosu również w sprawach ochrony Tatr w najszerszym tego słowa znaczeniu. Celem tem skuteczniejszego wykonywania tych zadań związany został w lutym r. 1912 w łonie Towarzystwa nowy organ — Sekcja Ochrony Tatr.

Stanowisko, pozytuując piękno przyrody pierwotnej za naturalne bogactwo kraju jest podstawą wielkiego nowoczesnego prądu kulturalnego, streszczającego się w hasłach „Heimatskunde“ i „Heimatspflege“. Z pośród zrzeszeń, poświęconych wyłącznie ochronie przyrody, wymienimy ważniejsze: francuskie „Société pour la protection des paysages“, belgijskie „Société nationale pour la protection des sites“, angielskie „National Trust for Places of Historic Interest or Natural Beauty“, ameryk. „American Scenic and Historic Preservation Society“, włoskie „Pro montibus et silvis“, szwedzkie „Svenska naturskyddsforeningen“, szwajcarskie „La ligue suisse pour la protection des beautés naturelles“, holenderskie „Vereeniging tot behoud van Natuur monumenten“ i t. p. Istniejącą u nas lukę w tym zakresie wypełniają poniekąd: Komisya Fizyograficzna Akademii Umiejętności, Towarzystwo Przyrodników polskich im. Kopernika oraz Związek Towarzystw Upiększania kraju, strzegący dotąd przeważnie piękna architektonicznego miast i osad ludzkich. Inicytynie społecznej w sprawie ochrony przyrody przychodzi z pomocą w wielu krajach organizacya państwowa: w Bawaryi utworzono w r.

1905 „Krajowy Wydział opieki nad przyrodą“ (Landesausschuss für Naturpflege), w Prusiech organem tym jest „Staatliche Stelle für Naturdenkmalpflege“, pozatem istnieją odnośne ustawy i organizacye państwowe we Francyi, Oldenburgu, Hesyi, Belgii, Szwecyi, Norwegii i w. i. U nas konieczność ustawodawczej ochrony przyrody znalazła gruntowne uzasadnienie w mowie posłą na Sejm krajowy Juliana bar. Brunickiego, wypowiedzianej d. 15 listopada r. 1910, motywującej odpowiednie wnioski. Nie jest to pierwsza próba ustawodawczego ujęcia sprawy ochrony przyrody w naszym kraju: możemy być dumni z tego, iż ustawa o ochronie kozic i świstaków w Tatrach z d. 19 lipca r. 1869 (Dz. u. k. 6.) była pierwszą tego rodzaju ustawą w Europie. W wykonaniu tej ustawy Towarzystwo Tatrzańskie w ciągu szeregu lat utrzymywało straż górską. Pozatem rozszerzyło ono swój statut w kierunku opieki nad cenniejszymi zabytkami flory górskiej.

Sekcya ochrony Tatr ma za główne swoje zadanie — poza pieczę nad florą i fauną tatrzańską — dążenie do zabezpieczenia Tatr przed czynnikami, zacierającymi pierwotny charakter tatrzańskiego krajobrazu.

Jednem z najważniejszych zagadnień, wobec których Sekcya musiała zająć określone stanowisko, była sprawa kolejki na Świnicę. Projekt inż. Waleryana Dzieślewskiego budowy tej kolejki (inż. W. Dzieślewski: „Uprzysiężnienie i uprzemysłowienie Tatr polskich“ Lwów. 1902.) spotkał się z ostrą krytyką wybitnych pisarzy, między innymi: Kazimierza Bartoszewicza („Słowo Polskie“ 5. X. 1912), Eligiusza Niewiadomskiego („Kuryer Warszawski 1903), Kazimierza Tetmajera („Goniec“ Warszawa, 1903), Dra Stanisława Eliasza Radzikowskiego („Słowo Polskie“ 23. i 24. VIII. 1905), Stanisława Witkiewicza („Na przełęczy“, Lwów, r. 1906, str. 116 do 121). Głosy te potępiły stanowczo projekt powyższy, jako grożący zniszczeniem pierwotnego charakteru jednej z najpiękniejszych okolic Tatr polskich, a nie przedstawiający wybitnych korzyści dla turystyki.

Sekeya Ochrony Tatr uważała za swój obowiązek zbadanie wszechstronne powyższego projektu, zanim wyda swój sąd o całym przedsięwzięciu. Wobec tego, że projekt inż. Dzieślewskiego oparty jest przeważnie na przesłankach przyrodniczych i przemysłowych, Sekeya postanowiła zwrócić się do rzeczoznawców z prośbą o wydanie fachowych opinii. Łącznie z Sekcją Przyrodniczą Tow. Tatrzańkiego Sekcyja Ochrony Tatr zwróciła się przedewszystkiem do Dra Wiktora Kuźniara, od dwóch lat rzeczoznawcy biura melioracyi Wysokiego Wydziału krajowego w sprawach budowy zbiorników wód powodziowych, z propozycją ocenienia projektu ze stanowiska przyrodniczego. Dr. Wiktor Kuźniar wygłosił rzeczowy referat na posiedzeniu obydwóch Sekcyi d. 9. kwietnia 1912, wykazując brak podstaw realnych projektu z punktu widzenia geologicznego i wogóle przyrodniczego, a przytem o całokształcie pomysłu wydał opinię bardzo ujemną. Wywody referenta były tak przekonywujące, że Sekcyja, traktując dalsze głosy rzeczoznawców z innych dziedzin jedynie jako uzupełnienie, określiła swoje stanowisko względem projektu kolejki na Świnnicę jako **negatywne**. Aby sąd swój podać do wiadomości ogółu Sekcyja Ochrony Tatr wraz z Sekcją Przyrodniczą wydała ten referat jako broszurę pod tytułem: „W sprawie kolejki na Świnnicę“ (Kraków, 1912). Pozwalamy sobie przytoczyć najważniejsze punkty broszury. Analizując wartość **granitu**, jako głównego produktu, który ma budowę kolejki usprawnić, autor dochodzi do następującej konkluzji: „Granit z Kasprowego jest materiałem zupełnie lichym, do celów technicznych, to jest do utrzymywania dużych bloków, monolitów i t. d. nieprzydatnym, dla otrzymania zaś kostek brukowych i szutru materiałem co najmniej wątpliwej wartości“. Zupełnie zaś iluzorycznymi są według Dra Kuźniara nadzieje na eksploatację rudy żelaznej, piryków i złota, jak również korzyści, jakie można mieć z gospodarstwa łąkowego, mlecznego i lasowego. Brak ścisłych badań klimatologicznych sprawia, że o znaczeniu Hali Gąsienicowej dla celów sanatoryalnych pomiędzy specjalistami kursują

jaknajprzecenniejsze poglądy. Wzgląd turystyczny również nie jest dość ważnym argumentem za kolejką: „W Alpach dopiero na przestrzenie kilkadziesiąt razy większe niż Tatry wypada jedna kolejka górską, przytem ruch turystyczny, a więc i obrót pieniężny jest olbrzymi, a pomimo to zjawiają się coraz głośniejsze protesty przeciw zeszpeceniu przyrody, *) a niektóre kolejki bankrutują“.

„Jestem głęboko przekonany, że uda się nam ochronić społeczeństwo od przedsięwzięcia zgubnego“ — temi słowy kończy Dr. Kuźniar swą broszurę.

Broszura została przesłana do czynników miarodajnych, w ich liczbie przedewszystkiem do Wysokiego Wydziału krajowego oraz puszczona w obieg księgarski. Spotkało ją bardzo przychylnie przyjęcie w prasie i wogóle w opinii publicznej.

Wydział Tow. Tatrzańkiego na posiedzeniu d. 24. czerwca b. r. po wysłuchaniu referatu o kolejce na Świnnicę członka Wydziału, doc. pryw. U. J. Dra J. Smoleńskiego przekazał dalsze zajęcie się tą sprawą Sekcyi Ochrony Tatr. W ten sposób Sekcyja stała się w zakresie omawianego zagadnienia reprezentantką opinii Wydziału Tow. Tatrzańkiego. Cały szereg wybitnych uczonych, znawców i przyjaciół Tatr wypowiedział się za stanowiskiem przyjętem przez Sekcyę — że wymienimy: prof. Dra Władysława Kulczyńskiego, członka Ak. Um., Dra Mieczysława Limanowskiego („W sprawie kolejki na Świnnicę“. „Czas 17. XII b. r.) prof. Dra Maryana Raciborskiego, czł. Ak. Um., Dra Eugeniusza Romera, prof. Uniw. lwow. (Wiec w Zakopanem w sprawie ochrony Tatr z dnia 10. VIII b. r.), Dra Zygmunta Weyberga, prof. Un. lwow. (tenże Wiec oraz dawniej wypowiedziana opinia o wartości granitu z Kasprowego: „Przyczynki do petrografii trzonu krystalicznego tatr.“ Pam. Tow. Tatr. 1902 i 1903). Szersze koła publiczności wypowiedziały się w jednomyślnych uchwałach miarodajnych instytucyi i zgromadzeń, stanowczo protestujących przeciw budowie ko-

*) W ostatnich czasach oświadczyła się opinia publiczna 68.000 podpisów przeciwko projektowi kolei na Matterhorn.

lejki na Świnnicę: 1. Uchwała Zjazdu Związku Towarzystw upiększania kraju, z d. 14. lipca b. r. 2. Uchwała Walnego Zgromadzenia Sekcyi Turystycznej Tow. Tatrzańskiego, z dnia 11 sierpnia b. r. 3. Rezolucya Wiecu członków Tow. Tatrzańskiego, z d. 18 sierpnia b. r. 4. Rezolucya Wiecu publicznego w sprawie ochrony Tatr, odbytego w Zakopanem d. 10 sierpnia b. r.

Wobec braku replik ze strony interesowanej na głosy powyższe i jakiegokolwiek polemiki w tej sprawie, mniemaliśmy, że projekt kolejki na Świnnicę poszedł w zapomnienie, zwłaszcza, że dochodziły nas wieści o inicjatywie przedstawicielstwa miast: Krakowa, Lwowa i Tarnowa co do racjonalniejszych projektów eksploatacyi Tatrzańskiego granitu. Postanowienie Wysokiego Wydziału krajowego subwencyonowania konsorecyum przedsiębiorstwa kolejowego Zakopane-Świnnica znacznym funduszem krajowym wyprowadziło nas z błędu.

Istnieją precedensy, że li tylko ze względu na ochronę piękna krajobrazowego rządu odrzucały podania o koncesye kolejowe: rząd saski kilkakrotnie odrzucał podania o koncesyę na kolej na Bastei, główny punkt saskiej Szwajcaryi; podobnie uczynił rząd bawarski z projektem kolei na Zugspitze; ze względu na krajobraz odrzucono niedawno projekt kolei przez dolinę Szwarcy w Turynii i wybudowano dłuższą linię okrężną przez Rottenbach; władze udaremniały dotąd skutecznie pomysły urządzeń komunikacyjnych w najpiękniejszej dolinie Harcu Bodetal. Projekt kolejki na Świnnicę został, jak wykazaliśmy powyżej, bardzo poważnie zakwestyonowany już nietylko ze względu na piękno krajobrazu, lecz nadewszystko ze względu na nierealność jego podstaw przyrodniczych i przemysłowych.

Nie jesteśmy bezwzględnyimi przeciwnikami wszelkich urządzeń komunikacyjnych w Tatrach, o ile przynieść mogą rzetelną korzyść krajowi, nie niweczając bezpowrotnie charakteru tatrzańskiego krajobrazu. Tak n. p. pomysł kolejki elektrycznej do Morskiego Oka z bocznicą ku Wołoszynowi lub Koszystej, gdzie według zgo-

dney opinii rzeczoznawców znajduje się **najlepszy** granit w Tatrach, uważamy za znacznie racjonalniejszy pod każdym względem.

Uważamy za swój obowiązek zwrócić się do Wysokiego Wydziału Krajowego z następującą prośbą:

Wysoki Wydział Krajowy

raczy zwołać fachową ankietę celem rewizyi projektu kolei lokalnej Zakopane-Świnnica względnie zastanowienia się nad innymi pomysłami eksploatacy granitu w Tatrach.

Nie wątpimy, że Wysoki Wydział Krajowy, troszcząc się o wszechstronne dobro kraju, przyjmie przychylnie inicjatywę naszą, wynikającą z poczucia odpowiedzialności za zachowanie piękna pierwotnego krajobrazu tatrzańskiego, jako naturalnego bogactwa kraju.

Tadeusz Kornitowicz
sekretarz.

Dr. Jan Gwalbert Pawlikowski
przewodniczący.

Zakopane, dnia 31 grudnia 1912 r.

Załączniki:

1. Inż. W. Dzieślewski: „Uprzystępnienie i uprzemysłowienie Tatr polskich“, Lwów, 1902.
2. W. Kuźniar: „W sprawie kolejki na Świnnicę“. Kraków, 1912.
3. M. Limanowski: „W sprawie kolejki na Świnnicę“. Odbitka z pisma „Zakopane“ nr. 28. Kraków, 1912.
4. Z. Weyberg; „Przyczynki do petrografii trzonu krystalicznego tatrzańskiego“, Pam. Tow. Tatr. 1902.
5. Idem: „Przyczynki do petrografii trzonu krystalicznego tatrzańskiego“, Pam. Tow. Tatr. 1903.
6. A. Lityński: „W sprawie ochrony Tatr“. Pam. Tow. Tatr. 1912.

7. J. G. Pawlikowski: „Kultura a natura“, odbliska z „Lamusa“, IV. 1912.

8. Uchwała: Zjazdu Związku Tow. Upiększania kraju z d. 14. VII. 1912.

9. Uchwała: Ogólnego Zgromadzenia Sekcji Turystycznej Tow. Tatrzańskiego z d. 11. VIII. 1912.

10. Uchwała: Wiecu członków Tow. Tatrzańskiego w Zakopanem. z d. 18. VIII. 1912.

11. Uchwała: Wiecu publicznego w sprawie ochrony Tatr z d. 10. VIII. 1912.

12. Sprawozdanie z wiecu publicznego w sprawie ochrony Tatr. „Zakopane“ Nr. 20. 1912.

13. Statut Tow. Tatrzańskiego.

14. Statut Sekcji Ochrony Tatr Tow. Tatrzańskiego.

15. Odezwy: „Ochrona Tatr“.

16. „ „ „Zadania Sekcji“.

TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
SEKCJA OCHRONY TATR.

Drukarnia „Polonia“ w Zakopanem.

STATUT SEKCYI

(zatwierdzony reskryptem c. k. Namiestnictwa we Lwowie z 4/7 1912 L. XIII a 2771).

Nazwa i siedziba sekcji.

§ 1. Sekcja nosi nazwę: „Towarzystwo Tatrzańskie. Sekcja ochrony Tatr“. Siedzibą Sekcji jest Zakopane.

Cel.

§ 2. Celem Sekcji jest piecza nad zachowaniem krajobrazu tatrzańskiego w najszerszym tego słowa znaczeniu.

Środki.

§ 3. Środkami do osiągnięcia tego celu są:

1. Organizowanie obywatelskiej straży górskiej:

a) celem opieki nad rzadszemi roślinami i zwierzętami tatrzańskimi.

b) celem przeciwdziałania niewłaściwemu zachowywaniu się człowieka w górach.

2. Wpływanie na czynniki miarodajne w myśl zasady zachowania o ile możliwości pierwotnego charakteru gór.
3. Wpływanie w tym duchu na opinię publiczną przez odpowiednie odezwy, wydawnictwa, odczyty, wycieczki i t. p.
4. Utrzymanie odpowiedniego księgozbioru.
5. Nawiązywanie i utrzymywanie stosunków z towarzystwami o pokrewnym zakresie działania w kraju i zagranicą.

Skład Sekcyi.

§ 4. Sekcyja składa się z członków: honorowych, założycieli, wspierających i zwyczajnych.

§ 5. Członków honorowych mianuje Ogólne Zgromadzenie na wniosek Zarządu z pośród osób, które położyły szczególne zasługi w sprawie ochrony piękności zabytków przyrody.

§ 6. Członkiem założycielem może być każdy członek Towarzystwa Tatrzańskiego, przyjęty przez Zarząd na wniosek dwóch członków Sekcyi i składający na cele Sekcyi jednorazowo najmniej 100 k.

§ 7. Członkiem wspierającym może być każdy członek Tow. Tatrzańskiego, przyjęty przez Za-

rząd na wniosek dwóch członków Sekcyi i składający na cele Sekcyi rocznie najmniej 10 koron.

§ 8. Członkiem zwyczajnym może być każdy członek Tow. Tatrzańskiego, przyjęty przez Zarząd na wniosek dwóch członków Sekcyi i składający ustanowioną przez Ogólne Zgromadzenie wkładkę roczną na cele Sekcyi.

§ 9. Za dowód należenia do Sekcyi służy karta legitymacyjna.

§ 10. O wykluczeniu członka Sekcyi rozstrzyga Zarząd. Wolno jednak wykluczonemu odwołać się do Ogólnego Zgromadzenia Sekcyi. Członek występujący lub wykluczony z Tow. Tatrzańskiego przestaje być przez to samo członkiem Sekcyi.

Prawa i obowiązki członków.

§ 11. Każdy członek Sekcyi ma prawo:

1. Wyboru i wybieralności oraz brania udziału czynnego w Ogólnych Zgromadzeniach Sekcyi.
2. Korzystania z lokalu, urządzeń Sekcyi i ułatwień przez nią uzyskanych.
3. Noszenia odznaki dla członków Sekcyi ustanowionej.

§ 12. Każdy członek Sekcyi jest obowiązany:

1. Przyczyniać się wedle możliwości do osiągnięcia celów Sekcyi.
2. Jednać dla Sekcyi nowych członków.
3. Stosować się do postanowień statutu i regulaminów.
4. Członek zwyczajny i wspierający obowiązany jest regularnie z góry uiszczać ustanowione wkładki.

§ 13. Wystąpienie z Sekcyi zgłoszone być może na ręce Zarządu każdego czasu. Należne za rok bieżący oraz zaległe wkładki winny być uiszczone. Członkowie niepłacący mimo wezwania wkładki do końca roku administracyjnego uważani będą za występujących z Sekcyi.

Organa Sekcyi.

§ 14. Sprawy Sekcyi załatwia Ogólne Zgromadzenie i Zarząd, który jest organem Tow. Tatrzańskiego w określonych statutem Sekcyi czynnościach.

Ogólne Zgromadzenia.

§ 15. Ogólne Zgromadzenia są zwyczajne i nadzwyczajne. Zwyczajne odbywają się corocznie w styczniu; nadzwyczajne odbywają się w razie

uznanej przez Zarząd potrzeby lub w razie gdy tego przynajmniej 20-tu członków pisemnie zażąda.

§ 16. Do Ogólnego Zgromadzenia należy:

1. Prowadzenie obrad nad sprawozdaniem Zarządu o stanie Sekcyi i czynnościach Zarządu z roku ubiegłego.
2. Roztrząsanie rachunków Sekcyi z roku ubiegłego, udzielanie absolutoryum i uchwalanie budżetu.
3. Wybór przewodniczącego, jego zastępcy oraz 7-miu członków Zarządu i dwóch zastępców członków Zarządu, wszystkich na rok jeden.
4. Wybór Komisji kontrolującej, składającej się z 3-ch członków na rok jeden.
Uwaga: a d 3 i 4: Wybory odbywają się tajnie kartkami.
5. Określanie wysokości wkładek rocznych członków zwyczajnych.
6. Mianowanie członków honorowych na przedstawienie Zarządu.
7. Załatwianie wniosków i interpelacji.
8. Uchwalanie regulaminów.
9. Zmiana statutu.
10. Rozwiązanie Sekcyi.

§ 17. Termin Ogólnego Zgromadzenia winien

być co najmniej na 7 dni naprzód do wiadomości członków podany. Powinien być ogłoszony oprócz w miejscowym organie jeszcze co najmniej w trzech dziennikach: krakowskim, lwowskim i warszawskim. Ogólne Zgromadzenie zwołuje przewodniczący lub jego zastępca.

§ 18. Do prawomocności uchwał Ogólnego Zgromadzenia potrzebna jest obecność $\frac{1}{5}$ członków. Gdyby potrzebna ilość członków się nie zjawiła, należy zwołać ponowne Ogólne Zgromadzenie w terminie najwyżej 7-dniowym. Uchwały tego ponownego Ogólnego Zgromadzenia obowiązują bez względu na ilość obecnych członków.

§ 19. Uchwały Ogólnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów. Do ważności uchwały wymienionej w § 6. punkt 9., tudzież do uchwały zmieniającej wysokość wkładki członków potrzebna jest większość $\frac{2}{3}$ głosów obecnych członków, zaś co do punktu 10. potrzebna jest obecność najmniej $\frac{1}{4}$ członków i większość $\frac{3}{4}$ obecnych. Członkowie wykonywują głosowanie osobiście.

Zarząd Sekcyi.

§ 20. Zarząd składa się z przewodniczącego,

jego zastępcy, skarbnika, jego zastępcy, bibliotekarza, naczelnika straży górskiej i jego zastępcy. Pozatem prawa członka Zarządu posiada przedstawiciel Wydziału Tow. Tatr., przedstawiciele zaś innych Sekcyi fachowych, Oddziałów lokalnych i Grup miejscowych Tow. Tatrzańkiego mogą brać udział w posiedzeniach Zarządu z głosem doradczym.

§ 21. Posiedzenia Zarządu zwołuje przewodniczący lub jego zastępca.

§ 22. Zarząd ma prawo i obowiązek:

1. Wykonywać uchwały Ogólnego Zgromadzenia.
2. Przyjmować i wykluczać członków.
3. Uchwalać regulamin swych obrad i czynności.
4. Wybierać z pośród swego grona sekretarza, jego zastępcę, skarbnika, jego zastępcę, bibliotekarza, naczelnika straży górskiej i jego zastępcę.
5. Wybierać reprezentanta Sekcyi w Wydziale Tow. Tatr. i reprezentanta Sekcyi na Walnem Zgromadzeniu Tow. Tatr.
6. Tworzyć i znosić Komisye wykonawcze do poszczególnych czynności, nadto komitety i kółka z poza swego grona.

7. Mianować delegatów Sekcyi, wydawać im instrukcyę oraz uwalniać ich od obowiązku.
8. Zarządzać wszelkimi innemi sprawami Sekcyi, nie objętymi przez § 16.

§ 23. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów członków obecnych na posiedzeniu. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący zebrania. Do ważności uchwał potrzebna jest obecność przynajmniej 5 członków Zarządu prócz przewodniczącego względnie jego zastępcy.

§ 24. Przewodniczący reprezentuje Sekcyę na zewnątrz i podpisuje wszystkie pisma i akta wychodzące od Sekcyi.

§ 25. Zastępca przewodniczącego zastępuje tegoż w razie jego nieobecności lub zachodzących innych przeszkód we wszystkich jego czynnościach.

§ 26. Sekretarz (lub jego zastępca) prowadzi biuro Sekcyi, redaguje i podpisuje z przewodniczącym wszystkie pisma, wychodzące z Sekcyi, spisuje protokoły obrad Zarządu i Ogólnego Zgromadzenia, załatwia sprawy administracyjne.

Wszystkie te czynności załatwia według instrukcyi Zarządu lub przewodniczącego.

§ 27. Skarbnik (lub jego zastępca) prowadzi kasę, załatwia wszelkie sprawy pieniężne, składa rachunki i prowadzi odnośne księgi. Czynności te spełnia według instrukcji Zarządu.

§ 28. Bibliotekarz utrzymuje w porządku księgozbiór Sekcji, stara się o jego uzupełnianie, czuwa nad całością i porządkiem zbiorów. Czynności te spełnia według instrukcji Zarządu.

§ 29. Naczelnik obywatelskiej straży górskiej jest odpowiedzialny za swoje czynności przed Zarządem. Obowiązki naczelnika określa specjalny regulamin przez Zarząd ułożony. W razie przeszkody zastępuje naczelnika jego zastępca.

Komisya kontrolujaca.

§ 30. Komisya kontrolujaca sprawdza przy najmniej raz do roku księgi rachunkowe, przychody i wydatki kasowe, bilans oraz gotówkę w kasie, a następnie przedkłada Ogólnemu Zgromadzeniu Sekcji wnioski co do udzielenia lub odmówienia absolutorium każdorazowemu Zarządowi Sekcji.

Komisye wykonawcze.

§ 31. Komisye wykonawcze ustanawia wedle potrzeby Zarząd stale lub czasowo, określa

ich skład i zakres czynności, wydaje im instrukcje i polecenia. Komisye te są organami wykonawczymi Zarządu. Obowiązane są składać w oznaczonych przez Zarząd terminach sprawozdania i przedstawiać wnioski w poruczonych im sprawach.

Delegaci.

§ 32. Delegaci Sekcyi spełniają czynności poruczone im przez Zarząd, stosując się do wydanej im instrukcyi. Są oni pośrednikami między członkami Sekcyi a Zarządem. Szczególnym ich obowiązkiem jest szerzenie wśród ogółu wiadomości o działalności Sekcyi i jednanie jej nowych członków.

Obywatelska straż górską.

§ 33. Członkami obywatelskiej straży górskiej mogą być członkowie Sekcyi, którzy zobowiążą się wypełniać ściśle postanowienia regulaminu, ułożonego przez Zarząd Sekcyi. Członków straży górskiej przyjmuje Zarząd po zasięgnięciu opinii naczelnika, przyczem może odmówić przyjęcia bez wyjawienia powodów. Zarząd również wyklucza członków straży. Członkowie straży

obowiązani są bezwzględnie wykonywać polecenia naczelnika (lub jego zastępcy) i przestrzegać ściśle dotrzymania zobowiązań. Członkowie straży górskiej noszą osobną odznakę z napisem: „Towarzystwo Tatrzańskie. Sekcja ochrony Tatr. Obywatelska straż górską“, oraz obowiązani są mieć przy sobie odpowiednią legitymację, opatrzoną we własną fotografię.

Majątek Sekcji.

§ 34. Majątek Sekcji stanowią:

1. Wkładki członków zwyczajnych, wspierających i założycieli.
2. Subwencje i inne niestałe dochody.
3. Wszelkie ruchomości, będące własnością Sekcji.

Załatwianie sporów.

§ 35. Wszelkie spory między członkami Sekcji w sprawach teje rozstrzyga bez odwołania Sąd polubowny, wybrany przez strony spór wiodące z pośród członków Sekcji.

Każda ze stron wybiera jednego sędziego, a ci wybierają trzeciego na rozjemcę.

Rok administracyjny.

§ 36. Rok administracyjny Sekcji trwa od 1. stycznia do 31. grudnia.

Rozwiązanie Sekcji.

§ 37. W razie rozwiązania Sekcji cały majątek jej przechodzi na rzecz Towarzystwa Tatrzańskiego.

REGULAMIN CZŁONKÓW SEKCYI.

Każdy członek Sekcyi jest obowiązany przyczynić się wedle możliwości do osiągnięcia celu Sekcyi (§ 6, 1. statutu), a więc do pieczy nad zachowaniem krajobrazu tatrzańskiego w najszerszym tego słowa znaczeniu (§ 2 statutu).

Wypełnienie tego obowiązku polega:

1. na stałym dążeniu do zabezpieczenia całości Tatr przed czynnikami, zacierającymi pierwotny charakter krajobrazu tatrzańskiego i ukształtowania powierzchni (czynnikami tymi mogą być budowle, urządzenia komunikacyjne, przemysłowe itp.);
2. na unikaniu niszczenia i tępienia oraz nabywania właściwych okolicom górskim rzadszych gatunków roślin i zwierząt tatrzańskich;
3. na unikaniu zaśmiecania gór i zakłócania ciszy górskiej (hałasowania, strzelania, strącania kamieni itp.);
4. na przeciwdziałaniu w miarę możliwości tego rodzaju przekroczeniom przez wystąpienie czynne lub zawiadomienie Zarządu Sekcyi.

MEMORIAŁ

SEKCJI OCHRONY TATR TOW. TATRZAŃSKIEGO
DO WYDZIAŁU TOWARZYSTWA.

Sekcja Ochrony Tatr Towarzystwa Tatrzańskiego, chcąc spełnić nałożone na nią przez statut obowiązki zajęła się ściślejszym rozpatrzeniem i określeniem zasad i kierunków działania. Wynik swoich rozważań przedkłada Sekcja niniejszem Szanownemu Wydziałowi T. T.

Przedewszystkiem zdać sobie należy sprawę ze znaczenia hasła ochrony Tatr i wynikających zeń postulatów dla wszystkich wogóle zadań i prac T. T. Umieżowanie przyrody górskiej, które jest wytworem niedawnym nowoczesnej kultury wywołało wszędzie prąd uprzystępniania gór. Powstanie i dotychczasowa działalność Tow. Tatrzańskiego były wyrazem tego prądu. Dzięki działalności i propagandzie Towarzystwa Tatry zostały otwarte i uprzystępnione, - dzięki też tej działalności niewątpliwie uzyskały w społeczeństwie naszym to ogromne znaczenie, jakie dziś posiadają. Ale okres uprzystępniania gór ma się w całej Europie Zachodniej ku schyłkowi, - na szczupłym terenie Tatr należy go uważać niemal za zamknięty. Jeszcze tu i ówdzie znajdzie się coś do uzupełnienia, zawsze coś do poprawienia, ale na ogół, gdyby się chciało kroczyć wciąż dalej po tym samym torze, to mogłoby to przynieść Tatom już nie pożytek, ale dotkliwą szkodę. Urok gór wysokich polega w przeważnej części na ich charakterze pustynnym; nawet niższe góry ciągną ku sobie głównie cechami przyrody pierwotnej i wolnej. Wszelkie dzieła ludzkie, a więc także i wszelkie urządzenia uprzystępniające, jak schroniska, drogi, ławki, drogowskazy,

poręcze i t. p. ujmują nieodzwrotnie przyrodzie coś z jej cech pierwotności. Zachowanie tedy miary i granicy w uprzystępnianiu i wyszukanie mu form odpowiednich jest postulatem chwili obecnej i zadaniem niewątpliwie niełatwym, ale bardzo ważnym i wdzięcznym. Zapoznanie tego zadania prowadziłoby do zniszczenia samego celu uprzystępnienia, bo do zniszczenia piękności i uroku Tatr i odstręczyłoby od nich właśnie największych i najwierniejszych ich miłośników.

To też przemiany dokonane w łonie Towarzystwa w latach ostatnich są wyrazem bardzo zdrowego jego rozwoju: punkt ciężkości działania Towarzystwa zwraca się ku pogłębieniu umiłowania Tatr przez bliższe poznanie ich przyrody / Sekcja Przyrodnicza /, tudzież ludu Podhala / Sekcja Ludoznawcza /; powstająca Sekcja Przyjaciół Zakopanego daje wyraz temu, że odtąd propaganda turystyki odbywać się winna nie przez dalsze urządzenia we wnętrzu Tatr, ale przez szerokie otwarcie dróg do nich, przez zwiększenie atrakcyi głównej stacyi wychodniej. Charakter obu Sekcyi sportowych: Turystycznej i narciarskiej w zupełności odpowiada utrwalającemu się dziś pogładowi na istotę wartości gór: obydwie one są Sekcyami propagandy obcowania z dziką, pierwotną przyrodą. Wreszcie Sekcja Ochrony Tatr staje jako specjalny organ na straży tego pierwotnego charakteru i nieskalanej piękności Tatr. Zadanie T. T. podobnym jest dziś do zadania kustosa bezcennego muzeum; przystęp do tego muzeum winien być szeroko otwarty, ale z jego skarbów niczego tykać, ani zmieniać nie wolno.

W przyszłości Tatry winny stać się parkiem narodowym.

Sekcja Ochrony Tatr jest organem strzegącym nietykalności Tatr. Dla skutecznego spełnienia tego zadania Towarzystwo Tatrzańskie winno mieć pewnego rodzaju władzę zwierzchnią nad Tatrami, pewną wyłączność dysponowania, od której zawisła możność przeszkodzenia zamachom na piękność i pierwotny charakter Tatr wychodzącym skądkolwiek. W przyszłości winno dążyć Towarzystwo do oparcia tej wyłączności na tytule prawnym. Powszechny w całej Europie prąd do

109

tworzenia ustawodawstwa o ochronie przyrody znajdzie niezawodnie w niedługim czasie echo swoje w Austrii, względnie w Galicyi; powstanie zapewne jakiś organ ochrony przyrody na wzór obecnego konserwatorstwa zabytków sztuki; do tego Towarzystwo może nawet dać inicjatywę a każdym razie odpowiedniej chwili nie powinno zaniedbać. Tymczasem winno dążyć do podobnego celu drogami dziś dostępnymi, więc przez ścisze porozumienie z właścicielami gruntów, zwłaszcza z obszarami dworskimi, przez wkupywanie się do wspólnot, przez wpływ moralny i t. p. Prawa moralnej zwierzchności swojej Towarzystwo powinno energicznie bronić.

Po tych ogólnych uwagach przechodzimy do szczegółowych zadań ochrony Tatr.

I. OCHRONA KRAJOBRAZU I OCHRONA MARTWEJ PRZYRODY.

1. Drogi wozowe nie powinny być wogóle doprowadzane do głębi gór a to dlatego, że mącą ciszę i spokój tych okolic, których urok leży w wielkiej części w charakterze samotni, a także dlatego, że przez skrócenie komunikacji zmniejszają obszar dziewiczych Tatr, który tak jest nader szczupły. Gdzie drogi tego rodzaju okażą się niezbędne, winny one mieć charakter dróg naturalnych przystosowanych do terenu a nie dróg murowanych o nasypach i szkarpach. Drogi takie nie powinny wychodzić poza strefę lasu i nie powinny być doprowadzane do właściwych punktów widokowych jako celu wycieczek; do właściwego celu powinno się dochodzić pieszo.

2. Kolejki górskie niepowinny być w Tatrach dopuszczone a najmniej już kolejki szczytowe. Szczyty tatrzańskie są raczej skałami niż górami; tor kolejowy nie dałby się na nich ukryć, zmieniłby zupełnie ich postać i charakter i oszpeciłby je bezpowrotnie. Z tych powodów obok powodów ekonomicznych oświadczyło się T. T. przeciw projektowi kolejki pod Świnnicę; z równą energią powinno podjąć akcję przeciw

projektowi kolejki na Rysy, wchodząc w tym celu w porozumienie z Towarzystwami węgierskimi.

3. Ścieżki powinny być i nadal zachowane w tym typie jaki praktykowało dotąd Tow. Tatrzańskie; ścieżki, w typie ścieżek spacerowych w głębi gór są zupełnie niewłaściwe. Gdzie równie dobrze idzie się bez ścieżki, ścieżka jest niepotrzebna; tam wystarczy znaczenie szlaku. Znaczenie farbami powinno być możliwie dyskretne; drogowskazy dopuszczalne są tylko na drogach rozstajnych w lesie; na miejscach otwartych zwłaszcza nad strefą lasów winny być bezwzględnie wykluczone. Na szczyty i przełęcze wysokogórskie ścieżki powinny być w zasadzie znaczony tylko, a nie robione; wyjątek mogą stanowić przełęcze bardzo uczęszczane jako szlaki przechodnie. Na szczyty mniej uczęszczane należy zaniechać nawet znaczenia, gdyż ten rodzaj turystów, który takie szczyty odwiedza, wskazywania i ukatwiania drogi nie potrzebuje i nie lubi. Udogodnienia i zabezpieczenia ograniczyć się winny tylko do szczytów powszechnie uczęszczanych; winny one być dyskretne i zdala niewidoczne, w szczególności wykluczyć należy drabinki i poręcze. Nigdy nie może być celem zniesienie wszelkich trudności i niebezpieczeństw wejścia nawet na takie powszechnie uczęszczane szczyty. Znaczenie dróg narciarskich ponad strefą lasów przez stałe umieszczone żerdzie lub skupy jest niedopuszczalne; znaki takie powinny być zdejmowane po zejściu śniegów.

4. Zasadą naczelną przy stawianiu budowli / hoteli, schronisk / w górach winno być przystosowanie się do otoczenia. To przystosowanie się w dolinach wstępnych, gdzie normalnie pulsuje jeszcze życie ludzkie / pasterstwo, szakasy / polega na zachowaniu miejscowego stylu ludowego / „przystosowanie etnograficzne” / i na zestrojeniu budynku z krajobrazem / „przystosowanie krajobrazowe” /, przy czym nieodzowni

cechami winny być powaga, prostota i nie odcinający się od tła koloryt. W wysokich górach i w dolinach samotnych budowa domów mieszkalnych winna być wogóle zaniechana. Schroniska stawiane tutaj powinny służyć tylko „do schronienia”. Schroniska takie winny być jaknajmniej widoczne, raczej parterowe, możliwie o dachach płaskich, kamienne lub drewniane, bez żadnych ozdób architektonicznych. Winny one być o ile możności ukryte, przyczem poniechać należy zasady, że powinny znajdować się w punktach widokowych, gdyż w przeciwstawieniu do schronisk mieszkalnych, hotelowych takie schroniska wysokogórskie nie są przeznaczone do przebywania w nich.

5. Umieszczanie tablic pamiątkowych na skałach, stawianie mauzoleów, posągów, figur i t. p. w górach a przede wszystkim na szczytach powinno być stanowczo zaniechane.

6. Wszelkie zakłady i urządzenia przemysłowe w głębi gór uważać trzeba za niedopuszczalne. W szczególności winien Wydział T. T. czuwać bacznie nad projektami zakładania kamieniołomów. O ile one są konieczne powinny znajdować się na skraju gór, w miejscach nie odznaczających się szczególną pięknnością i o ile możności zakrytych / lasy, źleby /. Podobnież czuwać należy nad projektami wyzyskania sił wodnych, stosując do nich te same zasady; w żadnym wypadku nie można dozwolnić na naruszanie w jakikolwiek sposób pięknności siklaw. Również rozciągnąć trzeba kontrolę nad regulacją potoków w głębi gór, gdyż przez taką regulację może być zniszczona w zupełności pięknność dolin. Środkami prowadzącymi do celu jest urabianie opinii publicznej, wpływ na właścicieli gruntów, nabywanie / ewentualnie drogą publicznych składek / miejsc zagrożonych, wkupywanie się w spółki gruntowe.

II. OCHRONA PRZYRODY TATREJ.

1. Należy z ubolewaniem stwierdzić, że piękna tradycja ochrony kozic i świstaków została w ostatnich latach zaniedbana. Tradycję tę należy wskrziesić i przywrócić napowrót energiczną ochronę tych zwierząt.
2. Należy niezwłocznie podjąć inicjatywę do wydania ustawy o ochronie orka w Tatrach. Ochrona taka istnieje w Szwajcaryi, gdzie wypłaca się też z funduszków publicznych wynagrodzenia za szkody / minimalne zresztą / jakoby orzeł wyrządził w trzodach; pruska ustawa łowiecka z r. 1908 chroni rzadkie gatunki orka. Zanim taka ustawa zostanie wydana, zostanie należy użyć wszelkich innych sposobów ochrony orka. Prawdopodobnie wypadłoby też dla skutecznej ochrony, po zbadaniu miejsc i warunków gnieźdzenia się orka, uznać niektóre skały za rezerwaty i zamknąć je dla turystyki.
3. Należy najrychlej zastanowić się nad tem, zanim nie będzie zapóźno, w jaki sposób zaprowadzić ochronę niedźwiedzia. Niedźwiedź używa absolutnej ochrony w parkach narodowych północno - amerykańskich i szwedzkich, przyczem nie słychać o tem, taksamo jak i u nas, aby nie zaczepiony rzucił się kiedy na człowieka; należałoby zbadać, czy szkód w trzodach nie dałoby się uniknąć i czy one byłyby tak wielkie, że wynagradzanie ich ze specjalnego funduszu powodowałoby znaczne koszty.
4. Należy przeprowadzić badania, o ile inne jeszcze zwierzęta tatrzańskie nie wyłączając drapieżnych wymagałyby także ochrony.
5. Należy podjąć inicjatywę do wydania ustawy o ochronie szarotki i innych roślin alpejskich, a to na wzór ustaw niżej - austriackiej z r. 190 i karyńskiej z r. 1908. Zanim taka ustawa wydana zostanie należy starać się o ochronę zagrożonych roślin w inny sposób, a to w porozumieniu z właścicielami gruntów przez stosowanie ustaw o ochro-

111

nie własności polnej i leśnej, - w porozumieniu z władzami gminnymi przez odpowiednie przepisy targowe, dalej przez hodowanie roślin takich na sprzedaż w ogrodach alpejskich i t. p. Do roślin takich wymagających ochrony należą także limba i cis; należałoby może pomyśleć o wprowadzeniu ich napowrót tam gdzie wyginęły.

Ponieważ przemysł eksploatuje kosodrzewinę na wielką skalę, należałoby wcześniej pomyśleć o sposobie jej ochrony. Przy schroniskach i przy ścieżkach należy już dziś chronić kosodrzewinę na równi z limbą.

6. Byłoby wielką szkodą gdyby istniejące jeszcze tu i owdzie w Tatrach bory dziewicze miały zupełnie zaginać. Należałoby przeto oznaczyć miejsca gdzie przedewszystkiem winny być zachowane i dążyć do ich zachowania bądź to przez nakłanianie właścicieli / zwłaszcza obszarów dworskich do ustanowienia rezerwatów /, bądź przez wykupno lub zadzierżawienie takich lasów. Należałoby również w podobny sposób chronić pojedyncze okazy szczególnie starych lub z innego względu uwagi godnych drzew, oznaczając je w odpowiedni sposób jako wyjęte z pod cięcia. Pożądaniem jest, i w tym kierunku winno Towarzystwo w razie potrzeby użyć swego wpływu, aby zalesienie zrębów odbywało się w sposób zgodny z naturą krajobrazu; tak np. wykluczone być winno sadzenie pod sznur. Należy również dążyć do tego, by wycinanie lasów odbywało się w ten sposób, aby jaknajmniej ucierpiało na tem piękno krajobrazu.

III. ZACHOWANIE SIĘ CZŁOWIEKA W GÓRACH.

Ożywiona turystyka zakłóca z konieczności spokój i ciszę gór, naraża je na zanieczyszczenie i przynosi niebezpieczeństwo roślinom alpejskim. Należy temu przeciwdziałać przez pouczenia słowem i pismem w stacjach wychodnich, przez ogłoszenia w schroniskach, przez surowe

przepisy dla przewodników. Dzierżawców i stróżów schronisk należy kontraktowo zobowiązać do utrzymywania dołów i skrzyń na śmiecie, stałego utrzymywania w czystości obejścia schronisk i do palenia lub zakopywania odpadków przed opuszczeniem schroniska w jesieni.

IV. IMIENNICTWO TATRZAŃSKIE.

Niewłaściwe imionnictwo może bardzo ujemnie wpłynąć na charakter gór zacierając ich cechy swojskości i ujmując wiele poetyckiego uroku. Za właściwe uważać można tylko imionnictwo polskie i to pierwotne ludowe. Należy pilnie zbierać nazwy ludowe, zanim zanikną wraz z zanikającym pasterstwem. Gdzie imionnictwa polskiego brakuje należy przyjmować słowackie lub spolszczone nazwy słowackie, a tępić usilnie imionnictwo niemieckie, o ile dana nazwa nie ma historycznego uzasadnienia. Tam gdzie nazw wogóle niema należy je tworzyć w duchu gwary podhalańskiej. Nadawanie nazw od imion własnych o ile to nie są imiona ludowe, / w rodzaju nazw: Stawy Gąsienicowe, Hala Królowa, Kasprowa i t. p. /, lub też nazw rzekomo poetyckich, romantyczno - sentymentalnych w rodzaju niemieckim jest bezwarunkowo potępienia godnem. Mania używania nazw niemieckich często nawet nie przepolszczonych i chrzczenia gór przez każdego rzekomego odkrywcę na własną rękę imionami swoich przyjaciół na szczęście już minęła, należy jednak takim niebezpieczeństwom raz na zawsze zapobiedz i ustalić wogóle w sposób racjonalny imionnictwo tatrzańskie. Przed laty utworzoną była w tym celu komisya, do której wchodził także reprezentant Akademii Umiejętności; komisya ta jednak była zupełnie nieżywotną. Należałoby pomyśleć o stworzeniu odpowiedniego organu.

V.

W sprawach wymienionych tutaj pod I do III należałoby wejść w ścisłe porozumienie z tatrzańskimi towarzystwami węgierskimi, ażeby w ten sposób przeprowadzić skuteczną ochronę całych Tatr. W tym celu można by przesłać tym Towarzystwom w przekładzie niniejszy memoriał, uzupełniając go nadto motywami. Pożądaniem by było zainicyowanie wspólnej konferencji w sprawie ochrony Tatr.

Niniejszy memoriał, który zawiera przedewszystkiem wytyczne działania samejże Sekcyi a w niektórych punktach wyraża opinię o obecnych zadaniach całego Towarzystwa, przedkłada Sekcyja Szanownemu Wydziałowi T. T., aby umożliwić szarmonizowanie prac wszystkich organów T. T. w interesie ochrony Tatr, do których Sekcyja straży została powołaną. W tym też celu uprasza Sekcyja Szanowny Wydział, aby uważając ją za swój organ zechciał te sprawy gdzie wchołdzi w grę ochrona Tatr udzielać jej dla wyrażenia opinii, o ile możności w ten sposób, aby je na posiedzeniu swego Zarządu rozpatrzyć mogła i aby głos jej przedstawiciela w Wydziale T. T. oprzeć się mógł na wynikach wyczerpujących dyskusyi i badań i reprezentował rzeczywiście w każdym wypadku opinię całego Zarządu Sekcyi.

TADEUSZ KORNIAŁOWICZ

sekretarz.

DR. JAN GERALBERT PAWLIKOWSKI

przewodniczący.

Zakopane, dnia 10 lutego 1913 r.

Statut
SOT

Projekt Statutu
SEKCYI OCHRONY TATR TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO.

- §1. Sekcja nosi nazwę: "Sekcja ochrony Tatr Towarzystwa Tatrzańskiego". Siedzibą Sekcji jest Zakopane.
- §2. Celem sekcji jest piecza nad zachowaniem krajobrazu tatrzańskiego w najszerszym tego słowa znaczeniu.
- §3. Środkami do osiągnięcia tego celu są:
 - 1. organizowanie obywatelskiej strażnicy górskiej
 - a/. celem opieki nad rozszerzeń roślinami i zwierzętami tatrzańskimi,
 - b/. celem przeciwdziałania niewłaściwemu zachowaniu się człowieka w górach,
 - 2. wpływanie na czynniki nirodajne w myśl zasady zachowania o ile możności pierwotnego charakteru gór,
 - 3. wpływanie w tym duchu na opinię publiczną przez odpowiednie wydawnictwa, edycje, wyścieszki i. t. p.,
 - 4. utrzymywanie odpowiedniego księgozbioru,
 - 5. nawiązywanie i utrzymywanie stosunków z towarzystwami o pokrewnym zakresie działalności w kraju i zagranicą.
- §4. Sekcja składa się z członków: honorowych, założycieli, wspierających i zwyczajnych.
- §5. Członka honorowego mianuje Ogólne Zgromadzenie na wniosek Zarządu z pośród osób, które położyły szczególne zasługi w sprawie ochrony piękności i zabytków w przyrodzie.
- §6. Członkiem założycielem może być każdy członek Tow. Tatrzańskiego, przyjęty przez zarząd na wniosek dwóch członków Sekcji i składający na cele Sekcji jednorazowo najmniej 100 K.
- §7. Członkiem wspierającym może być każdy członek Tow. Tatrzańskiego, przyjęty przez Zarząd na wniosek dwóch członków Sekcji i składający na cele Sekcji rocznie najmniej 10 K.
- §8. Członkiem zwyczajnym może być każdy członek Tow. Tatrzańskiego, przyjęty przez Zarząd na wniosek dwóch członków Sekcji i składający ustaloną przez Ogólne Zgromadzenie wkładkę roczną na cele Sekcji.
- §9. Za dowód należenia do Sekcji służy karta legitymacyjna.
- §10. O wykluczeniu członka z Sekcji rozstrzyga Zarząd. Można jednak wykluczonymu odwołać się do Ogólnego Zgromadzenia Sekcji. Członek występujący lub wykluczony z Tow. Tatrzańskiego przestaje być przez to sam członkiem Sekcji.
- §11. Każdy członek Sekcji ma prawo:
 - 1. wyboru i wybieralności oraz brania udziału czynnego w Ogólnych Zgromadzeniach Sekcji,
 - 2. korzystania z lokali, urządzeń i uaktwień Sekcji,
 - 3. noszenia odznaki dla członków Sekcji ustanowionej.
- §12. Każdy członek Sekcji jest obowiązany:
 - 1. przyczynić się wedle możności do osiągnięcia celów Sekcji,
 - 2. jedność dla Sekcji nowych członków,
 - 3. stosować się do postanowień statutu i regulaminu,
 - 4. członek zwyczajny i wspierający obowiązany jest regularnie z góry uiszczać ustalone wkładki.
- §13. Wystąpienie z Sekcji zgłoszone być może na ręce zarządu każdego czasu. Należące za rok bieżący oraz zaległe wkładki winny być uiszczony. Członkowie nie płacący mimo wezwania wkładki do końca roku administracyjnego, uważani będą za występujących z Sekcji.

- §14. Sprawy Sekcyi zakatwic. Ogólne zgromadzenie i Zarząd, który jest organem Tow. Tatr. w określonych statucie Sekcyi czynnościach.
- §15. Ogólne zgromadzenia są zwyczajne i nadzwyczajne. Zwyczajne odbywają się co-rocennie w styczniu. Nadzwyczajne odbywają się w razie uznanej przez zarząd potrzeby, lub w razie gdy tego przynajmniej 20 członków pisemnie zażąda.
- §16. Do ogólnego Zgromadzenia należą:
1. prowadzenie obrad nad sprawozdaniem Zarządu o stanie Sekcyi i czynnościach Zarządu z roku ubiegłego,
 2. roztrząsanie rachunków Sekcyi z roku ubiegłego, udzielanie absolutorium i uchwalenie budżetu,
 3. wybór przewodniczącego, jego zastępcy, oraz siedmiu członków Zarządu i dwóch zastępców Członków Zarządu, wszystkich na rok jeden,
 4. wybór komisji kontrolującej, składającej się z trzech członków na rok jeden.
- Uwaga do 3 i 4: wybory odbywają się tajnie kartkami.
5. określanie wysokości wkładek rocznych członków zwyczajnych,
 6. mianowanie członków honorowych na przedstawienie Zarządu,
 7. załatwianie wniosków i interpelacji,
 8. uchwalenie w granicach statutu Sekcyi,
 9. uchwalenie regulaminów,
 10. zmiana statutu,
 11. rozwiązanie Sekcyi.
- §17. Termin Ogólnego Zgromadzenia winien być conajmniej na 7 dni naprzód do wiadomości członków podany. Powinien być ogłoszony oprócz w miejscowym organie jeszcze conajmniej w 3 dziennikach: krakowskim, lwowskim i warszawskim. Ogólne Zgromadzenie zwołuje przewodniczący lub jego zastępca.
- §18. Do prawomocności uchwał Ogólnego Zgromadzenia potrzebną jest obecność 1/5 członków. Gdyby potrzebny ilość członków się nie zjawiła, należy zwołać ponowne Ogólne zgromadzenie w terminie najwyżej 7 dniowym. Uchwały tego ponownego Ogólnego Zgromadzenia obowiązują bez względu na ilość obecnych członków.
- §19. Uchwały Ogólnego Zgromadzenia padają bezwzględną większością głosów. Do ważności uchwał wymienionych w §16 punkty 5, 10, potrzebna jest większość 2/3 głosów obecnych członków, zaś do punktu 11 potrzebna jest obecność 1/4 członków i większość 3/4 obecnych. Członkowie wykonywują głosowanie osobiście.
- §20. Zarząd składa się z przewodniczącego, jego zastępcy, sekretarza, jego zastępcy, skarbnika, jego zastępcy, bibliotekarza, naczelnika straży górskiej i jego zastępcy. Poza tem prawa członka Zarządu posiada przedstawiciel ydziału Tow. Tatr., przedstawiciele zaś innych Sekcyi frachowych, Oddziałów lokalnych i grup miejscowych Tow. Tatr. mogą brać udział w posiedzeniach Zarządu z głosem doradczym.
- §21. Posiedzenia Zarządu zwołuje przewodniczący lub jego zastępca.
- §22. Zarząd ma prawo i obowiązek:
1. wykonywać uchwały ogólnego Zgromadzenia,
 2. przyjmować i wykluczać członków,
 3. uchwałać regulamin swych obrad i czynności,
 4. wybierać z pośród swego grona sekretarza, jego zastępcę, skarbnika, jego zastępcę, bibliotekarza, naczelnika straży górskiej i jego zastępcę.
 5. tworzyć i znosić komisye wykonawcze do poszczególnych czynności, nadto komitety i koła z poza swego grona.
 6. mianować delegatów Sekcyi, wydawać im instrukcye oraz uwalniać ich od obowiązku.
 7. zarządzać wszelkimi innymi sprawami Sekcyi, nieobjętymi przez §16 2 (nie-należącymi do zakresu Ogólnego zgromadzenia.)

- 23 §23. Uchwały Zarządu zapadają, bezwzględną większością głosów członków obecnych na posiedzeniu. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący zebrania. Do ważności uchwał potrzebny jest obecność przynajmniej 5 członków Zarządu prócz przewodniczącego, względnie jego zastępcy.
- 24 §24. Przewodniczący reprezentuje Sekcję na zewnątrz, podpisuje wszystkie akta i pisma, wychodzące od Sekcji. Przewodniczący posiada prawa członka Wydziału Tow. Tat.
- 25 §25. Zastępca przewodniczącego zastępuje tegoż w razie jego nieobecności lub zachodzących innych przeszkód we wszystkich jego czynnościach.
- §26. Sekretarz/lub jego zastępca/ prowadzi biuro Sekcji, redaguje i podpisuje z przewodniczącym wszystkie pisma wychodzące z Sekcji, spisuje protokoły obrad Zarządu i Ogólnego Zgromadzenia, załatwia sprawy administracyjne. Wszystkie te czynności załatwia według instrukcji Zarządu lub przewodniczącego.
- §27. Skarbnik lub jego zastępca prowadzi kasę, załatwia wszelkie sprawy pieniężne, składa rachunki i prowadzi odnośne księgi. Czynności te spełnia wedle instrukcji Zarządu.
- §28. Bibliotekarz utrzymuje w porządku księgozbiór Sekcji, stara się o jego uzupełnienie, czuwa nad całością i porządkiem zbiorów. Czynności te spełnia według instrukcji Zarządu.
- §29. Naczelnik obywatelskiej straży górskiej jest odpowiedzialny za swoje czynności przed Zarządem. Obowiązki naczelnika określa specjalny regulamin, przez Zarząd ułożony. W razie przeszkody zastępuje naczelnika jego zastępca.
- §30. Komisja kontrolująca składa się z trzech członków, wybieranych co rok przez Ogólne Zgromadzenie. Sprawdza ona przynajmniej raz do roku księgi rachunkowe, przychody i wydatki kasowe, bilans oraz gotówkę w kasie, a następnie przedkłada Ogólnemu Zgromadzeniu Sekcji wniosek co do udzielenia lub odmowienia absolutorium krótkorzecowemu Zarządowi Sekcji.
- §31. Komisje wykonawcze ustanawia według potrzeby Zarząd stałe lub czasowo, określa ich skład i zakres czynności, wydaje im instrukcje i polecenia. Komisje te są organami wykonawczymi Zarządu. Obowiązane są składać w oznaczonych przez Zarząd terminach sprawozdania i przedstawić wnioski w poruczonych im sprawach.
- §32. Delegaci Sekcji spełniają czynności poruczone im przez Zarząd, stosując się do wydanej im instrukcji. Są oni pośrednikami między członkami Sekcji a Zarządem. Szczególnym ich obowiązkiem jest szerzenie wśród ogółu wiadomości o działalności Sekcji i jednanie jej nowych członków.
- §33. Członkami obywatelskiej straży górskiej mogą być członkowie Sekcji, którzy zobowiążą się wypełnić ściśle postanowienie regulaminu, ułożonego przez Zarząd Sekcji. Członków straży górskiej przyjmuje Zarząd po zasięgnięciu opinii naczelnika, przy czym może odmówić przyjęcia bez wyjawienia powodów. Zarząd również wyklucza członków straży. Członkowie straży obowiązani są bezwzględnie wykonywać polecenia naczelnika/lub jego zastępcy/ i przestrzegać ściśle dotrzymania zobowiązań. Członkowie straży górskiej noszą osobną odznakę z napisem "Towarzystwo Tatrzzańskie" Sekcja ochrony Tatr. Obywatelska straż górska", oraz obowiązani są mieć przy sobie odpowiednią legitymację, opatrzoną we własną fotografię.
- §34. Majątek Sekcji stanowią:
1. wkładki członków zwyczajnych, wspierających i założycieli,
2. subwencja i inne niestające dochody,
3. wszelkie ruchomości, będące własnością Sekcji.
- §35. Wszelkie spory między członkami Sekcji w sprawach tejże rozstrzyga bez odwołania sąd polubowny, wybrany przez strony spór wiedzący z pośród członków Sekcji. Każde ze stron wybiera jednego sędziego, a ci wybierają trzeciego na rozjemcę.

§36. Rok administracyjny Sekcyi trwa od 1 stycznia do 31 grudnia.

§37. W razie rozwiązania Sekcyi cały majątek jej przeczodzi na rzecz Towarzystwa Tatrzańskiego, z zastrzeżeniem, że o ileby powstało towarzystwo polskie o podobnych celach i podobnym zakresie działania, Towarzystwo Tatrzańskie winno mu majątek rozwiązanej Sekcyi w całości przekazać.

Uchwała o rozwiązaniu Sekcyi ma być powzięta dwukrotnie, na dwóch własnych zgromadzeniach. Uchwała pierwsza ma być ogłoszona w piśmie zakopian-
skim i w trzech dziennikach: warszawskim, krakowskim i lwowskim. Uchwała
druga, postanawiająca, że ostateczne rozwiązanie Sekcyi ma być powzięte na
Zgromadzeniu nadzwyczajnem, specjalnie zwołanem w 30 dni po Zgromadzeniu
pierwszem.

O c h r o n a T a t r .

Żywotność założonego przed 40 blisko laty Towarzystwa Tatrzańskiego w ostatnich czasach potęguje się ustawicznie. Przyczyniło się poniekąd do tego zmiana statutu, przewidująca tworzenie się w Tow. Tatr. "sekcji fachowych" dla rozwinięcia specjalnej działalności, dążącej do skutecznego osiągnięcia jednego z celów Towarzystwa.

Taternictwo rozwija olbrzymi swój rozwój w ostatnich latach w znacznej mierze Sekcji Turystycznej. Sekcja Karcierska objęła zakres turystyki zimowej. Przed paroma rokami założona Sekcja Przyrodnicza zaznaczyła chlubnie swe istnienie przez założenie w Zakopanem rzetelnej stacji meteorologicznej oraz przez badania nad przyrodą Tatr i popularyzacją tych badań. Przed paru miesiącami grono miłośników Podhala zorganizowało Sekcję Ludoznawczą, potrzebną bardzo ze względu na nagłe zmiany, jakim ulega okolice podgorskie pod wpływem najeźdu szablonu kultury nizinnej oraz wychodźstwa w obce kraje.

Dniu 11 lutego odbyło się w Zakopanem zebranie organizacyjne piątej z kolei sekcji: podjęła ona za cel swój ten punkt statutu Tow. Tatr. w którym jest mowa o ochronie rzadszych zwierząt i roślin tatrzańskich, rozszerzając zakres swej działalności na pieczę nad zachowaniem krajobrazu tatrzańskiego w najszerszym znaczeniu tego słowa, t.j. zarówno z punktu widzenia naukowego jak i estetycznego.

Stąd nazwa "Sekcja Ochrony Tatr".

Udostępnienie Tatr sprawiło, że coraz znaczniejsze zastępy "gości" przeciągają przez góry, niosąc ze sobą bezmyślność i beztroskę w używaniu swobody. Pod pozorami kultury tai się nieraz dzikie barbarzyństwo. Legowiska koczownicze, pełne papierów, skorup, odpadków, blaszanek z konserw, szklivek z butelek i.t.d. przypominają miejskie śmietniki. "Szczepnijcie ciszę i majestat gór" - te słowa Karłowicza przebrzmiewają niesłyszane. Licustanny hałas odstrasza kozice w głąb lasów węgierskich. Łamanie limb na pamiątkę, masowe zrywanie szarotek i tym podobne przekroczenia w stosunku do przyrody rywalizować mogą ze szkodnictwem w zakresie wytworów pracy ludzkiej np. z paleniem schronisk dla rozrywki, niszczeniem ścieżek przez rzucanie gałęzi po zboczach, deptaniem młodych sadzonek i.t.p., objawami rodzimego niedbalstwa, niszczytelstwa lub też zgoła ałpiostwa. A cóż mówić o góralach, o strzelcach z atawistycznym instynktem myśliwskim, o kopcaczach świstaków dla cudotwórczego sadła, o juhasikach, ogłaszających całej zboczce wapienne z kocich łapok i gwoździków dla paru szostek?

Z roku na rok zmieniają się Tatry. Nie jedno im jeszcze grozi katastrofa, dziś już niszcząca bezpowrotnie piękną przyrodę krajów zachodnich, choćby naprzykład reklamiarstwo, zanieczyszczające krajobraz alpejski. Najwyższy już czas podjąć odpowiedzialność wobec pokoleń przyszłych za los krajobrazu tatrzańskiego, będącego jednym z najcenniejszych zabytków naturalnej szaty ziemi ojczyściej. Środkiem do tego jest: organizacja ludzi dobrej woli. w zakresie konserwatorstwa sztuki w kraju naszym

coraz to szychać o nowem zwycięstwie poczucia piękna nad ponoszącą się tandetą, w zakresie ochrony piękności przyrody również coraz to bardziej skupiają się szeregi walczące. "Człowiek, kochający Tatry, powinien zaciąć ze sobą ślady stóp".

Skic programu działalności Sekcji Ochrony Tatr obejmuje: organizowanie obywatelskiej straży górskiej celem opieki nad rzadszymi roślinami i zwierzętami tatrzańskimi, oraz celem przeciwdziałania niewłaściwemu zachowywaniu się człowieka w górach, wpawywanie na czynniki mikrodojny w myśl zasady zachowric o ile możności pierwotnego charakteru gór, wpawywanie w tym duchu na opinie publiczną przez odpowiednie odczyty, wydawnictwa, odczyty, wystawy, wycieczki itp., utrzymywanie odpowiedniego księgozbioru, nawiązywanie i utrzymywanie stosunków z towarzystwami o pokrewnym zakresie działania w kraju i zagranicą.

Zebrańie odbyło się w sali szkoły dla przemysłu drzewnego dzięki uprzejmości dyrektora p. Barbasza, przy udziale przeszło 30 uczestników. Mandaty, mianujące delegatów, nadeszły instytucje: Oddział Tow. Tatr., Oddział Tatrzański Tow. Tatr., 2 delegatów, oraz Krakowski Klub Forystyczny w Lwowie. Prof. J. C. Pawlikowski i dr. R. Juski przysłali usprawiedliwienie swej nieobecności. Życzenia listowne i telegraficznie nadeszły: prof. S. Ponikwa, Oddział Czarnohorski Tow. Tatr., w Kołomyżach, Związek Towarzystw upiększenia kraju, Redakcja krak. miesięcznika artystycznego, Tow. Krójnożne w Warszawie, Redakcja "Ziemi", Lwowski Akademickie Koło przyrodników, Galicyjskie Tow. ochrony zwierząt, Krakowski Tow. opieki nad zwierzętami, zaś prof. M. Raciborski i dr. J. Wilkosz nadeszły dłuższe listy z cennymi informacjami.

Po zagrąjeniu zebrańia przez p. Barbuskiego został wygłoszony referat p. T. Kornikowicza, po którym nastąpiła zażadnicza dyskusja o celach i zakresie działania Towarzystwa, poczem uchwalono zorganizować Sekcję i przedyskutowano projekt statutu.

Do tymczasowego zarządu Sekcji wybrani zostali: J. C. Pawlikowski, jako przewodniczący, p. Limanowski, jako zastępcę przewodniczącego, pp. Zaruski, T. Kornikowicz, S. Komornicki, B. Wigil, M. Maczynski, G. Kalenski, J. Diehl, jako członkowie zarządu, pp. A. Litynski i T. Skoczylas, jako zastępcy. Do komisji kontrolującej wybrano: hr. Zamoyskiego, p. K. Mikorowicza i p. B. Piłsudskiego.

Członkiem Sekcji może być każdy członek Tow. Tatr., opłacający na cele Sekcji rocznie 1 K./członek zwyczajny/, 10 K./członek wspierający/, lub jednorazowo 100 K./członek założyciel/.

Pożądanem jest wspomdzianie wszystkich przyjaciół Tatr.

Adres tymczasowego zarządu Sekcji Ochrony Tatr Tow. Tatr.:

Dworzec Towarzystwa Tatrzańskiego w Zakopanem.

OCHOTNICZA STRAŻ GÓRSKA

SEKCJI OCHRONY TATR POLSK. TOWARZ. TATRZAŃSKIEGO

UPOWAŻNIENIE.

Sekcja Ochrony Tatr Polsk. Towarz. Tatr. upo-
ważnia niniejszem Pana

.....

do pełnienia obowiązków Ochotniczej Straży Gór-
skiej w myśl rozporządzeń władz państwowych i sa-
morządowych.

Zakopane, dnia

Przewodniczący Sekcji Ochrony Tatr
Polskiego Tow. Tatr.

.....

REGULAMIN

Ochotniczej Straży Górskiej S. O. T. T. T.

§ 1. Nazwa i siedziba.

Nazwa Straży brzmi: Ochotnicza Straż Górską Sekcji Ochrony Tatr Polsk. Tow. Tatr. Siedzibą jej jest Zakopane.

§ 2. Cel.

Celem Straży jest doraźna ochrona przyrody Tatr, wykonywana na obszarze Tatr.

§ 3. Sposoby ochrony.

Wykonywanie ochrony odbywać się będzie przez zapobieganie wszelkiemu zniszczeniu pierwotnej przyrody Tatr, jak n. p.

1. obłamywanie, zrywanie, wykopywanie roślin tatr. (limba, kosówka, cis, szarotka, obówik, złotogłów, kozłowiec, goryczki);

2. tępienie ochraniających zwierząt tatr. (kozica, orzeł, świstak);

3. sprzedaż wymienionych wyżej okazów (lub ich części) flory i fauny tatr.;

4. rycie nazwisk, dat i t. d. po skałach;

5. odbijanie stalaktyłów, oraz innych nacieków w grotach;

6. zaśmiecanie dolin, brzegów jezior, przełęczy i szczytów;

7. krzyki, strzały i wogóle wszelkie z majestatem gór niezgodne hałasy;

8. niszczenie uczęszczanych stoków, przez skracanie zakosów ścieżki (n. p. stok od Karbu do Czarnego Stawu, próg Czarnego Stawu nad Morskim Okiem);

9. niszczenie stoków ochraniających (n. p. morena nad Morskim Okiem);

10. palenie nieostrożnie ognisk w lasach.

Wszelkie inne działania, szkodliwe dla całości przyrody Tatr, zostaną w miarę potrzeby określone i podane do wiadomości Straży przez Sekcję Ochrony Tatr P. T. T.

§ 4. Środki.

Środkami do powyższego wykonania ochrony przyrody tatr. są rozporządzenia władz państwowych i samorządowych.

§ 5. Członkowie.

Członkiem Straży może zostać każdy członek Sekcji Ochrony Tatr T. T., który podpisze odpowiednią deklarację, zobowiązującą go do pełnienia obowiązków Straży przez czas pobytu w Zakopanem.

§ 6. Obowiązki członków.

Do obowiązków członka należą:

1. Wykonywanie doraźnej ochrony przyrody Tatr według § 3. niniejszego regulaminu;

2. zawiadamianie listowne (lub ustne w ważnych wypadkach) naczelnika Straży o sprawach z ochroną Tatr związanych;

3. przesłanie pisemnego sprawozdania ze swej działalności i zwrot upoważnienia (ewent. i odznaki)

Straż przy wyjeździe z Zakopanego na czas dłuższy niż 4 tygodnie;

4. noszenie odznaki Straży przez czas pełnienia obowiązków.

§ 7. Skład i organizacja Straży.

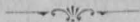
Straż składa się z naczelnika, jego 2 zastępców naznaczonych przez S. O. T. P. T. T. i członków czynnych.

Naczelnik odbiera instrukcje od Sekcji Ochrony Tatr P. T. T.

Członkowie Straży zwracają się w sprawach ochrony Tatr tylko do naczelnika.

Członkowie Straży zaopatrzeni są w odpowiednie upoważnienia i rozporządzenia władz, pozwalające im na interwencję w sprawach ochrony przyrody Tatr.

Wszelkie instrukcje dla członków Straży, wywieszane będą na osobnej tablicy, w przedsionku Muzeum Tatr. Zażalenia, zawiadomienia i sprawozdania dla naczelnika, wrzucają członkowie do skrzynki listowej, obok tablicy umieszczonej. W ważnych wypadkach zwracają się do naczelnika osobiście.

Starostwo w Nowym Targu.

Nowy Targ, dnia 9. II. 1921.

L. 3008/21.

OGŁOSZENIE!

Zwraca się uwagę mieszkańców powiatu Nowotarskiego, że w Tatrach żyją niektóre gatunki zwierząt narażone na zupełne wytepienie wskutek niedozwolonego i karygodnego polowania na nie i zabijania. Do zwierząt tych należą: kozica, świstak i orzeł.

W ostatnich czasach wzrosło zabijanie kozic, świstaków i orłów tak bardzo, że jeżeli ten stan rzeczy potrwa dalej, to gatunki te znikną zupełnie z gór tatrzańskich.

Przypominam zatem mieszkańcom gmin, że na mocy § 55 ustawy z dnia 13. VII 1909 Dz. u. k. Nr. 2 ex 1910 zabijanie kozic i świstaków jest surowo wzbronione pod karą grzywny lub aresztu i utratą zabitej zwierzyny.

Nadto Rozporządzenie Ministerstwa Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. z dnia 15. IX 1919 zalicza kozicę, świstaka i orła do zabytków przyrody, których tępić nie wolno.

Zawiadamiam zatem, że na przyszłość przestrzegać będzie Starostwo powyższych ustaw i Rozporządzeń z całą ścisłością, a zabicie, zranienie lub chwywanie kozic, świstaków lub orłów będzie karane surowo.

Starosta:
HANIK mp.

Ze Starostwa

L. 24682/23/Z

Nowy Targ, dnia 4-go sierpnia r. 1923.

OBWIESZCZENIE!

Przypominam rozporządzenie Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 16 września 1919, dotyczące ochrony zabytków przyrody.

Według tego rozporządzenia specjalnej ochronie podlegają: modrzewie, limby, szarotka i inne, dalej orzeł przedni, kozica, świstak.

Niszczenie wymienionych okazów flory i fauny, karane będzie z całą surowością. Szczególniej na dewastację narażona jest w sezonie letnim szarotka.

Tak zrywający te rośliny jakoteż sprzedający i kupujący pociągnięci będą do surowej odpowiedzialności (kara aresztu do 14 dni).

Starosta:

TRZEŚNIEWSKI.

Gmina: Zakopane.

Dnia 28 maja 1923.

L. 3427.

W myśl rozporządzenia Starostwa w Nowym Targu z dnia 17/V. 23. L. 16531/23/T. na podstawie rozporządzenia Min. W. R. i O. P. z 16/IX. 1919. wydaje się:

OSTRZEŻENIE

dotyczące ochrony zabytków przyrody.

W myśl tego zarządzenia niszczenie okazów flory i fauny okolic tatrzańskich jak: modrzewia, limby, szarotki, oraz orła przedniego, kozicy i świstaka, podlega surowej karze.

Ostrzega się publiczność, szczególnie w sezonie letnim przed zrywaniem szarotki, tak bowiem kupujący jak i sprzedający pociągani będą doraźnie do surowej odpowiedzialności (14 dni aresztu).

Naczelnik gminy: w z.

(—) JAN PEKSA (w. r.).

Regulamin

OCHOTNICZEJ STRAZY GORSKIEJ.

§.1. Nazwa i siedziba.

Nazwa Stowarzyszenia brzmi: Ochotnicza Straż Górska przy Sekcji Ochrony Tatr Tow. Tatr. Siedzibą jej jest Zakopane.

§.2. Cel.

Celem Straży jest dorazna ochrona przyrody Tatr, wykonywana w ich wnętrzu.

§.3. Sposoby ochrony.

Wykonywanie Ochrony odbywać się będzie przez zapobieganie i zwalczanie:

1. niszczenia i obłamywanie, zrywanie, wykopywanie/roślin tatr. jak: limba, kosowka, cis, szarotka, obowik, złotogłów, kozłowiec, goryczki,
2. tępienia ochraniających zwierząt tatr., jak kozica, orzeł, świstak,
3. sprzedaży wymian^{nie}ych wyżej okazów/lub ich części/ flory i fauny tatr.
4. zwyczajów rycia nazwisk, dat, itp. po skałach,
5. zaśmiecania dolin, brzegów jezior, przełęczy i szczytów,
6. krzyków, strzałów, wogole wszelkich z majestatem gór niezgodnych hałasów,
7. niszczenia częściej uczęszczanych stoków, przez skracanie zakosów ścieżki/stok od Karbu do Czarnego St., prog Czarnego St. nad Morskiem O.
8. niszczenia stoków ochraniających/moreny nad Morskiem Okiem/.

§.4. Srodki.

Srodkami do powyższego wykonywania ochrony przyrody tatr. są rozporządzenia władz państwowych i samorządowych.

§5. Członkowie.

Członkiem O.S.G. może zostać każdy, członek T.T., A.Z.S., lub innych towarz. turyst. lub nauk. kto podpisze odpowiednią deklarację, zobowiązującą go do pełnienia obowiązków O.S.G. przez czas pobytu w Zakopanem

§.6. Obowiązki członków.

Do obowiązków członka należy:

1. wykonywanie doraźnej ochrony przyrody Tatr według §.3. niniejsz. regul.
2. zawiadamianie listowne/lub ustne w ważnych wypadkach/ Naczelnika O.S.G. o konieczności interwencji u władz, dzierżawców schronisk itp.
3. przesłanie pisemnego sprawozdania ze swej działalności i zwrot upoważnienia jakoteż odznaki O.S.G. przy wyjeździe z Zakopanego na czas dłuższy niż 4 tygodnie.
4. noszenie odznaki O.S.G. przez czas pełnienia obowiązków.

§.7. Skład i organizacja O.S.G.

O.S.G. składa się z Naczelnika , jego 2 Zastępców i Członków czynnych. Naczelnik odbiera instrukcje od Sekcji Ochrony Tatr T.T. Członkowie O.S.G. zwracają się w sprawach ochrony Tatr tylko do naczelnika. Członkowie O.S.G. zaopatrzeni są w odpowiednie upoważnienia i rozporządzenia władz, pozwalające im na interwencję w sprawach ochrony przyrody Tatr. Wszelkie instrukcje dla członków O.S.G. wywieszane będą na osobnej tablicy w przedsionku Muzeum Tatr. Zażalenia, zawiadomienia i sprawozdania dla naczelnika wrzucają członkowie do skrzynki listowej , obok tablicy umieszczonej. W bardzo ważnych wypadkach zwracają się do naczelnika osobiście.

U P O W A Ź N I E N I E .

Sekcja Ochrony Tatr Tow. Tatr. upoważna Pana do pełnienia obowiązków Ochotniczej Straży Gorskiej w myśl rozporządzeń władz państwowych i samorządowych, załączonych poniżej.

Pieczęć S.O.T.T.T.

Podpis prezesa SOTT.

Rozporządzenia Władz.

OCHOTNICZA STRAŻ GORSKA .

121

Deklaracja i lista członków O.S.G.

Niżej podpisani zobowiązują się do poełnienia obowiązkow O.S,G. , wymienionych w § 3. je regulamiu, na czas pobytu swego w Zakopanem.

L.p.	Imię ,nazwisko zawod	Miejsce stałe- go zamieszkania	Adres w Zakopanem	Podpis	Data zapisu wyjazdu	

ZOBOWIĄZANIA WSPÓŁPRACOWNIKÓW SEKCJI.

„Sprzyjając celowi zachowania krajobrazu tatrzańskiego

OBOWIĄZUJĘ SIĘ:

- 1. unikać niszczenia i tępienia oraz nabywania właściwych okolicom górskim rzadszych gatunków roślin i zwierząt tatrzańskich;*
- 2. unikać zaśmiecania gór i zakłócania ciszy górskiej (hałasowania, strzelania, strącania kamieni itp.);*
- 3. przeciwdziałać w miarę możliwości tego rodzaju przekroczeniom“.*

Każdy, kto podpisze zobowiązanie powyższe i składać będzie na ochronę Tatr datki roczne, najmniej jednokoronowe, otrzymuje legitymację „Współpracownika Sekcji“ oraz prawo noszenia osobnej odznaki.

(Uchwała Ogólnego Zgromadzenia Sekcji z dnia 9. sierpnia 1912).

Zakopane, Dworzec Tatrzański.

W dniu 10 sierpnia 1912 r. odbył się w Dworcu Tatrzańskim w Zakopanem **Wiec publiczny w sprawie ochrony Tatr**, zwołany przez Zarząd Sekcji. Przewodniczył p. M. Zaruski. Referowali pp. Prof. Dr. J. G. Pawlikowski, A. Lityński i T. Kornilowicz. W dyskusji zabierali głos pp. Z. Wayberg, Dr. Z. Kramsztyk, H. Dłuska, prof. E. Romer, Dr. S. Koczyński i J. Uznański. Wielka sala Dworca była tak przepełniona, że kilkadziesiąt osób odeszło od drzwi, nie mogąc się docisnąć do wnętrza. Rezolucje, postawione na Wiec przez Ogólne Zgromadzenie Sekcji Ochrony Tatr, przyjęte zostały przez zgromadzonych jednogłośnie, co stwierdzone zostało przez głosowanie podw. Brzmienie ich jest następujące:

Rezolucja I.

Zgromadzeni na Wiecu w sprawie ochrony Tatr w dniu 10 sierpnia 1912 r. w Dworcu Tatrzańskim w Zakopanem,

- 1) uznają konieczność rozwinięcia szerokiej działalności celem zabezpieczenia Tatr przed czynnikami, zacierającymi pierwotny charakter krajobrazu tatrzańskiego;
- 2) wyrażają nadzieję, że właściciele gruntów na obszarze Tatr polskich baczyć będą, aby wszelkie urządzenia w Tatrach: budowlane, komunikacyjne, przemysłowe i t. p. nie sprzeciwiały się powyższej zasadzie;
- 3) stwierdzają z uznaniem, że Towarzystwo Tatrzańskie żywiej zajęło się tą pilną sprawą, czego wyrazem jest w szczególności utworzenie osobnej Sekcji „Ochrony Tatr”; wyrażają przekonanie, że T. T. przez ten swój organ czuwać będzie nad nowymi urządzeniami w Tatrach, starając się zapobiedz zeszpeceniu naszych gór;
- 4) zwracają się do Urzędów Gminnych, Przełożeń Obszarów Dworskich, Świetnego Wydziału Powiatowego, Świetnego c. k. Starostwa w Nowym Targu, Wysokiego Wydziału Krajowego i Wysokiego c. k. Namiestnictwa z prośbą o poparcie usiłowań Sekcji.

Rezolucja II.

Zgromadzeni na Wiecu wzywają P. P. Posłów do Sejmu i do Parlamentu, aby starali się uzyskać w drodze ustawodawczej opiekę nad martwą i żywą przyrodą tatrzańską.

Przy powyższej rezolucji uchwalono treść listu do p. Posła J. Brunickiego, z podziękowaniem za jego dotychczasowe usiłowania celem prawnej opieki nad przyrodą krajową.

Rezolucja III.

Zważywszy, iż projektowana przez p. inż. W. Dzieślewskiego kolejka pod Świnnicę, oraz związane z jej budową urządzenie kamieniołomu

- 1) w wysokim stopniu zmieniąby charakter jednej z najpiękniejszych okolic Tatr polskich;
 - 2) z punktu widzenia turystycznego przedstawiają małą wartość;
 - 3) pod względem przemysłowym i ekonomicznym nie dająby krajowi korzyści, a grożą pochłonięciem znacznych funduszy publicznych, które inaczej użyte mogłyby przynieść większy pożytek,
- zgromadzeni na Wiecu stanowczo protestują przeciw powyższemu projektowi.

Do ważniejszych rezolucji, uchwalonych na wiecu należy wniosek Dr. Z. Kramsztyka, ujęty przez prof. J. G. Pawlikowskiego w następującą formę:

„Zważywszy, że utworzenie Parku Narodowego jest najlepszym środkiem ochrony Tatr, zgromadzeni wzywają Towarzystwo Tatrzańskie, ażeby obmyśliło sposoby urzeczywistnienia w stosownym czasie tej idei“.

ZARZĄD SEKCYI.

Towarzystwo Tatrzańskie.
Sekcja ochrony Tatr.

=====

REGULAMIN

Obywatelskiej Straży górskiej.

I. Cel ustanowienia Straży.

§.1. Obywatelska Straż górska jest organem wykonawczym Zarządu Sekcji, działającym bezpośrednio w Tatrach. /w myśl §. 3, 1. statutu/.

II. Sposoby działania Straży.

§.2. Członkowie Obywatelskiej Straży górskiej są obowiązani:

1. występować czynnie w razie dostrzeżonych przekroczeń ze strony poszczególnych jednostek. W tym wypadku porządek czynności strażnika ma być następujący:

a/ zwrócenie uwagi danego osobnika w sposób taktowny na niewłaściwość jego postępowania lub zachowania się, z powołaniem się na Towarzystwo Tatrzańskie i Sekcję ochrony Tatr, i z okazaniem legitymacyi Straży Obywatelskiej.

b/ w razie, jeśli osobista uwaga nie poskutkuje, dostarczenie nazwiska i adresu danej osoby lub cech na których podstawie można ją rozpoznać, Naczelnikowi Straży, celem wdrożenia odpowiedniej akcji przez Zarząd Sekcji.

2. zawiadamiać Naczelnika o dostrzeżonych podczas pobytu w górach objawach, grożących danej okolicy Tatr, lub poszczególnemu zabytkowi przyrody.

III. Naczelnik Straży.

§.3. Naczelnika Straży górskiej i jego zastępcę wybiera Zarząd z pośród swego grona / §.22. statutu /. Naczelnik Straży górskiej jest odpowiedzialny za swoje czynności przed Zarządem / §.29. statutu /. Naczelnik poleca kandydatów na członków Straży Zarządowi, prowadzi ewidencję członków Straży i potwierdza swym podpisem co roku legitymacye. Prowadzi "Kronikę Obywatelskiej Straży górskiej", oraz zdaje sprawozdania z czynności Straży Zarządowi.

IV. Skład Straży.

§.4. Członkami Obywatelskiej Straży górskiej mogą być członkowie Sekcji, którzy zobowiążą się wypełniać ściśle postanowienia regulaminu, ułożonego przez Zarząd Sekcji. Członków Straży górskiej przyjmuje Zarząd po zasięgnięciu opinii Naczelnika, przyczem może odmówić przyjęcia bez wyjawienia powodów. Zarząd również wyklucza członków Straży. Członkowie Straży obowiązani są bezwzględnie wykonywać polecenia Naczelnika / lub jego zastępcy/ i przestrzegać ściśle dotrzymywania zobowiązań. Członkowie Straży górskiej noszą osobną odznakę z napisem: "Towarzystwo Tatrzańskie. Sekcja ochrony Tatr. Obywatelska Straż górska", i obowiązani są mieć przy sobie odpowiednią legitymacyę, opatrzoną we własną fotografię. /§. 37. statutu/. Zgłoszenie wystąpienia ze Straży winno być złożone na ręce Naczelnika.

V. Rada Straży.

§.5. W miarę potrzeby Naczelnik zwołuje Radę Obywatelskiej Straży górskiej, celem omówienia sposobów działania i podziału poszczególnych czynności pomiędzy członków Straży.-

=====

Zarady ochrony Tatr i innych gór polskich.

Ochrona gór.

^{ustawowa}

Sekcja Ochrony Tatr powstała przy Tow. Tatrzańskim w roku 1912, pierwsza na ziemiach polskich instytucja ochrony przyrody poświęcona, już na początku swego istnienia sformułowała zarady ochrony Tatr, oraz innych gór polskich, w postaci memoriału przedstawionego Wydziałowi Górnemu ~~Państwa~~ P. S. (Memoriał ten został ułożony w „Krakowskiem Miesięczniku Artystycznym”, organie Tow. ochrony przyrody w Krakowie i okolicy nr. 7 i 8 r. 1913). Po wielkiej wojnie zarady te uległy rewizji i ujęte zostały ponownie w takiej formie memoriału. (Ta druga redakcja drukowana była w pierwszym numerze czasopisma „Ochrona Przyrody”, organie Państw. Komisji Ochr. Przyr. r. 1920). Sprawa ochrony przyrody i ochrony gór w szeregowości, została tymczasem na nowo toż. Już pierwsze Ministerstwo Odrodzonej Republiki przyjął datę inicjatywę do utworzenia państwowego organu ochrony przyrody, „Państwowej Komisji Ochrony Przyrody”. Sekcja O. P., nie przestając być organem Tow. Tatr. wyposażona została jedynym delegaturą P. S. O. S. z zakresu drzewności na Tatry. Przyjście przez nie zarady uzyskały presto na powadze uzyskawszy sankcję ~~organu~~ ^{instytucji} ~~organu~~ ^{instytucji} z ludzi najkompetentniejszych i z stuchaniem w charakterze powołanego recenzarawy przez kierownice organu rządowe. P. S. O. S. Tężnie z Sekcją O. P. podjęły energicznie dawno już kiełkującą i przez

nia piękna krajobrazu, alho też 2. zachowaniem jego
 cech swistych, szerególnie miłych sercu estetyka
 wzrostego z tego zienia, + ~~cel przyrodniczo naukowy~~
 ch lub 3. powiastki historycznej ziazanej z da-
 niym tawrem przyrody, lub okolice, — wreszcie 4.
 cel przyrodniczo naukowy.

Ochrona gór urasadnia sie tzn. samymi motywami,
 ni, które tu jednak przyliczają szerególnie cechy i
 szerególnie site. — 1. Krajobraz górski szogóle wyróżnia
 sie pięknością przed innymi krajobrazami. Staje
 sie to w wysokim ^{stopniu} ~~stosunku~~ do Tatr, a to tem bardziej
 że piękności tej niary sa tu jedynymi w Polsce, któ-
 ra nie obfituje w piękności krajobrazowe. Jest to ~~pa~~ 2

organ Kom. Ochr. Przyr., R. 1920, zeszyt 1. str. 78).

^{wiec}
 = to skarb jedyny, którego pręto temu usilniej strzedz
 nalezy. 2. — 2. W gorach, miasera wysokich, utrzymuje
 sie najdluziej charakter pierwotny krajobrazu.
 Jeli zas' ochrona przyrody ma na celu zachowanie
 rezultatow pierwotnego charakteru jako czegoś z liczą-
 nych wzgledow zażytku przeszłości, to tu ma pre-
 dewszystkiem do tego pole. — 3. Ochrona przyrody
 rozróżniać musi typ krajobrazu kulturalnego
 od typu krajobrazu pierwotnego. Pierwszy zostal ju
 zmodyfikowany przez człowieka, dalze pręto mody-
 fikacje sa zasadniczo dopuszczalne a chodzić mo-
 ze tylko o to aby nie wykraczaly poza ramy typu
 historycznego i etnograficznego ustalonego, — pora temu
 zas' tylko o ochronę poszczególnych tworów przyro-
 dy. Przeciwnie typ krajobrazu pierwotnego zostaje
 zagnany przez wszelkie dzialania ludzkie. Odmienny
 wiec zupełnie jest w obu wypadkach cel i zakres
 ochrony. — 4. Góry sa jakoby ptoscami kraju i ja-
 koby boiskiem meskich cwičení, kryjaca Drowia i
 siły, hartowaca ciała i duszy, — miejscem wychowa-
 nia dla młodziezy, miejscem odnowienia dla
 spracowanych i zmęczonych, wreszcie udrozenia
 dla chorych. Te ich przyimoty sa niezmiernie scisle
 złączone z zachowaniem ich charakteru pierwotnego. —

5. Góry przedstawiają szerególnie wartości dla przyro-
dosocinictwa, gdyż wielka rozmaitość podłoża,
klimatu i położenia warunkuje tu wielkie bogactwo
stosunków i form biologicznych, dynamiczne ras
procesy ziemiotwórcze są tu z jednej strony daleko
bardziej zaawansowane, z drugiej daleko bardziej odłożone
i przystępne badaniu; wreszcie tu przekorują się
starszej formy pierwotne, dla nauki bezcenne i kto-
rych zachowanie i ochrona wymaga.

Niebezpieczeństwa grożące przyrodzie górskiej
morza podzielić na dwie grupy: przywodzi je z je-
dnej strony eksploatacja ekonomiczna, z drugiej
nie mają przekraczające uwarunkowania przystępności.
1. Produkcji roślinnej kładą w górach naturalną granicę
stosunki klimatyczne. Mimo to być może jedynie w
gospodarstwie lesnym ^{strefie wyższej} i pasterskim. Porzucenie wyższych
gór (regli) lasów, odebrało by im całą ich piękność. Sa-
me już zresztą względy gospodarstwa lasu wymagają
ochrony lasów a w szczególności ochrony ich u górnej
granicy, gdzie odnowienie jest u siebie trudne i niepe-
wne. Ochrona przyrody idzie tu ręką w rękę z zarad-
kami racjonalnej ekonomii. Jako wyjątkowe stowus
stawa ona dwa postulaty nie u siebie u siebie: zach-
wanie w pierwotnym stanie wielkich istniejących dotąd
piemoborów, i takie prowadzenie użytków aby nie oga-
towały na czas dłuższy wielkich przestrzeni, ze szkoda-
chobym przejściowa, tylko - piękna krajobrazu. - Ca

o strefie niższej

5. Góry przedstawiają szerególną wartość dla przyrodoroznawstwa, gdyż wielka różnorodność podłoża, klimatu i położenia warunkuje tu wielkie bogactwo stosunków i form biologicznych, dynamiczne zaś procesy ziemiowtwórcze są tu z jednej strony daleko bardziej zaawansowane, z drugiej do tego bardziej odizolowane i przystępne badaniu; wreszcie tu przechodzą się dłuższe formy pierwotne, dla nauki bezcenne i których zachowanie i ochrona wymaga.

Niebezpieczeństwa groźące przyrodzie górskiej można podzielić na dwie grupy: przynosi je z jednej strony eksploatacja ekonomiczna, z drugiej przekraczające miarę uprzystępnianie. — 1. Produkcji roślinnej kładą w górach naturalna granica stosunki klimatyczne. Mowa tu być może jedynie w strefie niższej o gospodarstwie lesnym, w wyższej o pasternictwie. Porównanie niższych gór (regli) lasów, dostrzeżły im całą ich piękność. Ciężko jest zresztą wglądy gospodarstwa lesnego wymagają ochrony lasów a w szerególności ochrony ich u górnej granicy, gdzie odnowienie jest uader trudne i niepewne. Ochrona przyrody idzie tu ręką w rękę z zasadami racjonalnej ekonomicznej. Jako wyjątek własne stawa ona dwa postulaty nie uciążliwe: zachowanie w pierwotnym stanie wieloletnich istniejących dotąd pierwotów, i takie prowadzenie wyrobów aby nie ogłatały na czas dłuższy wielkich przestrzeni, ze względu choćby przejściową, tylko-piędwa krajoznaw.

Do ~~państwa~~ Niebezpieczeństwo rażącej eksploatacji lasów przynosi ze sobą udostępnienie gór rozwijający się przemysł i wrostające na miejscu zapotrzebowanie drewna. — Co do państwa, to wykończenie go we właściwych granicach nie tylko nie przynosi szkody krajobrazowi, ale wręcz przyczynia się do wydatniejszego cech historycznych i etnograficznych przekazywanych i ustalonych. Jednakże wzrost ludności, tudzież wzrost zapotrzebowania produktów zwierzęcych przez napływającą falę turystów i letników, przynosi ze sobą niebezpieczeństwo zbyt gęstego obsadzenia las bydłem, a co za tym idzie niszczenie darni, odstonięcie i wyjątkowanie stoków a wielokrotnie także wytępienie kosodrzewiny w celu chwytowego powiększenia pastwiska a w rezultacie zamienienie tych przestrzeni w nieurzytki i otwarcie drogi lawinom. Tutaj ochrona przyrody ze względu na harmonijność ze względami ekonomicznymi. — Właściwe precyzyjne interesy ekonomiczne z interesami ochrony przyrody występuje w dziedzinie eksploatacji przemysłowej, w szczególności eksploatacji kamienia, rudy i sił wodnych. Sprawa wartości kamienia w złóż kruszonych tatrzańskich, ^{nie jest} ^{nie jest} dotąd ostаточно rozstrzygnięta, tem trudniej więc wyznaczyć stosunek tej wartości do wartości ochrony

pryrody

wiąganych, względnie rachonywanych przez ob-
u. ~~Wycenienie to jest reszta, nowsze traduce,~~
choć chodzi o porównanie czegoś co się da ująć cyfro-
wo, z czeuś ~~co uważa~~ ^{będac} ~~uważa~~ ^{dobrem} ~~o wiele większe~~ ~~zwa-~~
coniejszem, czego wartość, choćby bardzo wysoka z pod-
rachunku się wyużytk. Zaraduczo chodzi o to, aby
ta druga, idealna wartość, należycie była ~~Deu-~~
ta i w każdym wypadku należycie zważona. Do
tego zaś zwołenia powstane być muszą krymiki
nie wiążące żadnym dogmatycznym interesem chwili-
majace odpowiednią kompetencyę. Może przejść do star-
cia zdań przeciwnych a dopiero z tego starcia wynik-
nie rezultat. Nie można dopuścić, aby bez walki
bez wszelkiej ^{nawet kontroli} ~~względnie~~ ~~zapory~~, tak wielkie wartości i
idealne ~~oddane~~ ~~były~~ ~~będace~~ ~~dobrem~~ ~~całego~~ ~~narodu~~
i jego przyszłych pokoleń, oddane były na ~~Tup~~
jakiegoś ~~haci~~ ~~interesem~~ ~~prywatnego~~ ~~lub~~ ~~spekulacyi~~
krótkowzrocznej, choćby zrywającej się interesem
publicznym. Musi być w każdym wypadku stwie-
dzeniem, gdzie leży prawdziwy interes publiczny.

osierdzonych, względnie rachonywanych przez odnowę przyro-
dy. Wycenienie to jest rzeczywiście trudne, bo chodzi o
porównanie czegoś co się da ująć cyframi, z czymś, czego war-
tość, choćby bardzo wysoka, z pod rachunku się wymyka.
Zasadniczo chodzi o to, aby ta druga, idealna wartość,
należycie była odebrana i w każdym wypadku należycie
zwazona. Do tego zaś zwracanie powołane być musi
czynności nie zwracane żadnym dorywczym interesem
chwili i mające odpowiednią kompetencję. Może przyjść
do starcia dain przeciwnych a dopiero z tego starcia
wyniknie rezultat. Ale nie można dopuścić, aby bez
walki, bez wszelkiej nawet kontroli, tak wielkie
wartości idealne będące dobrem całego narodu i jego
przyszłych pokoleń, oddane były na łup jakiegokolwiek
interesu prywatnego lub spekulacji krótkowroc-
nej choćby zrywającej się interesem publicznym. Musi
być w każdym wypadku stwierdzone, gdzie leży
prawo prawdziwy interes publiczny.

~~Wobec tego należy przede wszystkim~~
~~zwrócić uwagę na~~

Przyjdzie tu niejednokrotnie spotkać się z zaprzeczaniem
że ten lub ów rodzaj eksploatacji, nie przyniesie ujem-
nej szkody przyrodzie, nie stoi w sprzeczności
z zadaniami ochrony. Oczywiście można eksploa-
tacje prowadzić w sposób racjonalny, i tam gdzieby

ona okazała się niebędącą, lecieć jej wielkim zyskiem
 dla ochrony, jeśli się je w sposób najmniej szkodliwy
 ukierunkuje. Wogóle jednak trzeba przyjąć za
 pewne, że wszelkie niedobre ślady człowieka i jego
 działalności, choćby już tylko sam gwar i niepokój
 gospodarskiego życia stwarza rozdział z cha-
 raktera przyrody pierwotnej. Tem bardziej nie
 można powrócić się na historyę, stosunek bowiem
 do przyrody był w dawnych wiekach zupełnie inny
 a także sposoby eksploatacji ówczesnej nie dać się
 porównać ze sposobami nowożytnymi. —

2. ^(Dopuszczalność) Stwierdzenie dla Tatr wyjątku z ich nie-
 upatrzanego uprzywilejowania. Umortowanie przyrody
 górskiej, które jest wytworem względnie niedawnym
 nowożytnej kultury wywstało wreszcie przed uprzywilej-
 owaniem gór. W nas powstań i działalność Tow. Tat-
 ńskiego były wyrazem tego prądu. Dzięki dila-
 tacji i propagandzie Towarzystwa, Tatry zostały
 otwarte i uprzywilejowane. Ale okres uprzywilejowania
 gór wreszcie już niemal się skończył, — na szczepnym
 terenie Tatr należy go w każdym razie uważać za
 zamknięty. Jeszcze tu i ówdzie znajduje się coś do u-
 zupełnienia, zawsze coś do poprawienia, ale na ogół,
 gdyby się chciało w tym kierunku iść dalej, to przynio-

śoby to Tatrów już nie pożytek, ale dotkliwa szkoda. U-
 rok gór wysokich polega w przeważnej części na ich cha-
 rakterze pustynnym; nawet wyższe góry ciągną ku sobie
 głównie cechami przyrody pierwotnej i wolnej. Wszelkie
 dzieła ludzkie, a więc także i wszelkie urządzenia uprzy-
 stępniające, jak schroniska, drogi, Tawki, drogowiskary,
 poręcze itp. ujmuje nieodczuwane przyrodzie coś z jej
 cech pierwotności. Zachowanie tedy miary i granicy w u-
 przystępnianiu i wyszukaniu nowego form odpowiednich jest
 postulatem chwili obecnej i zadaniem niezatłumione
 niełatwym ale bardzo ważnym i wdzięcznym. Zapom-
 nianie tego zadania prowadziłoby do zniszczenia samego
 celu uprzystępnienia, bo do zniszczenia piękności i uro-
 ku Tatr i odręczyłoby od nich właśnie największych
 i najwzniejszych ich miłośników. Zadanie Tow. T. po-
 dobnie jest dziś do zadania kustosa berceńskiego mu-
 zeum; przystęp do tego muzeum winien być szeroko ot-
 warty, ale z jego skarbox niczego tykać, ani zmniejszać
 nie wolno. Dla spełnienia tego zadania - dupliki przyjąj-
 mowej ochrona Tatr nie opiera się na podstawie ustawy -
 Towarzystwo Tatrzańskie powinno mieć pewnego rodzaju
 władzę zwierzchnią nad Tatrami, pewną wyjątkowość dyspo-
 nowania, od której zawieszona możliwość przekroczenia za-
 machom na piękność i pierwotny charakter Tatr wycho-
 dzącym skądolwiek. Pewne niebezpieczeństwo mogłoby
 też wyniknąć z wprowadzonej przez nowy statut autonomii

136 11

oddziań; gospodarowanie w Tatrach zastroszone być winno
zarządowi centralnemu, a w każdym razie poddać jego ści-
słej kontroli.

II.

Sposoby ochrony Tatr

A. Tatry, jako „park narodowy.“ – Tatry, jako najwznie-
siej i najpiękniejszej w Polsce góry, są bezcennym skarbem
całego narodu i dlatego powinny być zachowane niezmien-
nie w całej swej krasie, polegającej na ich dzikości. Naj-
skuteczniejszym sposobem jest zachować Tatry w cało-
ści, jako rezerwat czyli „park narodowy“, a to w drodze
ustawodawczej. Ze względu jednak na to, że gospodar-
ka ludzka od wieków istnieje w niektórych częściach
Tatr, nie jest niemożliwe stworzyć z części Tatr
rezerwat ścisły. Do tego nadają się tylko te części
gdzie człowiek nigdy nie gospodarował (dzielnice tur-
nie, rezerki pierwotnych „puste“ doliny itp. Prace
Tatr należy uważać za park rezerwat, w którym dopusz-
czona by była gospodarka pasterska i łatwa oraz
mogłyby być prowadzone drogi i stawiane budynki,
jednocześnie z pełnym ograniczeniem i pod kontrolą
organów państwowych, inne zaś rodzaje eksploatacji
(kamieniołomy, wytkwanie siły wodnej) o ile nie były-
by w niektórych częściach całkowicie wykluczone, win-
nyby w każdym poszerzonym wypadku być urzęd-
nie od pozwolenia władzy, której ustawa powinna
ochronę przyrody.

Zasady ochrony Tatr, które mają być ściślejsze niż w innych
stowarzyszeniach, a które dziś już przez czynniki powstające przestrzegane
być powinny, są następujące:

B. Ochrona krajobrazu i ochrona ukształtu przyrody. — 1. Drogi
nie wolno wozowe nie powinny dochodzić do głębi gór, a to
dlatego, że usca ciszę i spokój tych okolic, których urok
leży w wielkiej części w charakterze samotności, a także dlatego,
że przez skrócenie komunikacji zmniejszają obszar
dawniejszych Tatr, który i tak jest uderzająco szczupły. Gdzie
drogi tego rodzaju okazały się niezbędne, winny one mieć
charakter dróg naturalnych, przystosowanych do terenu,
a nie dróg nieregularnych z nasypami i skarpcami. Drogi
takie nie powinny nigdy wychodzić poza strefę lasu
i nie powinny być doprowadzone do właściwych punktów
widokowych jako celu wycieczek; do właściwego celu
powinno się dochodzić pieszo.

2. — Kolejki górskie nie powinny być w Tatrach dopuszczane,
a najmniej już kolejki szynowe. Szynowce tatarskie
są raczej szkodliwie niż górami; ten kolejowy nie dałby
się na nich ukryć, zniszczyłby zupełnie ich postać i charak-
ter i oszczędziłby je bezpowrotnie.

3. — Ścieżki powinny być i nadal zachowane w tym
typie w jakim projektowano je aż do ostatnich czasów Tatr
warszawskich; ścieżki o typie ścieżek spacerowych, są w głębi
gór zupełnie nie właściwe. Gdzie równie dobrze idzie się bez
ścieżki, ścieżka jest niepotrzebna; tam wystarczy zauważenie

ślaku. — Zuaczenie farhami powinno być możliwie dyskretne; drogowiskary dopuszczalne są tylko na drogach roztajnych w lesie; na miejscach otwartych, zwłaszcza nad strefą lasów winny być bezwzględnie wykluczone. Na szczyty i przełęcze wysokogórskie ścieżki powinny być w zasadzie zuaczone tylko, a nie robione; wyjątek mogą stanowić przełęcze bardzo uczęszczane jako ślaki przechodnie. Na szczyty mniej uczęszczane należy zaniechać nawet zuaczenia, gdyż ten rodzaj turystów, który takie szczyty odwiedza, wskazywania i uźatwierania drogi nie potrzebuje i nie lubi. —

Udogodnienia i zabezpieczenia ograniczyć się winny tylko do szczytów powrocznie uczęszczanych, winny one być dyskretne i dalek niewidoczne, w szczególności wykluczyć należy drabinki i poręcze. Nigdy nie może być celem zniszczenie wszelkich trudności i zabezpieczeń wejścia nawet na takie powrocznie uczęszczane szczyty. —

Zuaczenie dróg narciarskich ponad strefę lasów przez stałe umieszczone żerdzie lub stopy jest niedopuszczalne, ślaki takie powinny być zdjmuwane po zejściu śniegów.

4. — Zasada naczelna przy stawianiu budowli (hotelu, schronisk) w górach winno być przygotowanie się do otoczenia. To przygotowanie się w dolinach wstępujących, gdzie normalnie pulkuje jeszcze życie ludzkie (pastersko, wiatasy) polega na zachowaniu miejscowego stylu ludowego („przygotowanie etnograficzne”), przyciem-

nieodrovnemu cechami winy być powaga, prostota i nie
 odcinający się od tła koloryt. W wysokich górach i w do-
 linach samotnych ludowo-domów nieizkalnych winna
 być wogóle zaniechana. Schroniska stawiane tutaj
 powinny służyć tylko do „schronienia”. Schroniska ta-
 kie winny być jaknajmniej widoczne, parterowe, możli-
 wie o dachach płaskich, kamiennych lub drewnianych, bez
 żadnych ozdób architektonicznych. Winny one być o
 ile możności ukryte, formy same ponieshać należy rada-
 dy, że powinny znajdować się w punktach widokowych,
 ile że takie schroniska wysokogórskie nie są przesu-
 ozne do przebywania w nich.

5. Umieszczenie tablic pamiątkowych na skałach, sta-
 wianie mauzoleów, posągów, figur i t.p. w górach, a prze-
 dewszystkiem na wzniesieniach powinny być stanowczo zanie-
 chane.

6. Wszelkie zakłady i urządzenia przemysłowe w górski
 gór uważać trzeba za niedopuszczalne. W szczególności
 należy uważać bardzo nad projektami zakładania
 kamieniołomów. O ile one są konieczne, powinny znaj-
 dować się na skraju gór, w miejscach nie odznaczających
 się szczególną pięknoscią i o ile możności zakrytych
 (lasy igłowe). Podobnie uważać należy nad projektami
 wyrobionia sił wodnych, stojąc do nich te same ra-
 rady; w żadnym wypadku nie można dozwolnić na us-
 tawienie w jakikolwiek sposób pięknosci szklaw lub
 stawów. Później rozstrząsać trzeba kontroli nad

regulacja potoków w górach, gdyż przez taką regulację może być zniszczona w zupełności piękność dolin.

Środkami prowadzącymi do celu, o ile i dopóki nie okrocy ustawa, normująca w tym względzie zakres prawa własności i narzucająca mu pewne ugraniczenia, jest urabianie opinii publicznej, wpływ na właścicieli gruntów, nabycanie (eventualnie drogą publicznym składem) miejsc zagrożonych, wykupywanie się w spółki gruntowe.

C. Ochrona przyrody żywej. — 1. Należy z uwzględnieniem stwierdzeń, że piękna tradycja ochrony kocz i świata koczów została w ostatnich latach zaniedbana. Tradycję tę należy wskrzesić i przywrócić ~~napomót~~ napomót energicznie ochronę tych zwierząt.

2. Należy niezawłaznie podjąć inicjatywę do wydania ustawy o ochronie orła w Tatrach. Ochrona taka istnieje w Szwajcarii, gdzie wypłaca się też z funduszy publicznych wynagrodzenia za szkody (minimum 100 zł), got jakiegoś orła wyradzić w Tatrach; prunka ustawa Toriecka z roku 1908 chroni rzadkie gatunki orła. Taniim ustawa taka przeprowadzona zostanie, należy użyć wszelkich innych sposobów ochrony orła. Prawdopodobnie wypadłoby też dla skutecznej ochrony, po zbadaniu miejsc i warunków gnieżdżenia się orła urwać niektóre skały za rezerwy zupełnie i rankuse je dla turystyki.

191/16
3. Należy również zaprowadzić ochronę niedźwiedzia, (np. przez przyznanie mu czasu ochronnego i t. p.), ażeby zapobiec jego wytepieniu. Niedźwiedź ulega absolutnej ochronie w parkach narodowych północno-amerykańskich i szwedzkich, przyczem nie słychać o tem, tak samo jak i u nas, aby nie zaszepliony rzucił się kiedy na człowieka; należy zbadać, czy szkody w stadach nie dałoby się uniknąć i czy one byłyby tak wielkie, że wynagrodzenie ich ze specjalnego funduszu powodowałoby znaczne koszty.

4. Należy przeprowadzić badania, o ile inne zwierzęta towarzyskie nie występują w drapieżnych wynagrodzeniach takie ochrony.

5. - Należy dążyć do ustawowej ochrony szarotki i innych roślin waznych pod krajobrazowym albo przyrodniczo-naukowym względem. Takim ustawa ochrona nastąpi, należy starać się o ochronę zagrożonych roślin w inny sposób, a to w porozumieniu z właścicielami gruntów przez stosowanie ustaw o ochronie własności polnej i leśnej, w porozumieniu z władzami gminnymi przez opowiadanie przepisów targowe, dalej przez hodowanie roślin takich na sprzedaż w „ogrodach alpejskich” itp. Absolutnie chronione winny być cis i limba.

Ponieważ kosa drzewinie, wreszcie, tak pospolitej w Tatrach, grozi zniszczenie przez eksploatację w celach przemysłowych, przez lekkomyślne wypalanie lub korowanie dla rozszerzenia pastwiska, należy ponownie również o jej ochronie; (oskarżeniem byłoby

moje podciągając je, pod kategorię „lasu ochronnego).
Przy schroniskach i przy ścieżkach należy je już
dziś chronić je, absolutnie.

6. Byłoby wielką szkoda, gdyby istniejące jeszcze tu
i owdzie w Tatrach bory drzewiaste, miały zupełnie
zaginiąć. Należałoby przede wszystkim wyznaczyć miejsca, gdzie
przedewszystkiem winny być zachowane i dążyć, ra-
wim to zrobi ustawa do ich zachowania. Należy to
przez nakazanie właścicieli (własności obszarów
dworskich) do ustanowienia rezerwatów, bądź przez
wykupno lub zadzierrawienie takich lasów. Należałoby
by również w podobny sposób chronić poręczolne
okazy ~~drzew~~ starych lub z innego względu uwagi
godnych drzew, oznaczając je w odpowiedni sposób jako
wyjęte z pod ciosu. Požadawcem jest aby zalesienie roz-
bior odbywało się w sposób zgodny z naturą krajobrazu,
tak np. wykluczone być winno sadzenie pod smor.
Należy również dążyć do tego, by wycinać lasów
odbywało się w ten sposób, aby jak najmniej ucier-
piało na tem piękno krajobrazu. — Przede wszystkim o-
chronie winien podlegać las u swej górnej granicy,
a to tak ze względów krajobrazowych jak i nauko-
wych, ile, że raz wyniszczony niełatwo na powrót
odnowiony być może.

7. Zachowanie się turystyka w górach. — Ożywiona
turystyka zaktóca z konieczności spokój i ciszę
gór, naraziła je na zanieczyszczenie i przynosi
niekierpięciwstwo przyrodzie żywej. Należy temu

przeinbrać przez pocieranie stonem i piśmami wta-
 cych wychodnich, przez wgrzanie w schroniskach, przez
 surowe przepisy dla przewodników. Dzierżawców i stróżów
 schronisk należy kontrolować robować do utrzymy-
 wania dołów i skrajni na śniegu, stałego utrzyma-
 nia w czystości obejścia schronisk i do palenia lub
 wykopywania odpadków przed opuszczeniem schronis-
 ka w jesieni. Zwracać trzeba uwagę turystom, by
 nie zostawiali po sobie papierów, puszek i butelek.

III. Imięnictwo Tatrańskie.

Nieraz się imięnictwo może bardzo ujemnie ope-
 wać na charakter gór racierając ich cechy wyjątkowe
 i ujmując wiele poetyckiego uroku. Za wtaścwo może
 na uważać tylko imięnictwo polskie i to pierwot-
 ne, ludowe. Należy pilnie zbierać normy ludowe, za-
 nim znikną wraz z zanikającym pasterstwem.

Gdzie imięnictwa polskiego brakuje, należy przy-
 nować słowackie lub spolszczyć normy słowackie,
 a tylko w imięnictwie niemieckim, o ile dawa
 nazwa niema nie ma historycznego uzasadnienia.
 Tam gdzie norm wogóle niema, należy je tworzyć
 w duchu gwozy podhalańskiej. Nadawanie norm od-
 imion własnych, o ile to nie są imiona ludowe, (w ro-
 dzaju norm: Stary Gąsienicove, Hala Kriolova, Kas-

141/19

prawa itp.), lub też uwarunkowanie poetyckich, roma-
ntycznych sentymentalnych w rozstraju niemieckim, jest
kierunkowo potępienia godnym. Mając chrześ-
cijańską górę przez każdego nekromatę odkrywać na włas-
ną rękę imionami swoich przyjaciół na szczęście już
nie ma, należy jednak takim niechętnościom
raz na raz rozpoznać i ustalić w ogóle w sposób
racjonalny imięnictwo tatrzańskie.

IV. Ochrona przyrody w innych górach polskich.

To co wyżej powiedziano o ochronie przyrody tatrzańskiej,
dotyczy w zasadniczych punktach i innych gór polskich.
Różnice warunkowe są w każdym wypadku cha-
raktem gór. Góry niższe są albo przeważnie pokryte
lasem, albo dochodzi w nich pasterstwo aż w pobliżu
szczytów; oczywiście że tu wszelkie urządzenia ludz-
kie mniej rzadkie i są w szerszym zakresie dopuszczalne
niż w punktach gór wysokich. Ochrona, choć w szerszo-
niejszych granicach nie jest jednak i tu wcale zhad-
na, w pierwszym rzędzie ochrona lasów. Przy oddziałach
pob. Tow. tatrzańskiego, których działalność rozciąga
się na góry poza Tatrami, powinny istnieć organy
analogiczne do Sekcji Ochrony Tatr, któreby w poro-
waniu z niemieckimi z Kuratoriami Ochrony Przyrody
miały w opiekę przydzielone sobie terytoria górskie.

Sekcja Ochrony Tatr Pol. Tow. Tatrzańskiego posiadając delegaturę Państwowej Rady Ochrony Przyrody na teren Tatr i Skalnego Podhala, ma z tego tytułu obowiązki i prawa pismem niniejszem określone.

1/. Delegacja P.R.O.P. w niczem nie narusza prawa i obowiązków Sekcji, które ona posiada jako część składowa i organ Pol. Tow. Tatr. na mocy swego ~~statutu~~ ^{regulaminu} lub pełnomocnictw ze strony Zarządu Głównego P.T.T. otrzymanych.

Delegacja ma na celu:

- a/ uzgodnić ~~o ile możności~~ działalność P.T.T. na polu ochrony Tatr z zasadami i działalnością P.R.O.P. -
- b/ wzmocnić z jednej strony skuteczność działalności P.T.T. przez bezpośredni stosunek z ochronną organizacją państwową uposażoną w prerogatywy urzędowe,
- c/ z drugiej strony poprzeć działalność tej organizacji państwowej przez współdziałanie czynnika społecznego posiadającego znajomość terenu i możliwość obserwowania i działania na miejscu.

2/. Sekcja Ochrony Tatr przyjmuje na siebie obowiązek niezwłocznego donoszenia biuru P.R.O.P. / Delegatowi Ministra W.R. i O.P. dla spraw ochrony przyrody/ o wszystkim co na terenie Tatr i Skalnego Podhala interesów ochrony przyrody dotyczy, co interesy te wprost narusza lub im bezpośrednio lub pośrednio zagraża.

Dla spełnienia tego obowiązku winna S.O.T. organizację swoją przystosować do zadań szybkiej i pewnej obserwacji i informacji, a to przez utworzenie służby wywiadowczej w formie "Straży Górskiej" i t.p.

3/. Zaleca się aby S.O.T. przy sposobności swych doniesień lub niezależnie od nich przedstawiała P.R.O.P. /Delegatowi Ministra/ uwagi swoje, projekty i wnioski wysnute ze swych spostrzeżeń i doświadczeń.

4/. P.R.O.P./Delegat Ministra/ może zwracać się do S.O.T. z za-

147

daniem wyrażenia opinii w pewnej sprawie lub zasięgnięcia względnie uzupełnienia pewnej informacji.

5/. Delegat Ministra może także poruczać TAKŻE S.O.T. za jej zgodapewne funkcje w charakterze swego pełnomocnika. Tylko w takim wypadku występuje Sekcja na zewnątrz w charakterze Delegata P.R.O.P., we wszystkich innych zawsze tylko jako Sekcja P.T.T.

6/. a, PR.O.P./ Delegat Ministra/ będzie we wszystkich sprawach podejmowanych na polu ochrony przyrody w Tatrach i na Skalnem Podhalu zasięgał opinii S.O.T. a w każdym razie o ile z powodu nagłości nie byłoby to możliwe lub gdyby S.O.T. zwlekała z wydaniem swej opinii, będzie ją o krokach przez siebie podjętych powiadamiał.

b, We wszelkich komisyjnych badaniach i obradach przedsięwziętych przez P.R.O.P./Delegata Ministra/ w sprawach Tatr i Skalnego Podhala, Sekcja ma prawo być zastąpioną przez swego delegata i w tym celu winna być wcześniej powiadomiona. Na ten wypadek może też Sekcja bądź dla wszystkich bądź dla pewnych spraw wyznaczyć z góry delegata stałego.

7/. O ileby zadania nałożone na Sekcję w punktach 4, 5, i 6 b/ wymagały specjalnych wydatków, któreby przekraczały możność finansową Sekcji, wydatki te w całości lub części na podstawie uprzedniego porozumienia pokryje P.R.O.P. ze swych funduszy.

8/. Delegatura może być w każdej chwili odwołana przez P.R.O.P.

cytatam
22/7/26
Jaworski
22/7/26
Dykt. Jaworski

Cykatam
Dr. M. Jansen

Delegatus
805.

OCHRONA TATR.

Coraz liczniejsi turyści przeciągają przez Tatry o każdej porze roku. Wyzwolenie z powszednich trosk choćby na krótki przeciąg czasu i wytchnienie w czystym powietrzu pierwotnej przyrody górskiej potęguje tężyźnię życia jednostek, a przez to i społeczną zdrowotność. Lecz zbytńia beztroška w używaniu swobody przez jednych, mści się na innych. Ślady niechlujstwa i niszczytelstwa świadczą o barbarzyństwie, tającym się nieraz pod pozorami kultury. „Goście“ zakłócają ciszę górską krzykami, gwizdami, wystrzałami; zaśmiecają urocze pustkowie odpadkami jadła, skorupami, blaszankami, szklivem, papierami; niszczą roślinność tatrzańską, nawet rzadsze gatunki, jak: limby, szarotki, złotogłów, leluje, krokusy, kozłowce i wiele innych, narażonych na zagładę; depcą sadzonki, psują ścieżki, rzucając glazy po zboczach, uszkadzają koleby, palą schroniska. Górale tępią kozice, kopią świstaki, ogałacają upłazy z „kocich łapek“ i goździków. Coraz bardziej mnożą się niebezpieczeństwa, zagrażające całości górskiej przyrody.

Na szczęście nie trapią jeszcze Tatr przemysłowcy, nie zaśmieca reklamiarstwo, zacierające urok najpiękniejszych zakątków alpejskich. W społeczeństwie naszym zaczyna zwyciężać poczucie piękna nad panoszącą się tandetą zarówno w zakresie opieki nad zabytkami sztuki i kultury, jak i w zakresie dbałości o piękno przyrody różnych okolic kraju. Najwyższy już czas zająć się Tatrami: odpowiedzialność za nie wobec pokoleń przyszłych ciąży na współczesnych.

W lutym b. r. odbyło się w Zakopanem zebranie organizacyjne nowej Sekcyi Towarzystwa Tatrzańskiego: podjęła ona za cel swój ten punkt statutu Towarzystwa, w którym jest mowa o ochronie rzadszych zwierząt i roślin tatrzańskich, rozszerzając zakres swej działalności na pieczę nad zachowaniem krajobrazu tatrzańskiego w najszerszym tego słowa znaczeniu.

Stąd nazwa: „Sekcyja Ochrony Tatr“.

Program działalności Sekcyi obejmuje w szkiecowym zarysie: organizowanie obywatelskiej straży górskiej celem opieki nad rzadkimi roślinami i zwierzętami tatrzańskimi, oraz celem przeciwdziałania niewłaściwemu zachowywaniu się człowieka w górach; wpływanie na czynniki miarodajne w myśl zasady zachowanie o ile możności pierwotnego charakteru gór; wpływanie w tym duchu na opinię publiczną przez odpowiednie odezwy, wydawnictwa, odczyty, wystawy, wycieczki i t. p.; utrzymywanie odpowiedniego księgozbioru, nawiązywanie i utrzymywanie stosunków z towarzystwami o pokrewnym zakresie działania w kraju i zagranicą.

Członkiem Sekcyi może być członek Tow. Tatrzańskiego, przyjęty przez Zarząd i opłacający na cele Sekcyi rocznie 1 kor. (członek zwyczajny), 10 kor. (czł. wspierający), lub jednorazowo 100 kor. (czł. założyciel).

Wszystkich przyjaciół Tatr, przyczyniających się wedle możliwości do osiągnięcia celów Sekcyi i składających na ochronę Tatr doroczne datki (najmniej jednokoronowe), Sekcyja Ochrony Tatr uważa za swych współpracowników i utrzymuje z nimi ściśle stosunki, ułatwiając korzystanie z urzędzeń Sekcyi oraz przyjmując z wdzięcznością wszelkie rady, wiadomości i uwagi, dotyczące programu działania Sekcyi.

Zakopane, Dworzec Tatrzański
W kwietniu 1912.

Zarząd tymczasowy
Sekcyi Ochrony Tatr
Towarzystwa Tatrzańskiego.

Ochrona krokusów.

„Po martwocie zimowej życie wraca w Tatry z potężnym oddechem halnego wiatru... Nagle, z opromienionej słońcem ziemi wykwita krokus, przebijając białymi kielkami brzegi zasp, zbitych na zboczach wschodnich przez wichry zimowe. W srebrnych promieniach wiosennego słońca... polana na Toporowej Cyrhli mieni się, jak jakaś wysniona makata, tkana ze złota i przetykana fioletowo-różowym kwiatem, połyskliwym, mieniącym się, drżącym, przezroczym i nikłym jak opar, świetnym jak słońce, załamane w dziwnych kryształach, świeżym jak rosa, przepyszny i skromny, prosty i obfity do nadmiaru, do szaleństwa. Nic równie dziwnego, zdumiewającego nie ma nasza ziemia nad ten rozkwit potężny i silny, tak cudownie czulego i wrażliwego kwiatu, tuż obok trwającej jeszcze zimy, kwiatu, który kwitnie w straszne wiosenne kurniawy i zamyka się z trwogi przed najłżejszym przyćmieniem słońca, przed przyciszonym hukiem wczesnego grzmotu, a otwiera się niekiedy do człowieka, jak do świetlnego promienia.“

Tak pisze artysta.*)

Niestety — człowiek nie zawsze w sposób równie dostoyny wyraża swój zachwyt nad otwierającymi się doń z ufnością kwiatami. Jest on często najniebezpieczniejszym ich wrogiem. Botanicy stwierdzają, że temu kwieciu, dziś jeszcze na niektórych polanach „obfitemu do nadmiaru, do szaleństwa“, grozi zagłada, jak i wielu innym rzadszym roślinom tatrzańskim, o ile nie ustanie ich tępienie. Wykopywanie krokusów z cebulkami w celu przesadzania do kwietników przy willach i pokojowych doniczek coraz bardziej przetrzebia krokusowe pola. Nadmiar złego niektórzy wielbiciele tych kwiatów umieszczają je w naczyniach z wodą, a po okwitnięciu, cebulki idą do pieca lub na śmietnisko.

A wszak nasz krokus według nowszych badań, jest odrębnym gatunkiem, nieznanym w innych krajach Europy.**) Łąki krokusowe, uświetniające swym przepychem krajobraz wiosenny w Tatrach, należą do ciekawszych i najbardziej godnych zachowania zbiorowisk roślinnych.

Zapobiedz zagładzie krokusów może tylko niezwłoczna i stała zbiorowa opieka miłośników przyrody tatrzańskiej.

*) Stanisław Witkiewicz: *Na przełęczy*. Lwów 1906.

***) *Crocus babiogorensis*. Zapałowicz: *Krytyczny przegląd roślinności Galicyi t. I*. Kraków 1906. = *Cr. scepusiensis*. Rehman i Wołoszczak, (1894). Po polsku winniśmy szafran z Zakopanego nazywać szafranem tatrzańskim.

Zakopane, Dworzec Tatrzański, w marcu 1912.

Zarząd Sekcji Ochrony Tatr Towarzystwa Tatrzańskiego.

TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
SEKCJA OCHRONY TATR.

Ochrona roślinności tatrzańskiej.

Następujące rośliny wymagają w Tatrach szczególnej opieki:

1. CIS (*Taxus baccata*, L.) Dawniej częste w Tatrach, obecnie wyniszczone drzewo szpilkowe, o igłach podobnych do jodły, lecz spodem bez białych pasków. Pozostało zaledwie kilka drobnych okazów.

2. LIMBA (*Pinus cembra*, L.) Sosna górską, mająca po 5 igieł w pęczkach. Obecnie w Tatrach na wymarciu.

3. LILIA ZAWOJEK, ŻŁOTOGLÓW (*Lilium martagon*, L.) Jedyna dziko rosnąca lilia w Polsce, o blado-purpurowych nakrapianych zwisających kwiatach. Rośnie na polanach i brzegach lasów w krainie regla. Kwitnie w czerwcu i lipcu.

4. „KIELUCHY“ (lud.) SZAFRAN TATRZAŃSKI (*Crocus babiogorensis*, Zapalowicz.) Tylko Tatrom i Babiej górze właściwy gatunek szafranu. Z cebul podziemnych wydaje na wiosnę mnóstwo fioletowawych (czasem białych) kwiatach, pokrywających całymi łanami podmokłe łąki i polany krainy regla. Kwitnie w marcu i kwietniu, charakteryzując krajobraz wiosenny w Tatrach.

5. GOŹDZIK TATRZAŃSKI (*Dianthus Tatrae*, Borbás.) O licznych białych wonnych kwiatach z postrzępionymi płatkami, rośnie na wapieniach. Kwitnie w lecie.

6. POWOJNICA ALPEJSKA (*Atragene alpina*, L.) Jedyny pnącz w Tatrach, pnie się w reglach po krzewach i skałach. W czerwcu wypuszcza z kątów liści piękny, wielki fioletowy kwiat na długiej szypulce.

7. OSTRÓŻKA TATRZAŃSKA (*Delphinium oxysepalum*, Borbás.) Właściwy tylko Tatrom gatunek ostróżki, o niebiesko-fioletowych kwiatach, rośnie na piargach i skałach regla górnego i kosodrzewu. Kwitnie w lecie.

8. MAK ALPEJSKI (*Papaver alpinum*, L.) Białokwitnący mak skał wapiennych krainy alpejskiej i kosodrzewu, rośnie w Tatrach po stronie polskiej tylko w grupie Czerwonych Wierchów. Kwitnie w lecie.

9. GORYCZKA KROPKOWANA (*Gentiana punctata*, L.) Roślina krainy kosodrzewu Tatr granitowych, o kwiatach okazałych, żółtych, purpurowo nakrapianych. Stanowiska po stronie polskiej nieliczne. Kwitnie w lecie.

10. „KOCIE ŁAPKI“ (lud.) SZAROTA PROMIENISTA (*Gnaphalium leontopodium*, Scopoli.) Charakterystyczna roślina wapiennych skał krainy regla i kosodrzewu, o biało-wielnistych, jak cała roślina, koszyczkach kwiatowych. Kwitnie w lecie.

11. KOZŁOWIEC GÓRSKI (*Aronicum Clusii*, Koch.) Roślina krainy alpejskiej, o pięknych żółtych dużych koszyczkach kwiatowych. Kwitnie w lecie.

wypracowania. I oto znów wyłożył
swoją wypracowaną i dotychczas
na ten sposób myślenie, na których
miejscach, gdzie się
widać i nowego kierunku.
Ogólnie widoczne jest
zanim na rynku krajowym
przebiegała ludność szkodliwa.
Zanim głębiej Pasa Taboru
zanim się przedstawi ^{na przykład}
jako organizacja której pryncypał, Pasa
Pasa który ogólnie, a który
zanim się widać, a który
nie będzie on przed laty, ale
przebiegała do nich przez
całkowicie i widać. Oto pryncypał
zanim się na Hala Taboru, pro
widoczne i ten który, a który
jako organizacja i pro pryncypał
— pro dany — pryncypał

among 2 lecturers or who were
 & the further problem was
 as they sought passage through
 paths, mountains, a line to
 Cambridge, had expected to be
 upon a measured road, but
 between ~~the~~ ^{the} mountains as
 presented. When reaching in
 progress, reached a road, where
 appeared lecture for a number
 of days, upon the road as
 became to each other, and
~~at~~ ^{the} present road, and
 no other.

As the first presentation was
 presented, meeting with
 each other, and they were
 present, and they were
 standing, and they were
 the present, and they were
 and upon the road, and they were

o palmariumach w d. 17. Lutego i 18. Lutego i 19. Lutego
 wczoraj 16. Lutego i 17. Lutego i 18. Lutego i 19. Lutego
 (problem w d. 17) w czwartek 20. Lutego i 21. Lutego i 22. Lutego
 (problem w d. 21) w piątek 23. Lutego i 24. Lutego i 25. Lutego
 (problem w d. 24) w sobotę 26. Lutego i 27. Lutego i 28. Lutego
 (problem w d. 27) w niedzielę 29. Lutego i 30. Lutego i 31. Lutego
 (problem w d. 30) w poniedziałek 1. Marca i 2. Marca i 3. Marca
 (problem w d. 31) w wtorek 4. Marca i 5. Marca i 6. Marca
 (problem w d. 5) w środę 7. Marca i 8. Marca i 9. Marca
 (problem w d. 8) w czwartek 10. Marca i 11. Marca i 12. Marca
 (problem w d. 11) w piątek 13. Marca i 14. Marca i 15. Marca
 (problem w d. 14) w sobotę 16. Marca i 17. Marca i 18. Marca
 (problem w d. 17) w niedzielę 19. Marca i 20. Marca i 21. Marca
 (problem w d. 20) w poniedziałek 22. Marca i 23. Marca i 24. Marca
 (problem w d. 23) w wtorek 25. Marca i 26. Marca i 27. Marca
 (problem w d. 26) w środę 28. Marca i 29. Marca i 30. Marca
 (problem w d. 29) w czwartek 31. Marca i 1. kwietnia i 2. kwietnia
 (problem w d. 31) w piątek 3. kwietnia i 4. kwietnia i 5. kwietnia
 (problem w d. 4) w sobotę 6. kwietnia i 7. kwietnia i 8. kwietnia
 (problem w d. 7) w niedzielę 9. kwietnia i 10. kwietnia i 11. kwietnia
 (problem w d. 10) w poniedziałek 12. kwietnia i 13. kwietnia i 14. kwietnia
 (problem w d. 13) w wtorek 15. kwietnia i 16. kwietnia i 17. kwietnia
 (problem w d. 16) w środę 18. kwietnia i 19. kwietnia i 20. kwietnia
 (problem w d. 19) w czwartek 21. kwietnia i 22. kwietnia i 23. kwietnia
 (problem w d. 22) w piątek 24. kwietnia i 25. kwietnia i 26. kwietnia
 (problem w d. 25) w sobotę 27. kwietnia i 28. kwietnia i 29. kwietnia
 (problem w d. 28) w niedzielę 30. kwietnia i 1. maja i 2. maja
 (problem w d. 30) w poniedziałek 3. maja i 4. maja i 5. maja
 (problem w d. 4) w wtorek 6. maja i 7. maja i 8. maja
 (problem w d. 7) w środę 9. maja i 10. maja i 11. maja
 (problem w d. 10) w czwartek 12. maja i 13. maja i 14. maja
 (problem w d. 13) w piątek 15. maja i 16. maja i 17. maja
 (problem w d. 16) w sobotę 18. maja i 19. maja i 20. maja
 (problem w d. 19) w niedzielę 21. maja i 22. maja i 23. maja
 (problem w d. 22) w poniedziałek 24. maja i 25. maja i 26. maja
 (problem w d. 25) w wtorek 27. maja i 28. maja i 29. maja
 (problem w d. 28) w środę 30. maja i 31. maja i 1. czerwca
 (problem w d. 31) w czwartek 2. czerwca i 3. czerwca i 4. czerwca
 (problem w d. 3) w piątek 5. czerwca i 6. czerwca i 7. czerwca
 (problem w d. 6) w sobotę 8. czerwca i 9. czerwca i 10. czerwca
 (problem w d. 9) w niedzielę 11. czerwca i 12. czerwca i 13. czerwca
 (problem w d. 12) w poniedziałek 14. czerwca i 15. czerwca i 16. czerwca
 (problem w d. 15) w wtorek 17. czerwca i 18. czerwca i 19. czerwca
 (problem w d. 18) w środę 20. czerwca i 21. czerwca i 22. czerwca
 (problem w d. 21) w czwartek 23. czerwca i 24. czerwca i 25. czerwca
 (problem w d. 24) w piątek 26. czerwca i 27. czerwca i 28. czerwca
 (problem w d. 27) w sobotę 29. czerwca i 30. czerwca i 1. lipca
 (problem w d. 30) w niedzielę 2. lipca i 3. lipca i 4. lipca
 (problem w d. 3) w poniedziałek 5. lipca i 6. lipca i 7. lipca
 (problem w d. 6) w wtorek 8. lipca i 9. lipca i 10. lipca
 (problem w d. 9) w środę 11. lipca i 12. lipca i 13. lipca
 (problem w d. 12) w czwartek 14. lipca i 15. lipca i 16. lipca
 (problem w d. 15) w piątek 17. lipca i 18. lipca i 19. lipca
 (problem w d. 18) w sobotę 20. lipca i 21. lipca i 22. lipca
 (problem w d. 21) w niedzielę 23. lipca i 24. lipca i 25. lipca
 (problem w d. 24) w poniedziałek 26. lipca i 27. lipca i 28. lipca
 (problem w d. 27) w wtorek 29. lipca i 30. lipca i 31. lipca
 (problem w d. 30) w środę 1. sierpnia i 2. sierpnia i 3. sierpnia
 (problem w d. 31) w czwartek 4. sierpnia i 5. sierpnia i 6. sierpnia
 (problem w d. 5) w piątek 7. sierpnia i 8. sierpnia i 9. sierpnia
 (problem w d. 8) w sobotę 10. sierpnia i 11. sierpnia i 12. sierpnia
 (problem w d. 11) w niedzielę 13. sierpnia i 14. sierpnia i 15. sierpnia
 (problem w d. 14) w poniedziałek 16. sierpnia i 17. sierpnia i 18. sierpnia
 (problem w d. 17) w wtorek 19. sierpnia i 20. sierpnia i 21. sierpnia
 (problem w d. 20) w środę 22. sierpnia i 23. sierpnia i 24. sierpnia
 (problem w d. 23) w czwartek 25. sierpnia i 26. sierpnia i 27. sierpnia
 (problem w d. 26) w piątek 28. sierpnia i 29. sierpnia i 30. sierpnia
 (problem w d. 29) w sobotę 31. sierpnia i 1. września i 2. września
 (problem w d. 31) w niedzielę 3. września i 4. września i 5. września
 (problem w d. 4) w poniedziałek 6. września i 7. września i 8. września
 (problem w d. 7) w wtorek 9. września i 10. września i 11. września
 (problem w d. 10) w środę 12. września i 13. września i 14. września
 (problem w d. 13) w czwartek 15. września i 16. września i 17. września
 (problem w d. 16) w piątek 18. września i 19. września i 20. września
 (problem w d. 19) w sobotę 21. września i 22. września i 23. września
 (problem w d. 22) w niedzielę 24. września i 25. września i 26. września
 (problem w d. 25) w poniedziałek 27. września i 28. września i 29. września
 (problem w d. 28) w wtorek 30. września i 1. października i 2. października
 (problem w d. 30) w środę 3. października i 4. października i 5. października
 (problem w d. 4) w czwartek 6. października i 7. października i 8. października
 (problem w d. 7) w piątek 9. października i 10. października i 11. października
 (problem w d. 10) w sobotę 12. października i 13. października i 14. października
 (problem w d. 13) w niedzielę 15. października i 16. października i 17. października
 (problem w d. 16) w poniedziałek 18. października i 19. października i 20. października
 (problem w d. 19) w wtorek 21. października i 22. października i 23. października
 (problem w d. 22) w środę 24. października i 25. października i 26. października
 (problem w d. 25) w czwartek 27. października i 28. października i 29. października
 (problem w d. 28) w piątek 30. października i 31. października i 1. listopada
 (problem w d. 31) w sobotę 2. listopada i 3. listopada i 4. listopada
 (problem w d. 3) w niedzielę 5. listopada i 6. listopada i 7. listopada
 (problem w d. 6) w poniedziałek 8. listopada i 9. listopada i 10. listopada
 (problem w d. 9) w wtorek 11. listopada i 12. listopada i 13. listopada
 (problem w d. 12) w środę 14. listopada i 15. listopada i 16. listopada
 (problem w d. 15) w czwartek 17. listopada i 18. listopada i 19. listopada
 (problem w d. 18) w piątek 20. listopada i 21. listopada i 22. listopada
 (problem w d. 21) w sobotę 23. listopada i 24. listopada i 25. listopada
 (problem w d. 24) w niedzielę 26. listopada i 27. listopada i 28. listopada
 (problem w d. 27) w poniedziałek 29. listopada i 30. listopada i 1. grudnia
 (problem w d. 30) w wtorek 2. grudnia i 3. grudnia i 4. grudnia
 (problem w d. 3) w środę 5. grudnia i 6. grudnia i 7. grudnia
 (problem w d. 6) w czwartek 8. grudnia i 9. grudnia i 10. grudnia
 (problem w d. 9) w piątek 11. grudnia i 12. grudnia i 13. grudnia
 (problem w d. 12) w sobotę 14. grudnia i 15. grudnia i 16. grudnia
 (problem w d. 15) w niedzielę 17. grudnia i 18. grudnia i 19. grudnia
 (problem w d. 18) w poniedziałek 20. grudnia i 21. grudnia i 22. grudnia
 (problem w d. 21) w wtorek 23. grudnia i 24. grudnia i 25. grudnia
 (problem w d. 24) w środę 26. grudnia i 27. grudnia i 28. grudnia
 (problem w d. 27) w czwartek 29. grudnia i 30. grudnia i 31. grudnia
 (problem w d. 30) w piątek 1. stycznia i 2. stycznia i 3. stycznia
 (problem w d. 31) w sobotę 4. stycznia i 5. stycznia i 6. stycznia
 (problem w d. 5) w niedzielę 7. stycznia i 8. stycznia i 9. stycznia
 (problem w d. 8) w poniedziałek 10. stycznia i 11. stycznia i 12. stycznia
 (problem w d. 11) w wtorek 13. stycznia i 14. stycznia i 15. stycznia
 (problem w d. 14) w środę 16. stycznia i 17. stycznia i 18. stycznia
 (problem w d. 17) w czwartek 19. stycznia i 20. stycznia i 21. stycznia
 (problem w d. 20) w piątek 22. stycznia i 23. stycznia i 24. stycznia
 (problem w d. 23) w sobotę 25. stycznia i 26. stycznia i 27. stycznia
 (problem w d. 26) w niedzielę 28. stycznia i 29. stycznia i 30. stycznia
 (problem w d. 29) w poniedziałek 31. stycznia i 1. lutego i 2. lutego
 (problem w d. 30) w wtorek 3. lutego i 4. lutego i 5. lutego
 (problem w d. 4) w środę 6. lutego i 7. lutego i 8. lutego
 (problem w d. 7) w czwartek 9. lutego i 10. lutego i 11. lutego
 (problem w d. 10) w piątek 12. lutego i 13. lutego i 14. lutego
 (problem w d. 13) w sobotę 15. lutego i 16. lutego i 17. lutego
 (problem w d. 16) w niedzielę 18. lutego i 19. lutego i 20. lutego
 (problem w d. 19) w poniedziałek 21. lutego i 22. lutego i 23. lutego
 (problem w d. 22) w wtorek 24. lutego i 25. lutego i 26. lutego
 (problem w d. 25) w środę 27. lutego i 28. lutego i 29. lutego
 (problem w d. 28) w czwartek 30. lutego i 1. marca i 2. marca
 (problem w d. 31) w piątek 3. marca i 4. marca i 5. marca
 (problem w d. 4) w sobotę 6. marca i 7. marca i 8. marca
 (problem w d. 7) w niedzielę 9. marca i 10. marca i 11. marca
 (problem w d. 10) w poniedziałek 12. marca i 13. marca i 14. marca
 (problem w d. 13) w wtorek 15. marca i 16. marca i 17. marca
 (problem w d. 16) w środę 18. marca i 19. marca i 20. marca
 (problem w d. 19) w czwartek 21. marca i 22. marca i 23. marca
 (problem w d. 22) w piątek 24. marca i 25. marca i 26. marca
 (problem w d. 25) w sobotę 27. marca i 28. marca i 29. marca
 (problem w d. 28) w niedzielę 30. marca i 31. marca i 1. kwietnia
 (problem w d. 31) w poniedziałek 2. kwietnia i 3. kwietnia i 4. kwietnia
 (problem w d. 3) w wtorek 5. kwietnia i 6. kwietnia i 7. kwietnia
 (problem w d. 6) w środę 8. kwietnia i 9. kwietnia i 10. kwietnia
 (problem w d. 9) w czwartek 11. kwietnia i 12. kwietnia i 13. kwietnia
 (problem w d. 12) w piątek 14. kwietnia i 15. kwietnia i 16. kwietnia
 (problem w d. 15) w sobotę 17. kwietnia i 18. kwietnia i 19. kwietnia
 (problem w d. 18) w niedzielę 20. kwietnia i 21. kwietnia i 22. kwietnia
 (problem w d. 21) w poniedziałek 23. kwietnia i 24. kwietnia i 25. kwietnia
 (problem w d. 24) w wtorek 26. kwietnia i 27. kwietnia i 28. kwietnia
 (problem w d. 27) w środę 29. kwietnia i 30. kwietnia i 1. maja
 (problem w d. 30) w czwartek 2. maja i 3. maja i 4. maja
 (problem w d. 3) w piątek 5. maja i 6. maja i 7. maja
 (problem w d. 6) w sobotę 8. maja i 9. maja i 10. maja
 (problem w d. 9) w niedzielę 11. maja i 12. maja i 13. maja
 (problem w d. 12) w poniedziałek 14. maja i 15. maja i 16. maja
 (problem w d. 15) w wtorek 17. maja i 18. maja i 19. maja
 (problem w d. 18) w środę 20. maja i 21. maja i 22. maja
 (problem w d. 21) w czwartek 23. maja i 24. maja i 25. maja
 (problem w d. 24) w piątek 26. maja i 27. maja i 28. maja
 (problem w d. 27) w sobotę 29. maja i 30. maja i 31. maja
 (problem w d. 30) w niedzielę 1. czerwca i 2. czerwca i 3. czerwca
 (problem w d. 31) w poniedziałek 4. czerwca i 5. czerwca i 6. czerwca
 (problem w d. 5) w wtorek 7. czerwca i 8. czerwca i 9. czerwca
 (problem w d. 8) w środę 10. czerwca i 11. czerwca i 12. czerwca
 (problem w d. 11) w czwartek 13. czerwca i 14. czerwca i 15. czerwca
 (problem w d. 14) w piątek 16. czerwca i 17. czerwca i 18. czerwca
 (problem w d. 17) w sobotę 19. czerwca i 20. czerwca i 21. czerwca
 (problem w d. 20) w niedzielę 22. czerwca i 23. czerwca i 24. czerwca
 (problem w d. 23) w poniedziałek 25. czerwca i 26. czerwca i 27. czerwca
 (problem w d. 26) w wtorek 28. czerwca i 29. czerwca i 30. czerwca
 (problem w d. 29) w środę 1. lipca i 2. lipca i 3. lipca
 (problem w d. 30) w czwartek 4. lipca i 5. lipca i 6. lipca
 (problem w d. 3) w piątek 7. lipca i 8. lipca i 9. lipca
 (problem w d. 6) w sobotę 10. lipca i 11. lipca i 12. lipca
 (problem w d. 9) w niedzielę 13. lipca i 14. lipca i 15. lipca
 (problem w d. 12) w poniedziałek 16. lipca i 17. lipca i 18. lipca
 (problem w d. 15) w wtorek 19. lipca i 20. lipca i 21. lipca
 (problem w d. 18) w środę 22. lipca i 23. lipca i 24. lipca
 (problem w d. 21) w czwartek 25. lipca i 26. lipca i 27. lipca
 (problem w d. 24) w piątek 28. lipca i 29. lipca i 30. lipca
 (problem w d. 27) w sobotę 31. lipca i 1. sierpnia i 2. sierpnia
 (problem w d. 30) w niedzielę 3. sierpnia i 4. sierpnia i 5. sierpnia
 (problem w d. 31) w poniedziałek 6. sierpnia i 7. sierpnia i 8. sierpnia
 (problem w d. 5) w wtorek 9. sierpnia i 10. sierpnia i 11. sierpnia
 (problem w d. 8) w środę 12. sierpnia i 13. sierpnia i 14. sierpnia
 (problem w d. 11) w czwartek 15. sierpnia i 16. sierpnia i 17. sierpnia
 (problem w d. 14) w piątek 18. sierpnia i 19. sierpnia i 20. sierpnia
 (problem w d. 17) w sobotę 21. sierpnia i 22. sierpnia i 23. sierpnia
 (problem w d. 20) w niedzielę 24. sierpnia i 25. sierpnia i 26. sierpnia
 (problem w d. 23) w poniedziałek 27. sierpnia i 28. sierpnia i 29. sierpnia
 (problem w d. 26) w wtorek 30. sierpnia i 31. sierpnia i 1. września
 (problem w d. 29) w środę 2. września i 3. września i 4. września
 (problem w d. 30) w czwartek 5. września i 6. września i 7. września
 (problem w d. 3) w piątek 8. września i 9. września i 10. września
 (problem w d. 6) w sobotę 11. września i 12. września i 13. września
 (problem w d. 9) w niedzielę 14. września i 15. września i 16. września
 (problem w d. 12) w poniedziałek 17. września i 18. września i 19. września
 (problem w d. 15) w wtorek 20. września i 21. września i 22. września
 (problem w d. 18) w środę 23. września i 24. września i 25. września
 (problem w d. 21) w czwartek 26. września i 27. września i 28. września
 (problem w d. 24) w piątek 29. września i 30. września i 1. października
 (problem w d. 27) w sobotę 2. października i 3. października i 4. października
 (problem w d. 30) w niedzielę 5. października i 6. października i 7. października
 (problem w d. 31) w poniedziałek 8. października i 9. października i 10. października
 (problem w d. 5) w wtorek 11. października i 12. października i 13. października
 (problem w d. 8) w środę 14. października i 15. października i 16. października
 (problem w d. 11) w czwartek 17. października i 18. października i 19. października
 (problem w d. 14) w piątek 20. października i 21. października i 22. października
 (problem w d. 17) w sobotę 23. października i 24. października i 25. października
 (problem w d. 20) w niedzielę 26. października i 27. października i 28. października
 (problem w d. 23) w poniedziałek 29. października i 30. października i 31. października
 (problem w d. 26) w wtorek 1. listopada i 2. listopada i 3. listopada
 (problem w d. 29) w środę 4. listopada i 5. listopada i 6. listopada
 (problem w d. 30) w czwartek 7. listopada i 8. listopada i 9. listopada
 (problem w d. 3) w piątek 10. listopada i 11. listopada i 12. listopada
 (problem w d. 6) w sobotę 13. listopada i 14. listopada i 15. listopada
 (problem w d. 9) w niedzielę 16. listopada i 17. listopada i 18. listopada
 (problem w d. 12) w poniedziałek 19. listopada i 20. listopada i 21. listopada
 (problem w d. 15) w wtorek 22. listopada i 23. listopada i 24. listopada
 (problem w d. 18) w środę 25. listopada i 26. listopada i 27. listopada
 (problem w d. 21) w czwartek 28. listopada i 29. listopada i 30. listopada
 (problem w d. 24) w piątek 1. grudnia i 2. grudnia i 3. grudnia
 (problem w d. 27) w sobotę 4. grudnia i 5. grudnia i 6. grudnia
 (problem w d. 30) w niedzielę 7. grudnia i 8. grudnia i 9. grudnia
 (problem w d. 31) w poniedziałek 10. grudnia i 11. grudnia i 12. grudnia
 (problem w d. 5) w wtorek 13. grudnia i 14. grudnia i 15. grudnia
 (problem w d. 8) w środę 16. grudnia i 17. grudnia i 18. grudnia
 (problem w d. 11) w czwartek 19. grudnia i 20. grudnia i 21. grudnia
 (problem w d. 14) w piątek 22. grudnia i 23. grudnia i 24. grudnia
 (problem w d. 17) w sobotę 25. grudnia i 26. grudnia i 27. grudnia
 (problem w d. 20) w niedzielę 28. grudnia i 29. grudnia i 30. grudnia
 (problem w d. 23) w poniedziałek 31. grudnia i 1. stycznia i 2. stycznia
 (problem w d. 26) w wtorek 3. stycznia i 4. stycznia i 5. stycznia
 (problem w d. 29) w środę 6. stycznia i 7. stycznia i 8. stycznia
 (problem w d. 30) w czwartek 9. stycznia i 10. stycznia i 11. stycznia
 (problem w d. 3) w piątek 12. stycznia i 13. stycznia i 14. stycznia
 (problem w d. 6) w sobotę 15. stycznia i 16. stycznia i 17. stycznia
 (problem w d. 9) w niedzielę 18. stycznia i 19. stycznia i 20. stycznia
 (problem w d. 12) w poniedziałek 21. stycznia i 22. stycznia i 23. stycznia
 (problem w d. 15) w wtorek 24. stycznia i 25. stycznia i 26. stycznia
 (problem w d. 18) w środę 27. stycznia i 28. stycznia i 29. stycznia
 (problem w d. 21) w czwartek 30. stycznia i 31. stycznia i 1. lutego
 (problem w d. 24) w piątek 2. lutego i 3. lutego i 4. lutego
 (problem w d. 27) w sobotę 5. lutego i 6. lutego i 7. lutego
 (problem w d. 30) w niedzielę 8. lutego i 9. lutego i 10. lutego
 (problem w d. 31) w poniedziałek 11. lutego i 12. lutego i 13. lutego
 (problem w d. 5) w wtorek 14. lutego i 15. lutego i 16. lutego
 (problem w d. 8) w środę 17. lutego i 18. lutego i 19. lutego
 (problem w d. 11) w czwartek 20. lutego i 21. lutego i 22. lutego
 (problem w d. 14) w piątek 23. lutego i 24. lutego i 25. lutego
 (problem w d. 17) w sobotę 26. lutego i 27. lutego i 28. lutego
 (problem w d. 20) w niedzielę 29. lutego i 30. lutego i 1. marca
 (problem w d. 23) w poniedziałek 2. marca i 3. marca i 4. marca
 (problem w d. 26) w wtorek 5. marca i 6. marca i 7. marca
 (problem w d. 29) w środę 8. marca i 9. marca i 10. marca
 (problem w d. 30) w czwartek 11. marca i 12. marca i 13. marca
 (problem w d. 3) w piątek 14. marca i 15. marca i 16. marca
 (problem w d. 6) w sobotę 17. marca i 18. marca i 19. marca
 (problem w d. 9) w niedzielę 20. marca i 21. marca i 22. marca
 (problem w d. 12) w poniedziałek 23. marca i 24. marca i 25. marca
 (problem w d. 15) w wtorek 26. marca i 27. marca i 28. marca
 (problem w d. 18) w środę 29. marca i 30. marca i 1. kwietnia
 (problem w d. 21) w czwartek 2. kwietnia i 3. kwietnia i 4. kwietnia
 (problem w d. 24) w piątek 5. kwietnia i 6. kwietnia i 7. kwietnia
 (problem w d. 27) w sobotę 8. kwietnia i 9. kwietnia i 10. kwietnia
 (problem w d. 30) w niedzielę 11. kwietnia i 12. kwietnia i 13. kwietnia
 (problem w d. 31) w poniedziałek 14. kwietnia i 15. kwietnia i 16. kwietnia
 (problem w d. 5) w wtorek 17. kwietnia i 18. kwietnia i 19. kwietnia
 (problem w d. 8) w środę 20. kwietnia i 21. kwietnia i 22. kwietnia
 (problem w d. 11) w czwartek 23. kwietnia i 24. kwietnia i 25. kwietnia
 (problem w d. 14) w piątek 26. kwietnia i 27. kwietnia i 28. kwietnia
 (problem w d. 17) w sobotę 29. kwietnia i 30. kwietnia i 1. maja
 (problem w d. 20) w niedzielę 2. maja i 3. maja i 4. maja
 (problem w d. 23) w poniedziałek 5. maja i 6. maja i 7. maja
 (problem w d. 26) w wtorek 8. maja i 9. maja i 10. maja
 (problem w d. 29) w środę 11. maja i 12. maja i 13. maja
 (problem w d. 30) w czwartek 14. maja i 15. maja i 16. maja
 (problem w d. 3) w piątek 17. maja i 18. maja i 19. maja
 (problem w d. 6) w sobotę 20. maja i 21. maja i 22. maja
 (problem w d. 9) w niedzielę 23. maja i 24. maja i 25. maja
 (problem w d. 12) w poniedziałek 26. maja i 27. maja i 28. maja
 (problem w d. 15) w wtorek 29. maja i 30. maja i 31. maja
 (problem w d. 18) w środę 1. czerwca i 2. czerwca i 3. czerwca
 (problem w d. 21) w czwartek 4. czerwca i 5. czerwca i 6. czerwca
 (problem w d. 24) w piątek 7. czerwca i 8. czerwca i 9. czerwca
 (problem w d. 27) w sobotę 10. czerwca i 11. czerwca i 12. czerwca
 (problem w d. 30) w niedzielę 13. czerwca i 14. czerwca i 15. czerwca
 (problem w d. 31) w poniedziałek 16. czerwca i 17. czerwca i 18. czerwca
 (problem w d. 5) w wtorek 19. czerwca i 20. czerwca i 21. czerwca
 (problem w d. 8) w środę 22. czerwca i 23. czerwca i 24. czerwca
 (problem w d. 11) w czwartek 25. czerwca i 26. czerwca i 27. czerwca
 (problem w d. 14) w piątek 28. czerwca i 29. czerwca i 30. czerwca
 (problem w d. 17) w sobotę 1. lipca i 2. lipca i 3. lipca
 (problem w d. 20) w niedzielę 4. lipca i 5. lipca i 6. lipca
 (problem w d. 23) w poniedziałek 7. lipca i 8. lipca i 9. lipca
 (problem w d. 26) w wtorek 10. lipca i 11. lipca i 12. lipca
 (problem w d. 29) w środę 13. lipca i 14. lipca i 15. lipca
 (problem w d. 30) w czwartek 16. lipca i 17. lipca i 18. lipca
 (problem w d. 3) w piątek 19. lipca i 20. lipca i 21. lipca
 (problem w d. 6) w sobotę 22. lipca i 23. lipca i 24. lipca
 (problem w d. 9) w niedzielę 25. lipca i 26. lipca i 27. lipca
 (problem w d. 12) w poniedziałek 28. lipca i 29. lipca i 30. lipca
 (problem w d. 15) w wtorek 31. lipca i 1. sierpnia i 2. sierpnia
 (problem w d. 18) w środę 3. sierpnia i 4. sierpnia i 5. sierpnia
 (problem w d. 21) w czwartek 6. sierpnia i 7. sierpnia i 8. sierpnia
 (problem w d. 24) w piątek 9. sierpnia i 10. sierpnia i 11. sierpnia
 (problem w d. 27) w sobotę 12. sierpnia i 13. sierpnia i 14. sierpnia
 (problem w d. 30) w niedzielę 15. sierpnia i 16. sierpnia i 17. sierpnia
 (problem w d. 31) w poniedziałek 18. sierpnia i 19. sierpnia i 20. sierpnia
 (problem w d. 5) w wtorek 21. sierpnia i 22. sierpnia i 23. sierpnia
 (problem w d. 8) w środę 24. sierpnia i 25. sierpnia i 26. sierpnia
 (problem w d. 11) w czwartek 27. sierpnia i 28. sierpnia i 29. sierpnia
 (problem w d. 14) w piątek 30. sierpnia i 31. sierpnia i 1. września
 (problem w d. 17) w sobotę 2. września i 3. września i 4. września
 (problem w d. 20) w niedzielę 5. września i 6. września i 7. września
 (problem w d. 23) w poniedziałek 8. września i 9. września i 10. września
 (problem w d. 26) w wtorek 11. września i 12. września i 13. września
 (problem w d. 29) w środę 14. września i 15. września i 16. września
 (problem w d. 30) w czwartek 17. września i 18. września i 19. września
 (problem w d. 3) w piątek 20. września i 21. września i 22. września
 (problem w d. 6) w sobotę 23. września i 24. września i 25. września
 (problem w d. 9) w niedzielę 26. września i 27. września i 28. września
 (problem w d. 12) w poniedziałek 29. września i 30. września i 1. października
 (problem w d. 15) w wtorek 2. października i 3. października i 4. października
 (problem w d. 18) w środę 5. października i 6. października i 7. października
 (problem w d. 21) w czwartek 8. października i 9. października i 10. października
 (problem w d. 24) w piątek 11. października i 12. października i 13. października
 (problem w d. 27) w sobotę 14. października i 15. października i 16. października
 (problem w d. 30) w niedzielę 17. października i 18. października i 19. października
 (problem w d. 31) w poniedziałek 20. października i 21. października i 22. października
 (problem w d. 5) w wtorek 23. października i 24. października i 25. października
 (problem w d. 8) w środę 26. października i 27. października i 28. października
 (problem w d. 11) w czwartek 29. października i 30. października i 31. października
 (problem w d. 14) w piątek 1. listopada i 2. listopada i 3. listopada
 (problem w d. 17) w sobotę 4. listopada i 5. listopada i 6. listopada
 (problem w d. 20) w niedzielę 7. listopada i 8. listopada i 9. listopada
 (problem w d. 23) w poniedziałek 10. listopada i 11. listopada i 12. listopada
 (problem w d. 26) w wtorek 13. listopada i 14. listopada i 15. listopada
 (problem w d. 29) w środę 16. listopada i 17. listopada i 18. listopada
 (problem w d. 30) w czwartek 19. listopada i 20. listopada i 21. listopada
 (problem w d. 3) w piątek 22. listopada i 23. listopada i 24. listopada
 (problem w d. 6) w sobotę 25. listopada i 26. listopada i 27. listopada
 (problem w d. 9) w niedzielę 28. listopada i 29. listopada i 30. listopada
 (problem w d. 12) w poniedziałek 1. grudnia i 2. grudnia i 3. grudnia
 (problem w d. 15) w wtorek 4. grudnia i 5. grudnia i 6. grudnia
 (problem w d. 18) w środę 7. grudnia i 8. grudnia i 9. grudnia
 (problem w d. 21) w czwartek 10. grudnia i 11. grudnia i 12. grudnia
 (problem w d. 24) w piątek 13. grudnia i 14. grudnia i 15. grudnia
 (problem w d. 27) w sobotę 16. grudnia i 17. grudnia i 18. grudnia
 (problem w d. 30) w niedzielę 19. grudnia i 20. grudnia i 21. grudnia
 (problem w d. 31) w poniedziałek 22. grudnia i 23. grudnia i 24. grudnia
 (problem w d. 5) w wtorek 25. grudnia i 26. grudnia i 27. grudnia
 (problem w d. 8) w środę 28. grudnia i 29. grudnia i 30. grudnia
 (problem w d. 11) w czwartek 1. stycznia i 2. stycznia i 3. stycznia
 (problem w d. 14) w piątek 4. stycznia i 5. stycznia i 6. stycznia
 (problem w d. 17) w sobotę 7. stycznia i 8. stycznia i 9. stycznia
 (problem w d. 20) w niedzielę 10. stycznia i 11. stycznia i 12. stycznia
 (problem w d. 23) w poniedziałek 13. stycznia i 14. stycznia i 15. stycznia
 (problem w d. 26) w wtorek 16. stycznia i 17. stycznia i 18. stycznia
 (problem w d. 29) w środę 19. stycznia i 20. stycznia i 21. stycznia
 (problem w d. 30) w czwartek 22. stycznia i 23. stycznia i 24. stycznia
 (problem w d. 3) w piątek 25. stycznia i 26. stycznia i 27. stycznia
 (problem w d. 6) w sobotę 28. stycznia i 29. stycznia i 30. stycznia
 (problem w d. 9) w niedzielę 31. stycznia i 1. lutego i 2. lutego
 (problem w d. 12) w poniedziałek 3. lutego i 4. lutego i 5. lutego
 (problem w d. 15) w wtorek 6. lutego i 7. lutego i 8. lutego
 (problem w d. 18) w środę 9. lutego i 10. lutego i 11. lutego
 (problem w d. 21) w czwartek 12. lutego i 13. lutego i 14. lutego
 (problem w d. 24) w piątek 15. lutego i 16. lutego i 17. lutego
 (problem w d. 27) w sobotę 18. lutego i 19. lutego i 20. lutego
 (problem w d. 30) w niedzielę 21. lutego i 22. lut

Postaveni Wpse SOT - 20/4 1955.

Sporand. prechytka.

- Pralibani pralibni skupiny

- spravod.
- program usmernen
- usmernenie spory
- volba zboru
- sprava kancelarie

1. — Zariadenie v nariadeni Pop. v organizacii ochrany pravy. — Zasadu ty'organizacii. — Sprava SOT dr. OROB "Prechytka", "je' skoda", spravaci lekci' dr. OTJ. — Otvorenie i' zabavka lekci' — sam ne' pralibani Land Praha dr. OROB. Otvoren - vskoci' on
2. — Spora "prava narodenych".
 Atakova prof. Qveda - spravaci' utvoren
 Weny som spory.
3. — ~~Priloha k zariadeniu prava spravod.~~
 Organizacii prava i' utvoren SOT so zariadeni utvoren pralibani's "Mucarini".
4. — Priloha k zariadeniu prava spravod prava spory pravy "maney" i' spravaci' dr. ando pravy M.D., - spravaci' dr. spravaci' celaj namozom "spravy spravaci" spravaci' miska na dr. dr. foto/.

5. Sprawy najwazniejsze obecnie' abstrakcyjne:

- a) sprawa kandydatury na „Zarzątkowca”
- b) sprawa stowarzyszenia nad krajem i powiatem.

~~W sprawie tej~~ Powinno być wiadomo
dla obywateli, którzy przedstawić wnioski
w tym zakresie.

6. Sprawy o charakterze ogólnym, programowym
na dzień, pierwszy sprawa
pod 5, — programem w tym zakresie
— sprawa kandydatury kandydaci —

7. Sprawa Zarzątkowca / kandydaci /

~~Rooster by Cuthbertson~~

— Murren's

— Myrtlewood on special horse

(Cotton, like the white)

(No. 1000)

— Wolfe's re-forest

(Stamer)

— Stamer's re-forest

— Stamer's re-forest

— Stamer's re-forest

— Stamer's re-forest

— Stamer's re-forest

Schubert. Haydn

Beethoven

Haydn

Beethoven

Haydn
Beethoven
Haydn

1/9 Sejarah O.T.

- Cepelano → penerus dr. Pappasowen & Soedibowidjo.

- ~~prof. Suk.~~ & dia dr. Soekes.

Memang & ingunahak menduruk

Kampung - Rongga - Rongga.

|| - Kuse - proyek Paulthoati
konstruksi

- ~~Por hulse proyek~~ - ~~waga lokal~~

|| Struktur ini yg telah us pada
delegasi dr. Lant - Amir
Jelano dr. koreksi sdr. n.d.

- Songs re duty & droobness
in P. G. O. O. - in P. T. T.

- Wpymawer mmmmm
Mmmmmmm

- Scurvy, Lumber, eastern (Dumppmawer),

- Spys stabs for kmmmmmm

Memorab v Stabig,
in P. T. T.

do niemych głązów, które przed nami bronić się nie mogą.

Zapominamy stale, że Tatry są własnością prywatną, traktujemy je bez podstawy jako własność publiczną, t. j. tak, jak wszelką własność publiczną, od czasów Rzpłtej traktować zwykliśmy: jako sposobność do wykazania naszego niedbalstwa lub nawet łupiestwa.

Stosunek ten scharakteryzował dobrze przed laty prof. J. G. Pawlikowski w niewychodzącym już „Przeglądzie Zakopiańskim“.

„Jest temu lat bez mała trzydzieści — pisze on — jak cosi zaczęło po Tatrach wydeptywać perci... Tam cosi kliukowało po uboczy i wróciło, tu na grań wyjrzało, czegoś chciało na turni, po śniegu połaziło w Suchej dolinie, znowu je coś w najgęstsze chusciaki wparło, powiedziałbyś ślepa kobyła komu uciekła. Żebyś tę niewrodę szlakował, podziwiłbyś się, co to nie robiła! Pod turnią dziurę znajdziesz jako lisia, skałę rozgrzebuje, musi zajrzeć; — wanta stoi dużawa i cosi ją na wantę wniósło, a może tam jaje zniosła, bo jeszcze skorupy leżą. Po upłazie się uwozi aż ziem drze, przyjdzie na piarg i z piargiem jedzie, a tyle pod sobą zesuje, co dobry koń. Idzie z brzeżka: choiny się dzierży, czy śliwek z niej chce utrząść, aż gałąź ułomi. Przechodzący przez potok, tyle se skali uścielo, jakby miało przez wodę sól we worku ciągnąć. Na obyrkę na perci skały nie okroczy, ale ją musi ruszyć albo i uści dołu. Tu na jaferze, ujrysz, jak jagody zrafało, tu się pasło w turni na szarotkach, w upłazie lelni czy kozłowcowi nie daruje, w rąbanisku kipszyny nadrze. Gdzie się ściana w turni trafi gładka, zaraz ją zamaluje. Gdzie ułężę, to tyle dokoła nakwasi, jakbyś żydowski sklep przed szabasem wymiótł... Ale gdziebyś to tam wszystko spisał“.

Owo „cosi“, co tyle namąciło w Tatrach, był to „pan“, czyli „gość“.

A mącenie to trwa dalej i coraz więcej. Tam, gdzie przedtem dzwoniły tylko dzwonki owiec, tam snują się dziś wszelkiego rodzaju turyści, wyszykowani w przeróżne, zbyteczne nieraz przyrządy — ot tak dla parady, wyszykowane w aluminium, ludzie o aluminiowych sercach. Inaczej bowiem nie mogliby czynić taniej reklamy sklepom spożywczym, zostawiając na najwidoczniejszych miejscach zatłuszczone świstki papierów, blaszanki z konserw, butelki stłuczone, grożące skałeczeniem innemu turyście, nie mogliby w tej świątyni przyrody, gdzie człowiek dopiero czuje się bliżej Boga i uznaje siłę Jego przemożną, wyprawiać krzyków, strzelać z rewolwerów, nie mogliby zrywać całych pól szarotek i kwiatów tatrzańskich, nie mogliby niszczyć rzadkich już limb, nie mogliby dawać złego przykładu góralom, którzy i tak dla zarobku gotowi wyniszczyć wszystko, co tylko spieniężyć można.

W obronie przyrody tatrzańskiej występowało już nie raz. Jeszcze w r. 1851 prof. Ludwik Zejszner wystąpił w obronie kozic, później w r. 1865 zajęli się tem prof. Maksymilian Nowicki i Dr Eugeniusz Janota, którzy nawet własnym kosztem utrzymywali straż górska, przeciwdziałającą kłusownictwu. — Obowiązków tych podjęło się wreszcie Towarzystwo Tatrzańskie.

W obronie flory tatrzańskiej wystąpił w r. 1884 p. Gustaw Lettner, radca lasowy, który spowodowany rabunkową gospodarką lasową ówczesnych właścicieli dóbr zakopiańskich, postawił wniosek wykupna dóbr zakopiańskich na własność kraju. Nawet zawiązało się wkrótce potem Towarzystwo z podobnym celem, które dzięki Bogu, wkrótce upadło. Miało ono bowiem według statutów prowadzić w dalszym ciągu to, co czynili przed tem Niemcy, różnica polegałaby na tem jedynie, że zarzynalibyśmy się byli sami, a tak zarzynali nas Niemcy.

Na szczęście obecni właściciele dóbr podhalańskich rozumieją dobrze znaczenie gór dla społeczeństwa. Mimo to jednakże pojawiają się ciągle nowe projekty, które górcom zagrażają. Nieszczęśliwy projekt kolei na Świnnicę, raz wraz powtarzany i odgrzewany, choć kolej żadnych korzyści przynieść nie może, lub potworny wniosek wykucia grobowca Słowackiego w ścianie Kościelca, gdzieby musiał chyba Słowacki patrzeć ciągle na tych z aluminiowemi sercami

ludzi, lub nawet zapytanie p. Kuźniara w książce „Przyroda Tatr“, kiedy nadejdzie czas, kiedy człowiek ujmie siły przyrody w swe ręce i je wyzyska, dowodzą niezbicie, że Tatr bronić trzeba nietylko przed poszczególnym turystą, ale i przed zbiorową niszczyielską ręką.

Jak to dobrze również, że nie rozwinęło szerszej działalności Towarzystwo upiększenia Zakopanego, które widocznie zapomniało o tem, że „wartość pustyni leży w tem, że jest pustynią“ i chciało upiększać pustynię zakopiańską.

Z powyższego widzimy, że człowiek, jak kornik smreka, Tatry chce stoczyć. Przeciwdziałając temu ma świeżo założona Sekcja Ochrony Tatr T. T. Na zebraniu, które się odbyło 11 bm. po rzeczowym referacie p. T. Kornilowicza, z którego korzystam we wstępnych uwagach i po przedyskutowaniu projektu statutu przystąpiono do wyboru tymczasowego zarządu, w skład którego weszli pp.: J. G. Pawlikowski, jako prezes, M. Limanowski, jako wiceprezes, M. Zaruski, T. Kornilowicz, S. Komornicki, B. Wigilen, W. Raczyński, G. Kaleńki, J. Diehl, jako członkowie, A. Lityński i W. Skoczył jako zastępcy członków zarządu, oraz wybrano do komisji rewizyjnej pp. Wł. hr. Zamojskiego, K. N. Korowicza i P. Piłsudskiego.

Utworzenie tej sekcji dowodzi nowego rozwoju w Tow. Tatrzańskim. Okazuje się bowiem, że członkowie jego zrozumieli, że Towarzystwo Tatrzańskie nie powinno się starać jedynie o udogodnienia dla członków swoich nie pobierając od nich w zamian żadnych zobowiązań, lecz że zobowiązania uszanowania majestatu gór powinny być jednym z głównych przykazań turysty.

Jak zaś sekcja ta była potrzebna, dowodzi cały szereg listów i depesz, jakimi zasypano komitet organizacyjny ze wszystkich stron Polski od najlepszych Jej synów i najdzielniejszych Towarzystw, życzących nowemu Towarzystwu owocnej pracy nad zachowaniem pierwotnego charakteru krajobrazu tatrzańskiego.

Spodziewać się należy, że Towarzystwo znajdzie poparcie w najszerszych warstwach społecznych, że wszyscy będą mu dopomagać i przestrzegać będą tego, że wchodząc w góry, nie powinien człowiek zostawić po sobie i śladu.

Emil Niebrój.

Ochrona Tatr.

Zakopane, w lutym.

Z Zakopanem zwykło się łączyć stale, a może już nawet przestarzałe epitetum ornaus „letnia stolica Polski“, nie wnikając zupełnie w znaczenie głębsze tego wyrazu; potęgi, myśli lub sztuki. A tymczasem Zakopane zawładnęło co? Nie myśl żadna wyższa, nie sztuka, ale choroba, nie mówię o gruźlicy, jako chorobie jednostki, ale chorobie zbiorowej, która na Zakopanem odbija się szkodliwie, coraz więcej, a którą mimo to szerszymi z bezwzględna jakąś upartością, mówię o chorobie w naszym stosunku do Tatr i Zakopanego.

Niedość, że przyjezdni zgangrenowali miejscową ludność, która o tyle uznaje gości przyjezdnych, o ile z niej zyski ciągnąć może, a pozatem odnosi się do nich niechętnie, posuwając się nawet do tego, że wszelkim udogodnieniom dla przyjezdnych, z których przecie żyje, jest wręcz przeciwna, stosunek nasz tandetny do Tatr rozszerzył się i do przyrody,

„GŁOS NARODU”

godz. 5-ej wieczorem z wyjątkiem niedziel i świąt

ejscia za wiersz drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 halerzy, za każdy następny raz 15 hal.,
al. Załączniki do „Głosu Narodu” (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100
, w Wiedniu Haasenstein & Vogler, M. Dukas, H. Schalek, E. Braun, R. Mosse, H. Friedl, A. Joessel w Ant
szale J. Leopold, Eduard Braun, w Paryżu F. Jones & Cie, A. Lorette. Jules Fortin & Cie, de Raczkowski

do- że naczelne kierownictwo administracji Bo-
rze- śni i Hercegowiny obejmuje Słowianin i Po-
ycz- lak. Spodziewają się po nim, że usunie prze-
ych możny dotąd wpływ Węgry na sprawy bo-
śniackie. Chorwaci widzą dobrze, że Węgry
powoli ale konsekwentnie dążą do wcielenia
Bośni w obręb państwa węgierskiego.

my, Przeważnie takiej aneksji bronią się z ca-
na- łych sił. Ich marzeniem jest przeciw wskrze-
aty- szenie „trójjedynego królestwa” nad Adrya-
wi- tykiem, jako trzeciej składowej części trya-
już- listycznej monarchii habsburskiej. Wrogami
bez- zaś tryalizmu są przedewszystkiem Węgrzy,
ono- którzy boją się utracić Chorwację, a teryto-
liwi- rym węgierskie pragną posunąć aż po gra-
nta- nicę Serbii i Czarnogóry. Dlatego Chorwaci
ego z radością witają dymisy barona Buriana,
reprezentanta węgierskiego imperyalizmu.

dny Dr Billński okazuje dużo dobrej woli
pys- na nowem (nawiasem mówiąc: jednym z naj-
dział- lepiej uposażonych w monarchii) stanowisku.
no- Odpowiadając wczoraj na mowę powitalną
czy- szefa sekcyi Horowitza, oświadczył, że
zyc- pojedzie do Bośni, by poznać bliżej kraj
nie i jego ludność, którą ma zarządzać. Zawi-
domił nadto że — mimo swych 67 lat życia —

jach koronnych proponowanych w no-
kwot jest zbyt małą, a z drugiej strony
jekt nie daje żadnej ustawowej gwarant-
że prace koło Wiednia będą wykonane.

Niebezpieczne groźby pa- Prangera.

Zaniedbana ekonomicznie Galicya do
dawnych czasów nie wzbudzała zaintere-
wania w świecie finansowym Wiednia, u-
żano ją za kraj bierny, wygodny dla pa-
mysłu Austrii jako poważne miejsce zby-
Od czasu do czasu pojawiały się krót-
notatki o przemyśle naftowym. Przem-
ten bagatelizowano, następstwem czego b-
wtargnięcie kapitałów angielskich i franc-
kich, które stały się panami sytuacji. Po-
bne stosunki w Zagłębiu wyzyskał kap-
pruski, zagarniający lwia część wyłączne-
górnicych.

Zastój ekonomiczny, powodowany b-
kiem kapitału, przerwały w pierwszym
dzie powstałe we Lwowie, a następnie
Krakowie banki czeskie Ustredni i Živ-
stenski. Znana w świecie finansowym ru-
liwość tych poważnych instytucyj, umie-
tność i szybkość orientowania się w syt-
cyi spowodowała zainteresowanie wiede-
skich banków i niemieckich z Czech,
myślny tok interesów zachęcił do współ-
wodnictwa na nieznanym do niedawna te-
nie galicyjskim.

Współzawodnictwo tych poważnych
stytucyj nie mogło pozostać bez wpływu,
zbudziło z uspienia przedsiębiorczość, ba-
te otwarły portfele dla łaknącego kred-
przemysłu, rozpoczął się silny ruch bu-
wlany, dzwignął się przemysł i handel.
życiu miast naszych nowa nastąpiła era.

Przyływ kapitału powołał do życia c-
sieć nowych mniejszych instytucyj finan-
wych, spółek z ograniczoną poręką, które
wypierają skutecznie działalność eskonterów,
niszczą lichwę, dają rezerwoarom pienię-
żnym, z których czerpią rękojmię majątkiem
spółki i dokładną znajomością stosunków fi-
nansowych, korzystających z eskontu klien-
tów.

Doniosłość istnienia tych drobnych insty-
tucyj wyświecić może afera Huberbanda w
Warszawie, krociowe bankructwa eskonte-
rów i całego szeregu lichwiarzy w 1899 ro-
ku, fakt ten smutniejszy, że przykre te sto-
sunki dotychczas się nie zmieniły, eskonter,
jak i lichwiarz, jak dawniej tak i teraz trze-
sie kredytem Warszawy.

Znaczna ilość tych powstałych u nas spó-
łek, banków i kas o rozmaitych nazwach,
częstokroć z odcieniem społecznym, ograni-
cza się do roli pośrednika między kapitałem
udzielonym przez większe banki a klientem.
Łatwy i poważny zysk, jaki daje dyskont
weksli, staje się główną operacją tych ma-
łych instytucyj. Pobierany przez te instytu-
cye znacznie wyższy procent i najrozmaitsze
dodatki administracyjne, pozwalają na ko-

wielkiej mierze ogranicza się do produkcy
rolniczej, ezerpią przeważnie raz do rol-
zyski ze sprzedaży produkcyi. Zmienio-
warunki gospodarcze wymagają kredy-
w innej stosownej formie, to dało podstav
do stworzenia Banku przemysłowego, stw-
rzenia funduszy krajowych dla poparc-
przemysłu i rękodziela, które jednak nie
w stanie nadażyć potrzebom kredytowy
rozwijającego się przemysłu, nie mówiąc j-
o potrzebie wielkich kapitałów dla ratowan-
skarbów Zagłębia Krakowskiego, które p-
dają ofiarą ekonomicznego zaniedbania, p-
chłaniane inwazyją kapitałów i przedsiębio-
czości obcej.

Kapitał, choćby obcy, umożliwiający na-
uruchomienie przedsiębiorstw, podniesie-
produkcyi, powinien być zawsze mile w-
dziany, bez względu na jego pochodzen-
Brak kapitałów był i jest powodem zast-
ekonomicznego, umiejętnie użycie go bu-
życie ekonomiczne i przedsiębiorczość na-
dową, zatem śmieszne wprost są uwagi, jak
się słyszy o szkodliwej działalności powst-
jących tu ciągle nowych banków. Groźny

zenia i komfort miejski chcą w górach kupować. Nie na dokonane przez nich zakupy „oburzać” się, lecz umiejętnie je przewidywać i skutecznie im zapobiegać, a „tłumy zgłębliwe” o własnych siłach w góry biegnące uczyć i podnosić — to droga do prawdziwej, czynnej Tatr ochrony, w dobie obecnej wiodąca.

Zarząd Oddziału Warszawskiego P. T. T.

II.

DLACZEGO MAMY SIĘ BRONIĆ...

Dlaczego mamy się bronić przed zalewem żydowskim?

Dlatego że zalew ten grozi nam utratą samodzielnności, nie tylko ekonomicznej, ale i politycznej... Nazwą to niektórzy, a może i wielu przesadą!

Nie! To nie jest przesada...

Warszawa — stolica państwa polskiego — liczy obecnie przeszło 40% żydów. Rypin w r. 1798 nie miał jeszcze ani jednego żyda. W roku 1827 miał ich już z górą 39%. Suwałki w roku 1800 nie miały ani jednego żyda. W roku 1827 miały ich już z górą 32% i t. d. i t. d. Dziś liczba żydów w miastach naszych doszła 40, 70, a nawet 80% ogółu ludności.

Ce się stanie, gdy liczba żydów w miastach naszych dojdzie do 100%?.. O ile dziś nie zdaliśmy opanować tego zalewu miast naszych, nadejdzie chwila, że zostaniemy z miast zupełnie wyparci — bo cóż znaczyć będzie 20 lub 10% odsetek naszej polskości w miastach, wobec przynajmniej przewagi obcego żywiołu...

A czem są miasta w bytowaniu narodu, wiemy dobrze. Wszak, gdyby nie zaprzeczona polskość miast naszych we wschodniej Małopolsce, nigdy byśmy tej części nie zdołali utrzymać przy Polsce. Wszak gdyby nie niezaprzeczona niemieckość (w znacznej przynajmniej mierze) miast na Górnym Ślązku, nie mielibyśmy tych trudności z odzyskaniem tej prastarej polskiej dzielnicy, mimo niezaprzeczoną polskość wsi górnośląskich.

Oto najlepsze przykłady, czem są miasta w życiu narodów. Miasta, to ośrodki kultury narodowej.

I bez zastępowania miast, nie dać sobie sprawić z tego, że z chwilą przejścia miast w ręce żydowskie, staniemy się nie Polską, ale „Judeo-Polską”. Nie wolno więc nam, za żadną cenę wyzywać się naszej własności na rzecz żywiołu obcego nam duszą i etyką, pod grozą klątwy i zdrady — a każdego z nas czyniący to uważany powinien być za zdradę sprawy narodowej i jako taki postawiony poza nawias społeczeństwa...

Słowa te nasunęły nam powtarzane od dwóch lat i trwające do tej pory, wyzbywanie się domów i gruntów w Zakopanem i przechodzenie ich w te właśnie obce nam ręce. Uważając to za zbrodnię, postanowiliśmy czyny te, graniczące ze zdradą narodową, piętnować otwarcie i prosimy zyczliwych o podawanie do wiadomości Redakcji *Gazety Zakopiańskiej* każdej już dokonanej, względnie zamierzonej sprzedaży realności w ręce żydowskie — a miejscowym biurom pośrednictwa kupna i sprzedaży, zwracamy uwagę, że przedewszystkiem w ich rękach znajduje się możliwość, przynajmniej w dużej mierze przeszkodzenia temu. Na razie z przykrością zaznaczamy, że biura te działalnością swoją nie zasłużyły sobie na uznanie — niechże więc zrozumieją swój obowiązek obywatelski i odpowiedzialność, a dalszą pracą zmażą dotychczasowe błędy.

Sprostowanie.

Wobec tendencji nie rozszewianych pogłosek o wysokim dodatku, pobieranym rzekomo przez **Biuro sprzedaży biletów kolejowych „Orbis”**, zwraca się uwagę, że dodatek ten wynosi zaledwo 1/2% od ceny biletu, co zresztą zostało unormowane rozporządzeniem Ministerstwa kolei.

Pozatem nie może pobierany dodatek przekraczać pewnej przez Ministerstwo oznaczonej kwoty maksymalnej, a jak drobna jest ta kwota, to widzimy, kiedy n. p. dodatek do biletu pospiesznego I. kl. na odległość 1000 km, gdzie bilet kosztuje 18.000 mk, wynosi tylko 126 mk, w II. kl 84 mk, a w III. 42 mk, przy biletach osobowych o 50% mniej, tak że przy najtańszych biletach (od 40 mk począwszy) pobiera się zaledwo jedną markę dodatku.

Oszczędzony trud wyczekiwania w ogonku przy kasach kolejowych opłaca się sówicie a inowacja ta wprowadzona przez Biuro podróży „Orbis” została wszędzie przyjęta z wielkim uznaniem.

Bank Kredytowy w Warszawie

(MAZOWIECKA 9)

ODDZIAŁ W ZAKOPANEM

(KRUPÓWKI 32)

Pod przewodnictwem Andrzeja ks. Lubomirskiego odbyło się w Warszawie nadzwyczajne Walne Zgromadzenie akcjonariuszów tego banku, na którym zarząd w osobie prezesa, p. Bobińskiego podał wyniki czynności i operacji banku za ubiegłe 10 miesięcy r. b.

W porównaniu z rokiem 1920 zarówno obroty, jak wkłady banku, skup weksli, jak i inne transakcje powiększyły się cztero i pięciokrotnie. I tak: obrót w r. 1920 wynosił około 7 miliardów, w okresie zaś sprawozdawczym około 30 miliardów; wkłady w r. 1920 wynosiły przeszło 112 milionów, w okresie obecnym zaś 635 milionów i i. d. Wolna gotówka banku w Polskiej Kraj. Kasie Pożyczkowej i Pocz. Kasie Oszcz. wynosi około 150 milionów.

Bank nie poniósł żadnych strat ani z tytułu operacji walutowych, gdyż na własny rachunek ich nie dokonywał, ani z tytułu finansowania przez siebie spółek akcyjnych, których akcje uległy obecnie stosunkowo niewielkiej niższe.

Sprawozdanie to zebrani przyjęli z uznaniem, upoważniając jednocześnie zarząd do wypuszczenia nowej VII emisji akcji tysiącmarkowych w ilości 50 tysięcy sztuk, w czasie i sposobie uznanym przez zarząd za najodpowiedniejszy, celem powiększenia kapitału akcyjnego banku o dalsze 50 milionów marek t. j. do 200 milionów marek.

Postanowiono także powiększyć ilość oddziałów w stolicy do 6, na prowincji zaś do 60, przez założenie nowych oddziałów w mniejszych miastach, oraz większych jak: Cieszyn, Katowice, Lwów i in.

KRONIKA

BIURO REDAKCJI I ADMINISTRACJI w Bazarze Polskim, przy Krupówkach — otwarte: w poniedziałki, środy i piątki od g. 12 do 1 pop.

Od 15 grudnia r. b. Biuro R. i A. mieścić się będzie obok biura „Rozwoju” w domu Składnicy Surowcowej (róg ulic Witkiewicza i Zamoyckiego) na I piętrze.

Przedpłatę składać można także w księgarni Podhalańskiej.

Na **Muzeum Tatrzańskie** złożyli w dalszym ciągu 130.000 mar. Uniwersytet Ludowy w Chicago, 10.400 mar. Związek Socjalistów Polskich w Stanach Zjednoczonych A. P.

„**Kilim**” i „**Strug**”. Jeden z profesorów Wszechnicy lwowskiej, który spędził parę miesięcy pod Tatrami, pracując naukowo i obserwując zrytem bacznie nasze życie społeczne, w ostatnim z „Listów” swoich, drukowanych w *Słowie Polskim* (nr 475) tak pisze o dwóch najpoważniejszych ogniskach przemysłu zakopiańskiego:

„...Kilimiarski przemysł rozwija się w sposób, który radością ogarnia każdego, kto spogląda na wytwory „Kilimu”, kierowanego artystycznie przez p. Kazimierza Brzozowskiego. „Kilimowi” groziło wielkie przesilenie finansowe podczas wojny, na szczęście tylko sfingowane przez jednostkę złej woli. Rzecz oparła się o prokuratorję, a energia dra Diehla, obrońcy spraw „Kilimu”, dokonała ostatecznego ratunku, po którym nastąpił szybki rozwój. Dziś zatrudnia „Kilim” sporą ilość pracowników wiejskich, które w domu są zajęte pracą, zmniejszając w ten sposób troski „Kilimu” o lokal. Zakupiono wielką ilość warsztatów, gdyż zapotrzebowanie na kilimy i zamówienia wzrastają gwałtownie. Zresztą nie tylko w kraju, ale i u obcych. Nic dziwnego; kto miał sposobność oglądać kilimy według projektów p. Kazimierza Brzozowskiego i p. Bohdana Tretera, ten nie mógł oczu oderwać od tych artystycznych dzieł, pełnych dystynkcji i pomysowości motywów, opartych na wzorach polskich (nie tylko zakopiańskich, ale i innych n. p. łowickich).

„To też swoistość i rodzimość tych przepięknych wytworów, spotęgowana swobodą, jaką kierownictwo artystyczne pozostawia pracownikom, zachwyliła cudzoziemców. Zakupili przedewszystkiem te kilimy, które w niczem nie przypominają obcyzyny, wschodniej czy zachodniej. Pewien wysoki oficer francuski opowiadał, iż posiada dzięki pobytowi na Wschodzie i w Algierze wszelkie typy kilimów, ale czegoś tak oryginalnego i pięknego, jak kilimy zakopiańskie, nie widział. Nabył sporą ich ilość, wyrażając projekt zapoznania Zachodu z polskimi kilimami. Zachwyceniem niemniej był generał Dupont, a włoscy oficerowie poprostu rozkupili objekty, które były jeszcze do nabycia. Niema ich nigdy za wiele, gdyż kierownictwo „Kilimu” słusznie zwalcza wszelką szablonowość, która trąci przemysłem fabrycznym. Większą wytwórczość można osią-

gnąć tylko przez zainteresowanie większej ilości pracowników: i tą drogą poszedł zarząd „Kilimu”. Rezultaty nie dały długo na siebie czekać, a kwalifikacje artysty tej miary co p. Kazimierz Brzozowski rokuja wspaniałą przyszłość. Wpływy „Kilimu” wśród miejscowego ludu rosną niezwykle.

„Fabryka wyrobów stolarskich „Strug” również jest w rozkwicie, co wykazał najlepiej jej udział w „Targach Wschodnich”. Proste urządzenia mieszkać mają oczywiście wobec odbudowy kraju największy zbył. Kilkudziesięciu robotników jest zajętych, ale popyt na meble „Struga” jest wielki, tak, że rozszerzenie warsztatów okazało się niezbędnym. W Grudniadzu istnieje główna pracownia „Struga”. Pracują tam i Niemcy, a sprzężystość przemysłowa i handlowa udzieliła się i filii zakopiańskiej, kierowanej przez p. Makowieckiego. Na razie są w obiegu modele niemieckie, wypróbowane w swej prostocie i praktyczności. Możemy wyrazić nadzieję, że wkrótce kierownictwo „Struga” pomyśli o wzorach w polskim stylu, nie ograniczając się do łasek zakopiańskich z lelujami i ostami, szarotkami i parzenicami. Zwrócić należy uwagę na to, że wśród górali zakopiańskich wielu ukończyło tutejszą szkołę przemysłową (n. p. kurs rzeźby ornamentalnej), tak, iż możnaby zużytkować korzystnie te siły, zajęte na razie — fikakowaniem. Zadziernięcie bliższego stosunku ze szkołą przemysłu drzewnego wpłynęłoby korzystnie i na „Struga” i na samą szkołę. Możemy jednak stwierdzić, że ceny wyrobów „Struga” są konkurencyjne w całym tego słowa znaczeniu, kierunek handlowy zaś opiera się na poczuciu obywatelskich i narodowych obowiązków.”

Handel ziemią. Piszą nam z Nowego Targu:

Do wiadomości publicznej podaję fakt następujący: Willa „Bezimienna” przy ul. Chałubińskiego (stanowiąca nieruchomością, objętą lwh. 581) była od r. 1906 własnością p. Marji Romanińskiej, która w grudniu r. 1920 sprzedała tę realność p. Kazimierzowi z Powroźnickich Giżyńskiej, żonie podpułkownika-lekarsza w Przemysłu.

Dnia 3 września r. b. p. Giżyńska sprzedała „Bezimienną” p. Stanisławowi Salaburze, oficerowi sądowemu w Krakowie (Senatorska 17) za półtora miliona marek, p. Salabura zaś sprzedał ją w tym samym dniu p. Róży Chajesowej w Krakowie za dwa miliony marek.

Polecam tę sprawę uwadze Komisji obrotu ziemią i Sądu powiatowego w Nowym Targu oraz oddziałom „Rozwoju” w Zakopanem i Krakowie.

Zy.

Z naszego bagienka. Przed paru dniami otrzymałem anonimowy, niebieski list, drukowanym piśmem odręcznym, dla niepoznaki, pisany, zawiadamiający mnie o ordynowaniu dra Januszkowskiego w Czerwonym Krzyżu.

Zawiadomienie to zredagowane jest w sposób nie do powtórzenia, uwłaczający godności zarówno dra Januszkowskiego, jak i dra Fiszera i jest niecną jakąś intrygą, usiłującą przedewszystkiem podkopać spokój i powagę samej Instytucji.

Jak się dowiedziałem, takich listów anonimowo-

wych rozestano bardzo wiele po całym Zakopanem. Dziwić się więc należy, że dziś jeszcze wśród inteligencji istnieją tak niskie skłonności i charakter, niegodne nawet kucharek, któreby się z pewnością na coś takiego nie odważyły.

Czyn ten z całą surowością należy napiętnować jako brzydki, niemoralny i szkodliwy.

Pierwszym warunkiem rozwoju Zakopanego jest wytepienie plotkarzy i intrygantów.

E. Wesolowski.

W sprawie ustawy o uzdrowiskach, uchwalonej w drugim czytaniu przez Sejm, odbyła się w Zakopanem, dnia 23. z. m. poufna narada w której pod przewodnictwem prezesa Komisji Zdrowia Publicznego, posła dra Rottermunda, wzięli udział p. p.: Adam hr Stadnicki z Szczawnicy, dr Adam Kaden z Rabki, naczelnik gminy naszej Kozłowski, dr Diehl, dr Gabryszewski, dr Kuczewski i Pęksa.

Przedmiotem narady były poprawki, możliwe do przeprowadzenia w trzecim głosowaniu, które ma odbyć się w pierwszej połowie b. m.

Wiec ludowców odbył się w Nowym Targu w ubiegły jarmark. Było to drugie z rzędu, ulepszone wydanie, gdyż „wiec“ pierwszy miał aż 8 uczestników. Tymrazem zakrzętnęli się „Piastowcy“ energiczniej tak, że w sali „Sokoła“ było dość ludno.

Przemawiali wszyscy trzej posłowie tego stronnictwa z Podhala. Nowego nie dowiedziano się nic, zato nowością był umiarkowany ton, jakby zawstydzonych niewielkim plonem politycznym „Piastowców“.

Sprawa daniny, którą z pewną rezygnacją zalecano ludności jako jedyny ratunek marki, tak świetnie rozwijającej się za rządów Witosa i współpracowników, była dla gazdów najciekawszym szczegółem obrad. Ponadto uchwalono rezolucję, domagającą się przyłączenia Jaworzyny do Polski.

Sprawa pana Kohna. P. dr Franciszek Styś w Nowym Targu nadsyła nam pismo następujące:

Odnosnie do „Sprawy pana Kohna“, zamieszczonej w kronice *Gazety Zakopiańskiej* z 15 listopada b. r. (nr 13), donoszę Szanownej Redakcji, że Wydział Izby adwokackiej w Krakowie wezwał pismem z 11 listopada b. r. (l. 3233) dra Kohna do oświadczenia się na zarzuty, poczynione mu w numerze 11 *Gazety Zakopiańskiej*, i że dr Kohn żądane oświadczenie do Wydziału Izby adwokackiej już wysłał, a mnie, jako delegatowi Izby adwokackiej, przedłożył odpis tego oświadczenia.

Jeżeli tłumaczenie się dra Kohna, w oświadczeniu jego do Wydziału Izby adwokackiej zawarte, jest prawdziwe, to nie dopuścił się on żadnego czynu zabronionego. Ze względu, że sprawa znalazła się już w rękach Wydziału Izby adwokackiej, uważam dalszą swą ingerencję w niej za zbyteczną.

Z wysokim poważaniem: *Dr Styś.*

Z zadowoleniem podajemy wiadomość o interwencji Izby adwokackiej i jej Delegata w sprawie udziału dra Kohna w podejrzanym handlu dolarami i koronami czeskimi, — dziwi nas jeno zbyt długie milczenie samego obwinionego, mimo interpelacji sejmowej oraz poważnych głosów prasy powiatowej i krakowskiej.

Pokątne pensjonaty i hotela, (mieszkania „na dnie“ z wiktlem lub bez) mnożą się w Zakopanem coraz bardziej na szkodę Skarbu Państwa i korzystającej z nich publiczności, zachęconej pozornie niższą ceną:

Rzeczą Posterunku policji państwowej, Gremium właścicieli hoteli i pensjonatów koncesjonowanych, oraz Inspektora Stacji klimatycznej, nie przeciążonego pracą w porze zimowej — powinno być ułatwienie Starostwu, jako władzy przemysłowej, ukarania winnych i uporządkowania nieznośnych w cywilizowanym uzdrowisku stosunków.

Z katakomb zakopiańskich. Notatka moja w sprawie wynajęcia sklepów w gmachu Towarzystwa Zaliczkowego wywołała silne oburzenie w gronie kierowników tego Towarzystwa. Ale całkiem niesłusznie. Faktem bowiem jest, że bardzo godni ludzie od lat kilku na wynajęcie im lokalu czekali — napróżno. Prawdopodobnie uznano ich za nieblagonadziejnych w znaczeniu finansowym. Dostali zaś sklepy ludzie, którzy na wojnie dobrze nabili trzosi.

Widocznie dotknęliśmy najczulszej struny, skoro teraz poczęto badać rodowody najemców. Na czasie więc była notatka — szkoda, że bada-

nia tak późno postanowiono przeprowadzić. Możeby byli dostali sklepy sprawiedliwi na duchu, choć ubodzy na trzosie — jak chce Pismo Święte.

Ta.

Odpowiedzi Redakcji. Pan A. B. w Zakopanem: List Pański, jako bezprzedmiotowy, nie będzie umieszczony. Przewodniczący Rady opiekuńczej „Odrodzenia“ zapewnił nas, że po zamknięciu rachunków za lata ostatnie walne zgromadzenie odbędzie w ciągu kilku tygodni najbliższych.

Pan Dr Kohn w Nowym Targu: List Pański otrzymaliśmy zapóźno; skorzystamy zeń w numerze następnym.

Dnia 22-go listopada b. r. odbyło się walne zgromadzenie Towarzystwa prywatnych zakładów wychowawczych, spółki z ogr. odpowiedzialnością w Zakopanem, na którym przyjęto do wiadomości sprawozdanie Rady nadzorczej i zawiadawców udzielono absolutorjum i uskuteczniło wybory uzupełniające. W miejsce Ks. Dra P. Frelka, który w zeszłym roku opuścił Zakopane, wybrano do Rady nadzorczej Ks. prof. Józefa Winkowskiego. Drugim zawiadawcą wybrano kierownika gimnazjum, p. Wilhelma Stopowego, a zastępcą zawiadawcy p. Wojciecha Krzeptowskiego.

Dawnych uchwał dotyczących upaństwowienia przyw. gimnazjum nie zmieniono, przeto zatrzymują one swoją prawomocność.

Oddział Zakopiański T. T.

W przededniu przygotowanej zmiany ustroju Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, (po uchwaleniu nowego statutu) odbyło się 26 z. m. zgromadzenie zakopiańskich członków, którzy zebrali się bardzo licznie w dużej sali Dworca Tatrzańskiego.

Zagaik obrady imieniem komitetu tutejszych członków Wydziału — dr Stecki, wyjaśniając cel zebrania, poczem powołano na przewodniczącego dra Brzezińskiego, — na sekretarkę p. Małachowską.

O zakresie działania Oddziału zakopiańskiego mówił dr Diehl, poczem dr Świerz przedstawił plan terytorjalnego podziału Tatr pomiędzy Oddziały i wszystkie tej „parcelacji“ szkodliwe następstwa.

Po żywej dyskusji nad obu referatami uchwalono jednogłośnie następującą rezolucję:

Pierwszą walne zgromadzenie Oddziału zakopiańskiego P. T. T., zważywszy niebezpieczeństwa, jakie zawiera projekt Wydziału w sprawie terytorjalnego podziału Tatr między poszczególne Oddziały — domaga się, aby kierownictwo powojennej naprawy dróg, ścieżek i schronisk pozostawało nadal w rękach jednolitej komisji, złożonej z przedstawicieli Wydziału, Sekcyj i Oddziałów, — któraby rozdzielała między Oddziały prace bez względu na teren, a tylko według stanu tych dróg i ścieżek.

Z kolei wybrano jednogłośnie do tymczasowego Zarządu tutejszego Oddziału p. p.: Barabasza, Diehla, Krawczyńskiego, Lindego, Morawskiego, Steckiego, Świerza i Turckiego.

„Nasz Sklep“

Stow. zarejstr. z ogr. poręką

w Zakopanem, ul. Nowotarska 5.

Najtańsze źródło zakupu!

AKCYJNY BANK ZWIĄZKOWY WE LWOWIE

ODDZIAŁ W ZAKOPANEM, Bazar Polski

złatwia wszelkie interesa bankowe. Udziela kredytów. Finansuje przedsiębiorstwa. Przyjmuje lokaty na rachunek bieżący i książeczki wkładkowe, oprocentowując je jak najkorzystniej. — Wykonywa przekazy w Polsce i zagranicą. Inkasuje czeki zagraniczne i krajowe. — Specjalność: inkaso czeków amerykańskich. — Kupuje waluty, placąc najw. kursa dzienny.

SPÓLKA HANDLOWA W ZAKOPANEM

TELEFON 3.

STOW. ZAREJSTR. Z OGR. PORĘKĄ

SKLEP CENTRALNY W DOMU „BAZAR POLSKI“

TRZY FILJE: ul. KOŚCIELISKA, CHRAMCÓWKI I KRUPÓWKI

poleca w sprzedaży hurtowej i detalicznej:

Towary kolonialne — Wódki i koniaki — Konserwy i wszelkie artykuły spożywcze na wycieczki.

WIELKI WYBÓR SZKŁA, PORCELANY I NACZYŃ KUCHENNYCH.

NAJWIĘKSZY SKŁAD ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH.

Członkami drukarni Jana Trybuli w Zakopanem.

Pensjonat „Zacisze“

i „Bochdanówka“

ALEKSANDRY PARCZEWSKIEJ

w Zakopanem, przy ul. Sienkiewicza

otwarty cały rok.

Stolarnia maszynowa

w Jaszczurówce

(obok Zakopanego)

przyjmuje roboty, wchodzące w zakres stolarstwa, jak meble, sprzęty kuchenne, drzwi, okna i t. p. --

STANISŁAW BIRTUS

ZAKOPANE „BAZAR POLSKI“ Telefon Nr 34.

Pierwszorzędnym Magazyn Nowości.

Notariusz

Dr Stefan Góra

rozpoczyna urzędowanie dnia 1-go grudnia roku 1921 w Zakopanem w willi „Jagienka“ (ul. Ogrodowa, telefon nr 65).

Zarząd Dóbr Zakopane

sprzedaje

DRZEWO OPALOWE ŚWIERKOWE

z dowozem po cenie:

11.600 Mkp. za 1 sażeń

2.900 Mkp. za 1 m. prz.

po zaplaceniu należności przekazem pocztowym lub też złożeniu kwoty odpowiedniej w Filii Akcyjnego Banku Związkowego w Zakopanem.

Ze względu na trudności dowozowe Zarząd dóbr oferuje drzewo bez zobowiązania i zastrzega sobie prawo zwrotu pieniędzy w razie niemożności dowozu.

HOTEL - PENSION

CENTRALNY

POD ZARZĄDEM

DROWEJ J. KUCZEWSKIEJ

nowo odkażony i odrestaurowany.

Chorych nie przyjmuje się.

Sprzedaje towary po cenach niższych od 10 do 15%, jak mąkę pszenną, żytnią, ryż, kaszę, towary kolonialne, mydła i t. p. — Wyroby fabryki produktów odżywczych „Homosan“ po cenach fabrycznych celem rozpowszechnienia tych dobrych środków odżywczych. — Miód pszczelny.

GAZETA ZAKOPIAŃSKA

wychodzi dwa razy na miesiąc.

ADRES REDACJI I ADMINISTRACJI: Zakopane, Krupówki, Bazar Polski. — PRZEDPŁATA: roczna 400 marek, półroczna 200 marek. — OGŁOSZENIA: Cena według umowy z Administracją

REDAKTOR odpowiedzialny: Mieczysław Sędzimir.

NUMER osobny kosztuje: 20 marek.

NADESŁANE.

Gmina: ZAKOPANE. L. 4525/20

ZAKAZUJE SIĘ jazdy sportowej bobsleighami, saneczkami i nartami po ulicach, placach i chodnikach w obrębie Stacji klimatycznej, tudzież na drodze do Kuźnic i na Bystrem.

Zakaz ten dotyczy wszystkich mieszkańców i gości Zakopanego.

Policja miejska i państwowa, tudzież uproszeni obywatele, opatrzeni stosowną legitymacją, mają prawo i obowiązek zatrzymania każdego przekraczającego ten zakaz, a boby, saneczki i narty będą skonfiskowane i w drodze licytacji sprzedane, a ponadto właściciele tych przyrządów będą ukarani w myśl obowiązujących przepisów.

Za nieletnich odpowiadają rodzice lub opiekunowie.

Biuro „Rozwoju“ w Zakopanem

w domu Składnicy Surowcowej

(róg ul. Witkiewicza i Zamojskiego)

otwarte codziennie w godzinach: 10—1 i 4—6.

Żądamy Jaworzyny.

Stało się. W Pradze czeskiej została podpisana między rządem polskim a czeskim umowa polityczna. Co ona Polsce daje, a co Czechom, nie naszą rzeczą osądzać. Lecz umowa wszelka może być pustym papierem, jeżeli przeciwną jest rozumowemu, a więcej jeszcze uczuciowemu stanowisku społeczeństwa.

Podkreślano już z różnych stron z naciskiem, że społeczeństwo polskie, do dna rozżalone niesprawiedliwym rozdziałem Cieszyńskiego, Spisza i Orawy, nie przyjmie do wiadomości i nie zaaprobuje żadnej umowy politycznej z Republiką czeską, póki przynajmniej jaskrawo krzywdząca sprawa tatrzańskiej Jaworzyny nie zostanie po myśli naszej uregulowaną. To jest *minimum* naszych żądań. Podhale też wielokroć, na Zjazdach swych, w rezolucjach wieców, w artykułach, wyraziło w tej sprawie swą niezłomną wolę.

W umowie, zawartej w Pradze, nie słyszemy o cofnięciu krzywdzącej granicy. „Poza umową polityczną (jak donosi P. A. T.) obie strony zgodziły się ustanowić na terytorjum Cieszyna, Spisza i Orawy delegację wyrównawczą, zadaniem której byłoby uporządkowanie stosunków na tych terytorjach.“ Znak, że wagi Jaworzyny spiskiej rząd polski nie docenił, skoro poza nawias warunków umowy, sprawę tę odsunąć się zgodził.

Otóż my, Podhalanie, zwracamy, komu należy, po raz ostatni uwagę, że Jaworzyna, Tatry, z którymi złączone są imiona Staszycy, Goszczyńskiego, Pola — ten park podniebny narodu, jego duma — to sprawa nie lokalna, ale całej Rzeczypospolitej!

To główny ołtarz w świątyni przyrody polskiej i Czesi niechaj wiedzą: te ślupy Tatr — zwrotnica to uczuciowa w stosunkach polsko-czeskich.

Nie załatwiona sprawa Jaworzyny będzie wciąż krwawiącą raną w ciele zetknięcia się dwóch narodów, która łatwo może przy wicherze nadarzonem rozognić się w płomień i spopielić, jak płótno, sztuczne tęcze unów.

Aby uchylić tę groźbę, jak zaognione chmury nad Tatrami, nad spokojem sąsiadujących narodów. wiszącą —

aby bezprawie krzywdzące usunąć —

aby dać wreszcie jaką taką podstawę zawartej umowie w rozumie i uczuciu oburzonem skrzywdzonego narodu —

żądamy niezłomnego przydzielenia Jaworzyny do części Spisza polskiej i poprowadzenia granicy naturalnej w Tatrach przez Polską Grzebień.

Wzywamy posłów z Podhala, by całą uwagę czynną tej sprawie pilnej poświęcili.

Wzywamy do wystąpienia stanowczego wszystkich, którym sprawa Tatr polskich leży na sercu.

Nowy Targ, w listopadzie, r. 1921.

ZA ZWIĄZEK PODHALAN:

Władysław Orkan, A. Stopka, Jakób Zachemski, Zygmunt Lubertowicz, Ks. Łukasz, Feliks Gwizdz, Franciszek Pawlica, Bronisław Gąsienica Sieczka.

Nasze obowiązki wobec Państwa i Skarbu

Wiele już pisano o kwestji finansów naszego Państwa i wszyscy zgadzamy się z tem, że te nasze finanse wymagają poprawy i uregulowania. Rzucano już różne projekty, niektóre z nich wprowadzano lub chciano wprowadzać w czyn — jednak, jak dotychczas postępu nie widać, przeciwnie jest coraz gorzej... Zdaje się, że leciwny już w przepaść i nie nas już na tej równi pochyłej nie zatrzyma.

Trzeba sobie zdać sprawę z tego, że tak się stanie, że w tę przepaść runiemy, jeżeli sami z siebie nie wydobędziemy tej mocy, którąby nas mogła w tym pędzie zatrzymać...

Gdzie ta moc?... W nas samych.

Zbudzić ją tylko trzeba i należy...

Sama świadomość zła nie wystarcza — należy mieć jeszcze i znaleźć w sobie siłę na pokonanie tego zła...

Była przed rokiem chwila, w której tego rodzaju siłę wzbudził naród w sobie — zdobył się w chwili tej na zbiorowy wysiłek i... zwyciężył! Zwyciężył naprzód sam siebie, zwyciężył słabość — zwyciężył swój brak zaufania w swe siły — zwyciężył nienawiści klasowe...

A potem zwyciężył wroga!

Dziś stajemy wobec takiego samego zagadnienia, z tą różnicą, że gdy przed rokiem widzieliśmy wroga jawnego — dziś on podkopyje nasz byt z za płotu...

Ze czyn przeszłoroczny był łatwiejszym, nie precyzyjnym... Wszak znamy naszą naturę i wiemy, że łatwiej nam przychodzi nawet życie ponieść w ofierze, niżli z tego życia ofiarowywać część tylko, w postaci pracy ofiarnej i uszczuplenia użycia.

Bo wadą naszą: chęć użycia życia...

A czyn dzisiejszy powinien zasadzać się właśnie na tem wyrzeczeniu się chęci użycia — powinien dążyć do ograniczenia naszych potrzeb do *minimum*, a to w imię przyszłości naszej i naszych przyszłych pokoleń.

Wszak nie po to przez sto kilkadziesiąt lat krwawiliśmy się, nie po to gniliśmy w lochach więzień zaborców naszych, nie po to z ciał naszych, w wojnie ostatniej hekatombę składaliśmy bogini wolności — aby dziś owoc tyloletniej i tak ofiarnej walki, zniweczyć naszą własną bezwolą i bezdusnością.

Na czem zasadza się dziś walka z wrogiem naszym t. j. z samym sobą — boć najgorszy wróg nie postępowałby z nami tak, jak sami z sobą postępujemy — oto najważniejsze pytanie...

Odpowiedź zawierają trzy wyrazy: praca, oszczędność, ofiarność.

Jeżeli te trzy przymioty ducha zdołamy wykrzesać ze społeczeństwa — będziemy uratowani... W przeciwnym razie zginiemy...

O obowiązku wzmoczonej pracy, dziś pisać nie będziemy, gdyż z tego jasno sprawę zdaje sobie całe chyba społeczeństwo, a nawet i ci, co są za 8-godzinnym dniem pracy, a raczej próżnowania...

O oszczędności słów jeno parę... Oszczędność jest pierwszą zasadą bogactwa nie tylko jednostki, ale i społeczeństwa — temu nikt zaprzeczyć nie zdoła. Tymczasem u nas żyje się wogóle ponad stan i to nie tylko jednostki, ale cały naród. Znamy przecież i pamiętamy czasy przedwojenne. Gdzie przed wojną widziało się tyle samochodów i salonek służbowych, a my przecież jesteśmy dopiero na dorobku. Ile kosztują nas różne komisje, rozjazdy i t. p. różnych dygnitarzy, podróżujących nieraz w bardzo odległe strony samochodami. Przed wojną — gdy zdarzyła się potrzeba takiej komisji — jechała taka osobistość I klasą, a nieraz i II klasą przyjeżdżała na miejsce i inspekcję swą odbywała najętą przez miejscowe władze „podwodą“ i dobrze było.

Pamiętamy i to, że wszelkie komendy wojskowe, szczególnie w małych garnizonach i to już w czasie wojny, innych koni, niż najmowanych „podwód“ do objazdów służbowych, nie używały. Obecnie co się dzieje; niemal każdy dowódca oddziału wojskowego ma swoje konie, powoz i t. p.

To jest życie narodu nad stan...

A proszę popatrzeć na wieś i do miast; kto widział i słyszał przed wojną o tej mnogości zabaw tanecznych, jakie się niemal na każdym wiodzi kroku.

Tańczy cała Polska, jak w końcowej scenie „Wesela“...

To jest też życie narodu nad stan...

Ofiarność... Przeglądamy szpalty naszych dzienników i stałe rubryki ofiarności i zdaje się nam, czytając mnogość nazwisk ofiarodawców, że jesteśmy ofiarni... To tylko złudzenie... są to tylko ochłapy, jakie rzucamy społeczeństwu, dla oka ludzkiego i własnej satysfakcji... bo cóż znaczy obecnie nawet tysiąc marek, ofiarowanych na jakiś cel. Powiedzmy sobie prawdę, wszak to tylko jedna korona przedwojenna... Co znaczy ofiarowane przez wielomiljonowego pana 30.000 marek na cegielkę wawelską — wszak to tylko

30 koron... ofiara zdaje się duża i szumna... „Nazwisko moje uwiecznione“ na wieki, chwała dla moich potomków, a „zabawa“ i „przyjemność“ tanie...

Nie, po trzykroć nie, to nie jest ofiara i ofiarność...

Dobre i to! Nie mamy zamiaru nikogo odwozić od tego rodzaju ofiarności, ale pozostaje jeszcze ofiarność z obowiązku, ofiarność na cele Państwa. A do tej ofiarności nie jesteśmy skory, bo o tej nikt wiedzieć nie będzie, bo wypływa z nakazu i obowiązku...

Nie sztuka milionerowi, mającemu kilka milionów czystego dochodu rocznie, a płacącemu jakie 100.000 marek podatku (dzięki naszemu systemowi podatkowemu) ofiarować na cele publiczne drugie 100.000 mar. dobrowolnie; podczas kiedy powinien płacić z obowiązku jeden milion n. p. podatków — i tak na swej ofiarności, „o której potomni pisać będą“ zarobi 800.000 mar.

Taką ofiarność do niczego nie prowadzi, a naród jałmużną żyć nie może, bo zginie.

Żądamy od Państwa, aby nam zapewniło spokojny byt (wojsko), aby nam dostarczyło wygodnych środków komunikacyjnych (kolej i poczta), aby synom naszym zapewniło odpowiednie wykształcenie (szkolnictwo), aby nas chroniło przed epidemiami (Min. zdrowia) i t. d. — a nie liczymy się z tem, że jeżeli czegoś od kogoś żądamy, to w zamian i my mu coś dać zobowiązani jesteśmy.

Placmy więc podatki w odpowiedniej wysokości do naszych żądań i dochodów.

Ale u nas oburzenie wywołują wnioski, proponujące wyrównanie krzywdzącej państwo różnicy.

Dziwić się należy czelności ludziom, którzy pięciokrotnie mając dochody, mają odwagę sprzeciwiać się płaceniu podatków w tym samym stosunku. Ze tu nie tylko społeczeństwo ponosi wadę — zdajemy sobie z tego sprawę — ale czemuż nasi prawodawcy nie chcą, czy nie mogą zrozumieć, pozostanie zagadką...

Wszyscy wiemy, że jest źle i wszyscy sobie zdajemy z tego sprawę, ale ponieważ nam tak wygodnie, bo placąc mało, bierzemy dużo, więc i myśleć o tem nie chcemy.

A to jest smutne...

Czyż czerpiąc z własnej kieszeni na własną potrzebę — nie zastanawiamy się i nie zadajemy sobie pytania — skąd mamy równocześnie brać, aby kieszeń napowrót napęcznieć?... Wszak: tak... W życiu naszym prywatnym, rodzinnym, fabrycznym, przy każdym warsztacie pracy — układamy sobie budżet i staramy się ustosunkować rozchody do dochodów... Niestety atoli nie rozumiemy tego prawa naturalnego, gdy chodzi o Państwo...

A Państwo cóż jest?... Nie my!?

Czas więc już zerwać z naszą krótkowzroczną

polityką i sobokostwem żyjącego pokolenia. Czas zrozumieć, że tworzymy Państwo nie dla siebie, nie dla nas żyjących, a dla przyszłych pokoleń, dla naszych synów i wnuków... Więc na miłość do tych naszych pokoleń, otrząsnijmy się raz przecie z naszego egoizmu, niedołęstwa, bezwoli i głupoty i zrozumiejmy przecie, że przedewszystkiem w naszej ofiarności na cele państwowe leży przyszłość naszej Ojczyzny.

Nie zwlekajmy z tą ofiarnością, niechaj będzie ona ogólną i szeroką — nie dawajmy z łaski, a z obowiązku.

Niechaj Rząd nasz, gdy przyjdzie do nas z żądaniem nowych ofiar w postaci wzmózonych podatków czy daniny, nie napotka więcej na ten bierny opór społeczeństwa, na jaki dotąd napotykał — a niech zastanie nasze skrzynie i skarby otwarte i gotowe do ofiar.

Zrozumiemy wreszcie, że grosz składany do skarbcza Ojczyzny, to nasz majątek, nasza oszczędność, która nam w przyszłości setny i tysięczny przyniesie procent i zysk.

Jaszczurówka.

Karol Kwaśniewski.

Z listów do Redakcji.

W SPRAWIE OCHRONY TATR.

Z powodu artykułu, umieszczonego w numerach: 10 i 11 *Gazety Zakopiańskiej* p. t. „Ochrona Tatr“ otrzymujemy z Warszawy następujące uwagi:

Zbyt doniosłą jest rola, jaką pełnią i pełnić będą Tatry w naszym życiu narodowym, by trwała miała być sprzeżność w działaniu tych, co pracują nad Tatr uprzystępnieniem i tych, co czuwają nad zachowaniem ich piękna. Przystosować jeno należy metody do nowych prądów życia, szczerze odrzucić „zaprzeczność“ w stosunku do wszystkiego, co ręka ludzka w Tatrach śmie tworzyć i w czynie realnym dopatrzeć się Tatr istotnej miłości.

Lata ostatnie wiele w górach naszych zmieniły. Zniszczały, zatarły się, pochylili obce Tatom znaki, drogi, schroniska, zniszczenie to nie przywróciło atoli krajobrazowi górskiemu jego dzikości pierwotnej, nadało raczej smutek martwiejącego dzieła. Zmienili się ludzie w Tatry biegnący; przyszły ku nim tłumy nowych, nieznanym nam jeszcze ludzi, napędzających zgiełkiem hale i przełęcze, obcy dotychczas odczuciu swoistego charakteru tutejszego obyczaju i tutejszej przyrody — lecz przyszli i coraz liczniej przychodzić będą. A jakkolwiek zgiełk ich razi nas, co poznawaliśmy Tatry w ciszy i powadze,

nie możemy praw do gór im zaprzeczyć, lecz winniśmy krokami ich i obyczajem pokierować, winniśmy w duszach ich stworzyć gór kulturę. Bo napewno wielu jest między nimi nie „z oschłym sercem i pełną kieszenią“, lecz takich, co Tatr piękno przyjąć w siebie potrafią; przewarstwiała wojna Polskę, o tem pamiętać należy.

A skoro tak na ostatnie lata w Tatrach spojrzmy, to drogi ku ich uprzystępnieniu i ochronie piękna — zbiegną się nieomal. Pęd ku górom wzrasta z roku na rok — nie należy szat nad tem rozdzierać, w dawności przybytku zamykać się, lecz pokierować nim tak, by utarte mi idąc szlakami, w cichości pozostawił mniej odwiedzaną Tatr część. I uparcie gór kulturę krzewić należy, by ochrona przyrody i ciszy nie przymusem zewnętrznym, lecz wewnętrzną stała się każdego potrzebą.

Część pracy tej wziął Oddział Warszawski Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego na siebie. Wśród odrętwienia i braku jakichkolwiek widocznych wysiłków z innej strony, aby pęd ku Tatom pokierować właściwie, przystąpił do budowy schroniska na Hali Gąsienicowej i dzieło to twardo prowadzi. Nie obierał na nie miejsca na środku Hali. A jeśli o kroków parę musiał je z miejsca obranego wspólnie, ku lasowi a nie ku hali przesunąć, to nieojarności nie może mu dobra przypisać wola. Ze przy wznoszeniu wieczystej budowli znaczne prace przygotowawcze wykonać potrzeba, jasnym jest dla każdego; nie należy przeto winić przed czasem — boć trudno sądzić o wyglądzie całości, skoro przygotowania jeszcze nie ukończone.

„Niesłychanem“ postępowanie bywa — najgorszym jednak pono jest „niepostępowanie“. — Oddział Warszawski plan znakowania Wydziałowi i Komisji robót przedstawił i sobie prawo „ubolewania“ zastrzegł, że projekt ten poszedł w zapomnienie. Na terenie Tatr, jego przynajmniej opiece, dawne znaki odnowił, gdzie zaś były one wątpliwe lub niedostateczne — nie błędne, lecz najprostsze drogi wyznaczył. I nie godzi się w sposób nieprzystojny piętnować jednostki, co na przykład dla różnych „nierobów“ chętnie sprawie tej pracę swą dały.

Nie od nowych rzesz chronić Tatry należy, co instynktem zdrowym wiedzione, przez piękno dróg twórczości swojej szukają, choć radość swą objawiają dziecięcą jeszcze i zgiełkliwe, te uczyć tylko potrzeba; i nie od tych należy chronić Tatry, co męskim czynem nie zaś jego negacją miłość swą ku nim ujawniają — miarę trzeba właściwą do rzeczy przykładać, prawdziwym zapobiegać niebezpieczeństwom a nie w stronę najmniejszego oporu łatwą wznosić wrzawę. Chronić prawdziwie Tatry należy od tych, co wygodnego jedynie szukają w nich użycia, co zbrojni w środki potężne, za pieniądź swój wra-

TADEUSZ GABRYSZEWSKI.

O RYBACH, KTÓRE GINĄ.

Uchodzę w lasy, uchodzę w góry,
Gdzie jedyt skronie unoszą szczytniej,
Kedy jaśniejsze niebios lazury,
Gdzie zdroje płyną błękitniej.

Heine.

Wśród tego, co ludzi „z dolin“ najczęściej przykuwa do królestwa gór — to srebrne, wieczne żywe żyły wód. Spokojne, bez zmęczenia szepczące zadumane piosenki, kołysanki i szumki, modre wstążeczki strumieni, to skaczące po głazach wśród pereł piany, to huczące, jak huragan „wodogrzmoty“ — upajają każdą duszę ludzką choćby, najmniej wrażliwą, swym nieprzeparowanym urokiem. Wonny żywica bór, niebiosiężne turnie i te wiecznie rozpiewane gęśliki, to świat, o którym marzą poeci od prawieków, do którego wzdycha duszący się w wielkomięjskich pyłach młodzieniec, czy mąż pracą utrudzony.

W wodach tych żyje arystokratyczna rodzina rybna „Salmonidów“, najpiękniejsze i najlepsze z ryb wód słodkich, słusznie królewskimi rybami zwane: łosoś (Salmo Salar), pstrąg (Salmo Fario) i lipień (Salmo Thymallus).

Przed latami pełno było ryb tych w wodach podhalańskich; jeszcze dotychczas opowiadają starzy górale, ile to i jakich pstrągów łowiono w Suchej Wodzie, Foluszowym i Białym.

Wtedy to rozwinął się sport wędkarski; pojawili się znakomici wędkarze polscy, nie rzadko zjeżdżali na pstrągowe łowy sportmeni z zagranicy.

Nieraz myślę nad tą dziwną, mistyczną wprost siłą przyciągającą wody — nad tym dziwnym żywiołem, który od wieków człowieka do siebie wabi i nęci.

Starożytny Grek już wiedział, że sam widok „Falassa“ — morza — wpływa kojąco na nadzarpane nerwy, na choroby duszy — i chorych na nie kładł na brzegu, z którego ci, patrząc na beżmiar wód i przestrzeni — leczyl się. I na nas woda wywiera ten wpływ kojący — po trudach życia widok wody jest nam tak niezmiernie miły i błogi i w tem to leży to dziwne zamilowanie, jakie mamy do sportu rybackiego. Nie same ryby, ale to otoczenie przedziwne, wśród którego je widzimy — stanowi ten urok nieprzparty, który nas wiedzie nad tatrzańskie potoki.

Legenda mówi, że w czasie, gdy rozgrywały się losy świata w sierpniowych dniach r. 1914, gdy ze strony angielskiego ministra spraw zagranicznych, lorda Greya, miało paść słowo decydujące, które mogło powstrzymać może rzeźnię ludzką, nie padło owe słowo, gdyż lorda nie było w Londynie; przebywał w górach szkockich, na połowach pstrągów i rozpoczęła się rzeźnia...

Nie wiem, czy legenda jest prawdziwą, ale sądząc po słowach, które pisał w dziełku o rybołówstwie w górach („Jedynie chwile szczęśliwe to te, gdy z wędką przebywam wśród ciszy i majestatu gór“) — jest ona możliwą.

Wśród wszystkich sportów, uprawianych przez człowieka jednym z wywołujących największą namiętność jest bez wątpienia chwytanie ryb na wędkę. O ile jednak chwytanie ich na wodach spokojnych wymaga jedynie cierpliwości, połów ryb królewskich, żyjących w rwących wodach górskich, wymaga zarówno, jak turystyka wysokich gór — zdrowia, siły mięśniowej i bystrości wzroku.

Kto tych warunków nie ma — nie może być dobrym łowcą.

Ryby te chwytają się (mówię jedynie o sportowym chwytaniu t. j. na wędkę) głównie rano i wieczór. Przez dzień cały „nie idą“. Najlepiej chwytają się w dzień ciemny, gdy słońce stoi „pod chmurą“. Szczególnie, gdy powietrze bez wiatru duszne, gorące przed deszczem. Prawdziwy sport zna połów jedynie na przynętę sztuczną tak zwaną „muszkę“. Muszki te, wyrabiane za granicą mistrzowsko przez specjalne fabryki z piórek i jedwabiu, przedstawiają różne rodzaje ciemek, motylków, jętek. Inne są w maju, inne w lipcu, sierpniu, inne rano, inne wieczór. Każda nawet okolica ma sobie właściwy rodzaj much, które ryby najchętniej biorą. W naszych wodach tatrzańskich najpewniejszą jest średniowielka mucha, brudno-szara lub biaława. C. d. n.

III.

165

Projekt Regulaminu

"Konferencji międzysekcyjnych"

Towarzystwa Tatrzańskiego.

- §1. Celem Konferencji jest wzajemne porozumiewanie się i rozstrząsanie oraz załatwianie wspólnych spraw, wynikających z działalności poszczególnych Sekcji T.T.
- §2. W konferencyach biorą udział upoważnieni przez Zarządy Sekcji sąli delegaci, lub ich zastępcy.
- §3. Na konferencyach przewodniczą kolejno delegaci wszystkich Sekcji.
- §4. Stałym organem wykonawczym Konferencji jest sekretarz / lub jego zastępca/wybierany przez Konferencję. Pełni on również obowiązki skarbnika. Jest on odpowiedzialny za swe czynności przed konferencją.
- §5. Konferencję zwołuje sekretarz na życzenie któregoś z Zarządów Sekcji /w terminie najwyżej dwutygodniowym /podając porządek dzienny do wiadomości delegatów, którzy informują swe Zarządy i otrzymują od nich odpowiednie dyrektywy.
- §6. Uchwały na konferencyach zapadają tylko jednomyślnie.
- §7. Sprawozdania z każdorazowej konferencji są natychmiast rozsyłane Zarządom wszystkich Sekcji.
- §8. Konferencje rozporządzają stałym zasiadkiem każdej Sekcji, ~~11~~ /od dziesięciu kor. rocznie/w miarę potrzeby powiększanym, na koszt administracji oraz ewentualnej reprezentacji.

U W A G A: Regulamin powyższy obowiązuje od chwili przyjęcia go przez Zarządy wszystkich Sekcji Tow. Tatr.

TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
SEKCJA OCHRONY TATR

Zakopane, Dworzec Tatrzański.

W roku 1912 powstała w łonie Towarzystwa Tatrzańskiego Sekcja Ochrony Tatr.

Zadania Sekcyi są następujące:

- 1. dążenie do zabezpieczenia Tatr przed czynnikami, zacierającymi pierwotny charakter krajobrazu tatrzańskiego (czynnikami tymi mogą być budowle, urządzenia komunikacyjne, przemysłowe itp.);*
- 2. opieka nad właściwymi okolicom górskim rzadszymi gatunkami roślin i zwierząt tatrzańskich;*
- 3. przeciwdziałanie zaśmiecaniu gór i wogóle niewłaściwemu zachowaniu się człowieka w stosunku do dzikiej przyrody.*

Sekcja wypełnia swoje zadania przez oddziaływanie na opinię publiczną, wpływanie na czynniki ustawodawcze oraz bezpośrednio czuwanie w górach.

Członkiem Sekcyi może być członek Tow. Tatrzańskiego, przyjęty przez Zarząd Sekcyi i opłacający na cele Sekcyi rocznie 1 K (członek zwykajny) 10 K (członek wspierający) lub jednorazowo 100 K (członek założyciel).

Każdego przyjaciela Tatr, przyczyniającego się wedle możliwości do wypełniania zadań Sekcyi, po podpisaniu odpowiedniego zobowiązania i złożeniu dorocznego datku (najmniej 1 K) Sekcja uważa za swego współpracownika i przyjmuje z wdzięcznością wszelkie rady, wiadomości i uwagi, z zakresu działania Sekcyi. Współpracownik otrzymuje odpowiednią legitymację oraz prawo noszenia odrębnej odznaki.

W dniu 10 sierpnia 1912 r. odbył się w Dworcu Tatrzańskim w Zakopanem **Wiec publiczny w sprawie ochrony Tatr**, zwołany przez Zarząd Sekcji. Przewodniczył p. M. Zaruski. Referowali pp. Prof. Dr. J. G. Pawlikowski, A. Lityński i T. Kornilowicz. W dyskusji zabierali głos pp. Z. Wayberg, Dr. Z. Kramszyk, H. Dłuska, prof. E. Romer, Dr. S. Kopczyński i J. Uznański. Wielka sala Dworca była tak przepełniona, że kilkadziesiąt osób odeszło od drzwi, nie mogąc się docisnąć do wnętrza. Rezolucje, postawione na Wiec przez Ogólne Zgromadzenie Sekcji Ochrony Tatr, przyjęte zostały przez zgromadzonych jednogłośnie, co stwierdzone zostało przez głosowanie podwójne. Brzmienie ich jest następujące:

Rezolucja I.

Zgromadzeni na Wiecu w sprawie ochrony Tatr w dniu 10 sierpnia 1912 r. w Dworcu Tatrzańskim w Zakopanem,

- 1) uznają konieczność rozwinięcia szerokiej działalności celem zabezpieczenia Tatr przed czynnikami, zacierającymi pierwotny charakter krajobrazu tatrzańskiego;
- 2) wyrażają nadzieję, że właściciele gruntów na obszarze Tatr polskich baczyć będą, aby wszelkie urządzenia w Tatrach: budowlane, komunikacyjne, przemysłowe i t. p. nie sprzeciwiały się powyższej zasadzie;
- 3) stwierdzają z uznaniem, że Towarzystwo Tatrzańskie żywiej zajęło się tą pilną sprawą, czego wyrazem jest w szczególności utworzenie osobnej Sekcji „Ochrony Tatr”; wyrażają przekonanie, że T. T. przez ten swój organ czuwać będzie nad nowymi urządzeniami w Tatrach, starając się zapobiedz zeszpeceniu naszych gór;
- 4) zwracają się do Urzędów Gminnych, Przełożeń Obszarów Dworskich, Świątelnego Wydziału Powiatowego, Świątelnego c. k. Starostwa w Nowym Targu, Wysokiego Wydziału Krajowego i Wysokiego c. k. Namiestnictwa z prośbą o poparcie usiłowań Sekcji.

Rezolucja II.

Zgromadzeni na Wiecu wzywają P. P. Posłów do Sejmu i do Parlamentu, aby starali się uzyskać w drodze ustawodawczej opiekę nad martwą i żywą przyrodą tatrzańską.

Przy powyższej rezolucji uchwalono treść listu do p. Posła J. Brunickiego, z podziękowaniem za jego dotychczasowe usiłowania celem prawnej opieki nad przyrodą krajową.

Rezolucja III.

Zważywszy, iż projektowana przez p. inż. W. Dzieślewskiego kolejka pod Świnnicę, oraz związane z jej budową urządzenie kamieniołomu

- 1) w wysokim stopniu zmieniąby charakter jednej z najpiękniejszych okolic Tatr polskich;
- 2) z punktu widzenia turystycznego przedstawiają małą wartość;
- 3) pod względem przemysłowym i ekonomicznym nie dająby krajowi korzyści, a grożą pochłonięciem znacznych funduszy publicznych, które inaczej użyte mogłyby przynieść większy pożytek, zgromadzeni na Wiecu stanowczo protestują przeciw powyższemu projektowi.

Do ważniejszych rezolucji, uchwalonych na wiecu należy wniosek Dr. Z. Kramszyka, ujęty przez prof. J. G. Pawlikowskiego w następującą formę:

„Zważywszy, że utworzenie Parku Narodowego jest najlepszym środkiem ochrony Tatr, zgromadzeni wzywają Towarzystwo Tatrzańskie, ażeby obmyśliło sposoby urzeczywistnienia w stosownym czasie tej idei“.

ZARZĄD SEKCYI.

OCHRONA TATR.

Coraz liczniejsi turyści przeciągają przez Tatry o każdej porze roku. Wyzwolenie z powszednich trosk choćby na krótki przeciąg czasu i wytchnienie w czystym powietrzu pierwotnej przyrody górskiej potęguje tężyznę życia jednostek, a przez to i społeczną zdrowotność. Lecz zbytnią beztroską w używaniu swobody przez jednych, mści się na innych. Ślady niechlujstwa i niszczytelstwa świadczą o barbarzyństwie, tajacem się nieraz pod pozorami kultury. „Goście“ zakłócają ciszę górska krzykami, gwizdami, wystrzałami; zaśmiecają urocze pustkowia odpadkami jadła, skorupami, blaszankami, szklivem, papierami; niszczą roślinność tatrzańską, nawet rzadsze gatunki, jak: limby, szarotki, złotogłów, leluje, krokusy, kozłowce i wiele innych, narażonych na zagładę; deptają sadzonki, psują ścieżki, rzucają glazy po zboczach, uszkadzają koleby, palą schroniska. Górale tępią kozice, kopiają świstaki, ogalają upłazy z „kocich łapek“ i goździków. Coraz bardziej mnożą się niebezpieczeństwa, zagrażające całości górskiej przyrody.

Na szczęście nie trapią jeszcze Tatr przemysłowcy, nie zaśmieca reklamiarstwo, zacierające urok najpiękniejszych zakątków alpejskich. W społeczeństwie naszym zaczyna zwyciężać poczucie piękna nad panoszącą się tandetą zarówno w zakresie opieki nad zabytkami sztuki i kultury, jak i w zakresie dbałości o piękno przyrody różnych okolic kraju. Najwyższy już czas zająć się Tatrami: odpowiedzialność za nie wobec pokoleń przyszłych ciąży na współczesnych.

W lutym b. r. odbyło się w Zakopanem zebranie organizacyjne nowej Sekcyi Towarzystwa Tatrzańskiego: podjęła ona za cel swój ten punkt statutu Towarzystwa, w którym jest mowa o ochronie rzadszych zwierząt i roślin tatrzańskich, rozszerzając zakres swej działalności na pieczę nad zachowaniem krajobrazu tatrzańskiego w najszerszem tego słowa znaczeniu.

Stąd nazwa: „Sekcyja Ochrony Tatr“.

Program działalności Sekcyi obejmuje w szkiecowym zarysie: organizowanie obywatelskiej straży górskiej celem opieki nad rzadkimi roślinami i zwierzętami tatrzańskimi, oraz celem przeciwdziałania niewłaściwemu zachowywaniu się człowieka w górach; wpływanie na czynniki miarodajne w myśl zasady zachowanie o ile możliwości pierwotnego charakteru gór; wpływanie w tym duchu na opinię publiczną przez odpowiednie odezwy, wydawnictwa, odczyty, wystawy, wycieczki i t. p.; utrzymywanie odpowiedniego księgozbioru, nawiązywanie i utrzymywanie stosunków z towarzystwami o pokrewnym zakresie działania w kraju i zagranicą.

Członkiem Sekcyi może być członek Tow. Tatrzańskiego, przyjęty przez Zarząd i opłacający na cele Sekcyi rocznie 1 kor. (członek zwyczajny), 10 kor. (czł. wspierający), lub jednorazowo 100 kor. (czł. założyciel).

Wszystkich przyjaciół Tatr, przyczyniających się wedle możliwości do osiągnięcia celów Sekcyi i składających na ochronę Tatr doroczne datki (najmniej jednokoronowe), Sekcyja Ochrony Tatr uważa za swych współpracowników i utrzymuje z nimi ściśle stosunki, ułatwiając korzystanie z urzędzeń Sekcyi oraz przyjmując z wdzięcznością wszelkie rady, wiadomości i uwagi, dotyczące programu działania Sekcyi.

Zakopane, Dworzec Tatrzański
W kwietniu 1912.

Zarząd tymczasowy
Sekcyi Ochrony Tatr
Towarzystwa Tatrzańskiego.

TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
SEKCJA OCHRONY TATR.

Ochrona roślinności tatrzańskiej.

Następujące rośliny wymagają w Tatrach szczególnej opieki:

1. CIS (*Taxus baccata*, L.) Dawniej częste w Tatrach, obecnie wyniszczone drzewo szpilkowe, o igłach podobnych do jodły, lecz spodem bez białych pasków. Pozostało zaledwie kilka drobnych okazów.

2. LIMBA (*Pinus cembra*, L.) Sosna górską, mająca po 5 igieł w pęczkach. Obecnie w Tatrach na wymarcu.

3. LILIA ZAWOJEK, ŻŁOTOGLÓW (*Lilium martagon*, L.) Jedyna dziko rosnąca lilia w Polsce, o blado-purpurowych nakrapianych zwisających kwiatach. Rośnie na polanach i brzegach lasów w krainie regla. Kwitnie w czerwcu i lipcu.

4. „KIELUCHY“ (lud.) SZAFRAN TATRZAŃSKI (*Crocus babiogorensis*, Zapalowicz.) Tylko Tatrom i Babiej górze właściwy gatunek szafranu. Z cebul podziemnych wydaje na wiosnę mnóstwo fioletowawych (czasem białych) kwiatoł, pokrywających całymi łanami podmokłe łąki i polany krainy regla. Kwitnie w marcu i kwietniu, charakteryzując krajobraz wiosenny w Tatrach.

5. GOŹDZIK TATRZAŃSKI (*Dianthus Tatrae*, Borbás.) O licznych białych wonnych kwiatach z postrzępionymi płatkami, rośnie na wapieniach. Kwitnie w lecie.

6. POWOJNICA ALPEJSKA (*Atragene alpina*, L.) Jedyny pnącz w Tatrach, pnie się w reglach po krzewach i skałach. W czerwcu wypuszcza z kątów liści piękny, wielki fioletowy kwiat na długiej szypulce.

7. OSTRÓŻKA TATRZAŃSKA (*Delphinium oxysepalum*, Borbás.) Właściwy tylko Tatrom gatunek ostróżki, o niebiesko-fioletowych kwiatach, rośnie na piargach i skałach regla górnego i kosodrzewu. Kwitnie w lecie.

8. MAK ALPEJSKI (*Papaver alpinum*, L.) Białokwitnący mak skał wapiennych krainy alpejskiej i kosodrzewu, rośnie w Tatrach po stronie polskiej tylko w grupie Czerwonych Wierchów. Kwitnie w lecie.

9. GORYCZKA KROPKOWANA (*Gentiana punctata*, L.) Roślina krainy kosodrzewu Tatr granitowych, o kwiatach okazałych, żółtych, purpurowo nakrapianych. Stanowiska po stronie polskiej nieliczne. Kwitnie w lecie.

10. „KOCIE ŁAPKI“ (lud.) SZAROTA PROMIENISTA (*Gnaphalium leontopodium*, Scopoli.) Charakterystyczna roślina wapiennych skał krainy regla i kosodrzewu, o biało-wełnistych, jak cała roślina, koszyczkach kwiatowych. Kwitnie w lecie.

11. KOZŁOWIEC GÓRSKI (*Aronicum Clusii*, Koch.) Roślina krainy alpejskiej, o pięknych żółtych dużych koszyczkach kwiatowych. Kwitnie w lecie.

TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
SEKCJA OCHRONY TATR

Zakopane, Dworzec Tatrzański.

W roku 1912 powstała w łonie Towarzystwa Tatrzańskiego Sekcja Ochrony Tatr.

Zadania Sekcyi są następujące:

1. dążenie do zabezpieczenia Tatr przed czynnikami, zacierającymi pierwotny charakter krajobrazu tatrzańskiego (czynnikami tymi mogą być budowle, urządzenia komunikacyjne, przemysłowe itp.);
2. opieka nad właściwymi okolicom górskim rzadszymi gatunkami roślin i zwierząt tatrzańskich;
3. przeciwdziałanie zaśmiecaniu gór i wogóle niewłaściwemu zachowaniu się człowieka w stosunku do dzikiej przyrody.

Sekcja wypełnia swoje zadania przez oddziaływanie na opinię publiczną, wpływanie na czynniki ustawodawcze oraz bezpośrednie czuwanie w górach.

Członkiem Sekcyi może być członek Tow. Tatrzańskiego, przyjęty przez Zarząd Sekcyi i opłacający na cele Sekcyi rocznie 1 K (członek zwykły) 10 K (członek wspierający) lub jednorazowo 100 K (członek założyciel).

Każdego przyjaciela Tatr, przyczyniającego się wedle możliwości do wypełniania zadań Sekcyi, po podpisaniu odpowiedniego zobowiązania i złożeniu dorocznego datku (najmniej 1 K) Sekcja uważa za swego współpracownika i przyjmuje z wdzięcznością wszelkie rady, wiadomości i uwagi, z zakresu działania Sekcyi. Współpracownik otrzymuje odpowiednią legitymację oraz prawo noszenia odrębnej odznaki.

17
TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE

W KRAKOWIE, UL. KOLEJOWA 4.

Telefon Nr. 1277.

Zakopane, Dworzec Tatrzański na Krupówkach.

Telefon Nr. 39.

Wzrosty Karol

Sekeyi Leptony S. S. S.

do ręk. W. Prof. Dr. Janca
Laukowskiego

w Zakopanem.

Lewko Trzcinyński

Handwritten notes on the left side of the envelope, including the name 'Lewko Trzcinyński' and other illegible scribbles.

TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE

W KRAKOWIE, UL. KOLEJOWA 4.

Telefon Nr. 1277.

Zakopane, Dworzec Tatrzański na Krupówkach.

Telefon Nr. 39.

Kraków

Zakopane

dnia

13/4 1912

L: 184/12

Dotyczy się na 518 nowego Statutu
T. T. w sprawie o podanie wazni do
wiadomości odustrojnę pocztę Re-
prezentanta Szau. Sekcyi w Kra-
kowie - Łopuszanie.

puszanie
dnia 16/4

KANCELARYA TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO
W KRAKOWIE.

Jan

TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE

W KRAKOWIE, UL. KOLEJOWA 4.

Telefon Nr. 1277.

Zakopane, Dworzec Tatrzański na Krupówkach.

Telefon Nr. 39.

D. S. Sch...
Wzrost 180

o L. Tatrzańskie

3/5

Op. Z...

Wielki Wzrosty 180 cm.

do prof. M. 1. P. Jana
Lawlińskiego

W Krakowie

Lwów
Franciszek...
18. VII. 1900

TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE

W KRAKOWIE, UL. KOLEJOWA 4.

Telefon Nr. 1277.

Zakopane, Dworzec Tatrzański na Krupówkach.

Telefon Nr. 39.

Kraków

Zakopane

dnia

27/4

1912

do
L: 94/12

W sprawie o jatkę najwyblejszy zwrotu makie
kurra statutu Sekcji przedanego 2/4 1912 L: 94
W prosbie o dotarcie 5 egzemplarzy wystosowan
kaofortuowanych w podpro procesu i sekretarza
z przedłożeniem kwamiestniczym statutu Sekcji
Sekcji wstrzymujemy się aż do nadstania
statutu przed Sąd. Komis. z pominięciem
KANCELARYA TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO
W KRAKOWIE. Kan

173

Bystra 2. I. 1913.

Panowski Panu Profesorowi!

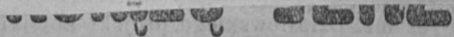
Przesyłam nawiązanie do poprzedniego
memoriału w sprawie koleżki w Świerżu,
wykonany według uwag p. Profesora,
Kuciana i innych członków zarządu.

Jutro wyśle załączniki pod adresem
P. Pana Profesora - nie wiem, czy memoriał
należy wysłać do Wydziału Kr., czy ma iść
matematka? Kłopot wice doradczenia
adresatowi zmuszaniu, ponieważ porostem

Pracownemu Panu Profesorowi
Referat Kwiecia z Tow. Nauk.
w Krakowie wygwałt przez urzędnika:
główny nacelnik kolejki w Galicji
Zachodniej, r. m. Perri ubolewał, że
geolodzy tak późno zająli się projektem
Mikulewskiego, G. podał Sikorski, który -
jak sam powiada, "po prostu chwycił
z Górnikiem" za nasze jego ministerstwa
kolejowego, przypominając kolejkę
na Siemicy - oświadczając, że Kwiecia
wykazał quodiam w górnym "pauze
Walerka". Tni. Rolle należy do

176

CZAS z Wtorku 24 Grudnia 1912.

zasnął w Panu w 85 ro
niach, opatrzony ŚŚ. Sa
grud

zo
zo-
Na-
e się
wę-

CZAS z Wtorku 24 Grudnia 1912.

— Z Tow. technicznego. We wtorek, d. 17 bm. odbył się w Tow. technicznem odczyt Dra Wiktora Kuźniara pt.: „Projekt kolejki na Świnicę“. Prelegent w treściwym przemówieniu wykazywał, iż opracowany przez inż. Dzieślewskiego projekt kolejki na Świnicę nie nadaje się do wykonania. W ożywionej i rzeczowej dyskusyi zabierali głos pp.: Peroś, Stobiecki, Sikorski, Dr Goliński, Rolle, Kornitowicz, radca Nowicki i Zarudski. Z powodu spóźnionej pory odbędzie się dalszy ciąg tej nader ciekawej i w obecnej chwili aktualnej dyskusyi w piątek, dnia 27 bm. o g. 7 wieczorem w sali posiedzeń Tow. technicznego.

Быстро 27.XI.1912.

176

Генеральный Павел Профессор

Дорождество и поощрение Ланса Селкы
О.С. с поощрением другим: одушкой
Ланса Павел Профессор и сына в справе
колежи на Симонис. Быстро обещу
Ланса. Симониски.

Обоиме прыжнуис jako враседни-
ны ранат прешедания терминис
моид работисраи. Тесне, в иле клоди
о cada Селкы, ранат тен пж уи добуны,
гды брмны Куиниара ротады уылана
пуа лигилева жеме в сисопна до
Wydziału Krajowego, do Ministerstwa,
do rozmaitych instytucji publicznych
i autonomicznych — ten, co prawda,

nie do wszystkich wymienionych
osobistości. W tych dniach wyładem
75 broni wędług wyroku, który
zadaniem. Oddawaniem według
układu wiecei stopniowego w
cełownej obwodce, w których
zadaniem statku Libyji. (Wisknowie polecone)

Memoryał do dnia wewnątrz
i dnia kętu Libyji zadaniem
do podpisu, oraz ewentualnego
prezenta (polecone).

Proszam nie wiadomości, czy
wydai podobne memorjały i do
i innych osobistości, których wyładem
się broni?

P.S. memorjały wysłać zaraz po powro-
dzeniu Libyji, wobec ciężej sytuacji w kraju.

Zaproponujmy sobie udzielenie krótkiej
oceny w sprawie koleżki na Świątynię
(rozróżnionym udeśmemoryat nietylko)
aby je przedstawić do czytelników prasy polskiej
i osobistych znajomych.

Wszystkim podług sejmowego
i ciekawym koda polskiego rozcały
bronią w tym dniu. W tym celu
pisałbym do Komisarza o przedaniu
koleżet egzemplary ze składu
(Spółka wydawnicza w Krakowie).

Netyżniart je otrzymamini Estu
Pana Profesora napisałbym do Komisara
o przydatnie udeśmemowanego
stremienia bronimy, by rozstał je
po Wiedziacych.

Wzrytan większością Państwa Profes-
torów 20 egzemplarzy broszury do
rozdzania na własną użył - oraz
proszę o uaktępowanie moich innych
edycji, które mojej moją zmianami.

Wydawnictwo "Kultura i sztuka"
podjęliśmy bez restrekcji -
jest to jedynym razem sed uaktępowania
zaświadczenia, że będzie to najprawdopodobniej
nasza broszura agitacyjna.

Kilka innych projektów, t.j. po
wydrukowaniu na większym ewentualnie
aktualności dla odem.

O porównaniu drukowania uaktępowania
jest to.

Z najszerszą uaktępowania -

Tadeusz Kotwicz

20/10
H. K. K.
Prof. G. Kowalewski

we Lwowie

ul. 3-go Maja 5

Epistle 18.11.12.

panowemu Panu Prof. G.

Wzrostowi i Ciężkości
i w. przyniesienia Wydziału Państw.
i. Stawo Komisji Poprawczego
Wzrostu i Ciężkości na 30
Mars.

Z wyrobim przyniesienia

Stawo Komisji

St 1

Zabopane, Bystrz 28. III. 19.

179

Pracownicy Państw Profesora -

Zuio zwracam się w pilnej sprawie: na polskuach
wykorzystaj kroki, a publiczności je tygi bezlistosnie.
Wycieniliśmy dwie tablice z napisem ostrogajszyn (kolej
radzan), ten sam napis należał do idupaul telef-
nicznego. Cierdzi jednak o zmianę odosob: wdrożyć należy je
wspilnie z adoulant. Słuchaj: przyrodniczej P.P. i różnorodnie
z tym Citem pomyślanym prof. M. Karłowickiem do krytycznej
oceny. Po zatwierdzeniu tej samej Państwa Profesora (przyrodni-
cy: bzdur adoulantow. Dr. J. diehl), chcemy wprowadzić
je we dwoje i mieć już we awartel c. lako panam,
by rozpoznawania i puestasi do dzienników.

Różnorodnie pomyślanym kolekt oceny ogólniej. Odkonnie
datu" w tej formie, a jeżeli przelaliśmy do druku.

Poratem - radzerau ty od kamenu z raktem naszej
polityki ramystrzej ty: 1) skutku od icynia Słuchaj P.P. i od bydzialy.

na walech Łowoszewic D.I.

Żaboklick obywateli Pan. Pana Profesora Bydaby
bardzo przepadła wiec Bydaby jui se wrogada wiec Seby,
leci na całej Dn. Dato. - wo liuy narodziuwas sobie czas
Pana Profesora dla Bydaby Seby. Jacy e Bydaby dzieku do
Kradwa i wraca 6. IV. - Ciekai Bydaby na wlad. kusi
o dnia Bydaby Pana Profesora, by w Bydaby pierwsze
postawienie Bydaby.

Z Bydaby Bydaby

Bydaby Bydaby

Bystre 7. III. 12.

Pracowny Panie Professore-

Poczuwam się do obowiązku doniesienia
Panu Profesorowi o stanie rzeczy obecnym
w Sekcji ochrony fabryk. Nadeśmytko niepo-
myślna wiadomości, że Szymonowski wyjechał
na górze do Sycylii, z polecenia lekarza.

Zostałiśmy więc bez zastępcy przewodniczącego,
a więc nie mogliśmy dotychczas pracować
zebrania zarządu. Obawiamy się, że trzeba
będzie ustawić do statutu drugiego wiceprezesa.

Szymonem zastępowaliśmy ex praesidio
zebrania organizacyjnego, rozsyłając do

pisem komunikaty i zbierając piemiądze.

W ubiegłym tygodniu odbył się konferencyjny
zjazd zarządu, obecnych w Zakopanem.

Byli obecni, prócz mnie: Zaruski, Komorowski,
Raczyński, Kalecki, Diehl, Ligilew - oraz

zaproszeni reprezentanci administracji:

komisarz starostwa z Nowego Sącza Głocinski

i komisarz klimatyczny Maksiński.

Zebrał się wiec na celu omówienie składowe
pierzonych kroków naszej działalności i wypra-

cowanie wniosków na najbliższe zebranie
prawowocne zarządu Sekcji; desideratów

na zebranie wicedyrekcji, w tych oświadc-
mając się o obzi i Zakopanem i w sprawie

wamii cłonkóu przez zakon, po poleceniu
przez dwóu cłonkóu. Zamienamy iście
tęż wai in ty litery, aby uniknąć starożytności
do Sekcyi niepriznawca dyktatóu: przyju-
jemy więc tylko zgłoszenia kandydatów).

Opierając się na § 34 punktu 2 (o uśrednieniu
dochodów Sekcyi) uznaliśmy za właściwe
przyjęciem po Tkoronie rozmiaru
"wystarczającego do pokrycia wydatków i
wedle możliwości do osiągnięcia celów Sekcyi".
Iżnaw u ten sposób propagandy ze źródłem
dochodów, gdyż takich osób znajduje się
najwięcej i z prawa Por. Statu. -

Oznajmiłiśmy istnienie do wydziału S.F.
i innych towarzystw, sposób kompletowania

181
Kisgorbora, ~~to~~ wydawanie odem jenne tej
wiony, zaim zakritęg krokay (wynacowa
została konityg celem opracowanie odpo-
wiednie odem do zekierowende puer
zebranie zezadu) - powatem byda usowa
o najpilniejszej konityg wykonawczej:
ustawodawczej. Nakoniec zezultidny khrz
organizacji starygorskiej, w cem byli uam
pomocni obaj ungdniy, informując nas
o ewentuelnyg kompetencyach i egreku bym
stary obywatelskiej. Istniye podobno
jakis §7, który pozwala wtedsom zakazywać
perwycy cykusi na danem teoytroyem -
to toj w obrybie Satz nawet zaimieccanie
można wyynieć przekroczeniem ustawy,
z odpowiedzialności sądowg.

Opracowanie umgodowego regulaminu
strazy porządku innej komisji.

Co do wniosku na walce Zgromadzenie P.P. - to wolno je nadysłać na
dwa tygodnie najpóźniej przed walnym Zgromadzeniem
a więc w tym wypadku przed 15. tym marca.

Zmiana statutu nie może być
dyskutowana, gdyi nie jest postanowieniem na
porządku dziennym. Można będzie tylko
postawić wniosek na przyszłą walce Zgromadzenie (u. 1913) o zmianach odpowiednich §§.

Nie wiem, kiedy będzie miało miejsce
odbycie owego pierwszego prawownego zebra-
nia, chcielibyśmy हुआसेन, poinformo-

182

was opinią publiczną, o naszym zorganizowaniu
in, a żeby ta opinia ogólna uprzedziła naszemu
uczęstkowemu (o krokusach, o kartkach i t. d.).

Tęsknił pomyśleć jeszcze was odeszły pomyśleć
Pani Profesorowi do decyzji: czy powinna je
drukować, jak jest - i rozesłać po redakcyjnych
i gościach redakcyjnych - czy zamieścić w uszy
jakie słowa lub ustępy - czy też wogóle na
tęsknił jej Pan Profesor in wie godni: wiersz
albo prozownik o tekturze in (na który wyszły
in Bewerunkowo zgromadzenia), albo też ustępy
odwrotny do pierwszego zebrania Łanowa.

W pierwszym wypadku prosilibyśmy o
możliwie rychłe odesłanie nam jej z
powrotem, by dać do druku.
Czy trzeba podpisać nazwisk pod odeszły?

Zadaniem i honorarium nam komunikat,
pewności do piśmi i pokażołyca ośbi
instytucji, - orał wycinek i głosk Narodu,
napisany pmi obecnego na zebraniu korespon-
denta. Przegodone sprawozdanie ukazało się
w Wędrowniku (#9 - kwieta „Pod Gwontem”) -
uaktwiait w ostatnim „Paterniku” pmyjto
nierupednie pmychlytne uaktg organizacja cyp.
Sedy, ze da m udogodit to nieporozumienie.

Konieczn i tak jai uakte pmydugi list
oimiclam uł oida; ze z uctie plicyictg
uaktg bedniemy na ciadomictg, cy uctolwem
bedit w marcu pierwim zebraniu eanna -
a jeli wie, to kedy? uakte e uaktie iaktet
Wtelkoj Nowy?

Stowa uaktg baegj powaiamia Sacy
Fadcał Kormidowicz.

Bystre 9. II. 1912.

184

Czcigodny Państwo Profesorze!

Wzrędniając uwagi Państwa Profesora z wieciliście
§ 3 projektu statutu Seleyi ochrony Tat. T. T. w sprawie następującej:

„1. organizowanie obywatelskiej straży górskiej:

- a) celem ochrony nadanych rozlin i zwierząt tatrzańskich,
- b) celem przeciwdziałania niebezpiecznemu zachowywaniu się wódziska w górach;

2. wpływanie na czynności niarodajne w myśl zachowania o ile możliwości pierwotnego charakteru gór;

3. wpływanie w tym duchu na opinie publiczne przez odpowiednie wydawnictwa, odczyty, wystawy, wyieczki i t. p.

4. utrzymywanie odpowiedniego księgozbioru;

5. nawiązywanie i utrzymywanie stosunków z towarzystwami o pokrewnym zakresie działania w kraju i zagranicą. ”

Przebiegowe obowiązki organizacji Straży górskiej
będzie należało do Zarządu Sekcji. W przepisach Straży
powinny być uwzględnione wszystkie obowiązki
ochotników, dotyczące nadzoru i ich osobistego
zachowania w czasie dotychczasowych i przewożeni
(np. palenie lub zakopywanie papierów i kłuski, chowa-
nie butelek i blaszanek z konserwami, zwracanie uwagi
Przewodni w czasie nieostrożnego zachowania w, kaba-
lowania, strzelania z rewolwerów, zniszczenia kamieni,
zanieczyszczenia rzeki i koryt, ~~użytkowanie~~ użytkowanie
czyhne przeciw wzięcia roślinności i tyfusowi i innych, a kłuskarz*)
Wskazanie pilnej sprawy ustalenia rodzimych
nazw górskich - o czym Pan Profesor wyraża w liście.
a może również ^{możliwe} ocyfikowania gwarę katowickiej
z obcych ualeńdosi i kalisi i będzie do Zarządu, może
do komisji wykonawczej, ad hoc z rekomendacją
uzasadnionej.

*) przeciw handlowi okarami, podlegającym ochronie i t. p.)

185

Przewidyujemy osobne komisys celem wykonywania
punktu 2 §3, a poratem, jeśli będą ludzie potrzebni,
komisys wydawania, odcytor i t. p.

W Zakopanem zaczęło się widać rajzować sprawę,
pierwszą porokana. Niedzielne wstrząsanie obywateli
w Zakopanem placatami; zaś poranniejscowym dzien-
nikiem, stworzeniem i poranniejscowym obywateliom
prezentalnym osobie zaproszenia. . .

Mr. Władysław Zamoycki odnosi się do nas bardzo
życzliwie i obiecuje wyznać pomoc, ponieważ, iż stoku-
wał jego do Tow. Szt. jest u niego melancholijny.

My tu w tym godzimy się na uwagę Pana Profesora
dotyczące statutu S.T., i stawiamy poprosimy je na
Wielkim Zgromadzeniu. Terminu jeszcze nie ustaliliśmy.
Wdaje się, że będzie bardzo oryginalne iśi dotychczas-
sowe: bytem dotąd na strach Wielkiego Zg. S.T.: i zain-

Bystre 13. II. 19.

Prigodny Pauze Profesore!

Zebrauce organizacyjne Sekcyi ochrany Patr
 Fa. Patn. odbyło się w niedzielę, w sali ukochanej La
 przemysłu dnawego, Także wstępniej nam
 pna dyr. Barabana. Umieścić zebraucia było
 przed 30. Wydział Tow. Patn. uwiadomał na delegata
 p. Marjana Zarubkiego, prou tego delegatki pny-
 Wat Oddział Babiogórski S.P. i Akademicki: Klub
 Artystyczny ze dworu. Depene graf. Czapka i
 Coby uadentaty uatpizje towarystru i osoby:
 Związek Towarystru upiększenia kraju, Redakcja
 Klub. Niewieźnika artystycznego, Tow. Krajowawce
 w Wamawie, Redakcja „Cieni“, Dworski akademicki
 Kodo przyrodniczy, Galicyjski Tow. ochrany wiewat,
 Krakowski Tow. opieki nad wiewstami, Oddział
 Cieruchowski S.P. w Kłobanicy, Ak. Dłuski przyślad u pra-
 wiedziennej wuj uwobecnośi. Profesor Pawiło,
~~Wojewódzki~~ ^{Wojewódzki} prof. M. Raibonki i dr J. Wolken
 uadentali Dłwine Cisty, z informacyami.

Zebrańcie zapani p. Zaraski, ja odczytałem referat,
pocem nastąpiła dyskusja zasadnicza, umiasta
bardzo pouczycie dla nas pnie zwolenników
redykalnego kierunku obrony Pastr. a więc pnie-
cienników, dotyczącej działalności Tow. Pastr.,
i warunków za nieobudowenych z uarej strony
chci pniecienia in d. T. T., zamierst utworzenia
organizacji obrony. Powolilo to nam, w obronie
uarego stanowiska, stwierdzi ujemną dotyka-
wora gospodarki Towarzystwa, i wykaraci ten barty
pilca pnieb, uare tej gospodarki w sprawie rany,
uare uareja Pastr na narpaniu uelucy
u robu Towarzystwa. Uekada zażoienia Sekcji
pny Tow. Pastr. zapada uisknoide uuythi
q dore pnie jednem, a i ten jedu zapewnt
nam uote uoy/precowicko (art. uelan Wgornia).

Po pmedyktowaniu uuythi paragrafu
statutu uoythi obemym zapada in pni u

członków Sebcyji, w sprawie ukraińskiej. Wykony do
 tłumaczenia kanadyjskiej, cywilizacji i nauki:

przewodniczący - prof. Jan Gwałbert Pawlikowski
 zastępcy przewodniczącego - Mieczysław Siemaszowski.

członkowie z Ukrainy kanadyjskiej: Maryn Łamcki
 (sekcja przyrodnicza), Tadeusz Korniłowicz, Stefan Kowalczyk, Dorys
 Ligulew (sekcja przyrodnicza), Władysław Raczynski
 (art. ułan, sekcja urodzajowa Podkole) Józef
 Kaleski (sekcja socjalistyczna) dr Józef Stehl (red. dzien-
 nika Czyniwość, korespondent Nowa Polska i Głos
 Wamawskiego) - prezydent Lwów zastępcy ukraińskiej kanadyjskiej:

p. Alfred Lityński (sekcja przyrodnicza) i p. Władysław
 Skucyła (art. ułan, prof. urody przemysłowej Lab.).

Do komisji kontrolującej wchodzi: hr. Władysław Ławogłowski,
 p. Konrad Nikorowicz i p. Bronisław Piłsudski.

Uchwalony statut medalijny z odroczaniem
 piwnem do wydania F.T. (podpisł Siemaszowski, proce-
 nurnie) - przyswiali nas, żeby w i piwnem, wite jui

Bystre 2. II. 19. 188

Gregorius Pauc Professore!

Właściwie nam przesunęli termin zebrania u celu
zawierania „Sześciu ochrony S. S. „a i do 71 lutego.
Zmiana ta jest pomysłem o tyle, że pozwoli nam
porozmawiać wytknąć iloraz osób o konstytuowaniu
tej nowej organizacji. Poriadomimy o tym pre-
dewymyślnie wymienionym przez Pana Profesora:
dra Wilkosa, prof. Kacibankiego, p. p. Brumickiego,
poradca instytucje także, jedn. Tow. ochrony piszczołki
Krakowe i okolicy, Tow. im Kopernika, wyistnie
inne sekcje S. S., - oraz zarady dbr Zakopane
i Poroniu (hr. W. S. Zawojski jest obecnie w Kurwianach,
Wyklucaj również zawiadomienie o dilemniku.
Zmianą warunków, jakie orzecz zarady w
projekcie statutu sekcji se zastępują:

§2. Celem Sekcji jest piecza nad zachowaniem krajobrazu tatrzańskiego w najkernym jego słowa znaczeniu.

§3. Środkami do osiągnięcia tego celu są:

- a) zarządanie i nadzór nad Sekcją z teoretyczną stroną sprawy ochrony przyrody i rzek i gór przyrody przez gromadzenie odpowiedniej literatury;
- b) wiadomości ogólnie co do wartości tej sprawy przez odruki i odpowiednie publikacje;
- c) ustanawianie komisji wykonawczych do załatwiania potrzebnych czynności;
- d) organizowanie i utrzymywanie ochotniczej straży górskiej;
- e) nawiązywanie i utrzymywanie stosunków z towarzyszami o pokrewnym zakresie działania w kraju i zagranicą.

Zmiana istota polega cze na wprowadzenie instytucji. Strazy górskiej "D. Statutu. Instytucja tej wazny (z kt. roznica, ze wie ochotnicza) wiezda swoj D. w statucie S.F. od pierwszego, ai do wydanego w r. 1908 - dopiero w ostatnim. Przytaczam opisanie zostalo. My ja podejmujeemy, analogicznie do podjetej przez sekcje, funkcji czuj opieki nad przewodnikami. Opracowanie istniej regulaminu strazy jest obecne w toku.

odpowiedni D. Statutu brni unidjersey wazny: "Członkami Strazy górskiej mogg by: godni zaufania członkowie Sekcji Ochotny Patr, ktore zobowiazis in wyprzedzic i inne postanowienia statutu i regulaminu. Członkowie ^{strazy} ~~organizacji~~ przyjmujze Zasad, po razguidyciu opinii Nacelnika Ochotniczej Strazy górskiej." " Nacelnik Ochot. Str. górskiej jest odpowiedzialny za swoje cyumori przed Zasadem. Obowiazki ~~członków~~ ~~organizacji~~ ~~ochotniczej~~ ~~strazy~~ ~~górskiej~~ ~~jest~~ ~~odpowiedzialny~~ ~~za~~ ~~swoje~~ ~~cyumori~~ ~~przed~~ ~~Zasadem~~. Obowiazki ~~członków~~ ~~organizacji~~ ~~ochotniczej~~ ~~strazy~~ ~~górskiej~~ ~~jest~~ ~~odpowiedzialny~~ ~~za~~ ~~swoje~~ ~~cyumori~~ ~~przed~~ ~~Zasadem~~.

regulacjami, przez zarząd ufoionym. W razie puentacji
zastępuje nauczelnika jego zastępca." Nauczelnika
i jego zastępcę wybiera Ogólne Zgromadzenie z pośród
członków Strony gminnej (sobaj omi staj? ni tem razem
członkami zarządu). Ktośi członkowie zarządu zostają
podwinięziona od Jciu - f przewodu., zastępca, sekre-
tan, skarbnik, nauczelnik strazy, zastępca - oraz 3
członkowie zarządu.) - przy tym wybiera Og. Zgr. 2 zastępcy
Prezidentów Wydziału S.S. oraz członków prezidentskich
pokręgowych Sekcji S.S. mają prawa członków
zarządu. - Zarząd ma prawo składawości poza
zabranem "delegatów" w celu utrzymywania
formacji członków Sekcji z zarządem.

Te 19 mniej więcej najwazniejsze zmiany w
stosunku do projektu, wydanego przed paradiem.
Tycho nadzieja ze nam Pan Profesor wie odcieni
przewodniczenia - trwa uderzeniem.

gdyby to nie było zbytym uatrychem z mojej strony -
tobyu prowid. ukorawie uporobow utrzymawie kch
redyktate unii: stegalnego oraz pitus. Hancu redyktate
o kchgu. Hancuowy Pan u wch. wporobien S.
z najwazniejszymi kachkicem - Jansen Komu. Forrez.

Konferencye międzysekcyjne
Tow. Tatranskiego.

I. Pismo do Wydziału T.T.O. Dworec Tatranski
z d. 13. III. 12.

II. " " " " " " " " " " " "
z d. 21. III. 12.

III. Projekt regulaminu Konferencyi międzysekc.

Zakopane, Dworzec Towarzystwa Tatrzańskiego
Sekoya Ochrony Tatr

Zakopane, Bystrze. 30. I. 1912.

191

Cześć Państwu Profesorze!

Żyję dopiero ominięciem in pira de Niego, gdy jini mam
do zakomunikowania co konkretnego w sprawie
nasz sprawie - ochrony tatrzańskiego krajobrazu.

Predstawytem wyrosiam najgłębok odismuani
ze negocjowy list z informacyami. Był on powiada
punktem wyjścia przy układowania projektu statutu
„Sekcji ochrony Tat. T. T.”, który radzisz.

Sylizacja ponagółknych paragrafów statutu
będzie jemu przesiana jemu poświęcone sio: jutro
go przedyskutuje punkt za punktem grona inicjatorów
sekcji, a w piątek 2.ego lutego (o 9 sej popoł w domu
T. T.) zebranie kerrey, grona przykłych członków
sekcji. Potem statut postawy będą orzdydia
Towarzystwa Tatrzańskiego - w celu postanowienia
wniośku na walnym Zgromadzeniu T. T. o utworzenie
sekcji - ai dotrze do Namiestnictwa, w celu utworzenia
nowej organizacji.

Znajdę się, że dyskusja opracowywana jest do 3 przerwy
paragrafów statutu, gdyż i inne są konieczne
zobowiązaniem, wprowadzonym na statucie innym
sekcji S.T., według ich liczby wymagać wydatki
S.T. i Kaniestniczek.

Definicja "Celi" daje nam najwęższe, by
nie wąskie, i to: przypadki pod nią podlegają:
w "siódmkach" odróżniamy stronę teoretyczną
(uczenie się i nauczanie) oraz praktyczną: wyko-
nywanie na rzecz cywilizacji, do której wchodzi
powołana była "Strona gospodka" S.T. - z tej strony,
jeśli nadal jest: wrócić do ludzi w całym świecie
kwasowatym, a przecież nie tylko krajem
górskim w ogóle, - i nie płatny budynek, lecz
osobniczo, z innymi z odrębnych ludzi, otworo-
wanych od powiadania o tym regulaminem.

Wszystko w sprawie zabrania piśmiskowego przemian
na piśmiskowy w ogólnym na terenie bliskim walnego
zorganizowania S.T. - a zwłaszcza tego zabrania
odbyło się tak, że nie mogliśmy wnieść
porozumienia o wstępie Człowieka Piana.

Ale, choi nie spodziwamy si, wstety, moilosi:
 wyneuda so ne tym rebracia, oimiclanuy in
 prorii o pozwolenie puujitua jego uawiska
 za uau bojowy utaudar - i postacilenu kaudy-
 datuy jego na piewnyu piewodnicuuy
 uauy Sekcyi. foudyjnego uie zuejdilenu.
 A obecuari Pana Profera we duwie - duki
 kontakowi z podami sejuoweymi; wywrauem
 krajowu, trawierickiem, iustituyami naukoweli;
 uauet prattycey orabaluori Sekcyi sa
 uueuujke poditauy.

To toi u ogrounyu uaufanu, ze uau Pan
 Profesor uie otuui, ouekujenu z uueuopli-
 wouitw oupeny: "Zgoda" (Zakopane, Bystrz, Koniowia)

Zastypca piewodnicuuy goti in zouti p. Au-
 cydia Simaowski, je chytue podiejny in cyguuoi;
 sekretentit, a na iuuyl cedauku zaiadu uauy
 upatrouy uytibudujnyu oradauy z iuuyl sekcyi
 T.T. (Lituyiski, biolog, autor artykudu o, octroouie
 puuyrody testuicukij" do Pauditulu T.T. za rok 1912,
 Zariski, Kowornicki, ...)

Zai or komisiji reviziji bzdilicy formili:
p. Nikorovica, jako presesa iustykeji Museem
im. Chadabivickiego, ktorej vajz byk vyvazaga
obanis o cede tator, jako „izve Museem“

p. Dvuskiego, jako pverdnicygo khyji pyrodnyj P.T.,
najbavdyj zainteresovanejc uvasj ekyci - orac
p. Pitvudickiego, jako pverdnicygo selcyj etnograficnyj.

Narykta je vbravne vyaly Cing-dnem Pam
spravovande z ulvad, orac statit e orstatemaj
stly Grayi. Uvadove ukonstkovande is solcyj Cychi
mortalic orpava u keji tygodaj po balunym Izgma-
drenim P.T.

Prace selcyj etnograficnej pomuvajz in volivastu
napvod. Nic uvaldy or zanady, unievovavno univ jesval
na ufora komisiji, najscaj picyvas niewyvoicem
sradkic rabythio goralkic pora labopane, a oile uvovav
deponovavien ich u Museem im. Chadabivickiego.

Na raboricene numbra viedomosti svvedaka:
uvovavj pockovalicnyj Jozefa Szvicnyj, z podedroji
(najbiviznego gardy pny Komisij).

Porotyj e najdibvnyj puvavavien i cedy

Vadek Kottivovica.

Die Daten im dienstlichen Eingange der mittels Typendruckapparates ausgefertigten Telegramme bedeuten: 1. den Namen des Aufgabebes, 2. die Aufgabennummer, 3. die Wortzahl (eventuell in Bruchform), 4. den Monatstag und 5. die Stunde und Minute der Aufgabe.

Urządowe daty w nagłówku telegramów, pochodzących z aparatów drukujących (także oznaczają: 1. nazwę urzędu nadawczego, 2. numer nadawczy, 3. liczbę słów (eventualnie w formie ułamka), 4. dzień miesiąca, 5. godzinę i minutę nadania. Урядові дані в заголовках телеграм, котрі походять з апаратів друкувальних (также означают: 1. назву уряду надвчого, 2. номер надання, 3. кількість слів (вжедно в формі проба), 4. день місяця, 5. годину і хвилину надання.

Gattung:)
Rodzaj:)
Pl

Eingangsnummer: }
Liczba nadejścia: }

6416

pp 10! = pawlikowski jan
trzeciego maja 5 lwow =

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der ihr zur Beförderung oder Bestellung beigegebenen Telegramme keine wie immer geartete Verantwortung.

Zarząd telegrafów nie bierze na siebie żadnej zgola odpowiedzialności za telegramy oddane mu do przesyłki lub doręczenia.

Управа телеграфів не бере на себе в загальній ніякої відповідальності за телеграми віддані їй до переслання або хоручення.

Yson

Dienstliche Angaben:
Dopiski urzędowe:
Урядові замітки:

Telegramm — Telegram — Телеграма

aus — 2 — 3

Aufgenommen von {auf Ltg. Nr. }
Odebrano z {na przewod. l. }
Відобрано з {провод. ч. }

am {um } {Uhr } {M. }
dla {o } {godz. } {n. }
dla {o } {rod. } {n. }
Mitt-
pol.
пол.

1919 FB...
LW...
DEPOS

zakopane 4f 283 24 5/50 - n ; -

{Ch } {aufgeben am } {um } {Uhr } {M. } {Mitt- }
{Sz } {nadany dnia } {o } {godz. } {n. } {pol. }
{ur } {наданий дня } {o } {rod. } {n. } {пол. }

innego przewodniczącego nie chcemy czy mógłby pan profesor przyjechać w dniach najbliższych na pierwsze zebranie zarządu = Korniłowicz =

193

199

Klub Sejmowy.

Lwowo-pans
Warszawa, 21 maja dnia 1925 r.
ul. Wiejska 4, 6, 8

Wielce Szanowny i Drogi Panie!

Profesore!

Jestem już miesiąc w Wiedniu, gdzie mam sposobność zapoznać się bliżej i szczegółowo z przemianami, których jest Fundacyi Lwowo-panskiej. Wyużyto z pewnością, że względu na jej wielkie i powtarzające się znowu referatami historycznymi o Lwowo-panskiej, która z powodu jej wielkości może przynosić nam i Komisji oświatowej a następnie jeszcze ewentualnie i budżetowej, pracom i planom Sejmu.

Wielce szanuję i doceniam i bardzo przyjaźnie Państwa Profesora, Pragnęłoby mi się z nim o drogiej nam wszystkim Fundacyi, jej celach zgodnych z życzeniami naszej narodowej myśli i pracy oraz o bliższych Fundacyi potrzebach i

kolczyński i uprosić go o jego cenę rudy i
promoc. Fundacja posiadała wiersze sto-
pki materialne i moralne. Jako wito-
waniem zawiązałem mojem, jura i obywatel-
stwa p. Wronyńska Leydy było przychylić się
do usunięcia orobionosi, przez prowadzących
Związek zawiązałem jednego tutaj do Fundacji
Związek dochodów a mianowicie eksploatacji
granitu w miejscu, niepodległym wady
planem regulacyjnym ochrony przyrody.
To więcej, eksploatacja granitu wyjdzie na
konny Łowoskiego oraz polityki i inteligencji,
dla której stworzy się w tym miejscu pro-
wydobyciu granitu Związek mianowicie w
warunkach dostępnym, co przedstawia wielką
dla inteligencji konny wobec drożym w
willach. W tym to kierunku są plany i p.
Fundatora Władysława Łowoskiego, w tym
są kierunkiem idź zawiązałem wykonawców
jego woli, m. senatora Witolda Łowoskiego
i Jura Łowoskiego z Związek, przez

Klub Sejmowy.

2.

Warszawa

dnia 192... r.

ul. Wiejska 4, 6, 8

i nieprzezna Wydziału Kuratorskiego Komisji, a tym kierunkiem pojdzie brzożpienia działalnosci przyszłego Kuratoriumu Fundacyi Narodowej.

Hasła na tubyjnym gruncie perne nieporozumienia, uprzedzenia i biedy, które nymobaly waszypotrze nifortunne dla Fundacyi i jej celow. Najinteresowne stowu prostawo wity jed zgotd i Kompromis, do ich realizacyi i unowocznawianiu niechybnem jednowar oronato ty i posrednictwem Sr. Pana Profesora.

P. Dyrektor Inowacerni przedstawil dorozadnie sprawni u coimn jej prechique oraz program dzialalnosci Komisji, a jej umgodniony z wyizj wymieniowymy ni wyznacznymi.

Bardzo uwidownie prosy, aby Sr. Pan Profesor zeciesoi widzieci z coimn zomforniem prosiwaku P. Dyrektora ni Inowacerni oraz, jako przedstawicielowi interesow Fundacyi /P. Inowacerni u zaproszenia i pod Kasdy m

względem mu to zaufanie zasługują; ~~z~~ wzglę-
dnie motywy, nierużce krajdem i zwrócić
się porządku swego i stano i sta na osłabe-
cennemu doprowadzeniu sprawy do wyznaczo-
nów obopólnie korzystnych.

Intencją S. P. Prof. nietylko
jest równie z tego względu, że użycie p. Ho-
żomirski, już sam to podkreślił, wyopaci-
ty ze zbyt mocno przez niego w głąbny
Hominij, z tego stano i sta i pójść banku
po linii znaczących interesów Funda-
cji, które już w uprzedniej umowie, bez na-
radzenia na zarządku swego Dobrego imienia.

Podziękuję w tym celu wdzięczności i ro-
wizacji S. P. Prof. nietylko za jego
zastawę pomoc w tej sprawie.

z głębokim uznanianiem
i serdecznym podziwianiem

Lufa Sobolewicz

805³

196

Zakopane 7 maja 1925

Wielce Szanowny Panie Profesorze !

Upraszam niniejszem o łaskawe przyjęcie mej rezygnacji z członka Zarządu Sekcji Ochrony Tatr P.T.T.

Krok powyższy motywuję następująco:

W dniu 2 maja br. otrzymałem wezwanie, aby z ramienia P.T.T. wziąć udział w Komisji, zwołanej przez Starostwo nowotarskie w sprawie udzielenia Zarządowi dóbr Kuźnice zezwolenia na otwarcie i urządzenie "betoniarni, młyna piaskowego, tłuczki szutru i prasy kostek brukowych " na obszarze leśnym od rozstaju dróg do Kuźnic i Morskiego Oka aż po kamieniołom "na Gapkach", wzdłuż obecnej kolejki kamieniarskiej. Zaniepokojony tego rodzaju "uprzemysłowieniem" najpiękniejszego kąta Zakopanego, udałem się do Kuźnic na Komisję i tam dowiedziałem się, że chodzi nietylko o powyższe budowle, ale i : 1/ o ścięcie i wykarczowanie lasu na tym obszarze - na przestrzeni 10 ha pow., a zatem o pozbawienie Zakopanego jednego z ostatnich naturalnych parków; 2/ o wyeksploatowanie na tym obszarze polodowcowych zło-

zy granitowych, a więc innemi słowy - zrujnowanie
całego tego kąta, uczynienie go rumowiskiem pełnym
stukotu i dymu maszyn, rozgiełku robotniczego itd; 3/
o zbudowanie nowej kolejki/przedłużonej prawdopodobnie
aż do dworca kolejowego wzdłuż Potoku Bystrej. Ponie-
waż eksploatacji tego terenu podejmuje się prywatny
dzierżawca, który w tę imprezę ma włożyć kapitał 300-
500 tysięcy zł., nie trudno sobie wyobrazić, jak będzie
wyglądać ten obszar, którego zniszczenie patrzeć mu-
si każdy turysta spieszący w góry ku Hali, na Kalatów-
ki, Giewont itd., każdy jadący do Mosskiego Oka, każdy
chodzący na spacer w te okolice. Rzecz jasna, że zapoznawszy
się z takimi planami postanowilem wnieść sprzeciw,
zaprotestować i to przede wszystkim imieniem Sekcji
Ochrony Tatr - przeciw podobnemu okaleczeniu "wrót do
Tatr Wysokich". Niestety oświadczono mi, że sprawa była
już rozpatrywana przez Państwową Komisję Ochrony Przy-
rody i że ta niema nic przeciw temu przedsięwzięciu
/tak mieli wypowiedzieć się pp: prof. Sokołowski i prof.
Szafer/. Naturalnie musiałem poprzestać na proteście
jedynie z ramienia P.T.T. i Sekcji Turystycznej, przy-
czem nadmieniam, że przeciw koncesji wypowiedzieli się
kategorycznie poseł Kozłowski, i dr Diehl. Ponieważ
Sekcja Ochrony Tatr jest organem Państwowej Komisji

Ochrony Przyrody, a zatem do pewnego stopnia podlega
 tejże, ponieważ dalej cały szereg spraw związanych
 z krajobrazem Tatr ta ostatnia załatwia bez kontaktu
 z Sekcją naszą i to odmiennie od mych zapatrywań, nie
 chcąc wprowadzać dysonansów wewnętrznych, a zarazem
 pragnąc mieć swobodę własnego sądu - upraszam o przy-
 jęcie powyższej rezygnacji, zaznaczając, że będę nadal
 współpracować z wszystkimi zamierzeniami, zdążającemi
 ku ochronie przyrody Tatr.

Pozostaję z głębokim poważaniem

Dr. Mieczysław Turcz

odpis przedłożony 10/5
 prof. Sierpcowski z dowodem
 w sprawie,

Boż

15/5 ps p...
n... ..

[Faint handwritten notes or scribbles]

Stanowu Panie Redaktorze!

W numerze 10. tomu 10. marca br.
Pauškiego naszego czasopisma,
«dziak "Turystyka" pomieszczo
ny został podpisany litera, z
artykulik p.t.: "Wzrost Federacji
Golds. Warsz. Polk. Tow. Tatrzanie-
go. Sprawozdania i refleksje." W ar-
tykuliku tym wieści się ustę-
psetu inwektywn przeciwko Sekcji
Ochrony Tatr Tow. Tatr., z faktycznych
twierdzeniach rzetelnie z prawda,
niegodny. Wierzy mi mogę że
Stan. Red. pomieszczając ten arty-
kulik został w błęd wprowadzone
i jestesmy przekonani że nieodpo-
wiada on również zapatrywaniom

poraszonych i niarodajnych osób
w Warszawskim Oddziale Tow. Tatr.

Uprawiany przede wszystkim
następującego wyjaśnienia.

Najprzód jednak o ustęp spro-
stowania wymagający:

„W pracach swoich na terenie Tatr.
Oddział, spotkał się z przeciwnością
Sekcji Ochrony Tatr, której obywatelskie
stanowisko, negujące wszelkie roboty
w Tatrach, ze zrozumiałych względów
znajduje coraz mniej zwolenników.
Kwestja działalności S. O. T., dotychczas
nieporuszona na łamach prasy,
a tyrająca się akcją niebieskiej
złoty, się garstki ludzi, uważających,
że suła polskich gór istnieje, jedy-
nie ella pojedynczych jednostek,
sowimna być jak najpręcej prze-
dyskutowania. W każdym razie możemy

Sekeji. Behrony Tat̄r unisa, sī do-
 staē do wiadomosci ogóln̄, slusnie
 rozumujacego, ze miłosci i przy-
 wiazania do ojczyzny nie mozna le-
 piej wyrabiac jak przez pokazanie
 nie społecznemu przedostatkowi
 najpiękniejszych zakatkow̄ rodnego
 kraju.

Otoz̄ przedostatkowi p. L. uija
 sī z prawda, twierdząc jakoby S. O.
 J., negocjowā wszelkie roboty w Ta-
 trach. Na twierdzenie swoje nie
 zdoła on przytoczyć choc̄by jedne-
 go dowodu. W sprawie robot w Tatrach
 Sekeja wieruci jest zarode swemu
 programowi, który zlozylā w memo-
 rjatakach swoich z roku 1912 (zrevido-
 waniem w roku 1919), który zlozylā
 w Memorjale ^{przedstawionym} ~~stowarzyszeniu~~ ^{dyktatorowi}
 glownemu Tow. Tat̄r. Memorjal ten
 mozna znalezc̄ przedrukowany w ca-
 łosci w pieroszym zeszyte prasopis.

na, "Ochrona Przemysłu" organu
Państwowej Komisji ochr. Przem. O
ważniejszych ustępy z rozdziału tra-
ktującego o ochronie przetworu:

"Szwedzi powinni być i nadal
zachorane w tym typie jak pro-
jektowało dotąd Tow. Tatr.; szwedzi
o typie szwedzk spacerowych są
w gębi gór zupełnie niewłaścive.
Jedną równie dobrane idzie się
bez szwedzi, szwedka jest niepot-
rzebna; wystarczą swarszenie sła-
ku. Swarszenie farbami powinno
być możliwie dyskretne; drogo-
wskazy dopuszczalne są tylko
na drogach rosnących w lesie;
na miejscach otwartych, zwłaszcza
nał strona lasów, winny być bez-
względnie wykluczone. Na szwedzi
ty i przelężne wysokogórskie szwedzi
ni powinni być w sąsiednie swarce-
nie tylko a nie robione; wyjątki

mogą stanowić przeszkodę bardzo
 niezyskową jako słabi prze-
 chodnie. Stałyby się więc ucie-
 ską należą samych na-
 wet z powodzenia, gdyż ten rodzaj
 turystów który takie sprawy ob-
 wiecza, wskazywanie i ułatwianie
 drogi nie potrzebuje i nie lubi.
 Udogodnienia i zabezpieczenia
 ograniczyć się winno tylko do
 spraw które porządnie uszczę-
 sliwiają; winno one być dyskretne
 i całkiem nieszkodliwe.... " Drogi
 wzdłuż nie powinny być wogóle
 doprowadzane do głębi gór, a to
 dlatego że mając w sobie i spokoj-
 tych okolic, których wrok ten
 z wielkiej części z charakterem
 samotni, a także dlatego, że przez
 skrócenie komunikacji zmniejsza-
 ją obszar dzwoniących gór,
 który i tak jest nader szczupły.

Głównie drogi tego rodzaju okazy-
się nie będą, winno one mieć
charakter dróg naturalnych, przy-
stosowanych do terenu, a nie
drog ukształtowanych o nasypach i
oskarpach. Drogi takie nie powinny
wychodzić poza strefę lasu i nie
powinno być doprowadzane do
stwierdzonych punktów widokowych...."

"Zasada, naschną, przy staraniu
budowl i w górach winno być przy-
stosowanie się do otoczenia....
prysem nieodstronieniem wszelkim
winno być prosta, prostota i nie
oddalająca się od tła koloryst. W wy-
sokich górach i dolinach samotnych
(t.j. gdzie niema pasterstwa) budowa
domów wiejskich winna być ro-
gole zamieszana. Schroniska staria-
ne tutaj powinny służyć tylko do
schronienia, winno być jak naj-

200

mniej, wieloetnie, rarsej parte-
rove, motłiwie o dachach płaskich
bez żadnych ozdób architektonicz-
nych.... więcej one były o ile moż-
ności ukryte...

Oto są „motywy S. C. T.” o któ-
re pyta p. L.; były one też podane
„do wiadomości ogółu”, jak Kobiński
p. L. z niemi się widzieć nie
spotkał. Motywy tych gotowych
zawse brawić w rsecrowej poleni
a nie jest też tak źle jak tricerolsi
p. L., byśmy mieli być w gągla-
dach naszych osamotnieni. Idea
która sserzyła S. C. T. jako pier-
wsa w Polsce organizacja ochro-
ny przyrody, podjęta została przez
rząd polski i ursecrowistowana
w utworzeniu Państwowej Komisji
Ochrony Przyrody, która ma swo-
je oddziały ^(„Ligatoryja”) po wszystkich miastach
uniwersyteckich Rpej., Inelsis stereg

V. S. C. T. ma zasady
posiada delegature
pan P. K. O. P. na terenie
Tatrzanski).

delegatów i korespondentów. Do Rad
Kuratorskich, (dotąd powstała jako
pierwsza taka Rada we Szwajcarii), na-
leża między innymi reprezentanci
Towarzystw turystycznych i sporto-
wych. I Bo jest we Francji inicja-
tywę do ustawy o ochronie przyrody
z dn. 21. kwietnia 1906 dał francuski
Touring club, że by było i niestety
nie świadczyło o poziomie kultury
naszych sportowców i turystów, gdy
by się tej idei przeciwstawiali. Nie
mamy jednak reguła o to obawę.
Organizacja skupiająca najwięcej
najlepszych turystów w Polsce, Sekcja
Turystyczna Tow. Tatr., ielskie i na-
mi rzeka i rzeka, a postulaty do
tychże ścieżek, drog i schronisk
zupelnie zgodne z naszymi przed-
wziętami była jeszcze przed wojną
Tow. Górniczym Tow. Tatr. istnie je
potrzebujemy. — V

Poza temi postula-
tami broniemy wi-
nieś zgodnie z
innymi organami
Tow. Tatr. jeszcze tej
zasady, że nie wolno
nikomu samowol-
nie rozcinać się w
Tatrach - a więc nie
nie lub małowac
ścierak, umieść
czai tablic, porę-
czy i t. d. - bez
zgody i nadzoru
kulturalny władz
Towarzystwa, bo
to doprowadzi-
łoby do zupełnej
anarchji i za-
siedlenia na tery-
torii: wszelakich za-
chcianek, widziwni-
siej, fantazji, złego
gustu, ograniczono-
ści a nawet złej wo-
li. Dotąd zasady tej
nikt nie kwestio-
nował, i dlatego każda
akcja obywatelskiej, chci-
wej nawet z dobrą in-
tecją podjęta, musi

Przed sadem światłej opinii przed

był potępiona, który nas p. L. (z opowiadaniem słów
 gdańskich przywódców
 milosząco ale ego-
 dnie malizacji
 na siebie przez
 społeczeństwo
 polskie w odnie-
 sieniu do Tatr pra-
 woznaczono, a H-
 wiera wrota wstę-
 pnie naduryciem.
 Wobec tego do
 naszego hasła na-
 czelnego, to nie
 potrzebujemy
 zapomniać że nie
 jest ono tem jakie
 impetuje nam
 p. L. - aby wikt
 o ile możliwości
 w Tatrach nie cho-
 dziło hasłem na-
 szemu jest, aby w
 bec tysięcy gro-
 źących Tatrach
 niebezpieczeństwo
 zachować je o ile
 możliwości Takimi
 i tak tam było je-
 stano pole cho-
 dzi.

zawstę stanąć. Nie byłoby jednak
 dobrze aby p. L. na wypadek takiego
 wypadku wytrzywał przez nas jako
 argument dowodowy nasze zachowa-
 nie się w sprawie resztowania
 wydarzeń na Hali Gąsienicowej, Orlej
 Perzy i Koscielcu, a to dlatego że
 mogłoby to zaszkodzić tak bardzo
 pozytywnej, przez Oddział warszaw-
 ski Tow. Tatr podjętej sprawie, bu-
 dowli schroniska. To jest powód dla-
 czego w tej sprawie nie zabieraliśmy
 głosu publicznie a omawiana
 była tylko na wewnętrznym zgrupowaniu
 S. O. T. Zrestą stanowisko zasadni-
 czo zupełnie zgodne z naszym,
 jakie w tej sprawie ^{tu} zajęł przez
 Oddział warszawskiego p. zimnar-
 skatek Osiecki i zapewnienia jakie
 nam służył w rozmowie odbytej
 zeszłej jesieni w Zakopanem z preze-

Szanowny Panie Profesorze

We środę, dn. 29 października odbyło się zebranie Komisji Inwentaryzacyjnej, w którym wzięli udział pp. Kubiński, Lityński, Prauss, prof. Romer jako gość, Wigilew Karuski i ja.

Uchwalono prosić fachowców o opracowanie instrukcji która będzie służyła przy zbieraniu materiałów do katalogu kartkowego. Komisja Inwentaryzacyjna zwróci się w kwestjach dotyczących botaniki do prof. Praciborskiego, zoologii do prof. Kulczyńskiego, ewentualnie do prof. Siebeckiego, geologii w ogólności do dr. Kuzniara, petrografii do prof. Morozewicza, leksyki do dr. Limanowskiego, morfologii do prof. Romera, hydrologii do prof. Sokorskiego. — Instrukcja ma być opracowana przed wiosną.

W sprawie imiennictwa satrańskiego postanowiono zwrócić się do Szanownego Pana Profesora z prośbą, aby zechciał opracować instrukcję dla zbierających dane.

— Tymczasowo wszystkie kartki inwentaryzacyjne będą składane u p. Praussa.

Następnie postanowiono prosić Bratowuogo
Pana Profesora, aby zechciał zaproponować hr. Ła-
moyskiemu wydanie Syntezasowej instrukcji —
zanim Sekcja Ochrony Tatr opracuje normy,
w które ujęta zostanie sprawa ochrony przyrody
w przyszłej fundacji hr. Łamoyskiego —
dla Zarządu Dóbr Łakopane, mniej więcej
następującej treści: $\frac{1}{2}$

Zarząd Dóbr ninieju zamianiac'
Komisję Fizjograficzną Akademii Umiejętności,
względnie Sekcję Ochrony Tatr o rozporządzeniu
każdej ważniejszej roboty, jakoby: zakładanie
kamieniołomów, rozsadzanie skał wogóle, użytko-
wanie siły wodnej, budowanie dróg i mostów,
stanie wozelkiego rodzaju budowli w górach,
wycinanie lasów na większą skalę i t. d.

W tej sprawie Komisja Inwentaryzacyjna porozumie się
w najbliższym czasie z Komisją Fizjograficzną
Akademii Umiejętności.

Ładając sprawę z rebrasa Komisji Inven-
taryzacyjnej mimam jeszcze dodać, że p. Łaruski
pudja się opracować instrukcję dla zbierania
danych, mających wartość li tylko z punktu

widzenia estetyki. (prezentacja n.p. pewne osobli-
wości jak okna w grani i t.p.).

Wskazując, także wyraz głębokiego powrotu

Gleba Duka

P. S. Dnia 2 listopada byliśmy w Ławie z p. Wigitowem,
i spotkaliśmy po drodze robotnika, który nam
opowiadał, że jakiś pan z Tierzmarku - nekono-
achokat kupuje od Głobulohego za 5 miljo-
nów znaczny części jego dóbr, t.j. Jarowizny i
lasy. Na drodze od Jarowizny do Ławy
pomiarowo miastwo drzew białą farbą,
mają to być drzewa przerwane na wysokości.

Zakopane dn. 6/XI 913 r.

TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
SEKCJA OCHRONY TATR
ZAKOPANE, DWORZEC TATRZAŃSKI.

206

Dnia 5. III 1914.

Wielce Szanowny Panie Professore!

Pred parą tygodniami mój brat z Wernau (a wyjechał z Zakopanego w czasie świąt Bożego Narodzenia). W czasie mojej nieobecności odbyło się 14 stycznia posiedzenie Zarządu Sekcji, na którym załatwiono kilka spraw bieżących.

Dnia 28 lutego odbyło się posiedzenie Zarządu, na którym załatwiono kilka spraw. Notuję najważniejsze sprawy.

Owianą była sprawa kolejni na Śnieżce w związku z rezolucją podjętą w Sejmie, odczytaną przez Marszałka w imieniu prof. Morawskiego w Krakowie. Sytuacja, jak mój brat, nie wzbudza obaw. Na list pani Blauha, z prośbą o udzielenie adw. P. T. do komisji Tow. Politechnicznego w sprawie kolejni na Śnieżce ukazał się odpowiedź odwołana, w której jest to, że Sekcja posiada zdecydowany pogląd na tę sprawę i wieża wjednokrotnie sporobnoć do go forma opinii publicznej; prosiłby jednakże o informowanie nas o pracach tej komisji oraz o wiadomościach Prezydium Sekcji o referatach, by mieć prawo wstępu w charakterze gościa. Pochyliłby odnośnie wydawnictwa nas.

Kupno części wsi w okolicy Kasprowej zakończyło się niepowodzeniem. Jednej kłopotliwej dał znać pp. Dłuski, że siostra jego, Daniełowa, odpuściła swoje wsi i nieruchomości. Zawiadomieni per circulo adaktantów zamyślić w czymś na podjęciu wzyka, widać że Tow. Politechniczne nie, ewentualnie udać się do potrzebnych kwater drogą Alasch.

Kupno wotako zadatku na imis jezice kjeftorkjeg, zafajeg,
zupedare od u trymanis tajeminy. Jeztko $\frac{1}{2}$ kusit obram 600 usorgony,
objunijnyo catz dolisz kasprowa od uirudj heli po granice magduy
i kasprowy lierelu, a uin fuzite z lisku dolisz, kont: loto 1700 kor.

Aby placowu prowadzi to abys zabupia, i podobne na puzidoci
ustanowieno komisij, ktorej zadanie wotady scisle sformulowane.
gdzies zadaniem ma byc gromadzenie specjalnego fundumu na
wykupno cisie pomogotnych w polowiu. Sadimy, ze na najblikiem ponie-
nieniu, na ktoreu samowu Pan Profesor bycia uic uam puziducij,
owidwimy raz jenne cado to tal dowidz s prawu.

Na weluo gromadzenie S.T., majue uic oby: 28 mare, opraco-
walimy dwa umoki: 1) o potracaniu 5% z puzidoci uicowu S.T. na
zabupno rezerwetu 2) o wzusoceniu stary gorsky.

Jeztki Pracowu Pan Profesor zicma uic puzie tym umokowu,
puzimy o puzidaniu ich reprezentantow lisku p. Kuzinowu.

Cukelny na wiadomoti, puzy samowu Pan Profesor bycie u
zabupianem, i jez drugo zamiera to zabupic.

Z gubite czeis -

Jadach Kuzidowu

POLSKIE TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE²⁰⁷

ZARZĄD GŁÓWNY

L.

Kraków, dnia 3. października 1924.
ul. Andrzeja Potockiego 4, tel. 1277.

Wielmożny Pan

Prof. Dr. Jan Pawlikowski

we L w o w i e .

W załączeniu przesyłam odpis pisma p. Zwolińskiego wraz z kopją pisma wystosowanego do niego przez Sekcję Ochrony Tatr i proszę w drodze poufnej o łaskawe rozważenie, czy nie znalazłby się jakiś sposób załatwienia tej przykłej sprawy.

Interwencja moja nie ma na celu krytyki powyższego pisma, lecz jedynie szczerą chęć łagodzenia pewnych tarć na terenie zakopiańskim, które w rezultacie utrudniają zgodną współpracę czynnych członków naszego Towarzystwa.

Chętnych do pracy mamy w łonie naszego Towarzystwa stosunkowo nie wielu, utrata choćby jednego nie jest zatem obojętną

Wina p. Zwolińskiego jest oczywista, ale zdaje się złego zamiaru nie było. Pozwalam sobie mieć nadzieję, że W. Pan Profesor zechce łaskawie rozważyć tę sprawę i znaleźć sposób pomyślnego jej załatwienia.-

Z poważaniem

Prezes :

J. J. Ozimek

uz. 18/10

2042 mi in, do podrukowania grodu: Bartokentia, Petrujara,
Bedikowskaja; Wthiliana, z uadzeniem ewentualnych arty-
kulow najnowych - bysby na czasie.

Z wyrobku powiazaniem

Гавска Коридора.

TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
SEKCJA OCHRONY TATR
ZAKOPANE, DWORZEC TATRZAŃSKI.

Dnia 5. XII 1912.

Pracowny Panu Profesorowi

przesyłam projekt memoriału do Wydziału Krajowego w sprawie kolejki na Śnieżnicę,
do Państwa podjęciu zlecenia. Przydamy także egzemplarze Kurierowi, Diełkowi,
pracownikowi krajowemu (ze względu na podjęcie in in Wydział)

M. Szymanowski już napisał artykuł o kolejce - jutro będzie gotowy.
Cieszyłby się umieszczeniem w „Gazecie”, sportowca w „Słowie Polaka”
artykuł prof. Weybena, a może i Pana Profesora... ✂

Po udzieleniu uwagi, może Pracowny Pan Profesor także przekaże
ten egzemplarz o ile możliwe przed wtorkiem, gdyż na ten dzień zarządca
przewiduje zwołanie całego zarządu redakcyjnego memoriału. ~~W~~ Wobec tego
mogłoby być go wysłać do Pana Profesora, celem postępowania
i przesłania na inne miejsca krajowe. A wzmiankowane wydrukowanie
w 500 egz. - i zamienić w wydruk. Być może przedstawić wzmianki
ten memoriał trzeba będzie przekażać do Wiedzi.

Jeżeli Pan. Pan Profesor uwzględni na stać się odbiorcą jako
redakcja jakiegoś z nich, francuskiego lub niemieckiego, jest możliwość
to przesłać na redakcyjną listę „zakamierską”.

W tych dniach Kurier ma być w Zakopanem. Zde ma sprawa ze swoich
konferencyj z głównymi sferami w Krakowie.

Zawsze najserdeczniej podziękuję

z wybitnym pozdrowieniem

Stanisław Komitowski

TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
SEKCJA OCHRONY TATR
ZAKOPANE, DWORZEC TATRZAŃSKI.

Zakopane

Dnia 12. XII 1912.

Szanowny Panie Profesore-

p. Kunin był pewn dwa dni w Zakopanem - konferencjalnym z inni
kilkakrotnie, w liowickim gronie. Na najbliższem posiedzeniu
Tow. Technicznego w Krakowie, które z moim celem uchwalilo
rezolucję, popierając projekt Dr. Cieskiego, Kunin wygosił
swego rodzaju referat, oceniony przez literaturę, jako tylko zdo-
baliny wydobycia, studjów, przeważnie z archiwum Świątkiewicza
w Muzeum Czad. i roemiki. Przegląd Zakopiański - posam-
jedną z inżynierów, stanowio kolejno ze względu technicznych
pociągów postawi rezolucję odwołania, z wnioskiem, aby Tow. Techniczne
wybrało dla tej sprawy specjalny komitet, z inżynierami od budowy
kolei, z dyrekcji kolejowej w Krakowie i z referentami taryfowych -
gdzie ten komitet musi być respektowanym przez Dyrektora Krajowy
przed postawieniem wniosku na Sejm. Poza tem: prof. Adam Kaudłowski
w Krakowie dulek obliczył wartość granit ^{kaudłowski} na podstawie brzoyny
Dr. Cieskiego (t.j. przyjęciu, iż granit jest wapienne wapien) i
orzekł, że ~~to~~ cena sutru loco Kraków przewyższy utrojnością
wartości sutru sprzedania, cena kosztów udwojnością - a to
monopolizacji mogą wytrzymać konkurencję. A więc w ustaleniu
z opinii geologów - Simanowskiego, Kunina, Ulybina - szybko oddane.
Opinia moja dulek przesłał Michałkiewicz, dyrektorowi Banku
Krajowego, i poinformował odpowiednio bank, w którym czerpie Zakopane.

Prontyżym kulha puz Kuruiar, tely zwista sprad ty ofiur do
druha, i puzet ty uam, do gwadzkowego numeru „Zakopanego”,
ktory zamieramy za igoty rozkly: - cethowici pojornici kolejce.
Plan numeru jst nastepujacy:

1. Od redakcyi (artykul ten polecono nam samymu opracowaci)
2. Limanowski: o sprawie kolejki.
3. Kuruiar: antyreferat Bronnow, wraz z nowo zdobytym materialem
(o uwadach dotyczacych za kolejki)
4. Wegberg (o ile uafika part dōi, o co proutem go G. Stowic - Au
gdy uymaciat in brakiem uam, prouty proutyżymu zbotowu)
5. przedruk feljetonu Sestujera (o ile znajdziemy; „Gonim” o sponowic,
ze ich ure portad, wbiuuy pomukiwania po Warnawic).
6. przedruk artykulōi K. Baubokewina („Nowo polskie” 5/x 1902 i 2/viii 1903)
(proutem Redakcyi, o przytawie)
7. przedruk art. Strajuna Niewiadomskiego („Kurier Warn.” 30/vi 1902)
8. przedruk art. St. S. Radikowskiego ze „Nowo polskiego” (w uamku jowianiu)
9. wstyp z Witkiewica „Na puzdruy. Po Lotach” (str. 116-121)
10. Memorjaty uam do Wydzialu Krajowego.

W „Kronice” zamieramy umiowiti nedyz umiowic informacyjnych o Sedyi obrony Tatr.

Dzihl zwalat, ze memorjaty jst u proutem. Prout dajewicba odmiōit
in do uas Lotowic z podizkowanem za lojalnōiti ugletem Wydzialu -
i absolutny igoty in trefi memorjaty - jsteteryj puz ty kryci, jako
representanci ofiurii cadego Tow. Tatr. u sprawie kolejki. Jeden Kuruiar
wstōit kilka umian, puzowicie ty G. Stowic. Kradit uacik za
Kronicemōiti puzewitawienia jui w memorjale projektē wydzialu,
za cōem rōwnei Limanowski stawowio puzewitawia - a i najber-
wzglōdniejzy Wigitew puzetad opracowaci.

Kučinia sedi, re bydiat krajovj putavit voj' videt' re vrylodu na
sriaduenia finansove a' conto, ktira, jakoby, byz' znacue, Puytem
potrebe miazusogo govaita jst' kategorycue,

Z vystavem memozyadu vstymalijim in v ocetivania ^{spodivania,} ~~spodivania~~
Dov. Technicuego, jako vlyu argument. Praten ocetujemy uway
siamonego Pana Profesora, tal co do trezi jet i formy memozyadu, orac
zakomunikovania nam, kedy bydi najtecione clvita podania go
do bydiata krajovego.

Clvralibijim vionvi vtedvi, jal siamovuy Pa Profesor zapoktvi
in na plan gazardkovego umera, "Zakpavny" - i, co najvazivijie,
cy vte univividby tam na mizija naceluea ogoluego popledu
na kvestij kolejel go'rkich, z puytveniem analogicuey vryzivil
vidovani zagranica. Moicly to byt vstyp z "Kulturny i uatkov" - a vstiv
vstyp z memozyadu do bydiata P.P. ?

W ocetivania na odporadi, ~~W~~ vte puytvenicuey tu odstavai
stavai, aby vchabilitovai clvrtovuy zaitij.

Z serdeczuey pozvianiem
Jarosl Korvidoria.

Do zamienovuego umera potrebe byt klinc, jeli jvi vryz
volz oddivividy ve dvoite.

Zapomiatem odvai, ze do umera onogo zamienovuey
puygotovai made avtoretu vrydy tal "pavlyvni" puyjaviviti, jal
Kulcuyiviti, Kavloviti, Suvoleiviti, Kopukaviviti i iuvni.
Detmeyer tvoa v zamiane opravovani temost na uovv.

TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
SEKCJA OCHRONY TATR
ZAKOPANE, DWORZEC TATRZAŃSKI.

Dnia 28. XI. 1912

Szanowny Panie Prezeso!

Wczoraj odbyło się posiedzenie Zarządu Sekcji pod przewodnictwem p. M. Limanowskiego. Obecni byli pp.: Diehl, Kalcinski, Korndorice, Wągilew, Zaruski. Po przeczytaniu listu p. Profesora do sekretarza rozważono sytuację obecną w sprawie kolejki na Śnieżkę.

Uchwalono:

1. Wytknąć do Wydziału krajowego memoryał, wstępujący koniemiennie zwołania ankiety fachowej w sprawie kolejki;
2. tekst memoriału rozprawi w najbliższym posiedzeniu sekcji, posłać polskim do parlamentu, ministrom i referat sekcji; przedstawić celom odwołujących władz rządowych i autonomicznych, instytucjom o pokrewnym zakresie działania, oraz wybitniejszym osobistości w kraju;
3. Tymczasem osobnym piśmie powiadomić o zamierzonej akcji najwybitniejsze osobistości, stojące u steru władzy;
4. zapowiedzieć akcję w komunikatach do dzienników;
5. wyrobić pism p. w. Kurmiana referat profesora Alad. Kaudobowicz w kraj;
6. zwrócić się do prof. E. Komera i prof. Z. Wegberga o fachowe artykuły;
7. wydać w osobnej odbitce artykuł p. M. Limanowskiego o kolejce (który ma być w tych dniach napisany) i rozprowadzić go masowo.

Porattem: wysłaćmy listy do Związku Towarzystwa Upiększenia kraju
i do Sekcji turystycznej z prośbą o przesłanie odpowiednich cenników do
Marszałka krajowego, - oraz do pp. Krzanińskiego i hr. Zamiatyńskiego,
jak do innych członków, zainteresowanych osobliwie w tej sprawie,
z prośbą o współdziałanie z nami dalej.

Zapytujemy prawnego Pana Procesa, czyby nie uważał za
stosowne wysłać deputacji do Marszałka krajowego, celem osobistego
dotarcia memoriału?

Za niecałkowicie wygranie ich z otrzymanych poleceń uchwalono
wyrazii sekretanowi ubolewanie.

Z wysokim pozdrowieniem

Tadeusz Korndorfer
Sekretarz

Mieczysław Limanowski
Przewodniczący

Wzrostacina: 1) pismo do wybitniejszych osobistości

2) komitet do pisma (wysłaćmy jednocześnie do St. Dziemicki polskimi).
wynalemy wartę spuszcz. pouty.

P.S. P. Karimien Betmajer jest w Zakopanem, niedostajemy z nim o
kolejce, proszę o dostarczenie mu artykułu jego o Górze Łysańskim,
które chyba uzupełni i opublikuje po raz drugi.

Zakopane 28. XI. 12.

Pracowny Pauc Profesore!

Zakopam tekst komunikat, który rozestaliśmy do 35 piśmie polskich, z prośbą o umieszczenie. Obecnie „Siat” „w drukowaniu” artykuł o „Ochronie Patr” A. Uziembry, a „Tygodnik Ilustrowany” Niebroja.

Dotychczas wyjechałem do drukarni Wiszkiej w Krakowie polecając puźstania naśludniać pod adresem Pauc Profesora dwóch kłiu (wiskrej i mniejszej). Piszem również do p. Komornickiego z prośbą o puyjilewowanie wyrytki. Wymyślnie cudośćkie zarządę oświadczyli najupředurjną zgodę na wszelkie koszty, jakie mogłyby porogwać za sobę odbitka, bez żadnego zastreżenia co do treści - tak, że proszę ich nie zastępować i puźstaniem nam, autorskiej odbitki. Na format i papier, proponujemy papier redakcyjny, lamure godziwy i w zapędności, jak również na termin rozpuycia spredary. Co do rozpuycania egzemplary gratyowya, to zależy to wyłącznie od Pauc Profesora, btożem cięlibyśmy jąbujęjskua i losi porostawili do rozpuyczenia, jako egzemplare autorskie, jako jedyną sposobność obarania mu z naszej strony górszej wdzięcmośi za przychylne załatwienie naszej propozycji.

Poratem, w sprawie kłiębi na kłiumiss, oświadczyliśmy iś prosić Pauc Profesora o odowiedzenie w „kół miarodajnym”

któ jest referentem w sprawie kolejki, komu ewentualnie
jeune wyśtał pisma i jak. Siemaszowski wspominał
o Stefanyku, jako podobno wprawy w ubiorach w wydziale
krajowym.

We dworze mieszka redaktor „Interwju” dr Zygmunt
Klemensiewicz (ul. Murewska), jest stałym pociągów
kolejki, wiecby się do zorganizowania we dworze Wies
na całej kadencji sejmowej. Komar, Weyberg, Korczyński
byliby pierwszymi sejmowcami - wiecby przyjechał Kuciniak
i ktokolwiek z Zakopanego. - Czyby nie było się podjąć
wzajemnie takiego czy konkretnego z propozycją
poprzez Litke odpuścić do Marnecha krajowego?

Z wytknięciem powierzenia

Jacek Kornatowski

Do
WPana Tadeusza Zwolińskiego

w Zakopanem.

Wielmożny Panie !

W dniu 10. września br. wpłynęło do Zarządu Sekcji O.T. pismo Prezesa Państwowej Komisji Ochrony Przyrody ze skargą na karugo-
lane przekroczenie przez WPana naszych ustaw co do ochrony mo-
reny, a to przez wjechanie automobilem na samą morenę i nie wyco-
fanie się z niej mimo zwrócenia uwagi na zakaz WPanu przez prof.
M. Swierza.

Lekkomyślnym tym czynem naraził WPan Sekcję O.T. na bardzo
przykre następstwa. Delegat czeski Min. Oświaty w Pradze towarzy-
szący prof. Szaferowi a biorący właśnie udział w obradach polsko-
czeskich nad sprawą Ochrony Tatr zauważył, że wysiłki nasze co
ochrony moreny nie dają rezultatu, jeśli zakazy są w ten sposób
szanowane. Wstyd był ten większy, że prof. Szafer objaśnił przeto
del. czeskiego, że przy Morskiem Oku przebywa stale delegat T.T. ma-
jący czuwać nad zachowaniem przepisów.

Równocześnie S.D.T. będąca delegaturą P.K.O.P. otrzymała za-
grożenie odebrania jej tego mandatu, jeśli przepisy jej i posta-
nowienia nie będą przez członków i inne organa T.T. respektowane.

Ponieważ fakt nie ulega wątpliwości, zmuszeni jesteśmy wybra-
zić WPanu naganę i ubolewanie, wierząc jednakże, że fakt był na-
stępstwem nie złej woli lecz lekkomyślności.

Proponujemy WPanu tytułem ekspiacji złożenie datku w wyso-
kości 100.- Złotych na konserwację moreny i napisanie listu do
Zarządu S.O.T. z podaniem motywów łagodzących, które moglibyśmy
przesłać do P.K.O.P. dla osłabienia ziego wrażenia i usprawiedli-
wienia występku członka naszej Sekcji.

Zakopane dnia 18. września 1924

W zastępstwie sekretarza

M.P. /H. Romaniszynowa/.

Prezes

M.P.- /Dr. J. Pawlikowski/.

INŻ. JAN CZERWIŃSKI
Kraków, Groble 12,

215
Kraków dnia 25. października 1924

Wielce Szanowny Panie Profesorze ,

Przedewszystkiem najuprzejmiej dziękuję
Wielce Szanownemu Panu Profesorowi za łaskawe tak
wyczerpujące zajęcie się sprawą Pana Z., z którą
ośmieliłem się do Wielce Szanownego Pana zwrócić.

I ja jestem tego zdania , że Pan Z. powinien
pierwszy uczynić odpowiedni krok , celem umorzenia
całego niemiłego zajścia , i spokojnie przyjąć na-
łożone na niego uiszczenie datku na cele zalesienia
Moreny przy Morskiem Oku.

W tym też duchu odpowiedziałem mu podnosząc
równocześnie , że moja rola musi się ograniczyć
jedynie do zapośredniczenia możliwie zgodnego za-
łatwienia incydentu , gdyż jest to sprawa czysto
wewnętrzna Sekcji Opieki Przyrody , usuwająca się
z pod jakiegokolwiek ingerencji władz Towarzystwa.

Osobiście zaproponowałem p.Z. następujące
wyjście z tej niemiłej sprawy.

Pan Z. wniósłoby do Zarządu Sekcji pismo tej
treści , że po rozważeniu sprawy nie chce budzić
podejrzenia , iż niechęć uiszczenia kwoty 100 zł.
jest powodem protestu i z tego powodu składa wy-
znaczoną przez Sekcję kwotę, zwracając równocześnie
uwagę, iż w piśmie Sekcji zawarte są zarzuty i wy-
rażenia , mogące nasunąć domniemanie, że Sekcja

straciła do niego zaufanie , co stanowiłoby dla niego dotkliwy uszczerbek na honorze.

Następnie winien-by przedstawić obiektywnie cały wypadek z przytoczeniem faktycznych okoliczności łagodzących , i w końcu dodać, że uprasza o wyjaśnienie , czy może nadal liczyć na zaufanie Zarządu Sekcji , a cofnięcie swej rezygnacji z godności członka Zarządu Sekcji, czyni zależnym od treści tego wyjaśnienia.

Mając nadzieję, że p.Z. rzeczywiście uczyni potrzebny krok ku załatwieniu sprawy, pozwalam sobie zwrócić się jedynie z zupełnie osobistą prośbą do Wielce Szanownego Pana, o możliwe ułatwienie mu ze swej strony tej bądź co bądź , niemiłej drogi , co przy wysokim poważaniu , jakim się wszystko , co od Wielce Szanownego Pana wychodzi cieszy , będzie z jednej strony łatwym, a przy niezaprzeczonych zasługach jakie p.Z. sobie około poznania Tatr , i jako czynny członek P.T.T. w Zakopanem już zdobył i jeszcze zdobyć może - z drugiej strony pożądanem.-

Wielce Szanowny Pan Profesor raczy przyjąć w końcu jeszcze raz moje najuprzejmniejsze podziękowanie za łaskawy list , oraz wyrazy mego

wysokiego poważania

Prof. Jan Czernicki

POT

Spencer J. Zwick

go do samego przebiegu owego zajścia. - Nie mogę zaprzeczyć, że
 postąpiłem niewłaściwie jako członek P.T.T. przekraczając
 zakaz wjazdu przed nowe Schronisko, złożył się na to
 niefortunny zbieg okoliczności; a gdy raz tak się już stało
 nie pozostaje mi nic innego jak wyrazić moje ubolewania i po
 prostu stwierdzić mą winę. W dwa dni potem dowiedziałem się
 w Zakopanem od P. Dra. Marjana Sokołowskiego, że p. prof. Szafer, z
 którym zresztą w Morskiem Oku się nie wiedziałem - wniósł prze-
 ciw mnie zażalenie do Zarządu Głównego Pol. Tow. Tatr., oraz do
 Sekcji Ochrony Tatr P.T.T. Nie byłoby nic dziwnego, jakkolwiek
 mojem zdaniem p. prof. Szafer postąpiłby o wiele właściwiej i po
 prawniej, gdyby był zaraz na miejscu w Morskiem Oku zażądał o-
 dnie usunięcia samochodu z przed Schroniska, co w danych warun-
 kach byłbym bezwzględnie spełnił, zwłaszcza gdyby mi zwrócono
 uwagę na obecność Czechów. W ten sposób nawet wobec Czechów au-
 torytet p. Prof. Szafera jako Delegata Państw. Kom. Ochr. Przyrody
 byłby całkowicie uratowany, co więcej nawet, pośmieszony i za-
 kcentowany. Załatwienie sprawy zaocznie, bez mej wiedzy, dotyka
 mię osobiście o tyle, że P. Prof. Szafer znał mój stosunek do
 Pol. Tow. Tatr. i wiedział iż ja specjalnie błęd wytknięty mi -
 zrozumieć i naprawić potrafię. Niezależnie jednak od tego wszyst-
 kiego - oświadczyłem ^{w Zakopanem} pp. Dr. Marjanowi Sokołowskiemu i Ks. J. Hum-
 poli, członkom Zarządu Sekcji Ochrony Tatr, że gotów jestem pisem-
 nie przedstawić motywy do pewnego przynajmniej stopnia uspra-
 wiedliwiającej wjazd naszego samochodu na placik przed Schroni-
 skiem a nato, że złożę dla zadośćuczynienia - pewną kwotę na
 cele zalesienia zniszczonej moreny przy Morskiem Oku. W spra-
 wie tej powziął Zarząd Sekcji Ochrony Tatr podobno analogiczną
 uchwałę - do tej chwili byłoby wszystko w zupełnym porządku.
 Jednakże w dniu dzisiejszym otrzymałem z Zarządu Sekcji O.T.
 pismo z daty 18 bm. - które przytaczam w załączonej kopji do
 wiadomości Zarządu Głównego P.T.T. - Pismo to stylizacją swą i
 doborem wyrażen odbiega od wszystkich chyba korespondencji
 w obrębie Pol. Tow. Tatrzańskiego. Jest przecież rzeczą nieprakty-
 kowaną, by szafować lekkomyślnie wyrażeniami jak: "karygodne pr-
 przekroczenie", udzielenie "nagany", usprawiedliwienie "wystę-

218

pku" i t.p. jak również przypisywanie sobie kompetencji kwalifikowania mego czynu jako "następstwo złej woli" czy też "lekkomyślności. W piśmie mem do Zarządu Sekcji Ochrony Tatr P.T.T. kwestjonuję te wyrażenia i cały apodyktyczny ton i styl pisma z dnia 18 bm. Kwestjonuję również uprawnienia Zarządu Sekcji Ochrony Tatr P.T.T. do określenia z góry wysokości dobrowolnego datku, który miałbym złożyć na zalesienie moreny, jak również określenie tego datku upokarzającą mnie nazwą "k ekspiacji". Wobec zajęcia przez Sekcję Ochrony Tatr już z góry takiego stanowiska - datku tego nie złożę, mimo poprzednio oświadczonej w tym kierunku gotowości. Nie chcąc zaś narażać Sekcji O.T. na dalsze zarzuty z racji mej osoby lub osoby mego brata Stefana, zgłosiliśmy równocześnie wystąpienie nasze z tejże Sekcji, mimo, że jesteśmy jednymi z dawnych jej członków i socializujemy się jako miłośnicy gór i taternicy z ideałami i celami Sekcji. Przedstawiam całą sprawę dokładnie i proszę Zarząd Główny o osądzenie jej sprawiedliwie i jedynie kompetentnie. Proszę również o zważenie, czy Sekcja Ochrony Tatr, organ powołany Zarządu Głównego, powinna w taki sposób odnosić się do członka Zarządu tejże Sekcji, jakim byłem dotąd i do dawnych pracowników na niwie tatrzańskiej, jakimi bądź co bądź ja i mój brat jesteśmy nawet w wypadku stwierdzonego przekroczenia z naszej strony /skwalifikowanego przez S.O.T. jako "występek" choć określenia tego nawet państwowe władze administracyjne i karne używają nader oględnie/. Ponadto osmielam się w formie projektu podać pod rozwagę Zarządu Głównego P.T.T. myśli, czy nie byłoby wskazaniem, dla zapobieżenia na przyszłość podobnym incydentom, możliwym ze względu na popularyzację samochodów zbudowanie na dole koło starego schroniska w Morskiem Oku boiskowego oparkowania w jakimś miejscu, gdzie turyści właściciele samochodów, nie jeżdżący z szoferem mogliby za opłatą pozostawiać swe wozy.

Tadeusz Zwoliński m.p.

1 kopia listu Sekcji Ochrony Tatr P.T.T. w załączeniu.

Uchwały 1go posiedzwnia zarządu S.O.T.

Wprowadzona Wprowadzić w życie straż gorską.

Wyzyskać tydzień tarz. dla propagandy ochrony Tatr.

Pr. Karpole Urządzić wykłady dla policji państw. w Zakopanem.

Robić starania o usunięcie mleczarni przy dol. Białego

prof. Sobie Postarać się o zbadanie hipotek chłopskich na halach

Uchwały 2go posiedzenia zarządu S.O.T.

Wzgotany Wysłać list do prof. Kowalskiego,

Zwrócić się do ks. proboszczów podhalanskich i nauczycielstwa o pouczanie młodzieży o ochronie przyrody jak również do władz wojskowych

Zwrócić się do Starostwa o rozszerzenie zakazu tępienia zwierzyny

prof. Karp Ułożyć nową listę ochronnych roślin dla ministerstwa Zarządca od kom. Tyg. Tatr. dochodu z odczytów na zadarnienie moreny.

Zwołać posiedz. międzysekcyjne z Zarządem Głównym celem omowienia spraw moreny, nieodpowiadania na pisma S.O.T. i EMX t.d.

220

Ostatnie pismo otrzymała S.O.T. od Wydziału T.T. dn. 19 marca 1923 r.

Przez cały następny okres / blizko półtora roku / nie otrzymała Sekcja żadnego zawiadomienia ani o uchwałach wydziału T.T. ani jego projektach, ani o posiedzeniach, jakkolwiek zarząd S.O.T. po swem walnem zebraniu we wrześniu 1923. wysłał dn. 6 października zawiadomienie do Zarządu Głównego o wyborze swego nowego zarządu, i o mianowaniu delegatów do Zarządu Głównego, i do Komisji robot w Tatrach, i na walne zebranie.

Dnia _____ wysłane zostało pismo do Zarządu Głównego w sprawie stanu moreny przy Morskiem Oku, około której roboty powinny być być rozpoczęte z początkiem lata. Nie otrzymawszy żadnej odpowiedzi z Zarządu Głównego, nie mogliśmy robot tych rozpocząć, a z przyrzeczoną pomocą dworu Kuźnickiego można było prace zacząć

Jak Zarząd Gł. zapatruje się na projekt P.P. Dłuskich zbudowania koliby wysokogorskiej.

Zarząd Gł. powinien żądać od dzierżawców schronisk bardzo surowo utrzymywania porządku przy schroniskach. Kazać unieść paki na śmieci, aby śmieci i odpadki nie leżały nakoło schronisk

Delegaci T.T. przy Morskiem Oku nie spełniają swych obowiązków, skoro mieszkając tam przez 5 miesięcy w roku dopuścili do takiego zrażowania moreny i otoczenia.

Delegat przy Morskiem Oku ~~XXXXXXXX~~ powinienby również używać swego wpływu na zachowanie się publiczności, wjeżdżanie samochodami na morenę, wygląd zewnętrzny schroniska i otoczenia i t.d.

Stata Gznerewer

Przedstawiciel sekcyjny

Lokal sekcyjny

py Morskim Oku

— Przemysław — Nijandor
— uchoony

— Szadno.

— Tullia Saks: 05 m ~~Wschodzie~~
Wschodzie

- 221
- Wojny starymija
1. Pan Preres ministrow
 2. Minister spraw wewn. kraj. de
 3. wref. urzadu generalnego gen. Siedorow
 4. wref. odd. I urzadu gener. pow. ?
(pt. s. 107)
 5. Dow. Kadetow gen. St. St. St.
 6. Wydzial wojsk. gen. Galica-Biala
 7. Wydzial wojsk. Krasnow
 8. Starosta nowotarski
 9. Wydzial Top. Tablicowny

Województwo

14 / 5 922 222

Do Pana Ministra Spraw Wewnętrznych
w Warszawie

~~Lacno~~

W powołaniu się na tytuł P. W. O. P. z dn. 5.1. 1922 nr 666/22 skierowanego do Pana Ministra w sprawie ~~konieczności~~ przejęcia przez wojsko opłoki nad Koricami, Szitadami i wioskami w Tatrach (odpis w załączniku) Zwracam się do Pana Ministra z prośbą o wydanie przychylniej decyzji w tym zakresie, a to ze względu na zatorwarające panowanie się krusownictwa w górach wcale któregoś wadze cywilne są bezsilne, a które odbija się njeumnie nawet na stosunkach granicznych z sąsiednim państwem (zabójstwo księcia w Jaworzynie spiskiej w lecie ub. r.). ochrona przyrody górskiej jako skarbu narodowego przez organa wojskowe ma ^{już} precedens w Szwajczerce. Am. j. p. (Parks narodowe) ~~Obywatelskie stanowisko wojska w Kresy jasp. Galicji: Godaliby w op. województwa w opinii ludowej autorytet władzy stojącej na strasie wroldiego porządka w Państwie. Na swoim stanowisku ległoby to w...~~

Lakopane 10. III. 1922.

223

15/2
Włocławek

Wielce Szanowny Panie Profesore!

Komisya konkursowa w sprawie obsadzenia stanowka kustosa muzeum ius. Chalubińskiego obradowała w składzie następującym: Prof. Goebel, Prof. Szajer i ja. Od pani D- Muskiej i od Włocławca mieliśmy opinie za i przeciw, które, oczywiście, uwzględniliśmy. Postanowiliśmy jednogłośnie ustanowić dwóch kustosów, działu etnograf. i przyrodniczego; jeden z kustosów zajmujący się bezpośrednio administracją. Kustosem działu przyrodniczego został D- Stecki, kustosem - administracji p. J. Zborowski.

O tej sprawie chętnie przy sposobności tyłko pouważam i Włocławca, ponieważ, że, zapewne, wiadomo jest w rzeczywistości do niego. Głównym celem listu jest porozumienie się co do pewnych spraw, dotyczących.

sekyi Ochrany Tat.

Obeeny sklad Langda ni daji, ni stety, mozdnoei pro-
wadenia energierneho sprav sekyi. Bardo ni cijij to,
ei musy ponosi' odpoviedialnosti, a ni jestei v stani
podtat' zadaniu. Faktorynym kierownikem sekyi v
Lahopaneu musi byci cisovek, maggy sij runai nijej
ni ja, ni dujgy sij czesto z publiky tateruicku, jesi ju ni
chodgy po Tatrach. -- Zrenty, gdybyu ni ^{staly} kontakt chve
z jedny osobu odcauwajucu qtsbrej i silnij potrebu ochrany,
to moze spravny sedyby dobre. -- Ale cisonkoni futij si la-
ngdu sekyi tracq prytonnoei o ite chodi o mydciqi i skoti-
-zapominajuc woweras o wysytkiem, a co sij byeny ochrany,
to najmyij pogderajq na Warnawski Oddiel..

Najgonej, zi rady na to ni widy, bo na rari uruma konus
tutaj powieny spravny.

Dokarmiwani kozic ni mogto sij odbyweei w bym rhu,
bo ni byto konus pitnowei, aby ewabiom sianem kozice

nie staly si tysem klesownikow... Zawiadomilem o tem
w swoim czasie prof. Szafera, a od Ritterscholda otrzyma-
lem zwrot premsidry asygnowanych nasiano (rents) i
wzrotysem na krodz decree Seheyi.

W sprawie wykrelenia dolnej granicy europejskiego re-
zerwatu pora prof. Sokolowskiemu, ktory usil prawy wyko-
nal, nie mamy nikogo, ktoby z nim dalej ja prowadz.
Prof. S. niedawno mowil mi, ze w uniaz niemieckiej, przesna-
cy troche czasu na to... Pisalem do prof. Szafera, aby
P.K.O.P. kogos wyslala, bo sami sobie rady nie damy.

Spodz, ze troche za powaznie bierze ta sprawe wykrelenia
tej granicy. Ostatecznie przecizn zawne jaka Komisja
delimitacyjna bedzie ja ustalac ^{w negocjach}. Trzeba tylko aby udzial
i glos decydujacy w tej Komisji przypadl P.K.O.P.

Nieumoinoi w r. b. dokarumiana kozie ponimno b. su-
rowej i inieinej linny, wskutek braku strazy gorskiej,
nasuneta Lanedoni Seheyi mysl, aby wyslac do ministerstwa

Spraw Wojskowych pisuno podobne do tego, które wysłała
P.K.O.P. - Korunistowci, który tu bawi, nakreślił
projekt tego pioma. - Ja mógłbym sprawę przedstawić
Szefowi Sztabu Głównego gen. Sikorskiemu, którego znam
dobrze.

O ile Włau. Pan uważa to za pożądanę, proszę bym
nadał brulionowi Korunistowina forms, która Pan
Professor uważa za stosowne, podpisai pisuno i odesłał
go do mnie, wówczas każ odpisai kopii i wysłać,
podpisany go również.

Zatwierdził odpis pioma P.K.O.P., który uwró bedzie
Włau. Panu potrzebny.

Łauy myrany głębokiego szacunku

J. Prauss

Zakopane, willa „Geneyana”

^{pod opieką policzonoj}
P.S. Równocześnie przesyłam nr 10 (43) Przeglądu Sportowego, gdzie
na str 10 w Sprawozd. z Walnego Zebrania Odd. Warsz. T.T. jest wzmianka
o Schybi Ochr. Tak, na którą trzeba zwrócić uwagę. Uwró Pan Professor uwró w
tej sprawie przystoi swą opinię.

Lokopane „Marynowka”

1. IV. 1920.

225
odp. 16/4

Wielu Szanowny Panu Profesorze!

P. Otwicki przyniósł tu projekt ostatecznej przystę-
pnie oddział warszawski T. T. dla mającego być
zbudowanym schroniska na Hali Gąsienicowej.

Projekt ten przewidywał; ratyram; wydaję ni-
tę on znacznym lepszemu od pierwotnego i, o ile bu-
dynek mógłby być uszczelniony chowin osłonięty, to
jest pomieszczenia cokolwiek na wschód; niżej wy-
znaczonego miejsca, to moje materiały zgodzi-
li na jego wystawieniu.

Shori p. Profesor, podnosę swój bytowski w War-
szawie, ostatecznie w imieniu Zarządu sekcji O. T.,
sprawy zdecydować; i dr. p. Biechowski odpowiedź,
o której proszę.

Z gębolskim szacunkiem
Jk Prauss.

W sprawie ostatecznego projektu. Wzrostający nasz zwyczaj. Shori p. Biechowski żądaj opinii

Szanowny Panie Profesorze!

W ogólnych zarysach zgadzam się z tem, co p. Pruss napisał.
O zwrot zależonego rysunku bardzo prosimy, jest on własnością
Sekcji. Koniec tego artykułu wraz rysunki, fotografie skieruję
wprost do p. Szafera.

Najlepsze życzenia świąteczne i wyrazy prawdziwego szacunku Łęcy

H. Wigier

Towarzystwo Tatrzańskie.

Sekcya ochrony Tatr.

Nie łamcie limb.

Towarzystwo Tatrzańskie.

Sekcya ochrony Tatr.

Nie zaśmiecajcie gór.

Towarzystwo Tatrzańskie.

Sekcyja ochrony Tatr.

Nie kupujcie szarotek górskich.

Towarzystwo Tatrzańskie.

Sekcyja ochrony Tatr.

„Szczanujcie ciszę i majestat górski“.

(M. Karłowicz).

TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
SEKCYA OCHRONY TATR

**W celu zachowania
krajobrazu tatrzańskiego**

uprasza się Turystów:

- 1) unikać niszczenia i tępienia oraz nabywania właściwych okolicom górskim rzadszych gatunków roślin i zwierząt tatrzańskich,
- 2) unikać zaśmiecania gór i zakłócania ciszy górskiej (hałasowania, strzelania, strącania kamieni i t. d.),
- 3) przeciwdziałać w miarę możliwości tego rodzaju przekroczeniom.

TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
SEKCJA OCHRONY TATR

**OPIEKĘ
NAD SZAROTKAMI**

powierza się Szanownej Publiczności.

Masowe zrywanie szarotek i handel niemi grozi zagładą
szarotki w Tatrach.

TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE

SEKCJA OCHRONY TATR

OPIEKĘ NAD LIMBAMI

powierza się Szan. Publiczności.

Łamanie gałęzi limbowych oraz wykopywanie młodych limbek grozi zupełną zagładą ginącej w Tatrach limbie.

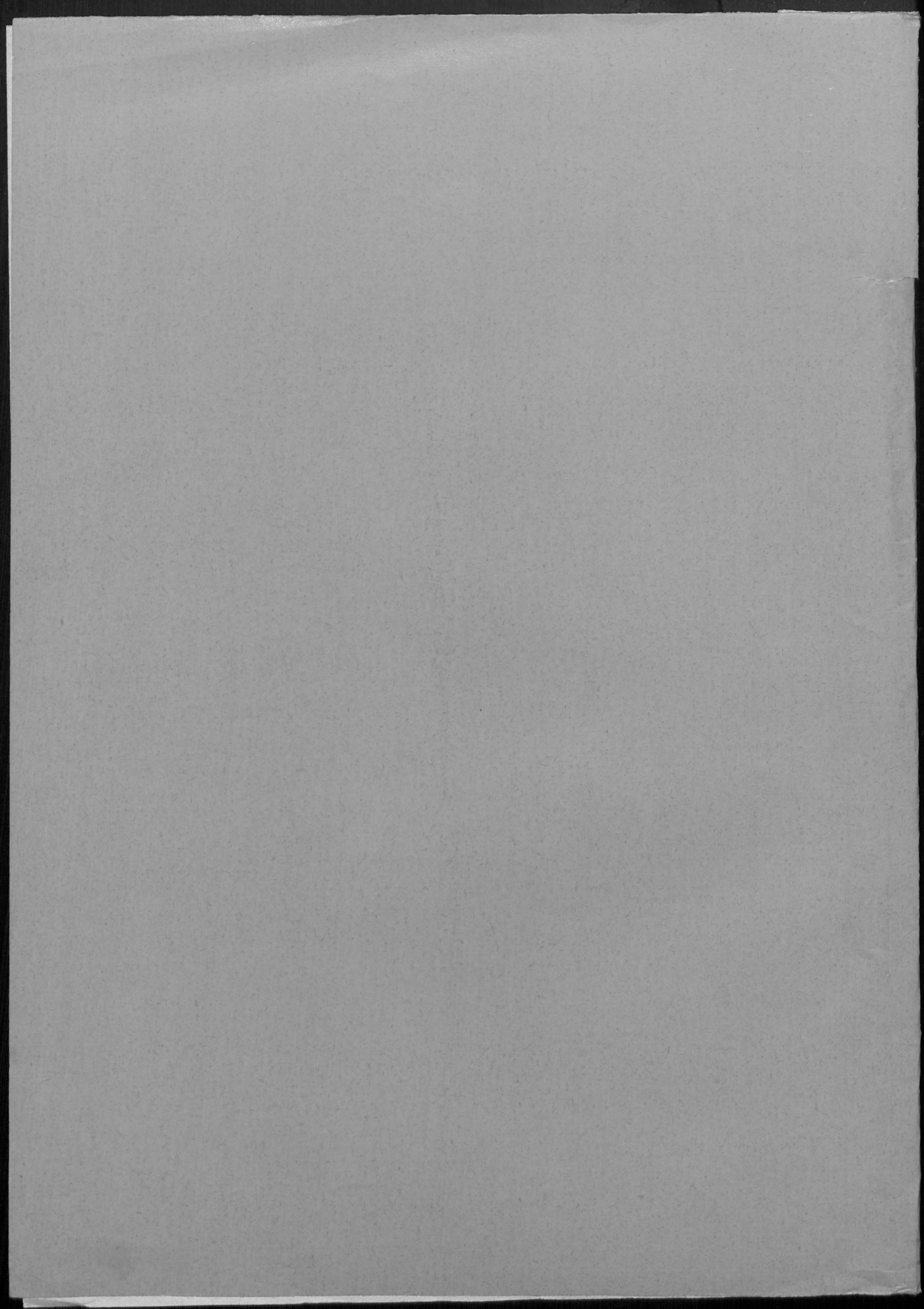
TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
SEKCJA OCHRONY TATR.

Opiekę nad krokusami

powierza się Szanownej Publiczności.

Wykopywanie krokusów jest ich tępieniem.

ZARZĄD.

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.